

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av pensionslagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att inom den privata sektorns arbetspensionssystem genomförs lagändringar som avser att trygga arbetstagarna och företagarna ett tillräckligt inkomstrelaterat pensionsskydd också i framtiden. Samtidigt som man stärker arbetspensionssystemets hållbarhet så att systemet motsvarar förändringarna i arbetslivet och de nya omständigheter som följer av att befolkningen åldras, är avsikten också att göra arbetspensionssystemet dels mer åskådligt, dels mer rättvist än förut när det gäller fastställandet av pensionsskyddet. Enligt denna proposition skall arbetspensionen räknas ut på basis av lönen och tillväxtprocenten för varje enskilt år. Arbetspensionens belopp påverkas sålunda av inkomsterna under hela arbetshistorian. Åldern för ålderspensionering ändras i flexibel riktning så, att pensionsskyddet förbättras i fråga om den som senarelägger sin pensionering. Arbetstagare och företagare kan lämna arbetslivet när de är 63 år, och pensionen räknas, enligt förslaget, ut på basis av de löner eller arbetsinkomster som intjänats dittills. Om en arbetstagare eller en företagare kvarstår i arbetslivet, tillväxer ålderspensionen med 4,5 % per år av inkomsterna fram till det att personen i fråga fyller 68 år. Det föreslås att pension skall börja intjänas från och med att de försäkrade fyllt 18 år och att pensionen skall tillväxa med 1,5 %. När de försäkrade fyllt 53 år skall tillväxtprocenten stiga till 1,9 %. Arbetstagarna och företagarna i denna ålderskategori skall, enligt förslaget, delta i finansieringen av sitt förbättrade pensionsskydd genom att betala en högre arbetspensionsavgift än för närvarande. Det föreslås att ålderdomspension inom folkpensionssystemet alltjämt skall betalas till den som fyllt 65 år. Folkpensionens belopp skall dock inte minskas på grund av den arbetspensionstillväxt som intjänas efter att den försäkrade fyllt 63 år. I enlighet med förslaget skall dagpenning enligt

sjukförsäkringslagen utbetalas tills den försäkrade fyller 68 år. Vidare föreslås att invalidpensionen omvandlas till ålderspension när den försäkrade fyller 63 år. Deltidspension skall kunna betalas tills den deltidspensionerade fyller 68 år. Tiden för beräkning av pensionslönen för s.k. återstående tid ändras. För säkerställande av pensionsnivån för dem som länge har varit invalidpensionerade höjs invalidpensionerna med en av åldern beroende koefficient när fem år har förflutit sedan pensionen började. Genom en ny lönekoeficient, där lönerns andel är 80 % och prisernas 20 %, säkerställs att det pensionsskydd som intjänats under alla åren i arbetslivet bibehålls. Bestämmandet av det pensionsskydd som tillväxer för oavlönade perioder förändras likaså. Pensionen uträknas på de inkomster som ligger till grund för de övriga inkomstrelaterade förmånerna. Genom finansiering med statens medel tillväxer den försäkrades förmån för studietiden samt för vård av barn under tre år enligt en grund på 500 euro per månad. Inom pensionssystemet förbereder man sig på den ökade livslängden. Genom den s.k. livslängdskoefficient som tas i bruk från 2009 anpassas pensionsskyddet till den ökade livslängden. Alla löpande arbetspensioner justeras med ett index där lönerns andel är 20 % och prisernas andel 80 %. Föreliggande proposition baserar sig på de centrala arbetsmarknadsorganisationernas överenskommelse av den 12 november 2001 och på en kompletterande överenskommelse av den 5 september 2002. Överenskommelserna gäller utvecklandet av arbetspensionerna inom den privata sektorn. Regeringen konstaterade i sitt ställningstagande den 13 november 2001 att de centrala arbetsmarknadsorganisationernas ovan nämnda principöverenskommelse motsvarar regeringens mål i fråga om att utveckla arbetspensionerna så, att de stöder

benägenheten att kvarstå i arbetet, arbetsförmågan och sysselsättningen samt i fråga om att inom systemet med förtidspension utveckla principen om inkomstrelatering enligt arbetspensionslagstiftningen. Regeringen har den 10 september 2002 godkänt också en kompletterande överenskommelse som utgångspunkt för den lagstiftning som avser utvecklandet av den privata sektorn, och regeringen har förbundit sig att avlåta en proposition om intjänande av ålderspension för tid under vilken en försäkrad vårdar barn under 3 år eller bedriver studier samt om vissa sådana ändringar i folkpensionssystemet som motsvarar lösningen inom arbetspensionssystemet. Avsikten är att de föreslagna ändringarna i

den privata sektorns arbetspensionslagar och lagändringarna inom folkpensionssystemet skall träda i kraft vid ingången av 2005. En skyddsbestämmelse tryggar under vissa förutsättningar att pension som intjänats i ett arbetsförhållande som fortgår när lagen träder i kraft skall beviljas enligt de nuvarande bestämmelserna fram till 2012.

Den inverkan som lagändringarna inom den privata sektorn har på arbetspensionsutgiften är uppskattningsvis -1,5 procentenheter av lönerna fram till år 2020 och ca -4,3 procentenheter fram till år 2050.

Den inbesparande effekten grundar sig i främsta hand på bedömningen att den genomsnittliga pensioneringsåldern kommer att stiga.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
ALLMÄN MOTIVERING	6
1. Inledning	6
2. Nuläge.....	8
2.1. Lagstiftning och praxis	8
<i>Skyldighet att anordna försäkring</i>	<i>8</i>
<i>Ettårsregeln</i>	<i>8</i>
<i>Förmåner</i>	<i>8</i>
<i>Återstående tid</i>	<i>9</i>
<i>Pensionslönen.....</i>	<i>9</i>
<i>Samordning</i>	<i>10</i>
<i>Arbetstagarnas pensionsavgift</i>	<i>10</i>
<i>Indexbundenhet.....</i>	<i>10</i>
<i>Tillägspensioner</i>	<i>10</i>
2.2. Bedömning av nuläget.....	11
<i>Höjd tillväxtprocent i fråga om pensionen</i>	<i>11</i>
<i>Förtida uttag av ålderspensionen</i>	<i>11</i>
<i>Oavlönade perioder</i>	<i>11</i>
<i>Återstående tid</i>	<i>12</i>
<i>Pensionslön.....</i>	<i>12</i>
<i>Index</i>	<i>13</i>
<i>Tillägspension.....</i>	<i>13</i>
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	13
<i>Ändringar gällande de förtida pensionerna och ålderspensionen</i>	<i>13</i>
<i>Utvidgning av tiden för intjänande av pensionsskydd</i>	<i>14</i>
<i>Ändringar gällande invalidpensionen</i>	<i>15</i>
<i>Ändringar gällande index</i>	<i>17</i>
<i>Ändringar gällande regeln för beräkning av pensionen.....</i>	<i>17</i>
<i>Samordning</i>	<i>18</i>
<i>Arbetstagarnas pensionsavgift</i>	<i>18</i>
<i>Förberedelser inför en ökad förväntad livslängd.....</i>	<i>19</i>
<i>Pensionens tillväxt för oavlönade perioder</i>	<i>19</i>
<i>Lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier</i>	<i>20</i>
<i>Ansvarsfördelningen</i>	<i>20</i>
<i>Ändringar gällande tillägspensionerna</i>	<i>21</i>
<i>Ändringar i KAPL och KoPL.....</i>	<i>23</i>
<i>Utsträckning av ändringarna till företagarpensionssystemen</i>	<i>23</i>
<i>Lagen om sjömanspensioner.....</i>	<i>24</i>

<i>Folkpension och sjukdagpenning</i>	24
4. Aspekter på ikraftträdandet	25
<i>Ändringar gällande skyldigheten att ordna pensionsskydd</i>	25
<i>Skyddsbestämmelse gällande förtida ålderspension</i>	25
<i>Ändring av pension till ålderspension</i>	25
<i>Ändringar gällande arbetslöshetspension</i>	25
<i>Individuell förtidspension</i>	26
<i>Deltidspension</i>	26
<i>Ikraftträdandet av lön för återstående tid</i>	27
<i>Förhöjning gällande invalidpensioner</i>	27
<i>Ändring gällande index</i>	27
5. Propositionens verkningar	27
5.1. Ekonomiska verkningar	27
<i>Pensionsöverenskommelsens ekonomiska verkningar för arbetspensionerna, folkpensionerna, FöPL och LFöPL</i>	27
5.2. Bedömning av könsrelaterade verkningar.....	29
6. Beredningen av propositionen.....	33
<i>Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll</i>	33
DETALJMOTIVERING	35
1. Lagförslagen	35
1.1. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare	35
<i>Ikraftträdelsebestämmelse</i>	45
1.2. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.....	50
1.3. Lag om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.....	54
1.4. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	55
1.5. Lag om ändring av lagen om pension för företagare.....	59
1.6. Lag om ändring av folkpensionslagen.....	63
<i>Ikraftträdelsebestämmelse</i>	65
1.7. Lag om ändring av familjepensionslagen.....	65
1.8. Lag om ändring av 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	65
1.9. Lag om ändring av 7 och 18 § lagen om rehabiliteringspenning	66
1.10. Lag om ändring av 15 och 27 § sjukförsäkringslagen	66
2. Närmare bestämmelser.....	66
3. Ikraftträdande	67
4. Lagstiftningsordning	67
om ändring av om pension för arbetstagare	69
om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden	86
om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.....	90
om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	92
om ändring av lagen om pension för företagare.....	97
om ändring av folkpensionslagen.....	102
om ändring av familjepensionslagen	104

om ändring av 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	106
om ändring av 7 och 18 § lagen om rehabiliteringspenning	107
om ändring av 15 och 27 § sjukförsäkringslagen	108
om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier	109
BILAGA	111
PARALLELLTEXTER	111
om ändring av om pension för arbetstagare	111
om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden	158
om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare	181
om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	187
om ändring av lagen om pension för företagare	200
om ändring av folkpensionslagen	211
om ändring av 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	220
om ändring av 7 och 18 § lagen om rehabiliteringspenning	221
om ändring av 15 och 27 § sjukförsäkringslagen	222

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Syftet med pensionssystemen är att trygga människornas utkomst i händelse av ålderdom, arbetsoförmåga och familjeförsörjarens dödsfall. Arbetspensionssystemet syftar till att trygga ett tillräckligt inkomstrelaterat arbetspensionsskydd, medan man genom folkpensionssystemet avser att säkerställa också ett tillräckligt minimiskydd. Finansieringen av det inkomstrelaterade arbetspensionsskyddet ankommer, enligt gällande bestämmelser, på arbetsgivarna och förmånstagarna. Det minimiskydd som kompletterar det inkomstrelaterade arbetspensionsskyddet finansieras i regel med skattemedel.

I Finland är den allmänna pensionsåldern 65 år. I praktiken är den genomsnittliga pensioneringsåldern emellertid ca 59 år.

Mot bakgrunden av den finska samhällsekonomins behov av arbetskraft på lång sikt och med tanke på att pensionsutgifterna måste hållas på en skälig nivå är det nödvändigt att främja de försäkrades förutsättningar att kvarstå i arbetslivet och att därmed höja den genomsnittliga pensioneringsåldern. För uppnåendet av detta mål har många sådana ändringar gjorts i arbetspensionslagarna som börjat gälla från ingången av 1994, 1996 och 2000. Aldersgränserna för förtidspensionerna har höjts och samtidigt har man genom att förbättra pensionsskyddets nivå för äldre personer uppmuntrat dessa att kvarstå i arbetet.

Den genomsnittliga pensioneringsåldern är, med tanke på en hållbar finansiering av arbetspensionerna, av central betydelse när de stora årsklasserna uppnår de nedre åldersgränser som berättigar till någon form av förtidspension. Enligt regeringsprogrammet genomförs i arbetslivet, i den verksamhet som syftar till upprätthållande av arbetsförmågan och i utbildningspolitiken samt i systemen med pensionsskydd och utkomstskydd för arbetslösa, ändringar som uppmuntrar arbetsgivarna att behålla och anställa även äldre arbetstagare samt främjar möjligheterna för äldre arbetstagare att kvarstå i ar-

betet och på arbetsmarknaden. Målet är att öka den sysselsatta andelen av befolkningen i arbetsför ålder och att på lång sikt uppnå att den genomsnittliga ålder då arbetstagare lämnar arbetsmarknaden stiger med 2-3 år, dvs. närmare den nuvarande åldern för ålderspensionering, 65 år, och därigenom minska trycket på att höja pensionsavgifterna. Också ett nationellt åldersprogram och ett program för utvecklande av arbetslivet har lanserats för att bidra till att äldre arbetstagare kvarstår i arbetslivet.

Enligt regeringsprogrammet utreds möjligheterna att förenkla arbetspensionslagstiftningen, likaså frågan om arbetspensionstillväxten för personer under 23 år, inräknandet av föräldra- och vårdpenningsperioder i pensionstillväxten, behoven av att utveckla indexsystemet samt beredskapen för en ökad medellivslängd.

De centrala arbetsmarknadsorganisationerna har den 12 november 2001 avtalat om principerna för utvecklandet av arbetspensionerna inom den privata sektorn. Målet med överensommelsen är att införa de ändringar i arbetspensionssystemet som behövs för att man skall kunna skjuta upp den genomsnittliga pensioneringsåldern med 2—3 år. De centrala arbetsmarknadsorganisationerna har genom en överenskommelse av den 5 september 2002 kompletterat och preciserat de punkter som förblev öppna i principbeslutet. Målet med öveenskommelserna är att skapa förutsättningar för en sammanslagning av den privata sektorns arbetspensionslagar. Om pensionen uträknas så att hela intjänandetiden beaktas, är detta ägnat att göra pensionssystemet mer rättvist och att erbjuda möjligheter till ett mer åskådligt arbetspensionssystem. Detta mål försöker man uppnå genom att ändra regeln för beräkning av pensionen så, att pensionen beräknas på basis av inkomsterna under den försäkrades hela yrkesbana. Dessutom kommer man att förbereda sig på ökningen i den förväntade livslängden genom att ta i bruk en mekanism som innebär att också pensionssystemet anpassas till den

ökade livslängden.

Regeringen konstaterade i sitt ställningstagande den 13 november 2001 att de centrala arbetsmarknadsorganisationerna ovan nämnda principöverenskommelse motsvarar regeringens mål i fråga om att utveckla arbetspensionerna så, att de stöder möjligheterna att kvarstå i arbetet, arbetsförmågan och sysselsättningen samt i fråga om att utveckla principen om inkomstrelaterade pensioner enligt arbetspensionslagstiftningen inom systemet med förtidspension. Regeringen har den 10 september 2002 godkänt också en kompletterande överenskommelse som utgångspunkt för den lagstiftning som avser utvecklandet av den privata sektorn, och regeringen har förbundit sig att avlåta en proposition om intjänande av ålderspension för tid under vilken en försäkrad vårdar barn under 3 år eller bedriver studier samt om vissa sådana ändringar i folkpensionssystemet som motsvarar lösningen inom arbetspensionssystemet.

Våren 2002 förelades riksdagen den första delen av de ändringar som de centrala arbetsmarknadsorganisationerna hade kommit överens om (RP med förslag till lagar om ändring av bestämmelser om deltidspension och individuell förtidspension 45/2002 rd). I propositionen föreslogs att den lägsta åldersgränsen för deltidspension ändras till 58 år och att den individuella förtidspensionen slopas. I propositionen ingick också förslag till en lagändring som avsåg att förbättra situationen för vissa missgynnade grupper i fråga om arbetslöshetspensionen. Riksdagen har godkänt dessa lagändringar (lagarna 630—633/2002).

Möjligheterna att kvarstå i arbetet påverkas också av förhållandena på arbetsplatsen och på utsikterna att få stöd när möjligheterna att fortsätta i arbetet har försvagats på grund av försämrad hälsa. Därför är målet att man skall upptäcka hotande förlust av arbetsförmågan tidigare än man gjort förut och att rehabiliteringsåtgärder skall sättas in i ett tidigt skede. Riksdagen har förelagts en proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om rehabilitering så, att den yrkesinriktade rehabiliteringen anses vara primär i förhållande till invalidpensionen och att den yrkesinriktade rehabiliteringen inleds i ett så tidigt ske-

de att man genom den kan förhindra arbetsoförmåga eller åtminstone uppskjuta dess inträde (RP 116/2002 rd). Dessa lagändringar, som också grundar sig på principbeslutet av den 12 november 2001, avses träda i kraft vid ingången av 2004.

Trots att de centrala arbetsmarknadsorganisationernas principöverenskommelse och den kompletterande överenskommelsen avser utvecklandet av endast de pensionslagar som gäller arbetsförhållanden, bör, av ovan nämnda pensionspolitiska orsaker, samma principer utsträckas att gälla också pensionsystemen för företagare. Också med tanke på verkställigheten av arbetspensionssystemet är det nödvändigt att bestämmelserna inom hela pensionssystemet är tillräckligt enhetliga. I denna proposition föreslås också att folkpensionslagen (347/1956; FolkpensL) och vissa lagar som har samband med den samt sjukförsäkringslagen (364/1963) och lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) skall ses över med anledning av de ändringar som föreslås i arbetspensionslagstiftningen.

I de centrala arbetsmarknadsorganisationernas kompletterande överenskommelse konstateras att målet är att den privata sektorns arbetspensionslagar skall sammanslås så snart som möjligt. Inom ramen för reformen är det också meningen att i fråga om den teknik som gäller försäkrandet eliminera skillnaderna mellan lagen om pension för arbetstagare (395/1961; APL), lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962; KAPL) och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985; KoPL) samt att förenhetliga förmånerna enligt dessa lagar. Sammanslagningen och förenklingen av pensionslagarna genomförs så, att pensionslagarna för löntagarna inom den privata sektorn, med undantag av lagen om sjömanspensioner (72/1956; SjPL), sammanslås till en helhet så, att arbetsgivaren kan sköta pensionsförsäkringen för alla sina anställda med hjälp av en enda försäkring. Då kan också en tillfällig arbetsgivare välja den arbetspensionsanstalt till vilken försäkringspremierna skall redovisas. Efter sammanslagningen är den nedre gränsen för skyldigheten att teckna försäkring och pensionens tillväxt för det försäkrade arbetet enhetliga inom alla sektorer

och i alla yrken. Då kommer också löntagarnas pension att bestämmas på samma grunder, oberoende av inom vilken bransch eller i vilket yrke de arbetar.

I enlighet med ovan nämnda överenskommelse är målet att en ny enhetlig arbetspensionslag skall föreläggas riksdagen under 2003 och att den nya lagen skall träda i kraft vid ingången av 2005, såvida detta är tekniskt möjligt. I föreliggande regeringsproposition försöker man dock redan genomföra alla de ändringar som i detta skede är möjliga med tanke på att arbetspensionssystemet skall göras mer åskådligt och för att försäkringsskyldigheten och pensionsförmånerna skall bli enhetliga.

De lagändringar som föreslås har omfattande verkningar på de försäkrades pensionsrättigheter och på fastställandet av pensionerna. Därför måste tillräckligt tid reserveras för verkställigheten av ändringarna. Innehållet i lagändringarna inverkar på de av verkställigheten förutsatta omläggningarna i de adbt tekniska systemen. Därför föreslås att de nu beredda förslagen till lagändringar, som baserar sig på principöverenskommelsen och den kompletterande överenskommelsen samt på regeringens ställningstagande, skall träda i kraft vid ingången av 2005.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Skyldighet att anordna försäkring

Enligt 1 § 1 mom. APL är en arbetsgivare är skyldig att anordna och bekosta pensionskydd, som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag, för var och en av sina arbetstagare vars arbetsförhållande efter det år då arbetstagaren fyllde 13 år har fortgått utan avbrott minst en månad. Lagen gäller dock inte arbetsförhållanden som har börjat sedan arbetstagaren har fyllt 65 år och inte heller ett arbetsförhållande i vilket arbetsinkomsten understiger 15,14 euro (90 mk) per månad. Inkomstgränsen har angetts enligt 1966 års indexnivå. Enligt 6 § 1 mom. APL räknas såsom till pension berättigande tjänstgöringstid för varje arbetsförhållande den tid under vilken arbetsförhållandet har fortgått fram till

65 års ålder efter det arbetstagaren fyllt 23 år. Enligt KAPL är den nedre åldersgränsen för skyldigheten att anordna försäkring densamma som enligt APL, men KAPL-premierna skall betalas också för arbetstagare som har fyllt 65 år, trots att de inte har rätt till pension på grund av arbete som har utförts efter fyllda 65 år. Detsamma gäller arbetstagare som omfattas av KoPL. Skyldigheten att anordna försäkring för företagare som omfattas av lagen om pension för företagare (468/1969; FöPL) och lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969; LFöPL) börjar när företagaren fyller 18 år och upphör i och med att företagaren fyller 65 år.

Ettårsregeln

I 2 § 2 mom. APL infördes en ändring den 1 mars 2002 (147/2002). Ändringen innebär att ett APL-arbetsförhållande, om arbetet och lönebetalningen under ett fortgående arbetsförhållande är avbrutna högst ett år i en följd, anses ha fortgått utan avbrott (den s.k. ettårsregeln). Enligt ettårsregeln tillväxer pensionen också för korta oavlönade perioder som pågår högst ett år på samma sätt som när personen i fråga är i arbete. Regeln gäller oberoende av orsaken till den oavlönade perioden. Bestämmelsen tillämpas inte på pensioner enligt KAPL, KoPL och lagarna om företagarpensioner.

Förmåner

För närvarande har en arbetstagare rätt att få ålderspension sedan han eller hon har fyllt 65 år, förutsatt att personen i fråga inte längre står i ett arbetsförhållande som omfattas av APL. På ansökan kan ålderspensionen beviljas i förtid, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren fyllt 60 år. Pensionen beviljas i dessa fall minskad på det sätt som bestäms i 5 a § 2 mom. APL. Förtidsminskningen är 0,4 % för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av den månad som följer efter den då åldern 65 år uppnås. Uppskovsförhöjningen är 0,6 % för varje sådan månad för vilken pensionsutbetalningen skjuts upp sedan arbetstagaren har fyllt 65 år. Samma regler gäller också de arbetstagare som omfattas

av KAPL och KoPL, likaså de som omfattas av lagarna om pension för företagare. I fråga om sistnämnda förutsätts dock inte att företagarverksamheten avslutas för att ålderspension eller förtida ålderspension skall kunna beviljas.

Enligt gällande bestämmelser omvandlas invalid, arbetslöshets- och deltidspension till ålderspension när pensionstagaren uppnår den ålder som berättigar till ålderspension, dvs. fyller 65 år.

Enligt de nuvarande bestämmelserna tillväxer pensionen med 1,5 % per år, dvs. 1/8 % för varje månad av den till pension berättigande tjänstgöringstiden. Pensionens tillväxtprocent är dock höjd till 2,5 % per år, dvs. 5/24 % per månad, från ingången av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år. Tillväxtprocenten är graderad för den återstående tiden och för den tid under vilken arbetstagaren har uppburit invalidpension som innehåller återstående tid. Tillväxtprocenten är fram till det att arbetstagaren fyller 50 år 1/8 % per månad (dvs. 1,5 % per år), från fyllda 50 år fram till det att arbetstagaren fyller 60 år 1/10 % per månad (dvs. 1,2 % per år) och för tiden efter det att arbetstagaren fyllde 60 år 1/15 % per månad (dvs. 0,8 % per år).

Rätt till deltidspension har enligt de i lagen bestämda förutsättningarna en arbetstagare och företagare som inte har uppnått åldern för ålderspensionering, 65 år. För arbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer pensionen enligt samma procentsatser som för annat arbete. Dessutom tillväxer pensionen med 1,5 % per år, dvs. 1/8 % per månad, av det inkomstbortfall som uppstår vid övergången från heltidsarbete till deltidarbete. Enligt en lagändring som träder i kraft vid ingången av 2003 tillväxer ålderspension dock med hälften av det ovan nämnda, dvs. med 0,75 % per år av inkomstbortfallet (1/16 % per månad; lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare 630/2002). Invalidpensionen tillväxer alltså enligt huvudregeln med 1,5 % av inkomstbortfallet per år.

Återstående tid

I 6 a § APL bestäms om rätten till pension som innehåller s.k. återstående tid. Enlig lag-

rummet beaktas tiden mellan pensionsfallet och pensionsåldern såsom till pension berättigande tjänstgöringstid, om pensionsfallet inträffar medan arbetsförhållandet fortgår eller inom ett år sedan detta upphört. Denna tid på ett år förlängs på grund av studieledighet och av förmåner vid rehabilitering, sjukdom och arbetslöshet samt på grund av vården av barn. Denna tid har i fråga om nämnda förmåner beaktats på olika sätt, beroende på vilken förmån saken gällt. Bestämmelsen har ändrats många gånger, och den har därför blivit svårbegriplig och slumpmässig.

Pensionslönen

Bestämmelserna om den pensionsgrundande lönen ändrades vid ingången av 1996 så, att pensionslönen enligt huvudregeln räknas ut på de indexjusterade arbetsinkomsterna för de 10 sista kalenderåren före det år då varje enskilt arbetsförhållande upphörde. Bestämmelser om pensionslönen ingår i 7 och 7 a—7 e § APL. I fråga om arbetsförhållanden som är kortare än 10 år är pensionslönen ett medeltal av arbetsinkomsterna i hela arbetsförhållandet. När pensionslönen räknas ut beaktas inte de år under vilka inkomsterna understiger 50 % av den uträknade medelinkomsten. De år som lämnas obeaktade kan dock vara högst tre till antalet. Vid användningen av arbetsinkomsterna för de 10 senaste åren då pensionslönen räknas ut övergår man dock gradvis till att efter det år då lagändringen träder i kraft lägga till ett år i sänder vad gäller antalet år som skall beaktas i pensionslönen. Detta innebär att pensionslönen räknas ut på det sätt som avses i den nuvarande bestämmelsen för fulla 10 år räknat från ingången av 2006. Enligt lagarna om pension för företagare fastställs den pensionsgrundande arbetsinkomsten på grundval av den genomsnittliga arbetsinkomsten i företagarverksamheten.

I 7 c § APL bestäms om de verkningar som särskild moderskapsledighet, moderskaps- eller föräldraledighet eller vårdledighet har på pensionslönen. För att dessa oavlönade perioder inte skall minska pensionen, beaktas i pensionslönen endast sådana år som inte innehåller oavlönad tid av ovan nämnt slag. I 7 d § APL bestäms om justering av pensions-

lönen enligt prövning, ifall pensionslönen av något undantagsskäl inte motsvarar den stabiliserade inkomstnivån.

Samordning

Enligt 8 § APL samordnas pensionen med de övriga grundpensionerna och fortlöpande ersättningarna så, att pensionerna sammanlagt inte överstiger den samordningsgräns som är 60 % av samordningsgrunden. Samordningsgrunden utgörs av den högsta lön som ligger till grund för grundpensionen i ett sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller i sådan företagarverksamhet där den till pensionen berättigande tiden är minst ett år. Om pensionerna överstiger samordningsgränsen på 60 %, minskas pensionen i fråga om den överskjutande delen.

Primära i förhållande till arbetspensionen är de pensioner, fortlöpande ersättningar och livräntor som grundar sig på bestämmelser enligt lagen om olycksfallsförsäkring och trafikförsäkringslagen. Arbetspensionen betalas endast om beloppet av den är större än den primära förmånen.

Arbetslagarnas pensionsavgift

Enligt 12 b § APL är arbetslagarnas pensionsavgift tre procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring, som uppfyller minimivillkor enligt APL, i procent av lönen överskrider talet 18,2. Motsvarande bestämmelse ingår också i 10 c § KAPL och 7 a § KoPL.

Arbetsgivaren innehåller i samband med lönebetalningen arbetslagarnas pensionsavgift på hos honom anställda arbetslagares lön enligt 4 § lagen om forskottsuppbörd, löneinkomst enligt 77 § inkomstskattelagen (1535/1992), lön enligt 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet samt betjäningssavgifter. Dessutom innehålls arbetslagarnas pensionsavgift på den kompletteringsdagpenning som beviljas av en sjukkasse som verkar i anslutning till arbetsgivaren. Pensionsavgiften innehålls då till den del arbetsgivaren enligt tidpunkten för lönebetalningen är skyldig att ordna i APL avsett pensionsskydd för arbetslagaren. Arbetsgivaren svarar inför pensions-

anstalten och pensionskassan för kostnaderna för pensionsskydd som uppfyller minimivillkoren också vad gäller arbetslagarnas pensionsavgift.

År 2002 är arbetslagarnas pensionsavgift 4,4 % av den pensionsgrundande lönen. Arbetslagarens pensionsförsäkringspremie och arbetslagarens pensionsavgift betalas på basis av de löner som räknas till pensionslönen.

Indexbundenhet

Beträffande bindandet av pensionsskyddet vid förändringen i landets löne- och prisnivå bestäms i 9 § APL. Fram till utgången av det kalenderår då arbetslagaren fyller eller förmåslåtaren skulle ha fyllt 65 år binds, enligt 2 mom., pensionsskyddet vid ett index där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. För tiden efter detta används ett index där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8 (nedan pensionsindex).

Tilläggs pensioner

En arbetslagare kan för arbetslagaren anordna ett pensionsskydd som är bättre än minimivillkoren eller i pensionsskyddet innefatta betalning av en sådan förmån som inte förutsätts i minimivillkoren (frivillig tilläggs pensionsförsäkring). Före 2001 hade arbetslagaren med stöd av 11 § APL rätt att underställa ett sådant pensionssystem APL genom att registrera det i Pensionsskyddscentralen (registrerad tilläggs pensionsanordning), varefter bestämmelserna i APL iakttas i tillämpliga delar i fråga om tilläggs pensionsförsäkringen. Före 2001 kunde också de företagare som omfattades av FöPL och LFöPL för egen del anordna ett pensionsskydd som var bättre än minimivillkoren och registrera det i Pensionsskyddscentralen.

En registrerad tilläggs pensionsanordning kan innefatta enbart sänkt pensionsålder i fråga om grundpensionen eller en utvidgning av villkoren för familjepension eller en kombination av dessa två (förbättringar gällande villkoren för erhållande av minimiförmåner). Som ålder för ålderspensioneringen kunde

man välja en ålder under 65 år, dock inte en lägre ålder än 55 år. I fråga om barnpensionerna kan gälla en slutålder som är antingen 21 eller 24 år.

En registrerad tilläggs-pensionsanordning innehåller ofta också en kvantitativ tilläggs-pension, som innebär att den målsatta nivån för totalpensionen är högst 66 % av pensionslönen.

Genom en ändring av 11 § APL (654/2000) som trädde i kraft vid ingången av 2001 stängdes de registrerade tilläggs-pensionsanordningarna. Efter nämnda tidpunkt kan tilläggs-pensionsanordningar inte längre, annat än i vissa specialfall, underställas APL genom att man registrerar dem i Pensions-skyddscentralen. De gällande tilläggs-pensionsanordningarna fortsatte emellertid alltjämt, men nya personer kan inte längre anslutas till systemet. Stängningen av de registrerade tilläggs-pensionsanordningarna gällde också i fråga om LFöPL och FöPL.

Såsom ett alternativ till registrerad tilläggs-pensionsförsäkring kan pensions-skyddet ordnas genom en icke formbunden grupp-pensionsförsäkring hos ett livförsäkringsbolag eller en pensionsstiftelse eller en pensionskassa. Villkoren för tilläggs-skyddet bestäms i fråga om livförsäkringsbolag i ett försäkringsavtal och i fråga om pensionsstiftelserna och pensionskassorna i stadgarna. När en pensionsanordning flyttas över från en pensionslag inom den offentliga sektorn till att omfattas av APL kan arbetsgivaren inte längre ersätta den offentliga sektorns tilläggs-skydd med en registrerad tilläggs-pensionsförsäkring, utan tilläggs-skyddet ordnas genom en icke formbunden grupp-pensionsförsäkring hos ett livförsäkringsbolag eller en pensionsstiftelse eller en pensionskassa.

2.2. Bedömning av nuläget

Höjd tillväxtprocent i fråga om pensionen

Man har försökt sporra äldre arbetstagare och företagare att kvarstå i arbetslivet – bl.a. har en högre tillväxtprocent i fråga om pensionen införts vid ingången av 1994. Då höjdes tillväxtprocenten till 2,5 % per år från ingången av det år under vilket arbetstagaren eller företagaren fyller 60 år. Den sålunda höjda till-

växtprocenten har dock inte i tillräckligt stor utsträckning lockat de äldre att kvarstå i arbetslivet. Den höjda tillväxtprocenten har i många fall också visat sig ha endast små positiva verkningar på själva pensionen, då man tar i betraktande samordningen av arbetspensionerna, folkpensionens avhängighet av den försäkrades andra pensioner samt beskattningen.

Förtida uttag av ålderspensionen

Inom den privata sektorn betalades i maj 2002 sammanlagt 46 844 förtida ålderspensioner. Samtidigt utbetalades 57 273 arbetslöshetspensioner. Antalet förtida uttag av ålderspension har mellan juni 2001 och juni 2002 ökat med 8,9 %. År 2001 påbörjades inom den privata sektorns arbetspensionssystem 4 540 förtida ålderspensioner; antalet förtida ålderspensioner som betalades till personer under 65 år var 12 553. Det är med andra ord relativt många personer som har utnyttjat den förtida ålderspensionen för att i ett tidigt skede lämna arbetslivet bakom sig. Den nedre åldersgränsen, 60 år, för förtida uttag av ålderspensionen bör därför ses som alltför låg mot bakgrunden av önskemålet att arbetskraften skall kvarstå i arbetslivet.

Oavlönade perioder

Enligt ettårsregeln intjänas i ett APL-arbetsförhållande pension på normalt sätt i fråga om korta, oavlönade perioder som fortgår högst ett år. Inom KAPL och KoPL jämföras däremot inte ens korta oavlönade perioder med arbete. Vissa oavlönade perioder, bl.a. permittering samt utbildnings- och rehabiliteringsperioder, utökar i form av arbetspensionstillägg också KAPL- och KoPL-pensionerna. Vad gäller t.ex. ledighet för vård av barn, studieledighet och alterneringsledighet är de försäkrade i en ojämlik situation, beroende på vilken pensionslag de omfattas av. Också när det gäller APL-försäkrade personer kan en oavlönad period som infaller under åren för beräkning av pensionslönen leda till att pensionslönen minskar, om inte den oavlönade perioden är tillräckligt lång och infaller inom ett och samma kalenderår. Om en oavlönad period är minst

åtta månader lång och infaller inom ett och samma kalenderår, är inkomsterna för året i fråga i allmänhet under hälften av inkomsterna i genomsnitt och kan därför lämnas bort från de år som beräkningen av pensionslönen baserar sig på. Om orsaken till den oavlönade perioden är barnavård, har den oavlönade periodens minskande effekt på pensionslönen förhindrats genom en specialbestämmelse i lagen.

Återstående tid

Den omständigheten huruvida en pensionsdel som baserar sig på den tid som infaller mellan pensionsfallet och pensionsåldern, dvs. den återstående tiden, skall hänföras till pensionen beror enligt den nuvarande lagstiftningen på hur lång tid som, då pensionsfallet inträffar, har förflutit sedan arbetsförhållandet upphörde. Ursprungligen var denna s.k. efterkarenstid ett år. Från den här huvudregeln har dock många undantag gjorts så, att erhållandet av vissa socialförsäkringsförmåner förlänger efterkarenstiden.

Efterkarenstiden förlängs på olika sätt, beroende på vilken förmån som har erhållits. I praktiken kan en person t.ex. först få inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning, därefter sjukdagpenning och sedan åter arbetslöshetsdagpenning. Följden kan bli att någon rätt till återstående tid inte längre finns vid tidpunkten för pensionsfallet, trots att denna rätt hade förelegat om någon sjukdagpenningssperiod inte alls hade infallit. För den person som saken gäller har det varit helt omöjligt att förutse denna effekt av sjukdagpenningen.

Den slumpmässighet som enligt de nuvarande bestämmelserna gäller rätten till återstående tid accentueras när det gäller unga personer. I fråga om personer som blivit arbetsoförmögna vid unga år blir den pensionsdel som intjänats genom arbete liten. Arbetspensionens belopp blir således på ett avgörande sätt beroende av pensionsbeloppet för den återstående tiden. Å andra sidan tryggar folkpensionen utkomsten för de unga arbetsoförmögna som inte alls har hunnit delta i arbetslivet eller som har arbetat endast en mycket kort tid. Den fulla folkpensionen

motsvarar enligt nuvarande bestämmelser den fulla invalidpension från arbetspensionssystemet som räknats ut på basis av en månadslön på ca 840 euro.

Å andra sidan är antalet unga personer som uppbär invalidpension lågt. Enligt en utredning som baserar sig på ett sampel var inom den privata sektorn under åren 1999-2000 andelen invalidpensionstagare som var yngre än 26 år 1,3 %, andelen 26-30-åringar 2,4 % och andelen 31-35-åringar 4,9 %. År 1999 fick 3 532 personer i åldern 20-24 år invaliditetspension via Folkpensionsanstalten, medan endast 103 personer i samma ålder fick invalidpension via arbetspensionssystemet. Motsvarande siffror i åldersgruppen 25-29-åringar var 4 540 respektive 828 personer.

Bestämmelserna om återstående tid är också mycket komplicerade och svårbegripliga.

Pensionslön

Bestämmelserna i APL om den pensionsgrundande lönen ändrades vid ingången av 1996 så, att pensionslönen enligt huvudregeln bestäms på basis av arbetsförtjänsterna för de 10 sista kalenderåren. I fråga om arbetsförhållanden som är kortare än 10 år är APL-pensionslönen ett medeltal av arbetsförtjänsterna i hela arbetsförhållandet. I motiveringen i regeringens proposition konstaterades då att sättet att räkna ut den pensionsgrundande lönen enligt slutlönsprincipen härstammar från de gamla pensionsystemen för tjänstemän. Ändringen motiverades med förändringarna i arbetslivet och med att det tidigare sättet att beräkna den pensionsgrundande lönen enligt APL (på basis av inkomsterna de fyra sista åren) betonade disproportionen mellan dem som byter arbetsgivare och dem som är anställda i ett och samma arbetsförhållande. I regeringens proposition (RP 118/1995 rd) konstateras vidare att de anställda vanligen har sina bästa år inom förvärvsverksamheten när de är mellan 40 och 50 år samt att löneutvecklingen inom tjänstemannasektorn inte längre nödvändigtvis är i stigande. Denna slutsats får stöd av en omfattande pensionslöneundersökning som Pensionsskyddscentralen nyligen har utfört.

Index

Vid ingången av 1996 togs vid justeringen av arbetspensionerna två index i bruk. Det har ansetts att framför allt systemet med två index för höjningen av pensionerna i fråga om pensionstagare i olika åldrar strider mot jämlikhetsprincipen.

Tilläggs pension

Med anledning av att de registrerade tilläggs pensionsförsäkringarna är strukturellt osmidiga — vilket bl.a. också har som följd att systemet blir dyrbart — har arbetsgivarna överfört en stor del av försäkringarna till livförsäkringsbolagens icke forbundna grupp pensionsförsäkringar. Det är sannolikt att denna trend kommer att fortgå också i framtiden.

År 2000 uppgick premieintäkten för det kvantitativa tilläggs pensions skyddet till ca 260 milj. mk (43,7 milj. euro). I fråga om knappt 5 000 personer var åldern för ålderspensionering enligt APL lägre än 63 år. Av dessa hinner nästan 1 000 personer uppnå pensionsåldern fram till år 2005. För ca 10 000 försäkrade har inom grundskyddet försäkrats någon form av tilläggs förmån som gäller familjepensionen.

Det finns ca 300 registrerade tilläggs pensionsförsäkringar som gäller FöPL. Inom LFöPL finns inte längre några tilläggs pensionsförsäkringar i kraft.

Ca 2 400 försäkrade omfattas av de icke forbundna grupp pensionsförsäkringar som innebär en pensionsålder som är lägre än 63 år. I pensionsstiftelserna och pensionskassorna omfattas ca 22 000 respektive ca 3 000 försäkrade av en pensionsålder som är lägre än 63 år.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Propositionens mål är att utveckla arbetspensionssystemet på ett sätt som förbättrar de försäkrades möjligheter att kvarstå i arbetslivet, att främja arbetsförmågan och sysselsättningen samt att, i enlighet med regeringsprogrammet, senarelägga den genomsnittliga pensioneringsåldern med 2-3 år. Målet är

också att utvidga intjänandetiden gällande pensionsskyddet och att stärka överensstämmelsen mellan å ena sidan försäkringspremierna och –avgifterna och å andra sidan de förmåner som erhålls. Samtidigt stärks pensionssystemets ekonomiska hållbarhet och även de yngre generationernas förtroende för pensionssystemets varaktighet.

Avsikten med den reviderade regeln för beräkning av pensionen är att regeln skall resultera i ett mer rättvist pensions skydd, oberoende av att de försäkrade har varierande yrkesbanor. Målet är att pension skall intjänas i allt förvärvsarbete och att pensionspremier och –avgifter skall erläggas för allt sådant förvärvsarbete för vilket pensionen tillväxer. Vid sidan av att senarelägga pensionsåldern försöker man anpassa pensionssystemet till den kontinuerliga ökningen av den genomsnittliga livslängden så, att en del av ökningen tar sig uttryck i form av en längre tid i arbetslivet.

Propositionens mål är också att skapa förutsättningar för en sammanslagning och förenkling av arbetspensionslagarna inom den privata sektorn. Ett led i strävandena att nå detta mål är ett förenhetligande av regeln för beräkning av pension så, att också pensionerna enligt APL beräknas på basis av lönen och tillväxtprocenten för varje enskilt år. Avsikten är att underlätta sammanslagningen av pensionslagarna genom att bestämmelserna i de olika pensionslagarna redan i detta skede förenhetligas så långt som möjligt. Målet är att man i enlighet med ovan nämnda överenskommelse under loppet av 2003 skall förelägga riksdagen en proposition om en ny enhetlig arbetspensionslag och att den nya lagen skall träda i kraft vid ingången av 2005, såvida detta är tekniskt möjligt.

Ändringar gällande de förtida pensionerna och ålderspensionen

Avsikten är att gradvis avstå från de olika förtida pensionerna så, att en del av ändringarna införs före 2005 och en del av dem efter 2005.

Det föreslås att det långvariga utkomstskyddet för äldre arbetslösa skall överföras från

pensionssystemet till systemet gällande utkomstskydd för arbetslösa. Genom denna ändring avser man också att göra pensionssystemet mer åskådligt. Sålunda föreslås att arbetslöshetspensionen slopas i fråga om personer som är födda 1950 eller senare. I stället för arbetslöshetspensionen införs en rätt till arbetslöshetsdagpenning tills personen i fråga fyller 65 år. En förutsättning för att bli beviljad dessa tilläggsdagar till arbetslöshetsdagpenningen är det arbetsvillkor på fem år under de 15 senaste åren som redan gäller i fråga om den nuvarande arbetslöshetspensionen. Dessutom införs i fråga om tilläggsdagarna till arbetslöshetsdagpenningen ett förfarande som motsvarar storarbetsgivarnas självrisk enligt det nuvarande systemet. Slopandet av arbetslöshetspensionen ersätts i pensionssystemet så, att de försäkrade som är berättigade till ovan nämnda tilläggsdagar får möjlighet att från och med att de fyllt 62 år gå i icke nedsatt ålderspension. Dessa försäkrade har möjlighet att välja mellan att gå i ålderspension eller att kvarstå inom systemet med utkomstskydd för arbetslösa.

Avsikten är att sporra de äldre personerna att kvarstå i arbetslivet bl.a. genom att man inför flexibla alternativ för övergången till ålderspension och sporrar dem som har fyllt 63 år till fortsatt arbete genom att erbjuda en avsevärt bättre pensionstillväxt. Avsikten är att ålderspension motsvarande den intjänade pensionen skall beviljas på ansökan när den försäkrade fyller 63 år. Ändringen ersätter för sin del det gradvisa slopandet av de förtida pensionerna.

Samtidigt föreslås att den lägre åldersgränsen för förtida ålderspension höjs från nuvarande 60 år till 62 år och att koefficienten för förtida uttag ändras. Enligt förslaget skall ålderspensionen kunna tas ut i förtid från den tidpunkt då den försäkrade fyller 62 år. I pensionen görs då en förtidsminskning på 0,6 % per månad för månaderna innan den försäkrade fyller 63 år. För närvarande är förtidsminskningen 0,4 % för varje månad för vilken pensionen tas ut i förtid innan den försäkrade fyller 65 år.

Det föreslås att arbetspensionen skall tillväxa på basis av alla arbetsinkomster och att tillväxtprocenten skall höjas i takt med den

försäkrades ålder. Avsikten är att pensionen under åldersintervallet 53—62 år skall tillväxa med 1,9 % av årsinkomsterna i stället för med grundprocenten 1,5. Om arbetstagaren kvarstår i arbetet efter det att han eller hon fyllt 63 år, tillväxer pensionen med 4,5 % per år fram till det arbetstagaren fyller 68 år. Avsikten är att den högre pensionstillväxten delvis skall bekostas genom att arbetstagarnas pensionsavgift från 53 års ålder är 19/15 i förhållande till de yngres avgift. Beräknad på basis av den nuvarande avgiftsprocenten skulle höjningen vara ca 1,2 procentenheter, dvs. att arbetstagarnas pensionsavgift efter förhöjningen skulle vara ca 5,6 %.

Det föreslås att till pensionen skall betalas en uppskovsförhöjning på 0,4 % för varje uppskovsmånad efter det att arbetstagaren fyllt 68 år.

Ett av de centrala målen för arbetspensionsreformen är att skjuta upp de försäkrades pensionering. Därför föreslås att den flexibla pensionsåldern genomförs så, att arbetstagarna skall kunna välja att gå i pension vid 62—68 års ålder och att fortsatt förvärvsarbete förbättrar pensionsskyddet. Det är nödvändigt att ändra förfarandena och bestämmelserna inom arbetslivet så, att arbetstagarna har möjligheter att välja sin pensionsålder inom ramen för den flexibla pensionsåldern. Fortsatt arbete efter 68 års ålder skall, enligt förslaget, förutsätta att arbetstagaren och arbetsgivaren kommer överens om saken. Arbetsavtalslagen bör ses över i enlighet med detta mål för arbetspensionsreformen.

Utvidgning av tiden för intjänande av pensionsskydd

Utvidgandet av tiden för intjänande av pensionsskydd och stärkandet av överensstämmelsen mellan å ena sidan försäkringspremierna och -avgifterna och å andra sidan de förmåner som erhålls är målsättningar som man försöker uppnå genom att, i enlighet med regeringsprogrammet och arbetsmarknadsöverenskommelsen, i första hand utvidga den ålder då ålderspensionen börjar intjänas från nuvarande 23 års ålder

till 18 års ålder samt genom att ändra den lägre åldersgränsen för skyldigheten att anordna försäkring så att denna ålder är densamma som den lägre åldersgränsen för intjänande av pension. Avsikten är att samtidigt höja den övre åldersgränsen för skyldigheten att anordna försäkring och för intjänandet av pension från 65 år till 68 år. Dessutom föreslås att en person som arbetar vid sidan av ålderspensionering i fråga om detta arbete skall intjäna 1,5 % per år i pension.

Enligt den nya föreslagna regeln för beräkning av återstående tid skall alla ha rätt till återstående tid, men pensionsbeloppet i fråga om återstående tid kommer, beroende på inkomsterna under de fem senaste åren, att variera från noll uppåt. Till följd av modellen för beräkning av återstående tid föreslås att begreppet heffektiv pension slopas i lagen. Eftersom avsikten är att pension skall intjänas för allt arbete och att för arbetet skall betalas försäkringspremier och -avgifter, föreslås att också för sådant arbete som utförs medan sådan invalidpension utbetalas i vilken ingår återstående tid skall intjänas ny pension på 1,5 % per år och att för detta arbete skall uppbäras också försäkringspremier och -avgifter. För arbete som utförs medan delinvalidpension utbetalas föreslås att pensionen skall tillväxa på samma sätt som för övrigt arbete, dvs. med 1,5 % tills personen i fråga fyller 53 år och med 1,9 % under åldersintervallet 53—62 år. Förvärsarbetets inverkan på fortsatt invalidpension kvarstår dock i oförändrad form. Om inkomsterna är 40—60 % av genomsnittet av de inkomster som erhållits fram till pensionsfallet, omvandlas pensionen till delinvalidpension, och, om inkomsterna är högre, indras invalidpensionen eller avbryts utbetalningen av pensionen. Övervakningen av detta sker på basis av arbetsförhållanderegistret.

I de centrala arbetsmarknadsorganisationernas kompletterande överenskommelse konstateras att arbetspensionsförsäkringen gäller situationer där samma arbetsgivare under en kalendermånad har betalat minst 40 euro i lön till en arbetstagare. Gränsdragningen mellan APL och KoPL

grundar sig för närvarande på att arbetsförhållandet fortgår en månad och på den minimiarbetsinkomst som nämns i 1 § 1 mom. APL. Om ett arbetsförhållande fortgår kortare tid än en månad omfattas det av KoPL. Under KoPL faller också ett arbetsförhållande som fortgått längre tid än en månad, men där inkomsten inte når upp till minimigränsen enligt APL. Detta gränsbelopp är 219,00 euro per månad enligt 2002 års indexnivå.

De anställda inom vissa specialområden omfattas alltid av KAPL, oberoende av arbetsförhållandets längd, och de anställda inom vissa specifika yrken omfattas av KoPL om arbetsförhållandet avses fortgå en kortare tid än ett år. Enligt båda dessa lagar försäkras alla inkomster oberoende av deras belopp, men pensionen tillväxer endast i det fallet att gränsbeloppet överskrids. Detta lägre gränsbelopp är 690,97 euro per år enligt 2002 års indexnivå.

Det minimigränsbelopp på 40 euro som nämns i den kompletterande överenskommelsen, och som gäller den nedre gränsen för skyldigheten att anordna försäkring, hänför sig till den teknik som gäller försäkrandet och som inte är densamma i APL, KAPL och KoPL. Eftersom gränsdragningen mellan lagarna inte ännu i detta skede kan ändras — detta skulle kräva omfattande tekniska ändringar — kan gränsbeloppet på 40 euro inte tillämpas innan lagarna har sammanslagits. När arbetspensionslagarna sammanslås genom en regeringsproposition som avläts 2003, kommer skillnaderna mellan APL, KAPL och KoPL att undanröjas också när det gäller tekniken vid försäkrandet och då kommer gränsbeloppet på 40 euro att föreskrivas som nedre gräns för skyldigheten att anordna försäkring.

Ändringar gällande invalidpensionen

Syftet med de ändringar som gäller invalidpensionen är att göra de nuvarande bestämmelserna mer överskådliga och att undanröja den slumpmässighet som hänför sig till pensionsbeloppet. Avsikten är inte att genom reformerna försöka ändra vare sig fördelningen av kostnaderna för

invalidpensionerna eller arbetsgivarnas — de arbetsgivare som sysselsätter flera än 50 personer — nuvarande självrisk vid finansieringen av invalid- och arbetslöshetspensionerna.

Enligt förslaget ändras fastställandet av invalidpensionen så, att utgångspunkten blir att till alla invalidpensioner kopplas rätten att få en pensionsdel som beräknas från pensionsfallet fram till det att personen i fråga fyller 63 år, dvs. en pensionsdel för den återstående tiden. Pensionstillväxten för återstående tid är fram till 50 års ålder 1,5 % och från 50 års ålder framåt 1,3 % per år av den arbetsinkomst som motsvarar den lönenivå som stabiliserats före arbetsoförmågans inträde. Den stabiliserade lönenivå skall enligt förslaget fastställas på basis av årsarbetsinkomsterna för de fem kalenderår som föregick pensionsfallet.

Vid fastställandet av inkomsterna för den återstående tiden skall man enligt förslaget med arbetsinkomsterna jämställa också de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmåner som betalts för oavlönade perioder och på basis av vilka ålderspensionen tillväxer. Vidare skall med årsarbetsinkomsterna jämställas den tid för vilken har betalts grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd. I fråga om inkomsterna för återstående tid blir inkomstgrunden för dessa förmåner 1 000 euro per månad, dvs. 12 000 euro per år. Beloppen är angivna enligt 2002 års indexnivå.

Om arbetstagaren återgår till arbetet från att ha varit invalidpensionerad, tillväxer pensionen för den tid i pension som föregick återgången till arbetet med 1,5 % per år fram till 50 års ålder och därefter, fram till 63 års ålder, med 1,3 % per år av den lön som ligger till grund för pensionen för återstående tid.

Eftersom den återstående tiden hänför sig till alla invalidpensioner kan den inte längre användas som villkor för yrkesinriktad rehabilitering. Kravet gällande återstående tid ersätts med ett krav på att arbetsinkomsterna för återstående tid under en granskningstid på fem år skall uppgå till sammanlagt minst 24 000 euro enligt 2002 års indexnivå.

I fråga om mycket unga personer kan metoden att beräkna pensionen för återstående tid på basis av arbetsinkomsterna under de fem senaste åren leda till ett oskäligt slutresultat. Därför föreslås att man i fråga om personer som är yngre än 23 år i stället för en 5-årsperiod skall använda den tid under vilken den unga personen hade hunnit omfattas av arbetspensionssystemet innan han eller hon blev arbetsoförmögen.

Det är nödvändigt att säkerställa pensionsnivån för dem som blivit arbetsoförmögna i unga år, eftersom deras pensionering kan fortgå i många årtionden och deras lön kan ha varit låg samtidigt som familjens utgifter kan vara stora. Därför föreslås att till invalidpensionens belopp fogas en av åldern beroende engångsförhöjning när pensionen har fortsatt fem år. I det skedet kan man anta att pensioneringen blir långvarig. Genom det föreslagna förfarandet kan de ungas pensionsnivå säkerställas.

Eftersom avsikten med engångsförhöjningen är att säkra pensionsnivån för dem som i unga år blivit arbetsoförmögna är det inte ändamålsenligt att utsträcka förhöjningen till familjepensionerna. Enligt statistiken börjar ca två tredjedelar av efterlevandepensionerna först vid åldern för ålderspensionering, vilket innebär att det finns ytterst få sådana unga efterlevande för vilka förhöjningen skulle bli aktuell. I efterlevandepensionen förrättas också en pensionsjämkning — antingen i början av pensioneringen eller när det yngsta barnet fyller 18 år — vilket ytterligare minskar efterlevandepensionens betydelse. Om en ung efterlevande är eller blir arbetsoförmögen får han eller hon en förhöjning av begynnelsebeloppet via invalidpensionen. Av barnpensionerna börjar ca 70 % när barnen är äldre än 10 år och drygt en tredjedel när barnen är äldre än 15 år. De som uppbär barnpension får pension i högst 18 år, i allmänhet under en betydligt kortare tid, så för deras vidkommande hinner ändringen i fråga om pensionsindex knappast att ha någon inverkan.

För säkerställandet av pensionsnivån för dem som varit borta från arbetslivet till följd av skötsel av barn föreslås att inkomsten för granskningstiden skall kunna ses över enligt

prövning, om inkomsterna under granskningstiden till följd av vård av barn som är under tre år är mindre än den stabiliserade inkomstnivån. Avsikten är att denna justering skall kunna göras på ansökan av arbetstagaren och att justeringen skall förutsätta att verkningarna på pensionsskyddet är betydande. Den föreslagna bestämmelsen ersätter den nuvarande regeln för beräkning av pensionslönen i samband med barnavårdstid samt bestämmelsen om att rätten till pension för återstående tid kvarstår till följd av vården av ett barn som är yngre än tre år, dock högst under nio år.

Tillväxtprocenten i fråga om pension för återstående tid är för närvarande 1,2 % efter 50 års ålder och 0,8 % efter 60 års ålder. För att invalidpensionen skall kvarstå på en rimlig nivå också i fråga om äldre arbetstagare föreslås att tillväxtprocenten gällande pension för återstående tid skall höjas till 1,3 % för dem som har fyllt 50 år. Ändringen är också ägnad att förenkla fastställandet av pensionen för återstående tid i och med att den förändring av tillväxtprocenten (till 0,8 %) som har varit i bruk nu skulle slopas.

Det nya sättet att fastställa invalidpensionen gäller enligt förslaget endast den privata sektorns arbetspensionssystem. När det nya sättet att fastställa pensionen utsträcks också till arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn, borde de bestämmelser om återstående tid som föreslås i denna lag ses över. Bestämmelserna kunde i så fall förenklas betydligt och också verkställigheten av dem skulle vara mycket mindre komplicerad.

Ändringar gällande index

Det föreslås att pensionstagarnas jämlikhet utökas så att de löpande pensionerna i fråga om alla arbetspensionstagare, oberoende av pensionstagarnas ålder, justeras med samma index. Det föreslås att man vid ingången av 2005 vid indexjusteringarna av samtliga arbetspensioner övergår till nuvarande pensionsindex, där vikten av konsumentprisindex är 80 % och vikten av inkomstnivåindex är 20 % (pensionsindex).

Vid beräkningen av pensionen höjs inkomsterna till nivån vid beräkningstidpunkten med en koefficient där vikten av inkomstnivåindex är 80 % och vikten av konsumentprisindex är 20 % (lönekoeficient).

Nuvarande index, där vägningskoefficienten för både inkomstnivåindex och konsumentprisindex är 0,5, tillämpas på beräkningen av sådana pensioner som också efter 2005 räknas ut enligt de nuvarande bestämmelserna. Sistnämnda kategori pensioner är bl.a. de som omfattas av skyddsbestämmelserna med anledning av ändringarna i arbetslöshetspensionerna 1996 och 2000 samt de deltidspensionstagare som är födda före 1947 och likaså de arbetsförhållanden som börjat före 2005 och som fortgår fram till pensionsfallet och där pensionsfallet inträffar före 2012. De fribrev som bildats före 2005 höjs med det index som avses i den första meningen i nuvarande 9 § 2 mom. APL till 2004 års nivå och därifrån, till nivån för beräkningstidpunkten, med lönekoeficienten.

Ändringar gällande regeln för beräkning av pensionen

Gallringen i urvalet förtida pensioner gynnar för sin del också strävandena att göra arbetspensionslagarna mer överskådliga. När reformen är genomförd beviljas endast ålders-, invalid- och deltidspensioner samt familjepensioner. En förenkling sker också genom det ovan föreslagna nya förfarandet när det gäller att bestämma pensionen för återstående tid. Förenklingen och sammanslagningen av arbetspensionslagarna förutsätter också att det för samtliga arbetspensionslagar införs en gemensam regel för fastställande av den pensionsgrundande lönen. Avsikten är att bestämmelser om detta skall ingå i den nya lagen om pension för arbetstagare.

Den föreslagna nya regeln för fastställande av pensionen bidrar till arbetstagarnas ökade jämlikhet, eftersom pensionen beräknas på samma sätt oberoende av arbetstagarens yrke eller bransch. Enligt den nya regeln beräknas pensionen också i fråga om APL på basis av lönen för varje enskilt år och enligt

tillväxtprocenten. Fastställandet av pensionen är således inte beroende av på vilket sätt yrkesbanan är uppdelad i separata arbetsförhållanden. Det nya förfarandet leder till att pensionsskyddet blir mer rättvist trots att arbetshistorian varierar från person till person. Avsikten är att övergå till den nya beräkningsregeln så, att de arbetsförhållanden som börjat före 2005 avslutas tekniskt vid utgången av 2004 och att den pensionsrätt som intjänats fram till utgången av 2004 räknas ut enligt de nuvarande bestämmelserna (tekniskt fribrev). Från år 2005 framåt räknas pensionen ut enligt den nya beräkningsregeln.

Pensionen räknas dock ut enligt både de nya och de nuvarande reglerna när det gäller arbetsförhållanden som är i kraft när lagen träder i kraft och som fortgår utan avbrott fram till pensionsfallet (skyddat arbetsförhållande). Ett villkor för detta är att pensionsfallet inträffar före 2012. Bestämmelsen gäller endast APL-arbetsförhållanden. Kvantitativa tilläggspensioner skall enligt förslaget inte beaktas i beräkningen.

När man i fråga om ett skyddat arbetsförhållande räknar ut pensionen enligt de nuvarande bestämmelserna, används de nuvarande tillväxtprocenterna och förtids- och uppskovskoefficienterna. Arbetsförhållandet betraktas som en fortlöpande helhet fram till pensionsfallet. När man räknar ut pensionen enligt de nuvarande bestämmelserna iaktas den s.k. ettårsregeln, vilket innebär att pensionen tillväxer för oavlönade avbrott som pågår högst ett år, oberoende av orsakerna till avbrotten. Enligt den specialbestämmelse om barnavårdstid som ingår i 7 c § förhindras att en sådan oavlönad period har försvagande inverkan på pensionslönen. I fråga om oavlönade avbrott som beror på bl.a. sjukdom eller arbetslöshet kan man tillämpa den nuvarande bestämmelsen som gäller bedömning av pensionslönen. Den pension som har intjänats i ett arbetsförhållande skall enligt förslaget dock inte samordnas, eftersom samordningen hänför sig till hela pensionen medan jämförelsen av pensionerna görs särskilt för varje arbetsförhållande.

När man räknar ut den pension som intjänats

för ett skyddat arbetsförhållande enligt de nya bestämmelserna, beaktas också den pension, beräknad enligt de nya bestämmelserna, som intjänats för oavlönade perioder. Den pension som enligt nuvarande bestämmelser räknas ut för ett skyddat arbetsförhållande jämförs med den pension som räknas ut enligt de nya reglerna, och om pensionen enligt de nuvarande bestämmelserna är större bildas en skyddad del av den skillnad som framgått av uträkningarna. Om en arbetstagare har flera skyddade APL-arbetsförhållanden parallellt, tas de alla med i beräkningen och uträknas för dem en gemensam skyddad del. Den skyddade delen läggs till den pension som räknats ut enligt de nya bestämmelserna. Detta innebär att en arbetstagare som varit i ett långt arbetsförhållande får ett pensionsskydd som alltid motsvarar minst pensionsskyddet enligt det nuvarande systemet.

Samordning

Det föreslås att samordningen av arbetspensioner som påbörjas 2005 eller senare slopas, med undantag av den samordning som görs med ersättningar enligt trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfallsförsäkring. Av detta följer att de högre tillväxtprocenterna från 53 års ålder framåt inte försvinner i samband med samordningen av arbetspensionerna och att deras sporrande effekt när det gäller att motivera människor att kvarstå i arbetslivet kvarstår. Tillväxten av pensionen avses inte bli begränsad till 60 % av samordningsgrunden.

Arbetstagarnas pensionsavgift

Avsikten är att pensionen under åldersintervallet 53—62 år skall tillväxa med 1,9 % av årsinkomsterna och med 4,5 % av årsinkomsterna under åldersintervallet 63—68 år. Avsikten är att den högre pensionstillväxten delvis skall bekostas genom att arbetstagarnas pensionsavgift från 53 års ålder är 19/15 i förhållande till de yngres avgift. Beräknad på basis av den

nuvarande avgiftsprocenten skulle höjningen vara ca 1,2 procentenheter, dvs. att arbetstagarnas pensionsavgift efter förhöjningen skulle vara ca 5,6 %. I jämviktsläget skulle förhöjningen täcka ca en tredjedel av de kostnader som den höjda tillväxten orsakar.

Förberedelser inför en ökad förväntad livslängd

Målet är att behovet av att höja åldersgränserna för pensioneringen i framtiden skall behärskas genom en teknik där en del av ökningen av den förväntade livslängden riktas in på de aktiva åren. För genomförandet av detta föreslås att beloppet av en pension som påbörjas skall vara beroende av utvecklingen beträffande den förväntade livslängden. Grunden för den mekanism som avses underlätta anpassningen är den s.k. livslängdskoefficienten, som presenteras i Pensionsskyddscentralens rapport ("Elinaika pitenee — miten käy eläkeiän"; PSC:s rapport 1999:18).

Enligt vad som föreslås tillämpas livslängdskoefficienten första gången 2009 och då är koefficienten 1. För utjämning av slumpmässiga variationer fastställer man särskilt för varje åldersklass den livslängdskoefficient som skall tillämpas. Koefficienten räknas ut på basis av den dödlighetsstatistik som innehåller Statistikcentralens uppgifter för fem år och vid uträkningen använder man sig av den nyaste statistikperiod som finns tillgänglig samt en räntesats på två procent. År 2009 är livslängdskoefficienten således 1 och koefficienten motsvarar dödlighetsstatistiken för perioden 2003—2007. Livslängdskoefficienten inverkar första gången på de pensioner som beviljas 2010 och den grundar sig på dödlighetsstatistiken för perioden 2004—2008 samt på förändringen i den förväntade livslängden beträffande åren 2003—2007.

Ålderspensionen multipliceras, oberoende av pensioneringsåldern, med den koefficient som fastställdes enligt det år då pensionstagaren fyllde 62 år. När

pensionsåldern är lägre används som koefficient den koefficient som fastställts året innan pensionen började.

Livslängdskoefficienten tillämpas inte på individuella förtidspensioner, arbetslöshetspensioner, deltidspensioner och barnpensioner. På efterlevandepensioner tillämpas livslängdskoefficienten i det skedet då pensionsjämkning förrättas. Livslängdskoefficienten tillämpas när invalidpensionen omvandlas till ålderspension; denna regel gäller dock inte om pensionsfallet i samband med invalidpensionen inträffar före 2006. Livslängdskoefficienten tillämpas också på de pensioner som omfattas av skyddsbestämmelsen och som också efter 2005 kommer att räknas ut enligt de nuvarande bestämmelserna. Pensionsskyddscentralen ger närmare anvisningar om tillämpningen av livslängdskoefficienten.

Pensionens tillväxt för oavlönade perioder

Enligt regeringsprogrammet utreds inräknandet av föräldra- och vårdpenningsperioder i pensionstillväxten. I de centrala arbetsmarknadsorganisationernas principöverenskommelse av den 12 november 2001 föreslås att regeringen gör upp ett förslag om en revidering av pensionstillväxten i samband med oavlönade perioder. Enligt förslaget i överenskommelsen bör denna reform träda i kraft vid ingången av 2005 så, att pensionen tillväxer för sjukdagpennings- och föräldrapenningsperioder samt för den tid under vilken stöd för vård i hemmet erhålls i enlighet med den uppburna dagpenningen eller någon annan förmån i sådana fall där pensionen inte redan av andra orsaker tillväxer för förmånstiden.

I de centrala arbetsmarknadsorganisationernas kompletterande överenskommelse av den 5 september 2002 har de punkter som gäller intjänandet av pensionsskydd för oavlönade perioder preciserats. Enligt överenskommelsen kommer den nuvarande ettårsregeln och arbetspensionstillägget att

slopas från ingången av 2005. De arbetspensionstillägg som intjänats fram till utgången av 2004 räknas färdigt ut och registreras hos Pensionsskyddscentralen. Från ingången av 2005 tillväxer pensionen för perioder som gäller inkomstrelaterade dagpenningar så, att med årsarbetsinkomsterna jämföras de inkomster som ligger till grund för de förmåner som betalts för oavlönade perioder och som för närvarande utökar pensionen i form av arbetspensionstillägg. Likaså är det meningen att pensionen skall tillväxa på basis av sjukdagpenning, moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskaps- och föräldrapenning samt ersättning vid alterneringsledighet. Ålderspensionen tillväxer på basis av en pensionsgrund som i fråga om moderskapsledighetsperioder, perioder gällande särskild moderskapsledighet, faderskaps- och föräldraledighetsperioder är 100 % av den arbetsinkomst som ligger till grund för förmånen. I fråga om inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning och ersättning vid alterneringsledighet tillväxer ålderspensionen enligt en grund på 75 % av den inkomst som ligger till grund för förmånen. I fråga om övriga inkomstrelaterade dagpenningar, bl.a. sjukdagpenning, dagpenningar enligt olycksfallsförsäkringssystemet samt i fråga om utbildnings- och rehabiliteringsförmåner tillväxer ålderspensionen enligt en grund på 65 % av den inkomst som ligger till grund för förmånen. I fråga om pension för återstående tid är motsvarande procentsats 100 % när det gäller ovan nämnda förmåner. På basis av nämnda förmåner avses ålderspensionen, oberoende av den försäkrades ålder, tillväxa med 1,5 % per år. När en moderskapsledighetsperiod, period gällande särskild moderskapsledighet, faderskaps- och föräldraledighetsperiod har upphört fortsätter tillväxten så, att intjänandetiden i kombination med ovan nämnda intjänandetid för en dagpenningsperiod uppgår till sammanlagt minst 12 månader (fortsatt tillväxt).

Lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

Regeringen föreslår vidare att pensionskyddet i samband med vård av barn eller studier skall förbättras med användande av skattemedel. I fråga om perioder som gäller vård av barn under tre år tillväxer förmånen 1,5 % på basis av en grund som är 500 euro per månad enligt 2002 års indexnivå. En förutsättning är att barnet under tre år sköts av sitt förälder.

I fråga om perioder gällande studier som leder till slutexamen eller ett yrke tillväxer förmånen på basis av samma grund för högst fem studieår. En förutsättning för erhållande av förmånen är att personen i fråga har sammanlagt 12 000 euro i inkomster inom arbetspensionssystemet innan arbetspensionen beviljas. Förmånerna utgör en separat del i förhållande till arbetspensionen. De betalas dock i samband med arbetspensionen. Dessa förmåner och de av dem orsakade förvaltningskostnaderna bekostas av staten i det skedet då förmånen i fråga skall betalas i samband med arbetspensionen. Avsikten är att separat utreda om man genom fondering kan bereda sig på dessa förmåner. Statens betalningstrafik avses bli skött via Pensionsskyddscentralen till arbetspensionsanstalterna. Också Folkpensionsanstalten skall ha rätt att få ersättning för den dataförmedling som den handhar för bestämmande av förmånen. Trots att det i föreliggande proposition, som baserar sig på arbetsmarknadsorganisationernas överenskommelse gällande den privata sektorn, föreslås att ändringar görs endast i de lagar som avser nämnda sektor, föreslås att den förmån som betalas med skattemedel skall gälla också det pensionskydd inom den offentliga sektorn som avses i 8 § 4 mom. APL.

Ansvarsfördelningen

Eftersom den allmänna åldern för ålderspensionering slopas och arbetstagarna får möjlighet att gå i ålderspension flexibelt i åldern 63—68 år, är det nödvändigt att

definiera den kalkylmässiga pensionsålder som anger tidpunkten för när den intjänade pensionen skall fonderas. Denna kalkylerade pensionsålder föreslås alltså vara 65 år. Den pensionsdel som fonderats enligt pensionsåldern 65 år omvandlas att motsvara arbetstagarens ålder när pensionen börjar. Under åldersintervallet 18—54 fonderas i ålderspension 0,5 % av lönerna.

Enligt den nuvarande lagen är det endast den s.k. sista pensionsanstalten som bär ansvaret för pensionen för återstående tid. I denna proposition föreslås att ansvaret för invalidpensionerna skall delas mellan de olika pensionsanstalterna i förhållande till arbetsinkomsterna under de två kalenderår som föregår pensionsfallet. Dessutom föreslås att pensionsanstalterna skall ansvara gemensamt för invalidpensionen, ifall inkomsterna är låga. Ändringarna är en följd av den ändring som föreslås i fråga om sättet att räkna ut pensionen för återstående tid.

För närvarande fonderas 80 % av den heffektiva invalid- och arbetslöshetspensionen. Enligt denna proposition skall av dessa pensioner enligt huvudregeln fonderas hela pensionens begynnelsebelopp. Det fonderade beloppet kvarstår dock i genomsnitt på den nuvarande nivån, eftersom invalid- och arbetslöshetspensionerna, vid sidan av den föreslagna ändringen, omvandlas till ålderspensioner redan när den försäkrade är 63 år i stället för, enligt tidigare bestämmelser, 65 år. För övrigt kvarstår ansvarsfördelningen gällande arbetslöshetspensioner i enlighet med den nuvarande lagen.

Ändringar gällande tilläggs pensionerna

Det registrerade tilläggs pensionssystemet har av tradition följt ändringarna i grundskyddet. Tidigare har det varit möjligt att anpassa tilläggs pensionsförsäkringarna så, att man kunnat förutsäga den totala pensionsnivån och därmed har man också kunnat dimensionera försäkringsavgifterna och – premierna enligt rätt storlek redan under tiden för arbetsförhållandet. De nu föreslagna ändringarna innebär dock att situationen blir en annan. Sådana ändringar är bl.a. den

flexibla övergången till ålderspension när den försäkrade är 63—68 år, höjningen av tillväxtprocenten gällande pensionen till 1,9 % från ingången av månaden som följer efter det att den försäkrade fyller 53 år och till 4,5 % från ingången av månaden som följer efter det att den försäkrade fyller 63 år samt beräkningen av pension för återstående tid på basis av genomsnittslönen för fem år. Möjligheten att gå i pension vid 63 års ålder gör det rentav onödigt att försäkra pensionsåldrarna 63 och 64. Dessutom är det förenligt med målet att skjuta fram pensioneringen att man inte heller med hjälp av tilläggs pensionsanordningar inom det lagstadgade pensionssystemet gynnar pensioneringar i en ålder som ligger under det normala. En anpassning av det registrerade tilläggs pensionssystemet till de nu föreslagna ändringarna inom grundpensionsskyddet skulle sålunda vara mycket komplicerat och oskäligt dyrt i förhållande till premieintäkterna för tilläggsförmånerna och till storleken av försäkringsbeståndet.

Eftersom det inom grundskyddet också i fråga om familjepensionerna kommer att beviljas återstående tid enligt medellönemodellen på fem år, definieras inte vid beviljandet av familjepension det arbetsförhållande och de villkor för arbetsförhållandet på basis av vilka den återstående tiden beviljas. Bland annat av denna orsak är det inte möjligt att inom grundskyddet fortsätta förbättrandet av villkoren för beviljande av familjepension som definierats på nuvarande sätt och inte heller förfaranden som innebär lindrigare villkor för beviljande av efterlevandepension och en höjd slutålder för barnpensionerna.

Av ovan nämnda orsaker föreslås att man inom grundskyddet fr.o.m. den 1 januari 2005 upphör att försäkra sänkta pensionsåldrar och förbättrade villkor för erhållande av familjepension. Den grundpension som intjänas fram till utgången av 2004 omvandlas att motsvara pensionsåldern 65 så, att förmånen svarar mot de uppburna försäkringspremierna. Härigenom behåller den försäkrade den förmån som han eller hon har intjänat och som har bekostats fram till nämnda tidpunkt.

Förbättringarna av villkoren för erhållande av familjepension har medan dessa varit i kraft bekostats med en riskavgift, och därför utgör de inte en intjänad förmån i fribrevspensionen.

Arbetsgivarna kan dock, till följd av plötsligt ökande kostnader, ha svårigheter att uppfylla pensionslöften som de gett i anslutning till arbetsförhållanden och som gäller bl.a. lägre pensionsålder. Å andra sidan har de äldre arbetstagarna inte längre tillräckligt tid kvar i arbetslivet för anordnande av ersättande förmåner. Därför har arbetstagaren rätt att få grundpension också efter 2004 när han eller hon är yngre än 62 år vid en lägre pensionsålder som ansluter sig till en tilläggs pensionsanordning, ifall, när denna proposition avlåts, till arbetstagarens fortlöpande arbetsförhållande ansluter sig en registrerad tilläggs pensionsanordning, en pensionsanordning som innebär att en registrerad tilläggs pensionsförsäkring har omvandlats till grupp pensionsförsäkring eller ett tilläggs pensions skydd som anordnats i en pensionsstiftelse eller en pensionskassa, som bygger på att inom grund pensionen har försäkrats en sänkt pensionsålder eller att grund pensionen tidigare läggs till en ålder som är lägre än 62 år. Undantagsbestämmelsen gäller också sådana icke forbundna grupp pensionsförsäkringar genom vilka man har ersatt ett pensions skydd som är bättre än minimi skyddet enligt de pensionslagar för den offentliga sektorn som nämns i 8 § 4 mom. 3—9 punkten APL eller en pensionsstiftelses eller en pensionskassas pensionsanordning.

I alla ovan nämnda situationer förutsätts dessutom att ett arbetsförhållande som är i kraft den dag då regeringens proposition avlåts, och till vilket tilläggs pensionsanordningen hänför sig, fortgår utan avbrott fram till den sänkta pensionsåldern. Också ovan nämnda pensionsanordning skall vara i kraft vid tidpunkten för pensionsfallet.

Undantagsbestämmelsen avses också gälla situationer där en arbetstages enligt 11 § APL registrerade tilläggs pensionsförsäkring, som ansluter sig till ett arbetsförhållande som är i kraft när regeringens proposition avlåts eller där förmåner som är bättre än

minimiskyddet enligt lagen om statens pensioner (280/1966); StPL) eller lagen om kommunala pensioner (/2002), ersätts med en icke forbunden grupp pensionsförsäkring eller med en tilläggs pensionsanordning i en pensionsstiftelse eller en pensionskassa efter det att denna lag har trätt i kraft. Likaså avses undantagsbestämmelsen gälla situationer där en arbetstages tilläggs pensions skydd som anordnats i en pensionsstiftelse eller –kassa och som ansluter sig till ett arbetsförhållande som är i kraft när regeringens proposition avlåts, har ersatts med en icke forbunden grupp pensionsförsäkring efter det att denna lag har trätt i kraft.

Undantagsbestämmelsen avses också gälla de försäkrade som gått i pension från ett arbetsförhållande som omfattats av en ovan avsedd pensionsanordning när denna lag träder i kraft samt de förbättrade förmåner som ansluter sig till en familjepension som beviljas efter en sådan person. Däremot skall undantagsbestämmelsen inte gälla sådana icke forbundna grupp pensionsförsäkringar i vilkas bakgrund inte finns registrerat tilläggs pensions skydd, tilläggs pensions skydd från en pensionsstiftelse eller en pensionskassa eller tilläggs pensions skydd enligt pensionslagarna för den offentliga sektorn. I dessa situationer kan pensions skyddet dock bevaras på sin tidigare nivå när strukturen i de icke forbundna grupp pensionsförsäkringarna ändras med beaktande av att den lagstadgade grund pensionen kan tidigare läggas från 62 års ålder.

Dessutom föreslås att också en företagare som har tecknat registrerad tilläggs pensionsförsäkring enligt FöPL skall ha rätt till pension enligt grundskyddet när företagaren är 60 eller 61 år, förutsatt att tilläggs skyddet har konstruerats så i försäkringsavtalet. Om pensionsåldern för tilläggs skyddet är lägre än 60 år, har företagaren, såsom för närvarande, rätt att få de tidigare fribreven vid en lägre pensionsålder.

Under åldersintervallet 60—62 år avses förtidsminskningen vara 0,6 % per månad. Det föreslås att närmare bestämmelser om nedsättning av pensionen när en pension beviljas vid en ålder som är lägre än 62 år

skall utfärdas genom de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda villkoren och grunderna för fribrev som motsvarar minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna. Om en registrerad tilläggs pensionsanordning innehåller en kvantitativ tilläggs pension, fortsätts tilläggs pensionsförsäkringen så, att tilläggs pensionens målsatta belopp fixeras uträknat enligt nivån den 31 december 2004 och på grundval av de bestämmelser och arbetsförhållandeuppgifter som var i kraft vid den tidpunkten. Löneutvecklingen efter 2004 påverkar inte tilläggs pensionens belopp, men däremot höjs det målsatta beloppet årligen med lönekoeficienten. Det föreslås att närmare bestämmelser om detta skall utfärdas i den karta över registrerade tilläggs förmåner

som Pensionsskyddscentralens styrelse fastställer samt i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda villkoren för registrering av i 11 § APL avsedda frivilliga tilläggs förmåner (SocMb 745/1966).

Om arbetsgivaren innan denna lag trätt i kraft har anordnat ett sådant pensions skydd för sina anställda enligt vilket pensions beloppet är större än pensionen enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare, höjs inte detta pensions skydd med anledning av att pensionen enligt minimivillkoren sjunker enligt bestämmelserna i APL. Genom att ändra villkoren för nämnda pensions skydd eller genom att ändra reglerna för en pensionskassa eller en pensionsstiftelse kan man dock verkställa en mot det tidigare pensions skyddet och mot höjningarna av pensionen enligt APL svarande minskning, förutsatt att pensions skyddet inte kan anses ha sjunkit i fråga om sitt penningvärde. Det sist sagda gäller dock inte registrerade tilläggs pensionsanordningar enligt 11 § APL.

Ändringar i KAPL och KoPL

I KAPL föreslås i tillämpliga delar motsvarande ändringar som i APL. Arbetsgivarens skyldighet att redovisa KAPL-premier gäller sålunda arbetstagare som fyllt 18 år, och efter denna ålder börjar också KAPL-pension tillväxa. Försäkringsskyldigheten utsträcks till 68 års ålder, men efter det skall arbetsgivaren inte

vara skyldig att betala KAPL-försäkringspremie eller ta ut arbetstagarnas pensionsavgift av arbetstagarna. Nytt pensions skydd skall intjänas av arbete som utförs under tiden för ålders-, invalid- och arbetslöshetspension, och för sådant arbete skall även i fortsättningen betalas KAPL-premier.

Det föreslås att ändringarna i fråga om den nedre åldersgränsen 62 år för ålderspension och förtidsminskningen 0,6 % samt 63 år som ålder för ålderspension och bonustillägget 4,5 % också utsträcks till att gälla KAPL. I KAPL företas också ändringar som gäller lönekoeficienten, arbetspensionsindexet och oavlönade perioder. Livslängds koeficienten samt höjningen av arbetstagarnas pensionsavgift för dem som fyllt 53 år liksom fastställandet av invalidpension och arbetslöshetspension på grundval av arbetsförtjänsterna under de fem sista åren skall också gälla KAPL.

Ovan nämnda ändringar i KAPL gäller även KoPL.

Utsträckning av ändringarna till företagarpensionssystemen

Principöverenskommelsen av centralorganisationerna på arbetsmarknaden kan i huvuddrag också sammanjämkas med pensions skyddet för företagare. Ändringarna i fråga om indragning av individuell förtidspension och den nedre gränsen för deltidspension samt bestämmandet av pension som beviljas efter deltidspension tillämpas också på pensionssystemen för företagare. Detsamma gäller rätten till yrkesinriktad rehabilitering.

Enligt de nya bestämmelserna skall företagarkerksamhet utöka pensionen på samma sätt som enligt APL. Under tiden mellan 18 och 68 år skall således också pensioner enligt FöPL och LföPL intjänas på samma sätt som enligt APL. I lagarna om pension för företagare ändras tiden för försäkringens början från nuvarande 18 år till ingången av den månad som följer efter uppnådda 18 år och upphör vid ingången av den månad som följer efter uppnådda 68 år. Också inom företagarpensionssystemen skall företagarkerksamhet som utövas under tiden

för invalidpension omfattas av försäkringsskyldighet och utöka pensionen. Även för företagare som omfattas av FöPL och LFöPL skall gälla att de själva skall delta i finansieringen av sitt pensionskydd som förbättras av den höjda försäkringspremien.

Företagare kan för närvarande avgå med ålderspension när de fyllt 65 år och fortsätta med företagarkerksamheten utan att behöva betala försäkringspremier. För närvarande innebär också förtida ålderspension att FöPL- och LFöPL-pension slutar tillväxa. Kravet på att företagarkerksamheten skall upphöra för att ålderspension skall erhållas lämpar sig illa för företagarkerksamheten och det är svårt att övervaka att verksamheten upphör.

Av ovan nämnda orsaker bör utgångspunkten inom FöPL- och LFöPL-systemen fortfarande vara att avgång med ålderspension inte förutsätter att företagarkerksamheten upphör. Om en företagare ansöker om ålderspension vid 63 års ålder, upphör försäkringsskyldigheten enligt FöPL och LFöPL och pensionen slutar tillväxa. Om företagaren däremot önskar senarelägga ålderspensionen, kvarstår försäkringsskyldigheten och pension intjänas enligt tillväxtprocenten 4,5 från och med ingången av den månad som följer efter uppnådda 63 år tills företagaren avgår med ålderspension, dock högst till utgången av den månad då företagaren fyller 68 år.

Företagaren är sålunda inte försäkringsskyldig under tiden för ålderspension och förtida ålderspension, inte heller om företagaren har rätt att avgå med ålderspension vid en lägre pensionsålder enligt ett registrerat tilläggskydd. Det föreslås bli bestämt att sådana företagare skall kunna teckna en frivillig försäkring. Pensionen tillväxer då med 1,5 % och uträknas på basis av den arbetsinkomst som fastställts som grund för den frivilliga försäkringen. Arbetsinkomsten i fråga om den frivilliga försäkringen skall bestämmas på vanligt sätt enligt lag och enligt pensionsskyddscentralens föreskrifter. Ålderspension skall kunna fås tidigast vid 68 års ålder för sådan företagarkerksamhet som frivilligt försäkrats under tiden för ålderspension.

Också för företagare skall pensionen för

återstående tid bestämmas enligt förvärvsinkomsterna under de fem år som föregår pensionsfallet. Den stabiliserade förvärvsinkomsten för deltidspension skall likaså bestämmas på basis av inkomsterna under de fem år som föregår pensionsfallet. Pensionen för företagare som blir arbetsoförmögna som unga höjs i enlighet med APL. Likaså utsträcks lönekoeficienten och livslängdskoeficienten också till företagarsystemen. Dessutom föreslås att bestämmelserna om befrielse från försäkring upphävs.

De eventuella behov av ändringar som propositionen föranleder i lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994) och annan lagstiftning om socialförsäkringsskydd för lantbruksföretagare utreds särskilt.

Lagen om sjömanspensioner

Ändringarna i lagen om sjömanspensioner klarläggs före december 2002. Om ändringarna avläts en separat proposition.

Folkpension och sjukdagpenning

Inom folkpensionssystemet förblir åldern för ålderdomspension 65 år.

På grund av att systemet med arbetslösheten upphävs har personer som är födda 1950 eller senare och som åtnjuter tilläggsdaggar enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa rätt att få folkpension oavkortad, alltså utan förtidsminskning, från och med 62 års ålder. Personer som är födda före 1950 har fortfarande rätt till arbetslöshetspension vid 60–64 års ålder. Åldersgränsen för förtida ålderdomspension höjs till 62 år och förtidsminskningen utgör alltså 0,4 procent för varje tidigareläggningsmånad som föregår 65 års ålder.

Invaliditetspension enligt folkpensionslagen börjar när rätten till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen har upphört. Rätten till dagpenning upphör när den invalidpension som beviljas enligt arbetspensionslagarna omvandlas till ålderspension vid 63 års ålder. Invaliditetspension enligt folkpensionslagen bör beviljas från och med samma ålder, 63 år, även om den kalkylerade tid för

sjukdagpenning som i övrigt utgör ett villkor för erhållande av pension inte har gått till ända. På detta sätt tryggas de arbetsoförmögna oavkortad folkpension i åldern 63–65 år.

När folkpensionen fastställs beaktas varken en sådan förhöjning av invalidpensionen enligt arbetspensionslagarna som görs på basis av åldern eller förmån som betalas av statens medel för tiden för vård av barn och för tiden för studier. Den pension som intjänas efter fyllda 63 år beaktas inte heller. För 65 år fyllda som är i arbetslivet tryggas utkomsten under tiden för sjukdom och rehabilitering på så sätt att åldersgränsen för erhållande av sjukdagpenning och rehabiliteringspenning höjs från 65 år till 68.

4. Aspekter på ikraftträdandet

Avsikten är att de nu föreslagna lagarna skall träda i kraft den 1 januari 2005. De skall i regel tillämpas på pensionsfall som inträffar efter lagens ikraftträdande.

Vid utgången av 2004 avslutas alla pågående APL-arbetsförhållanden och den pension som intjänats i arbetsförhållandena fram till den 31 december 2004 räknas ut enligt nu gällande bestämmelser (tekniskt fribrev). Detta tekniska fribrev införs i pensionsskyddscentralens register och justeras med lönekoeficienten enligt 7 b § så att det överensstämmer med beräkningstidpunkten för pensionen. När pensionen beviljas justeras de arbetsförhållanden som upphört före 2005 med indexet för personer i arbetsför ålder enligt första meningen i gällande 9 § 2 mom. APL så att de överensstämmer med nivån den 31 december 2004 och därifrån med lönekoeficienten enligt den föreslagna 7 b § APL så att de överensstämmer med beräkningstidpunkten för pensionen.

Ändringar gällande skyldigheten att ordna pensionsskydd

Åldersgränsen 18 år som föreslås som nedre åldersgräns för skyldigheten att försäkra arbetstagarna och för tillväxten när det gäller pensionsskyddet skall tillämpas på sådana arbetstagare som inte ännu har fyllt 23 år vid

lagens ikraftträdande. På motsvarande sätt upphör arbetsgivarens skyldighet att försäkra arbetstagare som är under 18 år vid lagens ikraftträdande den dag lagen träder i kraft.

Nytt pensionsskydd börjar tillväxa från den dag lagen träder i kraft för sådana 65 år fyllda arbetstagare som påbörjar ett nytt arbetsförhållande efter uppnådd 65 års ålder. Om däremot en arbetstagare som redan före denna lags ikraftträdande har uppnått ålderspensionsåldern fortsätter att arbeta i samma arbetsförhållande också efter lagens ikraftträdande, skall de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande tillämpas på detta arbetsförhållande.

Skyddsbestämmelse gällande förtida ålderspension

Enligt förslaget har arbetstagare födda före 1945 fortsättningsvis rätt till förtida ålderspension tidigast vid fyllda 60 år. På detta sätt minskas sådan övergång till förtida ålderspension som kunde var en följd om åldersgränsen höjdes. Före uppnådd 62 års ålder bestäms förtida ålderspension på samma sätt som för närvarande, dvs. förtidsminskningen är 0,4 % för varje månad före 65 års ålder för vilken pension betalas. Efter fyllda 62 år har arbetstagaren rätt till förtida ålderspension enligt den föreslagna lagen, och för den är förtidsminskningen 0,6 % för varje månad före 63 års ålder för vilken pension betalas, samt till reducerad ålderspension efter fyllda 63 år.

Ändring av pension till ålderspension

De föreslagna bestämmelser som gäller ändring av invalid-, arbetslöshets- och deltidspension till ålderspension tillämpas på sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter lagens ikraftträdande.

Ändringar gällande arbetslöshetspension

De föreslagna ändringar som gäller fastställande av pension för återstående tid återspeglas också i arbetslöshetspensionen. När de bestämmelser som gäller arbetslöshetspension tidigare har ändrats, har

för personer i vissa åldersklasser vilka varit arbetslösa vid tidpunkten för lagändringarnas ikraftträdande i ikraftträdelsebestämmelserna föreskrivits förmåner enligt tidigare bestämmelser.

Vid ingången av 1996 graderades tillväxtprocenten för återstående tid så att den återstående tiden räknas ut med en tillväxt på 1,5 % fram till 50 års ålder, 1,2 % i åldern 50–59 år och 0,8 % från och med fyllda 60 år (lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare 1482/1995). Enligt lagändringens ikraftträdelsebestämmelse tillämpas 5 § 1 mom. APL, sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft, alltiämt på arbetstagare som är födda före 1943 och som den 1 januari 1996 hade rätt till arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd, dvs. tillväxten per år för den återstående tiden är 1,5 %. De arbetstagare som är födda 1942 är den yngsta åldersklass som ännu omfattas av denna ikraftträdelsebestämmelse. De fyller 65 år 2007.

Beräkningen av arbetslöshetspensionen ändrades vid ingången av 2000 så att pensionsdelen för återstående tid inte längre lades till arbetslöshetspensionen. Pensionsdelen för återstående tid hänförs dock till ålders- och familjepension efter arbetslöshetspensionen. Enligt lagändringens ikraftträdelsebestämmelse tillämpas 4 c § 3 mom. APL, sådant det lyder när denna lag träder i kraft, på arbetstagare som är födda före 1945 och som den 1 januari 2000 hade rätt till arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd eller som 1999 fått arbetslöshetsdagpenning eller utbildningsstöd för sammanlagt minst hundra dagar (lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare 1263/1999). Som en följd av denna bestämmelse hänförs återstående tid alltiämt till dessa arbetstgares arbetslöshetspension, uträknad antingen med en årlig tillväxt på 1,5 % enligt den ikraftträdelsebestämmelse för vilken redogjorts ovan eller med ovan avsedda graderade tillväxtprocenttal. De som hör till den yngsta åldersklass som omfattas av denna ikraftträdelsebestämmelse är födda 1944 och fyller 65 år 2009. Vid utgången av 2004 är antalet sådana personer som ännu inte är pensionerade uppskattningsvis 5 000.

Till arbetslöshetspensionen för andra arbetstagare som är födda åren 1945–1949 men som inte omfattas av de ikraftträdelsebestämmelser för vilka redogjorts ovan hänförs inte längre återstående tid, men till ålders- eller familjepension som beviljas därefter läggs återstående tid.

För närvarande får den som får arbetslöshetspension förtjäna ett belopp som är högst två gånger gränsvärdet enligt APL utan att pensionen avbryts eller dras in. Detta belopp ändras till 6 000 euro per år. Beloppet överensstämmer med 2002 års index.

Individuell förtidspension

De som är födda efter 1943 har inte längre rätt till individuell förtidspension. I samband med de ändringar som trädde i kraft vid ingången av 2000 bibehöll personer som är födda före 1944 rätten att få individuell förtidspension efter fyllda 58 år. Dessa samma åldersklasser bibehåller rätten till individuell förtidspension också i fortsättningen men de bestämmelser som gäller detta överförs till ikraftträdelsebestämmelsen.

Deltidspension

Om en arbetstagare som är född före 1947 börjar få deltidspension efter denna lags ikraftträdande, skall de bestämmelser som gällde den 31 december 2002 tillämpas på deltidspensionen och det arbete som utförs vid sidan av den. För dessa personer tillväxer således pensionen på grundval av deltidsarbetet med 1,5 % per år fram till det år de fyller 60 år och därefter med 2,5 % per år. Under tiden med deltidspension tillväxer pensionen med 1,5 % per år av inkomstminskningen. Deltidspensionen ändras till ålderspension vid 65 års ålder. Om deltidsarbetet fortsätter efter det, hänför sig en uppskovsförhöjning till pensionen.

Efter den föreslagna lagens ikraftträdande, men på grundval av heltidsarbetet innan deltidspensionen började, tillväxer pensionen enligt de föreslagna nya tillväxtprocenttalerna också för arbetstagare som är födda före 1947. Således är pensionens tillväxtprocent

4,5 efter fyllda 63 år före övergången till deltidspension.

Barntillägg. Arbetstagare som är födda före 1939 har alltjämt rätt till barntillägg enligt de bestämmelser som gällde vid denna lags ikraftträdande.

Ikraftträdandet av lön för återstående tid

Övergången till det nya sättet att fastställa pensionen för återstående tid sker stegvis så att pensionen för återstående tid bestäms delvis på grundval av förvärvsinkomsterna före 2005 och förvärvsinkomsterna under 2005 första gången 2006.

Som inkomst för 2004 används härvid den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionen för den återstående tiden skulle ha beräknats enligt nu gällande bestämmelser om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen den 31 december 2004. Om arbetstagaren inte då hade haft rätt till pension innefattande återstående tid, skall det vid beräkningen av ny pension för den återstående tiden anses att arbetstagaren inte haft några som helst förvärvsinkomster 2004.

Förhöjning gällande invalidpensioner

När det gäller invalidpensioner beviljas åldersförhöjning första gången vid ingången av 2010. Den beviljas också till invalidpensioner som börjat före denna lags ikraftträdande enligt den förhöjningsprocent som motsvarar invalidpensionstagarens ålder vid förhöjningstidpunkten, dvs. vid ingången av 2010.

Ändring gällande index

Alla arbetspensioner justeras första gången vid ingången av 2005 med det föreslagna APL-pensionsindex där vägningskoefficienten för konsumentprisindex är 80 % och vägningskoefficienten för inkomstnivåindex 20 %.

Det nuvarande index enligt första meningen i

9 § 2 mom. APL där vägningskoefficienten för konsumentprisindex är 50 % och vägningskoefficienten för inkomstnivåindex 50 % skall fortfarande tillämpas vid justeringen av inkomsterna när sådana pensioner beviljas som också efter lagens ikraftträdande beviljas enligt nu gällande bestämmelser.

5. Propositionens verkningar

5.1. Ekonomiska verkningar

Pensionsöverenskommelsens ekonomiska verkningar för arbetspensionerna, folkpensionerna, FöPL och LFöPL

Den inverkan på arbetspensionsutgiften som lagändringarna inom den privata sektorn har uppgår till uppskattningsvis -1,5 procentenheter av lönerna fram till 2020 och ca -4,3 procentenheter fram till 2050.

Propositionens verkningar för APL-, LEL- och KOPL-pensionerna och kostnaderna för dem har uppskattats i Pensionsskyddscentralens rapport "Arvioita työmarkkinajärjestöjen sopiman yksityisalojen eläkeuudistuksen vaikutuksista" (Pensionsskyddscentralens duplikat 40, 2002). Uppskattingarna grundar sig på arbets- och inkomststoppgifterna för 35 000 personer som gått i pension 1998.

Propositionen innehåller ändringar som dels höjer, dels sänker pensionerna. Pensionen höjs bl.a. genom de nya högre tillväxtprocenterna, det faktum att pension börjar intjänas vid en lägre ålder än förr, den nya lönekoefficient som används vid justeringen av inkomststoppgifter och intjäningen av mera pension än förr under vissa oavlönade pensioner. Reformen väntas förlänga tiden i arbetslivet, vilket också höjer pensionerna. Livslängdkoefficienten åter minskar pensionen, om inte den aktiva arbetstiden förlängs i motsvarande proportion.

Reformens verkningar märks fullt ut först på lång sikt. I jämviktsläge skulle pensionerna utan den inverkan som livslängdkoefficienten har, men till följd av

de andra ändringarna och inverkan på beteendet vara ca 15 procent högre än de pensioner som betalas enligt den nuvarande lagstiftningen. Kvinnornas pensioner skulle stiga något mera än männens. Bara för omkring 5 procent av de försäkrade skulle pensionen vara minst 5 procent mindre än den pension som betalas enligt dagens lagstiftning.

Enligt prognoserna ökar den förväntade livslängden för 65-åringar med ett drygt år per årtionde åtminstone till 2050. I överensstämmelse med detta beräknas livslängdskoefficientens inverkan på pensionerna vara ca 5 procent år 2020 och ca 12 procent 2050. År 2020 motsvarar inverkan inom området för s.k. bonustillväxt ungefär ett halvt års förlängning av tiden i arbetslivet, medan förlängningen år 2050 skulle vara ca 1,5 år. När på varandra följande årsklasser jämförs innebär detta ca 2–3 veckors längre tid i arbetslivet. Därigenom är den höjande inverkan på pensionerna som reformen har på lång sikt uppskattningsvis 3–15 procent beroende på hur mycket tiden i arbetslivet förlängs.

I utredningen har man jämfört reformens inverkan på pensionerna också yrkes- och yrkesgruppsvis. Inga nämnvärda skillnader noterades mellan de yrkesgrupper som jämförelsen omfattade.

Eftersom den arbetspensionsinkomst som ligger till grund för folkpensionen växer i ett jämviktsläge, sjunker samtidigt folkpensionsutgiften. År 2010 antas antalet folkpensionstagare vara 2 000 personer mindre och folkpensionsutgiften ca 3 miljoner euro lägre än nu. År 2050 antas folkpensionstagarna vara 42 000 personer färre, och folkpensionsutgiften väntas vara 100 miljoner euro lägre.

Den pension som intjänas under studietiden samt under den tid barn under tre år vårdas betalas av statens medel. På kort sikt är kostnaderna små, men 2040 beräknas de uppgå till 130 miljoner euro om året och fram till 2100 väntas statens andel stiga till 1 260 miljoner euro.

Till följd av att pensioneringen senareläggs medför pensionsöverenskommelsen att antalet försäkrade företagare som omfattas av pensionssystemen för företagare respektive

lantbruksföretagare stiger. För företagarnas del stiger antalet till följd av pensionsöverenskommelsen med uppskattningsvis 10 000 företagare och för lantbruksföretagarnas del med 1 000 företagare på lång sikt. Uppgången i antalet försäkrade höjer dock inte försäkringspremieinkomsten lika mycket som pensionsutgiften.

År 2010 sänker pensionsöverenskommelsen statens utgifter för företagarpensioner med uppskattningsvis 8 miljoner euro, eftersom försäkringspremieinkomsten beräknas stiga med 27 miljoner euro och pensionsutgiften med 19 miljoner euro. År 2050 beräknas försäkringspremieinkomsten sjunka med 170 miljoner euro och pensionsutgiften stiga med 190 miljoner euro, varvid statens andel utan några andra åtgärder stiger med ca 360 miljoner euro jämfört med lagstiftningen av i dag. Pensionsutgiften stiger särskilt genom den koefficient för lönejustering som används när pensionerna beräknas.

Den pensionsutgift som hänför sig till lantbruksföretagarna stiger till följd av pensionsöverenskommelsen med uppskattningsvis ca 23 miljoner euro och försäkringspremieinkomsten med uppskattningsvis ca 4 miljoner euro år 2010. Härvid stiger statens andel med 19 miljoner euro jämfört med gällande lagstiftning. På längre sikt stiger statens andel av pensionsutgifterna för lantbruksföretagare ytterligare utan några andra åtgärder, och år 2050 beräknas uppgången i statens andel utgöra ca 55 miljoner euro om året.

Med hänsyn till uppgången i statens andel och osäkerhetsfaktorerna i kalkylerna är det avsikten att separat utreda vilka åtgärder som behövs för att det skall vara möjligt att dämpa eller förhindra en uppgång i statens andel av utgiften för företagarpensioner och lantbruksföretagarpensioner.

De ändringar i tilläggsskyddet som föreslås har inga statsekonomiska verkningar. Inte heller medför ändringarna merkostnader för arbetsgivarna. I de registrerade tilläggsarrangemangen förblir arbetstagarnas egen finansieringsandel oförändrad.

5.2. Bedömning av könsrelaterade verkningar

Utgångspunkten för en bedömning av de könsrelaterade verkningar som ändringarna av lagstiftningen har är den gällande lagstiftningen och de nuvarande könsrelaterade skillnaderna i pensionsskyddet samt hur reformen förbättrar pensionsskyddet för män och kvinnor. De gällande bestämmelserna är könsneutrala, de berör män och kvinnor på samma sätt. Skillnader mellan könen uppkommer främst till följd av skillnaderna på arbetsmarknaden, kvinnornas lägre lönenivå, kortare yrkesbana och mindre arbetsinsats som beror bl.a. på deltidarbete. Skötseln av små barn begränsar fortfarande kvinnornas deltagande i arbetslivet mera än männens. Det är därmed fråga om skillnader som inte går att påverka särskilt mycket genom pensionslagstiftningen. Barnavårdstiden beaktas också enligt de nuvarande bestämmelserna som tid under vilken pension intjänas, även om skillnader mellan arbetspensionslagarna förekommer i detta avseende. Här medför reformen en klar förbättring.

De utredningar och kalkyler som utförts i samband med lagberedningen visar att den nya livsinkomstprincipen i sin helhet gagnar de framtida pensionstagarna, och bägge könen drar lika stor nytta av den. Också ur yrkes- och branschsynvinkel är skillnaderna små, och inga systematiska skillnader förekommer mellan mans- och kvinnodominerade branscher.

Enligt propositionen förlängs tiden för intjäning av pension i båda ändarna. Pension börjar intjänas fem år tidigare, redan vid 18 års ålder, och pensioneringen kan flyttas fram ända till 68 års ålder. När man utöver den förlängda intjäningstiden beaktar också det faktum att tillväxtprocenten graderas enligt ålder, varvid den är 1,9 procent i åldern 53–62 år och 4,5 procent i åldern 63–68 år, förbättrar reformen möjligheterna att intjäna en pension som motsvarar den nuvarande målsatta nivån.

Trots att den åldersgraderade tillväxten avgjort effektiviserar pensionsintjäningen vid stigande ålder, innebär detta om man

bedömer saken enligt sysselsättningsgrader inte att pensionsskillnaderna mellan män och kvinnor ökar i den ålder då tillväxten är högre. Inte heller ser den prognostiserade sysselsättningsuppgången och stegringen i sysselsättningsgraderna för äldre ut att inverka på detta sätt. Till en del ligger orsaken i att skillnaderna mellan mäns och kvinnors sysselsättningsgrad krymper därför att de lägre pensionsåldrarna inom den offentliga sektorn småningom utgår och kvinnors och mäns pensionsålder blir mera likartad.

Livsinkomstprincipen och de incitament som den innefattar erbjuder i framtiden goda chanser att höja pensionsnivån ännu mot slutet av tiden i arbetslivet. Den graderade tillväxtprocenten gagnar särskilt dem vars tid i arbetslivet har blivit ofullständig, t.ex. på grund av studier eller skötsel av barn. Det uppkomna glappet kan kompenseras effektivt genom att tiden i arbetslivet förlängs i den ålder då tillväxten är förhöjd. Eftersom sammanjämkningen av familj och arbete ofta ger upphov till glapp för kvinnorna redan när de är i början av sin yrkesbana förbättrar reformen i synnerhet kvinnornas möjligheter till ett skäligt pensionsskydd.

Reformen innebär ett avstående från sättet att beräkna pensionen utgående från varje anställningsförhållande och en övergång till inkomstbaserad pensionsberäkning. Vid pensionsberäkningen införs samtidigt en lönekoeficient med vilken lönen för varje år och de fribrev som gäller tidigare avslutade anställningsförhållanden justeras till den nivå som råder när pension börjar betalas. Lönekoeficienten, där förtjänstnivåindexets vikt är 80 procent och konsumentprisindexets vikt är 20 procent, bibehåller inkomstnivån bättre än det nuvarande hälftenindexet. I det nuvarande indexet väger förtjänstnivåindexet och konsumentprisindexet 50 procent var.

Jämfört med nuvarande praxis gagnar tillämpningen av lönekoeficienten i synnerhet dem vars arbetshistoria omspänner flera anställningsförhållanden redan i början av yrkesbanan. Enligt statistiken är visstidsanställningar vanliga särskilt bland unga kvinnor. Detta gäller också utbildade personer. Om skillnaden mellan könen förblir likadan i framtiden och unga kvinnor oftare

än män har kortvariga anställningsförhållanden, gagnar slopandet av den till anställningsförhållandet bundna pensionsberäkningen och övergången till en lönekoeficient särskilt kvinnorna.

Även om reglerna för beräkning av pensionslönen är desamma för män som för kvinnor, kan det hända att pensionslönen för återstående tid i invalidpensionen för kvinnor skulle bli svagare än den vedertagna nivån därför att oavlönad barnavårdstid ingår i perioden för beräkning av pensionslönen. Enligt propositionen används härvid som pensionslön på ansökan av arbetstagaren den inkomst som barnskötseltiden inte har minskat. Granskningsperioden kan omspänna högst de tio kalenderår som föregått arbetsoförmågans inträde. Pensionen för återstående tid räknas enligt normalregeln på den lön som utgör medeltal för de fem år som föregått pensionsfallet. Syftet med bestämmelsen är att i likhet med nu säkerställa att år som använts till barnavård inte medför en oskäligen försvagning av pensionsskyddet.

Enligt propositionen justeras arbetspensionerna från ingången av 2010 med en livslängdskoefficient. Avsikten med det är att eliminera den uppgång i arbetspensionsutgiften som följer av att livstiden blir längre. Storleken på pensioner som börjar betalas i framtiden är därmed beroende av hur livslängden utvecklas. Livslängdskoefficienten är lika stor för män som för kvinnor, fastän männens livstid har förlängts litet snabbare för männen än för kvinnorna. Utvecklingen antas fortgå och om prognosen slår in väntas tillämpningen av samma koefficient gynna männen mera än kvinnorna. Eftersom det lagstadgade socialskyddet skall garantera förmåner för alla på samma grunder måste koefficienten vara identisk för både män och kvinnor, och även om den takt i vilken den förväntade livslängden förändras är olik kan skillnaden inte påverka förmånens storlek.

Det är emellertid skäl att notera att utgångsläget är gynnsamt för kvinnorna. De försäkrade som lever längre åtnjuter under en längre tid pension som intjänats på samma grunder: vid 65 års ålder är kvinnornas förväntade återstående livstid fyra år längre

än männens. Om den prognos som säger på att männens livstid förlängs snabbare slår in, innebär detta att skillnaden mellan könen vad gäller livslängden och den tid under vilken förmåner betalas ut krymper i framtiden.

Under oavlönade perioder intjänas nu pension enligt två olika tekniker, den så kallade ettårsregeln och i form av arbetspensionstillägg. Ettårsregeln innebär att sådana avbrott i anställningsförhållandet som är kortare än ett år inte avbryter pensionsintjäningen. Detta gäller sådana moderskapsledigheter, alterneringsledigheter, sjukledigheter och andra avbrott, oavsett orsak, som pågår i mindre än ett år. Ettårsregeln gäller APL, men inom LEL- och KoPL-branscherna intjänas ingen pension alls under dessa tider. Vidare intjänas pension under vissa i lag definierade inkomstrelaterade dagpenningdagar, såsom arbetslöshetstid. I fråga om dessa förmånstider som berättigar till arbetspensionstillägg är de som omfattas av löntagarlagarna i likvärdig ställning.

Från och med den 1 januari 2005 intjänas pension för oavlönade tider på enhetliga grunder. Detta innebär att pension intjänas under de inkomstrelaterade förmånstider som definieras i lag, grunden för intjäningen är den inkomst som ligger till grund för dagpenningen och tillväxtprocenten är densamma, alltså 1,5 procent om året, för alla oavlönade perioder. Den inkomst som ligger till grund för pensionen varierar dock på så sätt att den är 100 procent för moderskaps-, faderskaps-, och föräldrapenningperioder och perioder då särskild moderskapspenning betalas, 75 procent för inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning och alterneringsledighet samt 65 procent av andra inkomstrelaterade dagpenningar. Under den tid då barn sköts intjänas pension utgående från en pensionslön på minst 500 euro, om den inkomst som ligger till grund för dagpenningen är mindre än så eller lika med noll.

De nya arbetspensionslagsbestämmelserna om oavlönade tider främjar arbetstagarnas jämställdhet i arbetspensionslagarna för den privata sektorn. De som omfattas av löntagarlagarna är från ingången av 2005 delaktiga av samma bestämmelser om

intjänande. Då intjänar arbetstagarna pension enligt samma regler under de i lag definierade förmånstiderna, oavsett vilken bransch de arbetar inom. Detta innebär på samma gång att kvinnor i olika branscher når en jämbördig ställning beträffande den rätt till pension som intjänas under moderskapsledigheten. Också de som arbetar i LEL- och KoPL-branscherna intjänar i fortsättningen pension under moderskapsledigheten.

Eftersom pension i fortsättningen intjänas utgående från den inkomst som ligger till grund för dagpenningen innebär reformen att personer som befinner sig i olika ställning på arbetsmarknaden uppnår en jämlik position i fråga om det pensionsskydd som intjänas under oavlönade perioder. På basis av ettårsregeln intjänas nu pension av personer som har ett pågående anställningsförhållande. Från och med 2005 intjänas pension enligt samma regler när det gäller både dem som har varaktig anställning och dem som är visstidsanställda och dessutom dem som av en eller annan orsak är tillfälligt borta från arbetsmarknaden. Eftersom kvinnor oftare än män har visstidsanställningar ökar reformen jämställdheten. Detta innebär också att alla mödrar i fortsättningen intjänar pension under moderskapsledigheten. Intjäningen av arbetspension under oavlönade perioder förutsätter att den inkomst som ligger till grund för pensionskyddet uppgår till minst 12 000 euro under hela yrkesbanan. Avsikten är att denna gräns skall omprövas när arbetspensionslagarna konsolideras till en ny lag. I det sammanhanget utreds det om beväringstjänst och civiltjänstgöring kan inbegripas i dessa oavlönade perioder.

Vidare ökar den del av pensionsreformen som gäller oavlönade tider jämställdheten när det gäller intjäningen av pension under yrkesbanor av olika längd. Yrkesbanans längd inverkar inte längre på pensionsintjäningen under oavlönade tider, vilket nu är fallet med sådana dagpenningstider som berättigar till arbetspensionstillägg. Enligt de nuvarande bestämmelserna intjänas större pension enligt intjäningsprincipen under de tider som berättigar till arbetspensionstillägg av dem

vilkas yrkesbana är längre, när de tider som berättigar till arbetspensionstillägg inräknas. Eftersom kvinnors yrkesbana är något kortare än mäns ökar reformen jämställdheten i fråga om intjäningen av pension under oavlönade tider.

Som helhet betraktat förbättras pensionskyddet för både män och kvinnor, till en del just på grund av de ändringar som gäller oavlönade tider. Under den tid då barn sköts intjänas mera pension än nu tack vare de nya arbetspensionslagsbestämmelserna och den nya lagen om oavlönade tider. I denna dagpenningstid som arbetsgivarna och arbetstagarna bekostar ingår också en så kallad fortsatt tillväxt som tryggar en minst tolv månader lång intjäningstid per barn räknat från den avlönade moderskapspenningens utgång.

Den av föräldrarna som har skött barnet längst under föräldrapenningsperioden får räkna sig den fortsatta tillväxten till godo om de har inte bestämt annat. Eftersom föräldrarna fritt kan komma överens sinsemellan om hur den 158 vardagar långa föräldrapenningsperioden skall delas upp har modern och fadern likadana förutsättningar för pensionskydd under tiden för fortsatt tillväxt. Bestämmelsen uppfyller jämställdhetskravet. I mycket få familjer utnyttjar fäderna sin rätt till föräldradagpenningstid, och härvid är faderns avsnitt i regel kortare än moderns dagpenningssnitt. Om nuvarande praxis fortgår i familjerna, är det nästan alltid modern som får den pension som intjänas under tiden för fortsatt tillväxt. På så sätt förbättrar pensionsreformen kvinnornas pensioner och minskar skillnaden mellan mäns och kvinnors pensioner.

Pension intjänas också av företagare under den tid de sköter barn, och det sker enligt samma bestämmelser som omfattar löntagare. Detta gäller både arbetspensionslagarna och den intjäning som staten bekostar i fråga om skötsel av barn under tre år. Då förvärvsarbete för löntagarnas del inte inverkar på pensionsintjäningen under den tid då barn sköts intjänar också företagarna pension för den tid de sköter barn under tre år, oberoende av om försäkringen är i kraft och premierna

betalda eller ej. Den pension som intjänas under tiden för barnskötsel höjer företagarkvinnornas pensionsnivå, som fortfarande är avgjort lägre än männens för både FöPL- och LFöPL-pensionernas del.

Enligt den föreslagna lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier börjar pension dessutom intjänas under studietiden, vilket är nytt. Den av staten finansierade förmånen intjänas under studietiden utgående från pensionslönen 500 euro, förutsatt att examen har avlagts eller personen i fråga har blivit klar med sin yrkesutbildning. Detta gagnar framför allt dem som efter studierna har möjlighet att snabbt inträda i arbetslivet.

Pensionsreformen genomförs så, att den till sitt innehåll är likadan vad gäller både löntagar och företagarpensionslagarna. En bedömning av de viktigaste förändringar som reformen medför lyfte för företagarnas vidkommande inte fram sådana omständigheter som skulle vara till men för jämställdheten. Reformen förbättrar pensionsnivån också för företagare tack vare de förhöjda tillväxtprocenterna, övergången till en lönekoeficient och de ändringar som gäller oavlönade tider. Den del av reformen som gäller oavlönade tider väntas minska litet på den pensionsskillnad som råder mellan manliga och kvinnliga företagare. Den centrala orsaken till att pensionsskillnader förekommer mellan könen är emellertid skillnaden mellan manliga och kvinnliga företagens arbetsinkomst, och den kan inte påverkas genom pensionslagstiftningen. Också inom ramen för FöPL är kvinnornas utbildningsnivå bättre än männens, enligt en undersökning, vilket förbättrar företagarkvinnornas pensionsnivå något mera än männens.

Folkpensionssystemet har till uppgift att garantera pensionstagarna en minimipension. Om en pensionstagares arbetspension har blivit liten eller obefintlig kompletterar folkpensionen till denna del det bristfälliga arbetspensionsskyddet. Eftersom kvinnornas arbetspensioner i allmänhet är mindre än männens berör folkpensionsskyddet kvinnor i större utsträckning än män och jämnar på så

sätt ut skillnaderna i mäns och kvinnors pensioner.

Det centrala med avseende på pensionsskyddet som helhet är dock att folkpensionen kompletterar en arbetspension som blivit liten t.ex. på grund av deltidsarbete eller perioder av frånvaro från arbetet. Folkpensionen kompletterar också företagarnas pensionsskydd när den pension som intjänats genom företagarkerksamheten blir låg. Folkpensionen har fortfarande en större betydelse för kvinnornas sammanlagda pensionsskydd än för männens.

Vid utgången av 2001 betalades folkpension till 682 600 personer, av vilka två tredjedelar (453 200) var kvinnor. Bland den befolkning som är äldre än 50 år var det mera allmänt med folkpension för kvinnor än för män. Av exempelvis 65–69-åringarna fick 61 procent av kvinnorna folkpension, medan motsvarande andel bland männen var 36 procent. Också den genomsnittliga folkpensionen var större för kvinnliga ålderspensionstagare än för manliga. I fråga om de pensioner som nu beviljas betalas folkpension i 35 procent av de pensionsfall som gäller män. För kvinnor är motsvarande andel 53 procent.

Enligt överenskommelsen om att utveckla arbetspensionerna kan man inom den privata sektorn börja få ålderspension vid 63 års ålder. Åldersgränsen för ålderdomspension enligt folkpensionssystemet föreslås däremot förbli 65 år. Sådan arbetspension som eventuellt intjänas efter fyllda 63 år minskar inte folkpensionen. Inte heller minskar sådan pension som intjänats under oavlönade perioder folkpensionen.

Det pensionsskydd som intjänas under oavlönade perioder och beslutet att det inte samordnas när folkpensionen beräknas förbättrar i synnerhet kvinnornas pensionsnivå.

Ett viktigt förslag till utjämning av de pensionsskillnader som råder mellan kvinnor och män är att den s.k. bonustillväxten inte minskar folkpensionen. Eftersom den höjer bruttopensionen fullt ut är det med dess hjälp möjligt att höja pensionen oberoende av den tidigare lönenivån.

Som åldersgräns för ålderdomspension enligt folkpensionslagen föreslås alltså 65 år,

fastän åldersgränsen i arbetspensionssystemet blir flexibel, 62–68 år. Om någon börjar lyfta ålderdomspension före fyllda 65 år, förtidsminskas folkpensionen med 0,4 procent per tidigareläggningssmånad. Det är dock möjligt att börja lyfta förtida ålderdomspension tidigast vid 62 års ålder. Eftersom folkpensionens andel är allmännare i pensioner som börjar betalas till kvinnor, kommer förtidsminskningen att gälla kvinnor oftare än män och det händer oftare för kvinnor än för män att ålderdomspensionen blir mindre än den pension som betalas vid 65 års ålder.

Enligt kalkyler som gäller folkpensionen stiger dock också pensionsskyddet för kvinnor från nuvarande nivå, även om kvinnorna skulle utträda ur arbetslivet före 65 års ålder.

Inom folkpensionssystemet kommer invaliditetspensioner alltjämt att beviljas fram till 65 års ålder. Dessutom företas ingen förtidsminskning i fråga om folkpensionen när någon som får arbetslöshetsdagpenning börjar lyfta ålderdomspension före 65 års ålder. Genom dessa åtgärder tryggas en bibehållen folkpensionsnivå, vilket är av betydelse särskilt för kvinnornas pensioner. Arbetspensionsöverenskommelsen inverkar indirekt också på sjukförsäkringslagen. Härvid kan bl.a. sjukdagpenning betalas ända till 68 års ålder, om en person fortsätter i arbetslivet. Ändringarna av sjukförsäkringslagen anses inte ha några könsrelaterade verkningar.

6. Beredningen av propositionen

Propositionen baserar sig på de centrala arbetsmarknadsorganisationernas överenskommelse den 12 november 2001 om utveckling av arbetspensionerna inom den privata sektorn samt på den kompletterande överenskommelse som ingicks den 5 september 2002. Den fortsatta beredningen har skett vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med företrädare för Pensionsskyddscentralen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen

FTFC rf, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto – Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund ry, Servicearbetsgivarna rf, Akava rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter, Företagarna i Finland rf, Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen, Ömsesidiga pensionsförsäkringsbolaget Varma-Sampo, Ömsesidiga försäkringsbolaget Pensions-Fennia, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Kommunernas Pensionsförsäkring, Statens arbetsmarknadsverk och Folkpensionsanstalten.

Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Regeringen har till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om rehabilitering (RP 116/2002 rd). Också i den föreslås att 4 h § lagen om pension för arbetstagare ändras. Regeringen har också avlåtit en proposition gällande en ny lag om kommunala pensioner (RP 94/2002). Om den antas före denna proposition, måste hänvisningarna i 1 §, 4 § 3 mom. och 4 e § lagen om pension för arbetstagare ses över, och till lagen om kommunala pensioner fogas en ändring som gäller 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Till riksdagen har dessutom avlåtit en proposition med förslag till lag om utkomstskydd för arbetslösa och om ändring av lagar som har samband med den (RP 115/2002) samt en proposition gällande en lag om utbildningsfonden och ändring av lagar som har samband med den (RP /2002). I den proposition som nu behandlas har bestämmelserna om utkomstskydd för arbetslösa formulerats på det sätt som används i de nämnda propositionerna. Social- och hälsovårdsministeriet har den 22 november 2001 tillsatt en arbetsgrupp för att utreda möjligheten att göra FöPL-arbetsinkomsten mera flexibel. Den 31 december 2002 fastställdes som tidsgräns för arbetsgruppens arbete. Arbetsgruppen skall utgående från den s.k. tilläggspremiemodellen utreda eventuella

behov av att ändra pensionslagstiftningen i syfte att göra FöPL-arbetsinkomsten mera flexibel, varvid ändringarnas inverkan också på den övriga sociala tryggheten och kostnaderna skall beaktas. Avsikten är att

regeringen utgående från arbetsgruppens förslag efter denna proposition skall avlåta till riksdagen en proposition som gäller tilläggspremiemodellen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare

1 §. I 1 mom. föreskrivs att den nedre åldersgränsen när en arbetstagare börjar omfattas av arbetspensionsskyddet är 18 år. Den ålder när arbetspensionsförsäkringen upphör ändras till 68 år. Arbetsgivarens skyldighet att anordna pensionsskydd för sina arbetstagare börjar vid ingången av den månad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyller 18 år. Momentets 1 punkt flyttas och blir 2 punkt och samtidigt ändras den ålder då försäkringsskyldigheten upphör så att lagen inte gäller en arbetstagare efter den månad under vilken han eller hon fyller 68 år. Dessutom ändras markbeloppet i paragrafen till euro. Beloppet överensstämmer med 1966 års indexnivå. Momentets 2–4 punkt blir 3–5 punkt och i dem görs mindre språkliga ändringar.

Hänvisningen i 4 mom. ändras till en hänvisning till 1 mom. 3 punkten och 7 b §.

1 a §. Hänvisningen i 1 mom. ändras till en hänvisning till 1 mom. 4 punkten.

1 c §. I 5 mom. stryks hänvisningen till 7 d §, som i denna proposition föreslås bli upphävd. 2 §. Det föreslås att paragrafen ändras. Eftersom pensionen inte längre räknas ut per arbetsförhållande, har bestämmelserna i 1-3 och 5-8 mom. om APL-arbetsförhållanden som fortgått utan avbrott blivit onödiga och de föreslås bli upphävda.

I 4 mom. föreskrivs om gränsdragningen mellan APL och KoPL. Enligt det kan arbetsgivaren anmäla att ett APL-arbetsförhållande upphört tidigast vid utgången av den sjätte kalendermånaden, om inkomsten av arbetsförhållandet under sex kalendermånader har underskridit gränobeloppet enligt APL. Gränsdragningen mellan lagarna förblir i detta skede oförändrad, men eftersom pensionen enligt APL i framtiden inte räknas ut enligt de

tidpunkter då ett arbetsförhållande börjar och upphör utan enligt årsinkomsterna, ändras ordalydelsen i momentet på motsvarande sätt. I momentet stryks dessutom bestämmelsen om att den tid under vilken arbetstagaren fullgjort värnplikt inte räknas in i den tid arbetsförhållandet fortgått, och hänvisningen ändras till en hänvisning till 1 § 1 mom. 3 punkten.

3 a §. Hänvisningen i 1 mom. ändras till en hänvisning till hela 5 §. I 2 mom. föreskrivs om fastställande av pensionsskyddet på grundval av arbetsförhållanden som upphört tidigare och om ändring av pensionens kapitalvärde så att det motsvarar pensionsåldern i det sista arbetsförhållandet. Om en arbetstagare går i pension från ett arbetsförhållande enligt SjöPL där pensionsåldern minst är densamma som för förtida ålderspension, dvs. 62 år, beviljas APL-pensionen som förtida ålderspension. Vid en lägre ålder för förtida ålderspension enligt SjöPL ändras APL-pensionens kapitalvärde så att det motsvarar pensionsåldern enligt SjöPL. Närmare bestämmelser om omräkningen av APL-pension ingår i villkoren i och grunderna för fribrev som motsvarar minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna.

4 §. I 1 mom. nämns de pensionsslag som kan beviljas enligt APL. Momentets ordalydelse ändras så att arbetstagaren har rätt att enligt eget val avgå med ålderspension i en ålder mellan 63 och 68 år. Dessutom stryks den sista meningen i momentet såsom onödig, eftersom pensionen inte längre räknas ut per arbetsförhållande.

I 2 mom. föreskrivs om rätt till ålderspension och när den börjar. Paragrafens ordalydelse ändras så att arbetstagaren har rätt till ålderspension sedan han eller hon fyllt 63 år, under förutsättning att arbetstagaren inte längre står i det arbetsförhållande som omfattas av APL och från vilket han eller hon avgår i pension. Under tiden med ålderspension kan arbetstagaren ingå ett nytt

arbetsförhållande, på grundval av vilket ny pension intjänas. Till momentet fogas en bestämmelse om när betalningen av den pension som intjänats under tiden med ålderspension börjar. Denna pension beviljas på ansökan när arbetstagaren fyllt 68 år. Dessutom höjs den nedre åldersgränsen för förtida ålderspension till 62 år.

Den s.k. begränsningsbestämmelsen i 4 mom. upphävs på grund av att fastställandet av pension för återstående tid när det gäller invalidpension ändras. I momentet föreskrivs att en arbetstagare inte är berättigad till pension på grundval av ett arbetsförhållande, om arbetstagaren då arbetsförhållandet började redan led av en sjukdom som senare leder till invaliditet, om invaliditeten inträder inom ett år från arbetsförhållandets början. Då pensionen för återstående tid fastställs utgående från förvärvsinkomsten de sista fem åren, är bestämmelsen onödig.

I 6 mom. föreskrivs när en invalidpension börjar. Till momentet fogas en bestämmelse om att invalidpension beviljas till dess arbetstagaren fyller 63 år och att invalidpensionen ändras till ålderspension när arbetstagaren uppnår den nedre gränsen för ålderspension, dvs. 63 år.

Ny pensionstillväxt, som intjänats under den tid arbetstagaren erhållit pension, läggs till pensionen när arbetstagaren fyller 63 år, förutsatt att arbetsförhållandet i fråga då har upphört. Om arbetsförhållandet fortsätter efter det att arbetstagaren fyllt 63 år, läggs den nya pensionstillväxten till pensionen i enlighet med 2 mom. efter det att arbetstagaren fyllt 68 år.

Till momentet fogas också en bestämmelse om att delinvalidpension ändras till ålderspension till samma belopp som full invalidpension när arbetstagaren uppnår den nedre åldersgränsen för ålderspension, dvs. 63 år. Den pensionstillväxt som intjänats under tiden med delinvalidpension läggs till pensionen när arbetstagaren fyller 63 år, förutsatt att deltidsarbetet upphör. Om pensionstagaren inleder ett nytt arbete under tiden med ålderspension, läggs pensionstillväxten till pensionen när arbetstagaren fyller 68 år.

4 c §. I 1 mom. anges förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetspension. Till lagen

fogas en bestämmelse, enligt vilken de som är födda före 1950 är berättigade till arbetslöshetspension. Således har de som är födda 1950 eller därefter inte längre rätt till arbetslöshetspension. Arbetslöshetspension beviljas fram till det att arbetstagaren fyller 63 år. Dessutom ändras hänvisningen i 1 mom. 2 punkten till en hänvisning till 6 kap. 7 och 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

I 3 mom. görs de ändringar som föranleds av den ändring som gäller pension för återstående tid samt av att barnstillägget slopas. Det villkor som gäller återstående tid samt pensionslönen fastställs enligt de bestämmelser som gällde före 2005.

Gränsbeloppet i 4 mom. 2 punkten ändras till 500 euro per månad. Således betalas arbetslöshetspension inte för en kalendermånad under vilken inkomsterna uppgår till minst 500 euro per månad. Beloppet har fastställts enligt 2002 års index.

I 10 mom. föreskrivs att arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension efter det att arbetstagaren uppnått 63 års ålder. Pensionsdelen för återstående tid läggs då till pensionen.

Paragrafens 11 mom. ändras så att arbetstagaren har rätt till ålderspension utan förtidsminskning vid 62 års ålder, om han eller hon uppfyller villkoren för arbetslöshetspension först efter fyllda 62 år. De som har fyllt 63 år har inte rätt till arbetslöshetspension, utan dem beviljas ålderspension.

4 e §. I paragrafen föreskrivs om villkoren för individuell förtidspension och om utbetalning av den. Eftersom arbetstagare som är födda efter 1943 inte har rätt till individuell förtidspension, föreslås att paragrafen upphävs och bestämmelserna överförs till ikraftträdelsebestämmelsen. De som är födda före 1944 har rätt till individuell förtidspension fram till 63 års ålder, då pensionen ändras till ålderspension. När det gäller individuell förtidspension fastställs villkoret gällande återstående tid enligt nu gällande bestämmelser. När individuell förtidspension ändras till ålderspension justeras pensionen inte med livslängdskoefficienten.

4 f §. I 1 mom. föreskrivs om

förutsättningarna för deltidspension. Den övre åldersgränsen för deltidspension ändras från 65 till 68 år. Momentets 3 punkt upphävs på grund av de ändringar som gäller pension för återstående tid, och hänvisningen i 7 punkten ändras till en hänvisning till 1 § 1 mom. 3 punkten. Dessutom ändras momentets 4 punkt så att när intjäningstiden omfattande fem år räknas ut på basis av inkomsterna, beaktas inkomsterna så som bestäms i 4 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden. Paragrafens 3 mom. ändras på grund av att de bestämmelser som gäller återstående tid ändras. Den stabiliserade förvärvsinkomsten fastställs på basis av den förvärvsinkomst som utgör grund för pension för återstående tid. De inkomster och förmåner för oavlönade perioder som erhållits under granskningstiden beaktas också. Den bestämmelse som gäller avbrott av teknisk natur slopas i paragrafen.

4 g §. Också för dem som får deltidspension är en förutsättning för erhållande av ålderspension att den försäkrade upphör med deltidsarbetet och ansöker om ålderspension. Om den försäkrade fortsätter deltidsarbete ännu efter det att han eller hon fyllt 68 år, utbetalas pensionen fortsättningsvis till ett lika stort belopp som deltidspensionen, men namnet på pensionen ändras till ålderspension.

4 h §. Paragrafens 1 mom. ändras på grund av den ändring som gäller pension för återstående tid. En förutsättning för yrkesinriktad rehabilitering skall vara att om sökanden har blivit arbetsoförmögen, skall inkomsterna under granskningstiden för den invalidpension som beviljas honom eller henne vara minst 24 000 euro. Beloppet har fastställts enligt 2002 års indexnivå. Det höjs med den nya lönekoeficienten.

5 §. I 1 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt. Enligt huvudregeln tillväxer pensionen fram till det arbetstagaren fyller 53 år på samma sätt som för närvarande med 1,5 % per år på grundval av de pensionsgrundande inkomsterna för vart och ett av åren. Oberoende av ålder tillväxer pensionen också med 1,5 % per år på grundval av de inkomster som erhållits under tid med full invalidpension och likaså på

grundval av inkomster under tid med ålderspension. När arbetstagaren har fyllt 53 år är tillväxten 1,9 % per år. Också på grundval av inkomster under tid med delinvalidpension tillväxer pensionen enligt 1,9 % efter fyllda 53 år. När arbetstagaren har fyllt 63 år är tillväxten 4,5 % per år, om inte arbetstagaren får ålderspension under denna tid.

I 2 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt på grundval av förvärvsinkomster för återstående tid. Pensionen tillväxer med 1,5 % per år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 50 år och med 1,3 % per år från ingången av den kalendermånad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

I 3 mom. föreskrivs om pensionens tillväxt för den tid under vilken arbetstagaren har fått invalidpension eller rehabiliteringsstöd. Pensionen tillväxer med 1,5 % per år på grundval av förvärvsinkomsten för återstående tid fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 50 år och med 1,3 % per år från ingången av den kalendermånad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Enligt 4 mom. tillväxer pensionen för tid med delinvalidpension på grundval av hälften av förvärvsinkomsten för återstående tid.

Till 5 mom. fogas en bestämmelse, enligt vilken tillväxtprocenten per månad fås genom att den årliga tillväxtprocenten divideras med divisorn 12. Således motsvaras en årlig tillväxt på 1,5 % av 1/8 % per månad, en årlig tillväxt på 1,9 % av 19/120 % per månad, en tillväxt på 4,5 % av 3/8 % per månad och en tillväxt på 1,3 % av 13/120 % per månad.

I 6 och 7 mom. föreskrivs om tillväxten av pensionen för en arbetstagare som får deltidspension. Pension för deltidsarbete tillväxer på samma sätt som för övrigt arbete enligt de tillväxtprocenttal som anges i 1 och 2 mom. För tid med deltidspension tillväxer ålderspensionen med 0,75 % av nedsättningen av inkomsten per år, dvs.

1/16 % per månad. Under tid med deltidspension tillväxer invalidpensionen med 1,5 % av nedsättningen av inkomsten per år, dvs. 1/8 % per månad. För återstående tid beviljas pension enligt 1,3 % per år, dvs. 13/120 % per månad. I detta sammanhang ändras endast bonustillväxten på grundval av deltidarbete efter det att arbetstagaren fyllt 63 år samt tillväxten för återstående tid. Dessutom förtydligas ordalydelsen i 7 mom.

5 a §. I 1 mom. föreskrivs om uppskovsförhöjning.

Om begynnelsestidpunkten för ålderspensionen skjuts upp efter det att arbetstagaren fyllt 68 år, höjs pensionen med en uppskovsförhöjning räknat från ingången av den kalendermånad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyller 68 år. Förhöjningen är 0,4 % av pensionen för varje månad varmed begynnelsestidpunkten för pensionen uppskjuts.

I 2 mom. föreskrivs om förtidsminskning. Förtidsminskningen är 0,6 % av pensionen för varje månad för vilken pensionen utbetalas innan arbetstagaren fyller 63 år. Som mest är förtidsminskningen således 7,2 % av pensionen. Om något av arbetstagarens arbetsförhållanden fortgår efter det att arbetstagaren övergått till förtida ålderspension och också detta arbetsförhållande upphör innan arbetstagaren fyller 63 år, läggs den pension som intjänats på grundval av detta arbetsförhållande till ålderspensionen som förtida fram till begynnelsestidpunkten för denna nya pension. Enligt 3 mom. skall en arbetstagare med rätt till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa ha rätt till ålderspension i en ålder av 62 år utan förtidsminskning. Till pensionen läggs då också den pensionsdel som uträknats för återstående tid.

5 b §. I paragrafen föreskrivs om beviljande av invalidpension antingen som full pension eller delinvalidpension samt om förvärsarbetets inverkan på invalidpensionen. Till paragrafen fogas en bestämmelse om begynnelsestidpunkten för sådan ny pension som intjänats under tid med invalidpension samt preciseras bestämmelsen om tidpunkten för indragning av invalidpension. Enligt förslaget dras

invalidpensionen in från ingången av den kalendermånad som följer efter den under vilken pensionstagarens arbetsförmåga har återställts i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen.

En invalidpensionstagares inkomster kan inte längre jämföras med pensionslönen för återstående tid på grund av det nya sättet att fastställa den. Enligt propositionen intjänas nytt pensionsskydd också på grundval av arbete under tid med invalidpension. Normalt tillväxer pensionen med 1,9 % efter det att arbetstagaren fyllt 53 år, medan ny pension under tid med invalidpension tillväxer med 1,5 %. Därför måste det i lag bestämmas när invalidpensionen justeras till delinvalidpension, när den dras in och i vilka fall pensionen kan avbrytas. Också tidpunkten för ändringen måste anges tydligare än tidigare. Invalidpensionen justeras till delinvalidpension, om pensionstagarens arbetsförmåga för en tid av minst ett år förändras så att han eller hon i stället för full pension har rätt till delinvalidpension. Vid bedömningen av förändringen i arbetsförmågan beaktas pensionstagarens förvärvsinkomster. Enligt 5 mom. justeras pensionen till delinvalidpension, om förvärvsinkomsterna är minst 40 och högst 60 % av de genomsnittliga förvärvsinkomster som ligger till grund för den intjänade invalidpensionen och som förvärvats före pensionsfallet. Justeringen görs inte retroaktivt för en längre tid än ett år. Över avbrytande eller indragning av invalidpension skall ett överklagbart beslut meddelas.

Invalidpensionen avbryts om pensionstagarens förvärvsinkomster tillfälligt överstiger 60 % av ovan nämnda genomsnittliga inkomst. Om det på basis av pensionstagarens hälsotillstånd kan bedömas att förvärvsinkomsterna kommer att fortgå, dras invalidpensionen in. Pensionen dras då in från ingången av den kalendermånad som följer efter den under vilken pensionstagaren inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dock inte retroaktivt för en längre tid än ett år. Om pensionen t.ex. på grund av anmälan från pensionstagaren redan har avbrutits på grundval av

förvärvsinkomsterna, dras pensionen in retroaktivt räknat från tidpunkten för avbrytandet.

Det föreslås att paragrafen ändras i sin helhet, att innehållet görs klarare och att de punkter som gäller individuell förtidspension slopas i den.

5 c §. Paragrafens 3 mom. ändras så att när deltidspensionens maximibelopp beräknas skall utöver den intjänade arbetspensionen beaktas även den pension som har intjänats enligt lagen om ersättning för oavlönade perioder som skall betalas av statens medel. I bestämmelsen stryks dessutom hänvisningen till samordningen och görs mindre ändringar i ordalydelsen.

6 §. I paragrafen föreskrivs om den tjänstgöringstid som berättigar till pension. Eftersom pensionen tillväxer på grundval av årsinkomsterna, ändras momentets ordalydelse så att till pension berättigar sådana inkomster som arbetstagaren har förtjänat mellan 18 och 68 års ålder. När pensionen beräknas fördelas inkomsterna på hela det kalenderår under vilket de har förvärvats. Om de förvärvsinkomster på grundval av vilka pensionen tillväxer bestäms i 7 § och om de förmåner för oavlönade perioder på grundval av vilka pensionen tillväxer i 6 a §.

Enligt bestämmelsen hindrar invalidpension i vilken pension för återstående tid ingår inte längre att ny pension tillväxer. För arbete som utförts under tid med invalidpension skall således också betalas försäkringspremier.

6 a §. I paragrafen föreslås en bestämmelse om de förmåner för oavlönade perioder som grundar sig på sådana arbets- eller förvärvsinkomster på grundval av vilka pensionen tillväxer. Till dessa förmåner hör de förmåner som berättigar till arbetspensionstillägg och som nämns i den 7 f § APL som gällde vid utgången av 2004, bl.a. arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten samt olika rehabiliterings- och utbildningsförmåner. Pensionstillväxten under arbetslöshetstiden beräknas på grundval av den lön som ligger till grund för arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten. På samma sätt beaktas också de övriga inkomster som ligger till grund för

förmåner för oavlönade perioder vilka utbetalats under granskningstiden.

Nya förmåner är att pensionen tillväxer också på grundval av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättningen, likaså på grundval av den förvärvsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för sjukdagpenning samt moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning, dock inte till den del dagpenning har utbetalats till arbetsgivaren. Om sjukdagpenning inte utbetalas på grund av att arbetstagaren får ersättning för förlorad inkomst enligt de bestämmelser som gäller olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, jämställs den inkomst som ligger till grund för nämnda förmån med förvärvsinkomst till den del den utbetalats till arbetstagaren.

När pensionen beräknas används som inkomstgrund enligt 2 mom. 100 % av den förvärvsinkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning också i det fall att förmånen betalas till ett belopp som motsvarar minimidagpenning på grund av återgång till förvärvsarbete. När det gäller arbetslöshetsdagpenning avvägd enligt förtjänsten och alterneringsersättning är grunden för tillväxten 75 % av den inkomst som ligger till grund för förmånen, och när det gäller övriga förmåner 65 % av den arbets- eller förvärvsinkomst som ligger till grund för förmånen. Om moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen på grund av att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga, används en månadsinkomst på 500 euro som grund för tillväxten. Beloppet har fastställts enligt 2002 års index.

I 3 mom. föreskrivs om fortsatt tillväxt under moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningsperioden. Under dessa perioder är intjäningstiden sammanlagt minst 12 månader per barn och i denna 12 månaders tid ingår också de perioder för vilka moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning har betalats. Den fortsatta tillväxten hindrar dock inte tillväxten av pension under tid med särskild

moderskapspenning. Den förvärvsinkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenning utgör också grund för den fortsatta tillväxten. Om nämnda förmåner har betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenningen på grund av att inkomster saknas eller de har varit låga, används en månadsinkomst på 500 euro som grund för den fortsatta tillväxten. Den förälder som har fått föräldrapenning under längre tid har rätt till fortsatt tillväxt, om inte föräldrarna uppger något annat.

Syftet med arbetspensionslagstiftningen är dock inte att pension intjänas samtidigt både på grundval av lön och den förvärvsinkomst som ligger till grund för dagpenning. I samband med sammanslagningen av arbetspensionslagarna kommer det att utredas hur denna princip skall genomföras i praktiken. Samtidigt utreds också om begreppet inkomst måste ändras när det gäller grunden för socialförsäkringsförmånerna.

7 §. I den gällande paragrafen föreskrivs om fastställandet av pensionslönen. Pensionen fastställs dock inte längre på grundval av pensionslönen utan på grundval av förvärvsinkomsten för varje år och tillväxtprocenten.

Till paragrafen överförs de bestämmelser i 7 e § som gäller de inkomster som ligger till grund för pensionen. Till sakinnehållet kvarstår bestämmelserna oförändrade, i paragrafens 1 och 2 mom. ändras endast ordalydelsen. Det föreslås dessutom att rubriken för paragrafen, Pensionslönen, upphävs.

7 a §. I 1 mom. föreskrivs om det belopp som skall avdras från pensionslönen och som motsvarar procenttalet för arbetstagarens pensionsavgift. Eftersom den pension som omfattas av APL inte längre fastställs på grundval av pensionslönen utan på grundval av årsinkomsterna, ändras paragrafens ordalydelse på motsvarande sätt. Paragrafens 2 och 3 mom. hänför sig till den period då arbetstagarens pensionsavgift trädde i kraft och föreslås bli upphävda såsom onödiga.

7 b §. Det föreslås att paragrafen ändras. I den föreslås en bestämmelse om den lönekoeficient som skall användas vid

justeringen av inkomsterna samt av de inkomstgränser och belopp som anges i lagen när pensionen räknas ut. I den är vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån 0,8 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,2 %. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer lönekoeficienten för varje kalenderår på det sätt som bestäms närmare i 9 § förordningen om pension för arbetstagare (183/1962).

7 c §. I paragrafen ingår bestämmelser om pension för återstående tid. I 1 och 2 mom. föreskrivs att den tid som återstår från pensionsfallet till pensionsåldern, dvs. den återstående tiden, skall hänföras till den pensionsberättigande tiden. Den fastställs som fulla månader från ingången av den månad som följer efter den då arbetsoförmågan började fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år. Rätten till pension för återstående tid fastställs på grundval av förvärvsinkomsterna för de fem kalenderåren före året för pensionsfallet. På grundval av dessa samma inkomster beräknas också den lön som ligger till grund för pensionen för återstående tid. Denna tid av fem kalenderår före den tidpunkt då arbetsoförmågan började kallas granskningstid. Inkomsten för den återstående tiden fås genom att summan av förvärvsinkomsterna under granskningstiden divideras med granskningstiden, dvs. sextio månader. Förvärvsinkomsterna justeras med lönekoeficienten enligt 7 b § så att de överensstämmer med beräkningstidpunkten. Som förvärvsinkomster beaktas utöver de inkomster som omfattas av denna lag även de inkomster som omfattas av övriga arbetspensionslagar, inklusive lagen om sjömanspensioner, de lagar som gäller pension för företagare och pensionslagarna inom den offentliga sektorn. Arbetsinkomsterna enligt de lagar som gäller pension för företagare beaktas till ett belopp som motsvarar de fastställda arbetsinkomsterna, obetalda försäkringspremier avdras inte från dem.

En allmän förutsättning för pension för återstående tid är att arbetstagaren under det år då arbetsoförmågan började och de föregående tio kalenderåren har haft minst 12

000 euro i sådana förvärvsinkomster som omfattas av arbetspensionslagarna. Detta belopp motsvarar ungefär ett halvt års arbete med genomsnittliga inkomster. Detta krav på minimiarbete ersätter det nuvarande kravet på 12 månaders arbete under de tio senaste kalenderåren. Beloppet motsvarar 2002 års löneindexnivå och det justeras årligen med lönekoeficienten.

I regel bestäms inkomsten för den återstående tiden således på grundval av förvärvsinkomsterna för fulla kalenderår. Om arbetsoförmågan börjar den 31 december, betraktas året i fråga som ett fullt kalenderår som ingår i den ovan avsedda granskningstiden.

Om arbetstagaren inte har haft förvärvsinkomster under granskningstiden på grund av att han eller hon är sjuk, arbetslös eller barnavårdsledig, kan pensionen för den återstående tiden bli mycket liten eller uteblivet helt. För att detta skall förhindras föreskrivs i 3 mom. om de socialförsäkringsförmåner i fråga om vilka den förvärvsinkomst som ligger till grund för dem jämföras med förvärvsinkomst under granskningstiden. Med förvärvsinkomst jämföras den förvärvs- eller arbetsinkomst som nämns i 6 a § och som ligger till grund för förmån för oavlönad period. När lönen för den återstående tiden bestäms beaktas dessa förvärvs- och arbetsinkomster till fullt belopp för den tid under vilken förmånen har betalats till arbetstagaren.

Förvärvsinkomsten för återstående tid kan bli liten, om studietid ingår i granskningstiden. I samband med sammanslagningen av arbetspensionslagarna kommer det att utredas hur invalidpensionsskyddet efter studietiden ändamålsenligast kan ordnas med beaktande av det invaliditetsskydd som folkpensionssystemet ger och övrigt utkomstskydd.

Enligt 4 mom. beaktas grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa och arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd som hänförs till granskningstiden som förvärvsinkomst till ett belopp av 1 000 euro per månad.

Om arbetstagaren inte har några som helst förvärvsinkomster under granskningstiden, kan förvärvsinkomsten för återstående tid

inte bestämmas enbart på grundval av förmåner som utbetalats för oavlönade perioder. Om detta föreskrivs i 5 mom.

Enligt gällande lag kvarstår rätten till återstående tid på grund av vård av ett barn under tre år, dock i högst nio år. Om arbetstagaren under granskningstiden har varit borta från arbetslivet på grund av vård av barn, kan inkomsterna under granskningstiden bli mindre än den stabiliserade förvärvsinkomsten, fastän till dem hänförs de inkomster som ligger till grund för ovan avsedda socialförsäkringsförmåner och som skall jämföras med förvärvsinkomsterna under granskningstiden. För att invalidpensionen också i sådana situationer fortfarande skall ge ett tillräckligt skydd, används på ansökan av arbetstagaren såsom inkomst under granskningstiden en sådan stabiliserad förvärvsinkomst som barnavårdstiden inte har minskat. Inkomsterna beaktas högst under de tio år som föregår pensionsfallet. En förutsättning är att arbetstagaren under granskningstiden har varit borta från arbetet på grund av vård av ett barn under tre år och att denna omständighet har en betydande inverkan på pensionsskyddet. Som gräns för en betydande inverkan används den nuvarande gränsen för justering av pensionslönen enligt prövning, dvs. 20 %. Om detta föreskrivs i 6 mom.

Bestämmelsen träder i kraft stegvis på samma sätt som bestämmelsen om pension för återstående tid. I granskningen ingår också pensionslönen vid utgången av 2004 till dess att fem år har förflutit efter år 2004, varvid pensionslönen för 2004 utelämnas ur granskningen. Därefter läggs ett år i sänder till tills dess att fastställandet av den stabiliserade inkomstnivån omspänner tio år.

7 d §. I 1 mom. ingår en undantagsbestämmelse med tanke på sådana situationer då arbetstagaren inte under ett enda år under granskningstiden har sådana inkomster som skall beaktas när granskningstiden för den återstående tiden bestäms. I sådana fall beaktas inkomsterna under det år då arbetsoförmågan började fram till utgången av kalendermånaden före den månad då arbetsoförmågan började. Dessa inkomster under det år då

arbetsförmågan började beaktas också då arbetstagaren har förvärvsinkomster endast under det sista året av granskningstiden. Också i dessa fall fås inkomsten för den återstående tiden genom att summan av förvärvsinkomsterna under det år då arbetsförmågan började och de eventuella förvärvsinkomsterna året innan divideras med 60 månader. Som förvärvsinkomster beaktas också de inkomster och förmåner som nämns i 7 c § 3 och 4 mom.

Paragrafens 2 mom. gäller fastställandet av pension för återstående tid för unga personer. Under granskningstiden beaktas endast tiden mellan ingången av den månad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyllde 18 år och utgången av månaden före den då arbetsförmågan började, även om denna tidsperiod är kortare än fem år. Förvärvsinkomsten för återstående tid fås genom att inkomsterna under denna kortare granskningstid divideras med det antal månader som ingår i samma period. Också då förutsätts emellertid att den unga personen har förvärvsinkomster minst till det belopp som nämns i 7 c § 1 mom. I praktiken blir denna undantagsbestämmelse tillämplig på unga arbetstagare som blir arbetsförmögna före utgången av det år under vilket de fyller 23 år. Efter det är granskningstiden enligt huvudregeln minst fem år.

Enligt 3 mom. utgör den förvärvsinkomst för återstående tid som omfattas av APL samma relativa andel av det sammanlagda beloppet av förvärvsinkomsterna för återstående tid som de inkomster som omfattas av APL och som beaktas under granskningstiden utgör av det motsvarande sammanlagda beloppet av de förvärvsinkomster som omfattas av APL, KAPL, KoPL, FöPL, LföPL och SjPL.

Övergången till det nya sättet att fastställa pension för återstående tid sker stegvis så att de kalenderår som skall beaktas utökas med ett år i sänder. Grunden för pension för återstående tid kommer således att omfatta fem fulla kalenderår före det år då pensionsfallet inträffade när det gäller sådana invalidpensioner i fråga om vilka arbetsförmågan börjar 2010. Om detta föreskrivs i ikraftträdelsebestämmelsen.

Enligt 4 mom. meddelar pensionsmyndigheten närmare

anvisningar om fastställandet av granskningstiden och förvärvsinkomsten för återstående tid.

7 e §. Till paragrafen överförs bestämmelserna i 6 c § 1 mom. i den gällande lagen, som gäller hänförandet av pensionstid till den tid som berättigar till pension då ny pension fastställs. I bestämmelsen görs de ändringar som föranleds av det nya sättet att räkna ut pension för återstående tid. Till 2 och 3 mom. överförs dessutom de bestämmelser i gällande 6 c § 2–4 mom. som gäller beviljande av ny pension på samma grunder som den tidigare pensionen.

7 f §. I 1 mom. föreskrivs att rätt till återstående tid inte föreligger enligt de arbetspensionslagar som gäller den privata sektorn, om rätten till återstående tid hänförs sig till pension enligt de arbetspensionslagar som gäller den offentliga sektorn. I de pensionslagar och pensionsstadgor som gäller den offentliga sektorn fastställs när rätt till återstående tid enligt bestämmelserna och föreskrifterna i dem föreligger.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om sådana fall där rätt till återstående tid enligt gällande lagstiftning föreligger på grundval av arbets- eller tjänsteförhållanden som pågått parallellt både inom den privata och den offentliga sektorn. I dylika fall bestäms den lön som ligger till grund för den återstående tiden enbart på grundval av de förvärvsinkomster som omfattas av de arbetspensionslagar som gäller den privata sektorn.

Om man också inom den offentliga sektorn vid fastställandet av förvärvsinkomsten för återstående tid när det gäller invalidpension kommer fram till samma lösning som inom den privata sektorn, måste de bestämmelser som gäller återstående tid ändras på motsvarande sätt. Det föreslås dessutom att rubriken för paragrafen, Arbetspensionstillägg, upphävs.

7 g §. I paragrafen föreskrivs om höjning av unga personers invalidpension eller rehabiliteringsstöd med en särskild koefficient. Höjningen beviljas när pension har betalats under fem fulla kalenderår. Förhöjningens belopp är beroende av pensionstagarens ålder vid förhöjningstidpunkten. Förhöjningen kan

således erhållas tidigast i åldern 24 år, om arbetsoförmågan har börjat det år under vilket personen i fråga fyllde 18 år. Förhöjningen är då 21 % av det sammanlagda beloppet av arbetspensionerna inom den privata sektorn. Förhöjningen minskar med 0,7 procentenheter för varje levnadsår. Således beviljas ingen förhöjning längre om arbetsoförmågan börjar efter det att arbetstagaren fyllt 50 år.

Om invalidpension beviljas på samma grunder som tidigare pension, beaktas tiden med den tidigare pensionen då förhöjningen fastställs. När pension beviljas på nya grunder ingår däremot inte tidigare förhöjning längre i pensionen, utan en eventuell förhöjning bestäms enligt hur gammal arbetstagaren är vid den tidpunkt då den nya invalidpensionen höjs. Förhöjningen beaktas inte då den pension som ligger till grund för familjepension bestäms. Förhöjningen beaktas inte som en pensionsinkomst som minskar folkpensionen. Om detta bestäms i folkpensionslagen.

Den bestämmelse om barntillägg som tidigare ingick i paragrafen överförs till ikraftträdelsebestämmelsen. På detta sätt säkerställs att barntillägg fortsättningsvis beviljas, om den som är berättigad till det får ett barn som berättigar till barntillägg.

7 h §. I paragrafen föreskrivs om den livslängdskoefficient som inverkar på invalidpensionens och efterlevandepensionens belopp. Första gången justeras de pensioner som beviljas 2010 med livslängdskoefficienten. Ålderspensionen omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen börjar tidigare än vid 62 år, omvandlas ålderspensionen med den koefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började. Efterlevandepension justeras vid pensionsjämkningen med den livslängdskoefficient som fastställts för året i fråga. Dessutom justeras pensionen med livslängdskoefficienten då en invalidpension ändras till ålderspension eller då den som får deltidspension beviljas ålderspension. Då används också den koefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62

år. Livslängdskoefficienten tillämpas inte på frivillig tilläggs pension enligt 11 §.

Livslängdskoefficienten tillämpas inte då arbetslöshetspension eller individuell förtidspension ändras till ålderspension och inte heller på invalidpensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar före denna lags ikraftträdande.

Den ränta som skall användas vid beräkningen av livslängdskoefficienten utgör skillnaden mellan den allmänna räntenivån och det index som skall användas vid justeringen av pensioner. Ju högre den ränta som används är, desto större är livslängdskoefficientens effekt. Det föreslås att räntan när det gäller livslängdskoefficienten skall vara 2 %. När den har valts har den väntade utvecklingen på lång sikt när det gäller räntorna och justeringsindexet för pensioner beaktats.

7 i §. Paragrafen är ny. Till den överförs de bestämmelser i den gällande 7 h § som gäller familjepensionens belopp. Paragrafen ändras närmast tekniskt så att förhöjningen för unga arbetsoförmögna slopas i förmånslåtarens pension som ligger till grund för familjepensionen. Om förmånslåtaren har arbetat under pensionstiden, beaktas den pension som intjänats på grundval av detta arbete när familjepensionen fastställs.

8 §. I den gällande paragrafen föreskrivs om samordning av pensionen med andra grundpensioner samt med primära förmåner som grundar sig på olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst. Eftersom samordningen av arbetspensioner slopas, stryks bestämmelserna om detta i 1 mom. samt upphävs 5 och 7–9 mom. Samordningen av arbetspensionen med primära förmåner, dvs. förmåner som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfall i militärtjänst, kvarstår dock. Enligt 1 mom. avdras den primära förmån som arbetstagaren eventuellt får och som grundar sig på olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst genast från arbetspensionen.

Till 2 mom. fogas en bestämmelse om samordning av uppskjuten ålderspension som beviljas efter uppnådd 68 års ålder.

Uppskovsförhöjningen beaktas inte vid samordningen, utan när en uppskjuten ålderspension samordnas med en primär förmån beaktas ålderspensionen så att den överensstämmer med 68 års ålder.

I 3 mom. anges att om en primär förmån minskar arbetspensionen och arbetspensionen beviljas enligt två eller flera arbetspensionslagar, delas minskningen i förhållande till dessa grundpensioner. Dessa grundpensioner nämns i paragrafens 4 mom. Enligt 10 mom. kan vid samordningen också beaktas en förmån som betalas från en främmande stat och som motsvarar bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfall i militärtjänst. I bestämmelsen föreskrivs dessutom om förhindrande av att pension för återstående tid som beviljas från två eller flera stater överlappar varandra. En sådan pension för återstående tid som beviljats från en främmande stat beaktas, om den har beviljats från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen eller från en sådan stat med vilken Finland har ingått en överenskommelse om social trygghet eller motsvarande arrangemang, så som närmare bestäms i överenskommelserna om social trygghet.

8 c §. I 3 mom. slopas bestämmelsen om s.k. efterkarenstid när det gäller återstående tid på grund av den ändring som gäller pension för återstående tid.

8 d §. Markbeloppen i 1 mom. ändras till euro. Den sista meningen i 1 mom. överförs till ikraftträdelsebestämmelsen. Enligt den uppgår pensionsjämningsgrunden år 1990 i stället för 42,89 euro till 58,53 euro, från vilket belopp dras av 1,12 euro varje följande år, om pensionsjämnings första gången förrättas före år 2004.

9 §. Paragrafens 2 mom. ändras så att alla löpande pensioner justeras med ett pensionsindex, där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8.

I den gällande paragrafens 2 mom. föreskrivs också om ett index, med vilket inkomsterna och gränobeloppen i lagen justeras så att de överensstämmer med beräkningstidpunkten. I indexet är vägningskoefficienten 0,5 både för

förändringen i lönenivån och förändringen i prisnivån. Indexet skall fortfarande användas när de pensioner räknas ut som också efter lagens ikraftträdande skall räknas ut enligt de nu gällande bestämmelserna. Till dessa pensioner hör de arbetslöshetspensioner som anges i ikraftträdelsebestämmelsen samt deltidspensioner för arbetstagare som är födda före år 1947. Indexet används också vid beräkningen av pension som intjänats på grundval av ett arbetsförhållande som omfattas av skyddsbestämmelsen och som var i kraft vid lagens ikraftträdande och i fråga om vilket pensionsfallet inträffar före år 2012. Eftersom användningen av detta index småningom kommer att upphöra, föreslås att bestämmelsen om det överförs till ikraftträdelsebestämmelsen.

10 a §. Paragrafens 3 mom. upphävs såsom onödigt eftersom det där hänvisas till 2 § 5 och 6 mom., som i denna proposition föreslås bli upphävda.

11 §. Det föreslås att 2 mom. ändras så att ålderspensionens belopp ändras beroende på begynnelsestidpunkten genom att beloppet uträknas enligt försäkringsmatematiska principer på det sätt som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer, om ett bättre pensionsskydd än vad minimivillkoren förutsätter har ordnats för arbetstagaren. Dessa bestämmelser ingår i social- och hälsovårdsministeriets beslut om uträkning av arbetspension i vissa fall (1340/1999).

I 3 mom. föreskrivs om arbetstagarens betalningsandel, som fortfarande kvarstår. Det föreslås att den begränsning av betalningsandelen som gäller en förbättring av minimivillkoren slopas i momentet, eftersom en sådan försäkring enligt det föreslagna nya 8 mom. i 11 § inte längre är möjlig efter den 31 december 2004. Fortsatta försäkringar för nya arbetstagare skall inte heller längre tillåtas, och därför slopas bestämmelsen om detta i momentet.

Paragrafens 6 mom. hänför sig till stängning av registrerade tilläggs pensionsanordningar och har blivit onödigt och det föreslås därför att det upphävs.

Som ett nytt 8 mom. föreslås en bestämmelse, enligt vilken förbättringar som gäller villkoren för erhållandet av minimiförmåner, dvs. sänkt pensionsålder

inom grundskyddet samt förbättringar av villkoren för erhållande av familjepension, upphör den 31 december 2004. Av den förmån som intjänats fram till nämnda datum och som motsvarar en lägre pensionsålder bildas en avgiftsfri försäkring motsvarande 65 års ålder så att förmånen motsvarar de försäkringspremier som uppburits fram till den tidpunkten. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare bestämmelser om saken.

Eftersom det inte längre finns registrerade tilläggspensioner i någon enda pensionskassa, föreslås att paragrafens 9 mom. upphävs.

12 §. I 1 mom. 1 punkten föreskrivs om fondering av ålderspensionen. Eftersom den allmänna ålderspensionsåldern slopas, är det i denna punkt nödvändigt att fastställa den kalkylerade pensionsålder enligt vilken pensionsanstaltens ansvar för ålderspensionen fastställs. Enligt propositionen används också i fortsättningen 65 års ålder som kalkylerad pensionsålder. Dessutom har momentet ändrats så att ålderspensioner fortsättningsvis skall fonderas till ett belopp som motsvarar en halv procent av lönerna.

I momentets 2 punkt anges hur pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionerna fastställs. Enligt propositionen fördelas ansvaret för invalidpensionerna mellan de pensionsanstalter till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista kalenderåren före pensionsfallet. Ansvaret fördelas mellan pensionsanstalterna i förhållande till de under nämnda tid försäkrade förvärvsinkomster som beräknats enligt 7 c och 7 d §. Om förvärvsinkomsternas sammanlagda belopp dock understiger 12 000 euro, finansieras pensionen gemensamt enligt momentets 4 punkt. Pensionsanstalterna svarar också gemensamt för förhöjningen av invalidpensionen enligt 7 g §.

Det föreslås att av invalid- och arbetslöshetspensionerna fonderas pensionens begynnelsebelopp i sin helhet, vilket pensionsanstalterna ansvarar för. Detta är en kompensation för att dessa pensioner ändras till ålderspension redan i 63 års ålder i

stället för 65 så som tidigare. Paragrafens ordalydelse ändras också när det gäller arbetslöshetspensionen för att fördelningen av ansvaret för arbetslöshetspensionen i övrigt skall överensstämma med det som bestäms i gällande lag, dvs. den sista pensionsanstalten ansvarar för kostnaderna för arbetslöshetspensionen.

12 b §. I paragrafen föreskrivs om arbetstagarnas pensionsavgift. Till den fogas en bestämmelse om förhöjd pensionsavgift för arbetstagarna. Arbetstagarnas pensionsavgift höjs med koefficienten 19/15 vid ingången av den kalendermånad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år.

Arbetstagarnas pensionsavgift innehålls på den lön som skall beaktas när pensionen bestäms. Hänvisningen till lön enligt 4 § lagen om förskottsuppbörd i paragrafen är föråldrad. Den lag om förskottsuppbörd som avses i hänvisningen har upphävts genom den nya lag om förskottsuppbörd som trädde i kraft den 1 januari 1997 (/). Det föreslås att paragrafens 2 mom. ändras så att lönen enligt 7 § APL skall utgöra grund för arbetstagarnas pensionsavgift.

12 c §. I paragrafen föreskrivs om den avgift som arbetslöshetsförsäkringsfonden skall betala till Pensionsskyddscentralen för täckande av den förmån som intjänas under arbetslöshetstiden. Eftersom pensionen under arbetslöshetstiden enligt den föreslagna 6 a § tillväxer på grundval av den inkomst som ligger till grund för förmån avvägd enligt förtjänsten, ändras paragrafen på motsvarande sätt.

19 b §. I 5 mom. slopas hänvisningen till 6 a § på grund av att den upphävs, och markbeloppet i momentet ändras till euro.

19 e §. I 1 mom. föreskrivs om förhandsbeslut gällande delinvalidpension och individuell förtidspension. Eftersom bestämmelserna om individuell förtidspension överförs till ikraftträdelsebestämmelsen, ändras paragrafens ordalydelse på motsvarande sätt.
Ikraftträdelsebestämmelse

Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom. tillämpas lagen på sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter lagens ikraftträdande. Således tillämpas de föreslagna bestämmelser som gäller ändring av invalid-, arbetslöshets- och deltidspension till ålderspension på sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar vid lagens ikraftträdande eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock nu gällande bestämmelser.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 3 mom. tillämpas den föreslagna åldersgränsen 18 år som nedre åldersgräns för skyldigheten att försäkra arbetstagarna och för pensionstillväxten på sådana arbetstagare som inte ännu har fyllt 23 år vid lagens ikraftträdande. På motsvarande sätt upphör arbetsgivarens skyldighet att försäkra arbetstagare under 18 år den dag lagen träder i kraft.

Nytt pensionsskydd börjar tillväxa från den dag lagen träder i kraft för sådana 65 år fyllda arbetstagare som påbörjar ett nytt arbetsförhållande efter uppnådd 65 års ålder. Om däremot en arbetstagare som redan före lagens ikraftträdande har uppnått ålderspensionsåldern fortsätter att arbeta i samma arbetsförhållande också efter lagens ikraftträdande, tillämpas de bestämmelser som gällde före lagens ikraftträdande på detta arbetsförhållande.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 4 mom. avslutas alla pågående arbetsförhållanden vid utgången av 2004 och den pension som intjänats i arbetsförhållandet fram till den 31 december 2004 räknas ut enligt nu gällande bestämmelser. Vid samma tidpunkt räknas också den pensionsrätt som intjänats på grundval av förmåner som berättigar till arbetspensionstillägg ut i tillämpliga delar enligt nu gällande bestämmelser. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. Dessa pensionsrättigheter införs i Pensionsskyddscentralens register och justeras med lönekoeficienten enligt 7 b § så att de överensstämmer med beräkningstidpunkten. Vid beräkningen av pensionen höjs de fribrev som upprättats före

2004 till 2004 års nivå med nuvarande s.k. index för personer i arbetsför ålder enligt 1 mening i 9 § 2 mom. APL och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med den nya lönekoeficienten enligt 7 b §.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 5 mom. räknas också annan pension än deltidspension ut enligt nu gällande bestämmelser på grundval av ett arbetsförhållande som är i kraft vid lagens ikraftträdande och pågår oavbrutet fram till pensionsfallet. En förutsättning är att pensionsfallet inträffar före 2012. Då den pension som intjänats på grundval av ett sådant skyddat arbetsförhållande räknas ut enligt nu gällande bestämmelser anses arbetsförhållandet inte ha avbrutits den 31 december 2004.

Den pension som intjänats i arbetsförhållandet räknas dessutom ut enligt de nya bestämmelserna så att till den pensionsdel som räknats ut den 31 december 2004 läggs den pensionsdel som räknats ut på grundval av förvärvsinkomsterna från ingången av 2005. Till den sålunda uträknade pensionen läggs den pension som intjänats för oavlönade perioder och likaså ersättning enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier. Om den pension för arbetsförhållandet som räknats ut enligt nu gällande bestämmelser är större än den pension som räknats ut enligt de nya bestämmelserna, läggs skillnaden till den pension som räknats ut enligt de nya bestämmelserna. Om en arbetstagare parallellt har flera skyddade arbetsförhållanden, skall de alla tas med i beräkningen. Avsikten är att det vid sammanslagningen av arbetspensionslagarna utreds om skyddsbestämmelsen skall gälla också sådana arbetstagare vars arbetsförhållande har upphört före pensionsfallet.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 6 mom. har arbetstagare födda före 1945 fortsättningsvis rätt till förtida ålderspension tidigast vid fyllda 60 år. Före uppnådd 62 års ålder bestäms förtida ålderspension på samma sätt som för närvarande, dvs. förtidsminskningen är 0,4 % för varje månad före 65 års ålder för vilken pension betalas.

Efter fyllda 62 år har arbetstagaren rätt till förtida ålderspension enligt den föreslagna lagen, och för den är förtidsminskningen 0,6 % för varje månad före 63 års ålder för vilken pension betalas, samt till oreducerad ålderspension efter fyllda 63 år.

I ikraftträdelsebestämmelsens 7 mom. föreskrivs om individuell förtidspension. Den som är född före 1944 har rätt till individuell förtidspension vid fyllda 58 år. Efter fyllda 63 år beviljas ålderspension i stället för den individuella förtidspensionen. Den rätt till återstående tid som är en förutsättning för pensionen fastställs enligt de bestämmelser i APL som var i kraft före 2005.

I ikraftträdelsebestämmelsens 8 mom. föreskrivs om arbetslöshetspension. De föreslagna ändringar som gäller fastställande av pension för återstående tid återspeglas också i arbetslöshetspensionen. När de bestämmelser som gäller arbetslöshetspension tidigare har ändrats, har för personer i vissa åldersklasser vilka varit arbetslösa vid lagändringarnas ikraftträdande i ikraftträdelsebestämmelserna föreskrivits förmåner enligt tidigare bestämmelser.

Vid ingången av 1996 graderades tillväxtprocenten för återstående tid så att den återstående tiden räknas ut med en tillväxt på 1,5 % fram till 50 års ålder, 1,2 % i åldern 50–59 år och 0,8 % från och med fyllda 60 år (lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare 1482/1995). Enligt lagändringens ikraftträdelsebestämmelse tillämpas 5 § 1 mom. APL, sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft, alltså på arbetstagare som är födda före 1943 och som den 1 januari 1996 hade rätt till arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd, dvs. tillväxten per år för den återstående tiden var 1,5 %. De arbetstagare som är födda 1942 är den yngsta åldersklass som ännu omfattas av denna ikraftträdelsebestämmelse. De fyller 65 år 2007.

Eftersom ovan nämnda ikraftträdelsebestämmelse garanterar dem som omfattas av den en återstående tid enligt 5 § 1 mom. APL, sådant det lydte den 31 december 1995, föreslås att dessa personers arbetslöshetspension till alla delar fastställs enligt nu gällande bestämmelser. Sålunda

fastställs rätten till återstående tid enligt 6 och 6 a § i gällande APL, den återstående tiden räknas som tid som berättigar till pension fram till fyllda 65 år, den lön som ligger till grund för den fastställs enligt 7 och 7 a–e § APL och tillväxten är alltså 1,5 % per år. Vid utgången av 2004 är antalet sådana personer som ännu inte är pensionerade uppskattningsvis 3 000.

Beräkningen av arbetslöshetspensionen ändrades vid ingången av 2000 så att pensionsdelen för återstående tid inte längre lades till till arbetslöshetspensionen. Pensionsdelen för återstående tid hänförs dock till ålders- och familjepension efter arbetslöshetspensionen. Enligt lagändringens ikraftträdelsebestämmelse tillämpas 4 c § 3 mom. APL, sådant det lyder när denna lag träder i kraft, på arbetstagare som är födda före 1945 och som den 1 januari 2000 hade rätt till arbetslöshetsdagpenning eller vuxenutbildningsstöd eller som 1999 fått arbetslöshetsdagpenning eller utbildningsstöd för sammanlagt minst hundra dagar (lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare 1263/1999). Som en följd av denna bestämmelse hänförs återstående tid alltså till dessa arbetstagares arbetslöshetspension, uträknad antingen med en årlig tillväxt på 1,5 % enligt den ikraftträdelsebestämmelse för vilken redogjorts ovan eller med ovan avsedda graderade tillväxtprocent. De som hör till den yngsta åldersklass som omfattas av denna ikraftträdelsebestämmelse är födda 1944 och fyller 65 år 2009. Enligt förslaget skall också deras pension för återstående tid också i fortsättningen fastställas enligt nu gällande lagstiftning. Vid utgången av 2004 är antalet sådana personer som ännu inte är pensionerade uppskattningsvis 5 000.

Till arbetslöshetspensionen för andra arbetstagare som är födda före 1950 men som inte omfattas av de ikraftträdelsebestämmelser för vilka redogjorts ovan hänförs inte längre återstående tid, men till ålders- eller familjepension som beviljas därefter läggs återstående tid. Om pensionsfallet för dessa personer inträffar 2005, räknas arbetslöshetspensionen enligt förslaget dock ut enligt de bestämmelser i APL som nu gäller arbetslöshetspension. Om

pensionsfallet när det gäller en arbetslöshetspension har inträffat före den 1 januari 2006, skall också den återstående tid som hänförs till ålderspensionen räknas ut enligt nu gällande bestämmelser.

Arbetslöshetspensionen räknas ut enligt 4 c § 3 mom. APL så som den skulle ha räknats ut om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen när han eller hon blev arbetslös. Enligt de nu föreslagna bestämmelserna räknas återstående tid som tid som berättigar till pension fram till 63 års ålder och tillväxtprocenten för den höjs till 1,3 % per år vid ingången av den månad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år när det gäller sådana pensioner i fråga om vilka pensionsfallet har inträffat den 1 januari 2006 eller därefter. Pensionslönen för den återstående tiden räknas dock ut enligt nu gällande bestämmelser och som index används nuvarande index enligt 1 mening i 9 § 2 mom. APL. Också familjepensionen fastställs på motsvarande sätt.

Det föreslås att de nya bestämmelser som gäller fastställande av den lön som ligger till grund för pension för återstående tid skall tillämpas på pensionsfall som inträffar 2006 eller därefter.

Eftersom det föreslås att de bestämmelser i APL som gällde före denna lags ikraftträdande skall tillämpas vid fastställandet av pensionen för dem som omfattas av övergångsbestämmelserna för de ändringar av arbetslöshetspensionen som trädde i kraft 1996 och 2000, föreslås på motsvarande sätt att tidigare bestämmelser till denna del också skall tillämpas på ansvarsfördelningen.

I ikraftträdelsebestämmelsens 9 mom. föreskrivs om deltidspension. De nu föreslagna ändringarna gäller inte deltidspensionstagare som är födda före 1947. Om en arbetstagare som är född före 1947 börjar få deltidspension efter denna lags ikraftträdande, skall de bestämmelser som gällde den 31 december 2002 tillämpas på deltidspensionen och det arbete som utförs vid sidan av den. För dem tillväxer således pensionen på grundval av deltidarbetet med 1,5 % per år fram till det år de fyller 60 år och därefter med 2,5 % per år. För deras del

ändras deltidspensionen till ålderspension vid 65 års ålder. Om deltidarbetet fortsätter efter det, hänförs den uppskovsförhöjning enligt APL som gällde före 2004 till pensionen.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 10 mom. gäller skyldigheten att försäkra en arbetstagare som får invalidpension och tillväxten av ny pension på grundval av arbete som utförs under pensionstiden också sådana invalidpensioner i fråga om vilka pensionsfallet har inträffat före lagens ikraftträdande.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 11 mom. tillväxer pensionen på grundval av de förvärvsinkomster som en arbetstagare som är född efter 1986 har haft efter denna lags ikraftträdande. På motsvarande sätt tillväxer pensionen inte på grundval av de förvärvsinkomster som en arbetstagare som fyllt 68 år har vid denna lags ikraftträdande eller därefter.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 12 mom. har arbetstagare som är födda före 1939 rätt till barntillägg enligt de bestämmelser som gäller vid denna lags ikraftträdande.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 13 mom. sker övergången till det nya sättet att fastställa pensionen för återstående tid stegvis så att pensionen för återstående tid bestäms delvis på grundval av förvärvsinkomsterna före 2005 och förvärvsinkomsterna under 2005 första gången 2006.

Som inkomst för 2004 används härvid den till årsinkomst ändrade pensionslönen på grundval av vilken pensionen för den återstående tiden skulle ha beräknats enligt nu gällande bestämmelser om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen den 31 december 2004. Om arbetstagaren inte då hade haft rätt till pension innefattande återstående tid, skall det vid beräkningen av ny pension för den återstående tiden anses att arbetstagaren inte haft några som helst förvärvsinkomster 2004.

Efter 2006 skall de kalenderår som skall beaktas utökas med ett år i sänder. Grunden för pension för återstående tid kommer således att omfatta fulla fem kalenderår före det år då pensionsfallet inträffade när det gäller sådana invalidpensioner i fråga om vilka arbetsförmågan börjar 2010.

Gransknings tiden skall på motsvarande sätt förlängas stegvis med ett år i sänder. Om pensionsfallet inträffar 2006, är gransknings tiden enligt huvudregeln 24 månader. Enligt huvudregeln omfattar också gransknings tiden sålunda fem kalenderår när det gäller sådana invalidpensioner som börjar 2010. På motsvarande sätt bestäms också den tid som avses i 7 c § 6 mom.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 14 mom. beviljas åldersförhöjning när det gäller invalidpensioner första gången vid ingången av 2010. Den beviljas också till invalidpensioner som börjat före denna lags ikraftträdande enligt den förhöjningsprocent som motsvarar invalidpensionstagarens ålder vid förhöjningstidpunkten, dvs. vid ingången av 2010.

Till ikraftträdelsebestämmelsens 15 mom. överförs den sista meningen i gällande 8 d § 1 mom. Enligt den skall som pensionsjämningsgrund år 1990 i stället för 42,89 euro användas 58,53 euro, från vilket belopp dras av 1,12 euro varje följande år, om pensionsjämnings förrättas första gången före 2004.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 16 mom. justeras alla löpande arbetspensioner första gången vid ingången av 2005 med det föreslagna APL-pensionsindex där vägningskoefficienten för konsumentprisindex är 80 % och vägningskoefficienten för inkomstnivåindex 20 %.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 17 mom. skall det nuvarande index enligt 1 meningens i 9 § 2 mom. APL där vägningskoefficienten för konsumentprisindex är 50 % och vägningskoefficienten för inkomstnivåindex 50 % fortfarande tillämpas vid beräkningen av sådana pensioner som också efter lagens ikraftträdande beviljas enligt nu gällande bestämmelser. Indexet tillämpas också vid beräkningen av pension för ett arbetsförhållande som omfattas av skyddsbestämmelsen och där pensionsfallet inträffar före 2012.

I ikraftträdelsebestämmelsens 18–21 mom. föreskrivs om tilläggspensioner. Vissa arbetstagargrupper garanteras rätt till pension vid en lägre ålder än 62 år. Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 18 mom.

omfattar undantagsbestämmelsen sådana arbetstagar till vars arbetsförhållande som är i kraft när regeringens proposition avläts hänför sig en tilläggspensionsanordning som har registrerats enligt 11 § APL eller en sådan icke formbunden gruppensionsförsäkring som ersatt en tilläggspensionsanordning som registrerats enligt 11 § APL eller ett pensionskydd enligt pensionslagarna för den offentliga sektorn som är bättre än minimiskyddet eller ett tilläggspensionskydd i en pensionsstiftelse eller pensionskassa. En förutsättning är att tilläggsskyddet bygger på att en lägre pensionsålder har försäkrats inom minimiskyddet eller på att minimipensionen tas ut i förtid vid en ålder som är lägre än 62 år. Undantagsbestämmelsen omfattar också arbetstagar som är försäkrade i en pensionsstiftelse eller pensionskassa och till vars arbetsförhållande som är i kraft när regeringens proposition avläts hänför sig ett tilläggspensionskydd som bygger på att en lägre pensionsålder har försäkrats inom minimiskyddet eller på att minimipensionen tas ut i förtid vid en ålder som är lägre än 62 år. Pensionskyddscentralen skall ha rätt att meddela närmare anvisningar om tillämpningen av undantagsbestämmelsen. Till de anordningar som avses i undantagsbestämmelsen hör också anordningar som efter denna lags ikraftträdande har omvandlats till icke forbundna gruppensionsförsäkringar eller till pensionskydd i en pensionsstiftelse eller pensionskassa. Det är fråga om omvandling av en anordning enligt undantagsbestämmelsen då en icke formbunden gruppensionsförsäkring eller en anordning i en pensionsstiftelse eller pensionskassa börjar dagen efter den då en registrerad tilläggspensionsanordning har avslutats, en försäkring enligt de pensionslagar för den offentliga sektorn som nämns i 8 § 4 mom. 3–9 punkten APL har avbrutits på grund av övergång till APL eller en pensionsstiftelses eller pensionskassas ansvar överförs till ett livförsäkringsbolag. De arbetstagar som omfattas av ovan nämnda skyddsbestämmelse har rätt till grundpension vid en ålder enligt tilläggspensionskyddet som är lägre än 62 år

också efter lagens ikraftträdande. En förutsättning är dessutom att det arbetsrättsliga arbetsförhållande som var i kraft när regeringens propositionen avläts och till vilket den lägre pensionsåldern enligt minimiskyddet hänför sig fortgår oavbrutet fram till den sänkta pensionsåldern. Således skall också de arbetstagare vars APL-arbetsförhållande har avbrutits på grund av ett tekniskt avbrott, övergång till deltidspension eller ledighet utan lön i över ett år ha rätt till sänkt pensionsålder. Anordningen gäller också sådana arbetstagare som omfattas av en tilläggs pensionsanordning och får ny arbetsgivare utan att arbetsförhållandet avbryts och som den nya arbetsgivaren innefattar i sin tilläggs pensionsanordning. Anordningen omfattar också sådana arbetstagare som har omfattats av de pensionslagar som gäller den offentliga sektorn och som övergått till att omfattas av APL medan samma tjänsteförhållande pågår och vilkas pensionsålder enligt en pensionslag som gäller den offentliga sektorn har varit lägre än 62 år.

För att förhindra att någon blir lidande skall ovan avsedda rätt enligt ikraftträdelsebestämmelsens 20 mom. gälla också personer som redan har pensionerats från en sådan tilläggs pensionsanordning vid lagens ikraftträdande. Utvidgningen av villkoren för familjepension efter sådana personer gäller också efter lagens ikraftträdande.

När en pension beviljas vid en ålder som är lägre än 62 år, minskas pensionen enligt ikraftträdelsebestämmelsens 21 mom. på det sätt som bestäms i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda villkoren och grunderna för fribrev som motsvarar minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna. Avsikten är att den ändring av indexjusteringen som ändringen av 9 § föranleder skall beaktas enligt den skälighetsprincip som andra meningen i 12 a § 2 mom. APL förutsätter i de grunder för försäkring enligt 11 § APL som social- och hälsovårdsministeriet fastställer. Sådana arbetstagare som omfattas av en anordning som avses i undantagsbestämmelsen och som har uppnått en pensionsålder som är lägre än

65 år före denna lags ikraftträdande, beviljas pension enligt de bestämmelser som var i kraft före denna lags ikraftträdande.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsens 22 mom. höjs ett tilläggsskydd som arbetsgivaren ordnat inte automatiskt, om pensionen enligt minimivillkoren sjunker enligt bestämmelserna i denna lag. Genom att villkoren för annat pensionsskydd än sådant som avses i 11 § APL eller en pensionsstiftelses eller pensionskassas regler ändras kan dock en minskning motsvarande tilläggen genomföras.

Med det pensionsindex som nämns i andra meningen i 9 § 2 mom. APL, som var i kraft före 2005, justeras också löpande tilläggs pensioner. De som tagit en tilläggs försäkring har dock betalat APL-indexjusteringarna på förhand i försäkringspremierna.

Enligt ikraftträdelsebestämmelsernas 23 mom. skall den ändring gällande index som nu föreslås beaktas i enlighet med den skälighetsprincip som 12 a § 2 mom. APL förutsätter.

I ikraftträdelsebestämmelsens 24 mom. anges de belopp i lagen som motsvarar det löneindextal som fastställdes för 1966.

I ikraftträdelsebestämmelsens 25 mom. anges de belopp i lagen som motsvarar det löneindextal som fastställdes för 2002.

1.2. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

1 §. Det föreslås att åldersgränsen 13 år stryks i 1 mom. I 2 mom. föreskrivs 18 år som nedre gräns för att en person skall omfattas av arbetspensionsskyddet och 68 år som den ålder då arbetspensionsförsäkringen upphör. Till denna del motsvarar bestämmelsen den föreslagna ändringen i APL. Arbetsgivarens skyldighet att betala försäkringspremier enligt denna lag börjar vid ingången av den månad som följer efter den månad under vilken arbetstagaren fyller 18 år och upphör vid utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 68 år. Försäkringspremier skall inte längre betalas för sådana levnadsår under vilka arbetstagaren inte intjänar pensionsskydd. Det föreslås att 1-4 punkten blir 3-6 punkten

utan några andra ändringar i innehållet än att hänvisningarna i den nuvarande 2 punkten ändras i analogi med den ändring som föreslås i 1 § APL.

Gränsdragningen mellan arbetspensionslagarna ändras inte. KAPL omfattar sålunda fortfarande anställningsförhållanden inom jordbruks-, skogs-, byggnads- och hamnbranschen. Inom den privata sektorn har anställningsförhållandets varaktighet inte någon betydelse för gränsdragningen. Försäkringsskyldighet enligt KAPL skall gälla alla löner inom KAPL-branscher, oavsett belopp, som betalas på grundval av anställningsförhållande.

I det nuvarande 3 mom. bestäms att arbetstagare inte har rätt till pension enligt KAPL på grund av arbete som de utfört efter det att de fyllt 65 år. Bestämmelsen har varit nödvändig därför att arbetsgivaren har varit skyldig att betala en försäkringspremie enligt KAPL också för arbetstagare över 65 år. Bestämmelsen blir emellertid obehövlig, därför att arbetstagarens arbetspension skall tillväxa tills han eller hon fyller 68 år, då arbetspensionsförsäkringen och därmed även skyldigheten att betala försäkringspremie upphör.

1 a §. Det föreslås att paragrafen upphävs. Med stöd av en hänvisningsbestämmelse i 13 a § skall motsvarande bestämmelse i 1 c § APL i tillämpliga delar tillämpas i fråga om KAPL-branscher. Ändringen är av teknisk natur. Avsikten är att i KAPL uttryckligen bestämma bara om sådana omständigheter som orsakas av den avvikande försäkringstekniken för anställningsförhållanden inom KAPL-branscherna.

4 §. I paragrafen bestäms för närvarande om rätten till ålders- och invalidpension, rehabiliteringsstöd, familjepension, deltidspension och arbetslöshetspension samt om invalidpensionens början och betalning av den. Det föreslås att paragrafen ändras så att rätten till nämnda förmåner och förmånernas storlek och betalningen av dem i tillämpliga delar skall bestämmas enligt motsvarande bestämmelser i APL. Också rätten att beviljas ålderspension i förtid skall bestämmas enligt APL. I paragrafen föreslås

också bli bestämt om rätten till rehabilitering samt rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg och rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Också i fråga om dessa förmåner hänvisas till APL-bestämmelserna på motsvarande sätt som i nuvarande 4 b §, som föreslås bli upphävd. Ändringen är av teknisk natur. Avsikten är att i KAPL uttryckligen bestämma bara om sådana omständigheter som orsakas av den avvikande försäkringstekniken för anställningsförhållanden inom KAPL-branscherna.

Det föreslås att till 2 mom. överförs en bestämmelse som motsvarar gällande 5 § 2 mom. 2 punkten och enligt vilken rätt till pension enligt KAPL inte föreligger för de kalenderår då de inkomster som omfattas av lagen varit så små att de inte har någon väsentlig betydelse med tanke på pensionsskyddet. Gränsvärdet ändras med anledning av övergången till euro, men beloppet kvarstår oförändrat (690,97 euro enligt 2002 års indexnivå). I momentet föreskrivs dessutom, i analogi med gällande tillämpningspraxis, om periodisering av lönen som inkomst under betalningsåret.

För beviljande av ålderspension enligt denna lag skall det enligt 3 mom. inte heller i fortsättningen förutsättas att anställningsförhållandet upphör. Eftersom ålderspension enligt förslaget också skall tillväxa av arbete som utförts under tiden för invalidpension, fogas till momentet ett omnämnande av att ålderspension också i sådana fall kan beviljas oberoende av om anställningsförhållandet fortsätter eller inte. I enlighet med den föreslagna ändringen i 4 § 2 mom. APL skall pension som tillväxer av arbete som utförts efter ålderspensionens början dock beviljas på ansökan först vid 68 års ålder.

Bestämmelsen i 4 mom. motsvarar den nuvarande bestämmelsen i 6 mom. till den del där bestäms om beräkning av den femåriga arbetshistoria som utgör villkor för deltidspension och som gäller arbete som omfattas av denna lag. Till följd av ändringarna i fråga om återstående tid är det inte längre nödvändigt att i övrigt särskilt i KAPL föreskriva om de omständigheter som

regleras i 6 mom.

4 a §. Det föreslås att paragrafen upphävs i analogi med upphävandet av 4 e § APL. Arbetstagare födda före 1944 skall ha rätt till individuell förtidspension. Deras rätt till individuell förtidspension garanteras dock i lagens ikraftträdelsebestämmelse. Ändringen är av teknisk natur och ändrar inte rätten för arbetstagare inom KAPL-branscher att få individuell förtidspension.

4 b §. Det föreslås att paragrafen upphävs. Om rätten till rehabilitering samt rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg och rehabilitering enligt prövning föreslås bli bestämt i 4 § 1 mom. Ändringen är av teknisk natur och ändrar inte rätten för arbetstagare som omfattas av KAPL att få rehabiliteringsförmåner.

5 §. I paragrafen anges hur pensionen bestäms. Bortsett från de undantag som föreskrivs i 2-4 mom. skall pensionen räknas ut på samma sätt som pension enligt APL för den arbetsförtjänst som enligt 1 § förtjänas i arbete som omfattas av lagen samt dessutom för de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som nämns i 6 a § APL. Pension tillväxer för hela den tid som enligt 1 § omfattas av arbetspensionsförsäkring, med undantag av den begränsning som också finns i gällande lag och som föreslås i 4 § 2 mom. Pensionstillväxtprocenten anges således i 5 § APL och bestämmandet av pensionsberättigande inkomster i 6 § APL.

I 2 mom. bestäms om på motsvarande sätt som i den gällande lagen att när pension enligt KAPL räknas ut skall till skillnad från APL och KoPL som arbetsförtjänst också betraktas den semesterersättning som betalas när anställningsförhållandet upphör.

I 3 mom. bestäms om den kalkylerade inkomst som används när ålderspension räknas ut. Bestämmelsen motsvarar gällande 5 § 3 mom. Syftet med bestämmelsen är att påskynda uträkningen av ålderspension så, att arbetstagarens faktiska inkomster inte behöver utredas fram till den dag då han eller hon avgått med pension, utan som lön för den månad då pensionsåldern uppnås och för de sex föregående månaderna används en genomsnittlig arbetsförtjänst som beräknats på basis av arbetstagarens tidigare löner.

Inkomsterna justeras till nivån under pensionsåret med lönekoeficienten enligt 7 b § APL. Eftersom det föreslås en flexibel möjlighet att avgå med pension mellan 63 och 68 år, föreslås att den kalkylerade arbetsförtjänsten enligt bestämmelsen skall beräknas så att den ersätter inkomsterna under den månad då pensionen börjar och under de sex föregående månaderna. På så sätt kan ålderspension även i fortsättningen beviljas på basis av de uppgifter om arbetsförtjänst som redan finns i registret när pensionen börjar. I 4 mom. bestäms att de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönade tider enligt 6 a § APL samt den tid som avses i 3 mom. i nämnda bestämmelse i APL inte skall beaktas när pension enligt KAPL bestäms, om arbetstagaren har rätt att få pension med stöd av APL. De nämnda arbets- och förvärvsinkomsterna beaktas då i pension enligt APL. Bestämmelsen är således nödvändig för att det skall vara omöjligt att på basis av samma arbets- och förvärvsinkomster eller tid få pensionsskydd enligt två olika arbetspensionslagar.

5 a §. Det föreslås att paragrafen upphävs. Den uppskovsförhöjning som skall betalas på ålderspensionen och förtidsminskningen av ålderspension som beviljas i förtid bestäms med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 13 a § enligt 5 a § APL. KAPL-pension skall också utan att beviljas i förtid kunna beviljas 62-åriga arbetslösa som avses i det 3 mom. som föreslås i nämnda bestämmelse i APL. I 13 a § hänvisas därför också till nämnda bestämmelse i APL.

5 b §. Det föreslås att paragrafen upphävs. I paragrafen har bestämts om beviljande av invalidpension som full pension eller delpension, om betalning av individuell förtidspension under tid i arbete, om hur förändrad arbetsförmåga påverkar beloppet och utbetalningen av invalidpension, om betalning av invalidpension när pension dras in samt om ny utbetalning och indragning av individuell förtidspension som lämnats vilande på grund av förvärvsarbete. Innehållet i den nuvarande bestämmelsen motsvarar 5 b § APL, som föreslås bli upphävd och som med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 13 a § också

tillämpas på KAPL-pensioner. Om individuell förtidspension bestäms i ikraftträdelsebestämmelsen. Ändringen är sålunda av teknisk natur. Avsikten är att i KAPL uttryckligen bestämma bara om sådana omständigheter som orsakas av den avvikande försäkringstekniken för anställningsförhållanden inom KAPL-branscherna.

5 c §. Det föreslås att paragrafen upphävs. På så sätt stryks bestämmelsen om att nytt pensionskydd inte intjänas av arbete som utförs under tiden för invalidpension för återstående tid. Enligt förslaget skall invalidpension som inrymmer pension för återstående tid alltså inte längre hindra att ny pension tillväxer. På samma sätt som för närvarande skall försäkringspremier betalas för arbetsförtjänst som utbetalats på grundval av arbete som utförts under tiden för invalidpension. Har arbetstagaren sådan arbetsförtjänst under tiden för invalidpension som påverkar pensionen, kan det bli aktuellt att ändra pensionen till deltidinvalidpension eller att dra in pensionen eller att avbryta utbetalningen, i fråga om vilka 5 b § APL skall iakttas.

På grund av den nya bestämmelsen om fastställande av pension för återstående tid slopas också bestämmelsen om att när invalidpensionen fastställs beaktas inte lön som arbetstagaren under året före arbetsoförmågans inträde har uppburit i sådant arbetsförhållande vid vars början han eller hon redan hade den sjukdom som orsakat arbetsoförmågan. Det föreslås också att motsvarande s.k. restriktionsbestämmelse i APL upphävs. Med anledning av det nya sättet att fastställa pensionen för återstående tid stryks också bestämmelsen i 2 mom. som gäller uträknande av familjepension. Till denna del skall 7 i § APL iakttas.

5 d §. Det föreslås att paragrafen upphävs. I paragrafen har bestämts om den samordningsgrund som skall användas när pensioner samordnas, om arbetstagaren har utfört arbete som omfattas av KAPL. Till följd av de ändringar i samordningen som föreslås i 8 § APL blir bestämmelsen obehövlig.

6 §. I paragrafen bestäms om den arbetsförtjänst som ligger till grund för

försäkringspremien. Arbetsförtjänsten är densamma som den arbetsförtjänst som används i APL. Till grunden för försäkringspremie enligt KAPL skall liksom nu fortfarande räknas semesterersättning som betalas när anställningsförhållandet upphör. Också andra meningarna i paragrafen motsvarar gällande lag. Enligt den här social- och hälsovårdsministeriet rätt att av särskilda skäl bestämma att andra beräkningsgrunder för försäkringspremien får tillämpas på något arbetsområde. I praktiken har det dock inte förekommit några arbetsområdesspecifika beräkningsgrunder, utan försäkringspremie har betalats på samma grunder för alla arbetsförtjänster som omfattas av lagen.

7 §. I paragrafen föreskrivs att förvärvsinkomst för återstående tid skall anses berättiga till pension. På grund av den föreslagna ändringen av förutsättningarna för och bestämmandet av pension för återstående tid föreslås att hela paragrafen upphävs. Inkomster enligt KAPL skall beaktas när de föreslagna bestämmelserna i 7 c, 7 d och 7 f § APL tillämpas, vilka med stöd av hänvisningsbestämmelserna i 5 och 13 a § skall beaktas också när KAPL-pension räknas ut. Förutsättningarna för och bestämmandet av pension för återstående tid sammanfaller sålunda med APL.

7 a §. Det föreslås att paragrafen upphävs med anledning av de föreslagna ändringarna i fråga om återstående tid.

7 b §. Det föreslås att paragrafen upphävs med anledning av de föreslagna ändringarna i fråga om återstående tid. I paragrafen har bestämts att tiden i pension för återstående tid skall räknas som till pension berättigande tid när ny pension beviljas samt att invalidpension på grundval av ny arbetsförmåga skall beviljas på samma grunder som tidigare pension för återstående tid eller rehabiliteringspenning. Om dessa situationer föreslås bli bestämt i 7 e § APL, som med stöd av hänvisningsbestämmelserna i 5 och 13 § skall tillämpas också när KAPL-pension bestäms.

9 §. I fråga om KAPL regleras ansvarsfördelningen för pensioner enligt pensionslagarna för den privata sektorn i 9 §. I 1 mom. 1-3 punkten föreslås motsvarande ändringar som i 12 § APL.

10 §. I 5 mom. stryks hänvisningarna till 5, 7 och 7 a §, eftersom det i fråga om bestämmandet av pension hänvisas till APL. Dessutom föreslås att ordalydelsen ändras, därför att begreppet pensionslön inte längre skall användas när pensionen bestäms.

10 c §. Hänvisningen i 1 mom. ändras i analogi med den föreslagna bestämmelsen i 12 b § APL. Arbetstagarnas pensionsavgift skall innehållas av samma arbetsförtjänst för vilken arbetsgivaren enligt 6 § skall betala en försäkringspremie till pensionsanstalten och som enligt 5 § beaktas när pensionens belopp bestäms. Förhöjningen av premieprocentsatsen för arbetstagare som fyllt 53 år skall bestämmas på samma sätt som i APL.

12 §. I paragrafen bestäms om justering av gränsbeloppen enligt KAPL i analogi med ändringen av löneindextalet enligt APL. I fortsättningen skall gränsbeloppen justeras med lönekoeficienten enligt 7 b § APL. Ordalydelsen ändras med anledning av övergången till euro. Dessutom föreslås att ändras paragrafhänvisningen i analogi med de ändringar som föreslås i 4 och 5 §.

13 a §. I paragrafen hänvisas till APL. Till paragrafen fogas sådana befintliga och föreslagna nya paragrafer i APL som inte har någon motsvarande bestämmelse i KAPL och som också skall tillämpas på anställningsförhållanden som omfattas av KAPL.

1.3. Lag om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare

1 §. Hänvisningen i 3 mom. ändras så att det hänvisas till 1 § 1 mom. 3 punkten APL. Trots att anställningsförhållandets varaktighet inte längre har betydelse när pensionen bestäms, skall gränsdragningen mellan arbetspensionslagarna fortfarande delvis göras på basis av anställningsförhållandets varaktighet så, att KoPL omfattar anställningsförhållanden kortare än en månad inom någon annan bransch än enligt KAPL. KoPL skall dessutom fortfarande tillämpas på APL-anställningsförhållanden som varar minst en månad och där arbetstagarens arbetsförtjänst

inte når upp till minimigränsen enligt APL. Till momentet fogas också en hänvisning till det föreslagna 2 § 4 mom. APL, enligt vilket APL fortfarande skall tillämpas på anställningsförhållanden som omfattats av APL tills den arbetsförtjänst som betalats på basis av anställningsförhållandet i minst sex månader har varit mindre än det gränsbelopp som anges i APL och också efter det tills arbetsgivaren anmäler inkomsterna till KoPL.

I 5 mom. föreskrivs 18 år som nedre gräns för att en person skall omfattas av arbetspensionsskyddet och 68 år som ålder för när arbetspensionsförsäkringen upphör. Till denna del motsvarar bestämmelsen den ändring som föreslås i APL. Arbetsgivares skyldighet att betala försäkringspremier enligt denna lag börjar vid ingången av den månad som följer efter det att arbetstagaren fyllt 18 år och upphör vid utgången av den månad arbetstagaren fyllt 68 år. Försäkringspremier skall inte längre betalas för de levnadsår då arbetstagaren inte intjänar pensionsskydd.

Gränsdragningen mellan arbetspensionslagarna ändras inte. KoPL omfattar sålunda fortfarande också anställningsförhållanden som avses fortgå en kortare tid än ett år inom de branscher som nämns i 1 § 1 mom. Försäkringsskyldighet enligt KoPL skall gälla all arbetsförtjänst, oavsett belopp, inom KoPL-yrken och andra anställningsförhållanden som omfattas av KoPL.

1 a §. Det föreslås att paragrafen upphävs. Med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 11 § skall motsvarande bestämmelse i 1 c § APL i tillämpliga delar tillämpas på anställningsförhållanden som omfattas av KoPL. Ändringen är av teknisk natur. Avsikten är att i KoPL uttryckligen bestämma bara om sådana omständigheter som orsakas av den avvikande försäkringstekniken för anställningsförhållanden som lyder under KoPL.

3 §. I paragrafen bestäms om pensioner och rehabiliteringsförmåner som skall beviljas med stöd av KoPL. Det föreslås att ordalydelsen i 1 mom. ändras i analogi med de ändringar som gjorts i fråga om

rehabilitering, och till paragrafen fogas också ett omnämnande av rehabiliteringstillägg. Dessutom stryks individuell förtidspension, eftersom personer födda 1944 och därefter inte längre har rätt till pensionsformen. Äldre åldersklasser än så har däremot fortfarande rätt till individuell förtidspension med stöd av 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i ändringen av APL, vilket skall tillämpas med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 11 §.

Beloppet i 2 mom. och bestämmelsens ordalydelse samt laghänvisningen ändras på grund av övergången till euro och de föreslagna ändringarna i APL.

I 3 mom. föreslås bli bestämt att upphörandet av ett anställningsförhållande inte heller i fortsättningen skall utgöra villkor för beviljande av ålderspension enligt denna lag. Eftersom det föreslås att ålderspension skall tillväxa också för arbete som utförs under invalidpension för återstående tid, kompletteras momentet med ett omnämnande av att ålderspension också i det fallet kan beviljas oavsett om anställningsförhållandet fortsätter eller inte. Pension som tillväxer av arbete som utförs efter ålderspensionens början skall dock enligt den föreslagna ändringen i 4 § 2 mom. APL beviljas på ansökan först vid 68 års ålder.

4 §. I paragrafen bestäms om beräkandet av pension enligt KoPL. Hänvisningarna i paragrafen ändras till APL-bestämmelser. Pension enligt KoPL skall sålunda räknas ut på samma sätt som APL-pension för inkomster som enligt 1 § intjänas i arbete som omfattas av lagen samt dessutom för arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmåner enligt 6 a § APL. Pension tillväxer för hela den tid som enligt 1 § omfattas av arbetspensionsförsäkring med undantag av den begränsning som också anges i gällande lag och som föreslås i 3 § 2 mom. Tillväxtprocenten för pensionen anges i 5 § APL och bestämmandet av pensionsberättigande inkomster i 6 § APL. När pension uträknas skall arbetsförtjänsten bestämmas enligt 7 § APL.

I 2 mom. bestäms för närvarande om uträkning av lön för återstående tid. Det föreslås att bestämmelsen upphävs på grund av de föreslagna ändringarna i fråga om pension för återstående tid. I momentet

föreslås i stället bli bestämt att de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner för oavlönade perioder som nämns i 6 a § APL samt den tid som avses i 3 mom. i nämnda bestämmelse i APL inte skall beaktas när pension enligt KoPL bestäms, om arbetstagaren har rätt att få pension enligt KoPL eller KAPL. Nämnda arbets- och förvärvsinkomster beaktas då i pension enligt APL eller KAPL. Bestämmelsen är nödvändig för att det skall vara omöjligt att på grundval av samma arbets- och förvärvsinkomster eller tid kunna få pensionsskydd med stöd av flera olika arbetspensionslagar.

6 §. Paragrafen upphävs. I paragrafen anges hur den samordningsgrund som skall användas när pensioner samordnas bestäms när en arbetstagare har haft ett arbete som omfattas av KoPL. De ändringar som i 8 § APL föreslås beträffande samordningen innebär att bestämmelsen blir obehövlig.

7 §. I 1 mom. bestäms om den arbetsförtjänst som ligger till grund för försäkringspremien. Enligt försäkringsprincipen skall försäkringspremie betalas för sådan arbetsförtjänst som skall beaktas när pensionen räknas ut. Arbetsförtjänsten bestäms i enlighet med 7 § APL. Vid tillämpning av KoPL skall sålunda inte heller, till skillnad från KAPL, såsom arbetsförtjänst beaktas semesterersättning som betalas när anställningsförhållandet upphör.

8 §. Ordalydelsen i 2 mom. ändras på grund av ändringarna i fråga om beräkandet av pensionen.

1.4. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

1 §. Det föreslås att hela 3 mom. ändras. I fråga om lantbruksföretagare börjar försäkringsskyldigheten vid uppnådd 18 års ålder. I enlighet med ändringen i fråga om löntagare ändras också tidpunkten för försäkringsskyldigheten för lantbruksföretagare till ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder. Bestämmelsen i 3 mom. 1 punkten ändras till denna del.

Hänvisningen i 3 mom. 2 punkten ändras till 1 § 1 mom. 3 punkten APL, och ordalydelsen ändras med anledning av övergången till euro. Det föreslås att 3 punkten upphävs, därför att invalidpension som innehåller pension för återstående tid inte längre skall hindra pensionstillväxt. Försäkringsskyldighet gäller sålunda annan än lantbruksföretagarverksamhet i liten skala som bedrivs under tiden för invalidpension, och för arbetet skall betalas försäkringspremier. Som lantbruksföretagarverksamhet i liten skala betraktas företagareverksamhet där lantbruksföretagarens arbetsinkomst underskrider det gränobelopp som föreskrivs i 3 mom. 2 punkten.

Till den nya 3 punkten överförs den gällande 4 punkten, enligt vilken lagen inte gäller lantbruksföretagarverksamhet när en lantbruksföretagare avgår med förtida ålderspension enligt lagen. I 3 punkten föreslås dessutom bli bestämt att lagen inte heller skall gälla lantbruksföretagarverksamhet när en lantbruksföretagare avgår med ålderspension enligt lagen. Före uppnådd 68 års ålder skall lantbruksföretagaren dock kunna teckna en frivillig LFöPL-försäkring enligt 11 §, om han eller hon fortsätter med lantbruksföretagarverksamheten efter att ha avgått med ålderspension. I 4 punkten anges åldersrelaterade begränsningar vid tillämpningen av lagen. Enligt lagrummet skall lagen inte gälla lantbruksföretagarverksamhet efter den kalendermånad då lantbruksföretagaren har fyllt 68 år.

4 §. Hela paragrafen upphävs. I paragrafen bestäms för närvarande att en lantbruksföretagare kan ansöka om befrielse från försäkring, trots att han annars är försäkringsskyldig enligt 1 §. Befrielse från försäkring har kunnat beviljas, om något nytt pensionsskydd till följd av samordningsbestämmelserna i 8 § APL inte intjänas av lantbruksföretagarverksamheten. Eftersom det föreslås att samordningen skall ändras så, att nytt pensionsskydd alltid intjänas på basis av LFöPL-försäkring är paragrafen inte längre tillämplig.

Ansökningar om befrielse från försäkring

vilka blir anhängiga innan lagen träder i kraft skall dock behandlas enligt gällande 4 § LFöPL och enligt 8 § APL, men beslut om befrielse från försäkring skall kunna gälla bara tiden före ikraftträdandet. Dock gäller att om en lantbruksföretagare har meddelats beslut om befrielse från försäkring innan lagen träder i kraft, är lantbruksföretagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än två år efter ikraftträdandet, förutsatt att villkoren för befrielse från försäkring fortfarande uppfylls enligt gällande bestämmelser. Om lantbruksföretagaren så önskar kan han eller hon dock teckna en försäkring. Har lantbruksföretagaren vid ikraftträdandet en gällande befrielse från försäkring enligt de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2002, skall 3 och 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 13 december 2001 om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare (1282/2001) iakttas. En sådan befrielse fortsätter så länge förutsättningarna föreligger, om inte lantbruksföretagarnas pensionsanstalt före det godkänner att lantbruksföretagaren på ansökan omfattas av pensionsskyddet.

6 §. Hela paragrafen ändras. I förmånsförteckningen i 1 mom. stryks individuell förtidspension, till vilken enligt ändringen den 26 juli 2002 av 4 e § lagen om pension för arbetstagare (630/2002) endast försäkrade födda före 1944 är berättigade. Rätten till individuell förtidspension för lantbruksföretagare i nämnda ålder tryggas fortfarande i ikraftträdelsebestämmelsen på samma sätt som rätten till individuell förtidspension för arbetstagare i samma ålder som omfattas av APL. Till momentet fogas utan ändringar innehållet i gällande 6 a § 1 mom., enligt vilket en lantbruksföretagare har rätt att få ålderspension oavsett om han eller hon fortsätter med sin verksamhet enligt 1 § eller inte.

I 2 mom. sägs att beträffande lantbruksföretagares arbetsinkomst och till pension berättigande tid tillämpas på motsvarande sätt vad som i APL bestäms om arbetsförtjänster och till pension berättigande tid. Med stöd av hänvisningsbestämmelsen gäller att när lantbruksföretagaren har fyllt 63 år, och om han eller hon inte har avgått med ålderspension, utökar

lantbruksföretagsverksamheten pensionen med 4,5 % per år, dvs. med 3/8 % i månaden. Under åldersperioden 53-63 utökar lantbruksföretagarverksamheten pensionen med 1,9 % per månad.

I 3 mom. bestäms för närvarande att bestämmelsen om arbetspensionstillägg i APL inte skall tillämpas när LFöPL-pension räknas ut. Bestämmelsen blir emellertid obehövlig, därför att det föreslås att den aktuella bestämmelsen i APL upphävs. Till 3 mom. fogas i stället en bestämmelse om att under tiden för ålderspension och förtida ålderspension utökar i enlighet med 11 § 2 mom. frivilligt försäkrad

lantbruksföretagarverksamhet pensionen med den tillväxtprocent som anges i 5 § 1 mom. 1 punkten APL, dvs. 1,5 % per år.

6 a §. Det föreslås att paragrafen upphävs, därför att bestämmelsen i 1 mom. utan ändringar överförs till 6 § 1 mom. och därför att undantagsbestämmelsen om förtidsprocenten gällande lantbruksföretagare födda före 1935 är föråldrad. I 19 § hänvisas i fråga om beviljande av ålderspension i förtid 5 a § APL. En särskild hänvisningsbestämmelse är därför obehövlig.

6 b §. I gällande 2 mom. bestäms om begreppet stabiliserad förvärvsinkomst för lantbruksföretagare när deltidspension beviljas. Det föreslås att momentet upphävs. Eftersom det föreslås att motsvarande bestämmelse i 4 f § 3 mom. APL ändras så, att som stabiliserad förvärvsinkomst betraktas den lön som ligger till grund för pension för återstående tid. När pensionen räknas ut beaktas också arbetsinkomster enligt LFöPL för de fem föregående kalenderåren. Den särskilda bestämmelsen om stabiliserad förvärvsinkomst i LFöPL kan därför slopas. Den stabiliserade förvärvsinkomsten för verksamhet enligt LFöPL beräknas enligt 7 d § 3 mom. APL. Med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 19 § tillämpas 4 f § APL vid beräkning av deltidspension enligt LFöPL.

7 §. I paragrafen bestäms om till pension berättigande tid. Det föreslås att paragrafen ändras så att den motsvarar den föreslagna ändringen i 6 § 1 mom. APL. Till pension skall berättiga lantbruksföretagarverksamhet från ingången av den kalendermånad som

följer efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följer efter uppnådd 68 års ålder. När invalidpension bestäms skall som till pension berättigande tid dessutom beaktas återstående tid på samma sätt som i APL. I LFöPL beaktas också tidigare uttag av pension för återstående tid i analogi med APL.

8 b §. I 1 mom. ändras beloppen i mark till euro, och ordalydelsen i 3 mom. ändras med anledning av övergången till euro.

8 c §. I 1 mom. ändras beloppen i mark till euro.

8 f §. Beloppen i mark ändras till euro.

8 h §. I den gällande paragrafen bestäms om arbetsinkomsten för lantbruksföretagare som får deltidspension. I enlighet med den föreslagna ändringen i 6 b § skall arbetsinkomsten för lantbruksföretagare som får deltidspension fastställas på basis av den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt 4 f § 3 mom. APL. Arbetsinkomsten skall vara hälften av förvärvsinkomsten enligt LFöPL. LFöPL:s andel av den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt alla arbetspensionslagar skall beräknas enligt 7 d § 3 mom. APL, dvs. på samma sätt som LFöPL:s andel av förvärvsinkomsten för återstående tid.

8 i §. Enligt 1 mom. skall den pensionsgrundande arbetsinkomsten fram till utgången av den månad då 53 års ålder uppnås, dvs. för den tid pensionstillväxten är 1,5 % per år, i övrigt beräknas i analogi med den gällande bestämmelsen, förutom att vid beräkningen skall också beaktas de fastställda arbetsinkomsterna för tiden före fyllda 23 år, därför att enligt den föreslagna 7 § skall lantbruksföretagarverksamhet före nämnda tidpunkt också beaktas som till pension berättigande tid. När pensionsarbetsinkomsten räknas ut beaktas i princip de arbetsinkomster som fastställts för hela den aktuella perioden med företagareverksamhet, men i paragrafen anges dock en undantagsbestämmelse som motsvarar gällande lag och som gäller lantbruksföretagare som varit försäkrade utan avbrott under tiden mellan den 1 januari 1983 och den 31 december 1991. Det föreslås att den gällande bestämmelsen i momentet, vilken gäller obetalda och

preskriberade försäkringspremiers inverkan på den pensionsgrundande arbetsinkomsten, överförs till 4 mom. utan att innehållet förändras i sak.

I 2 mom. bestäms om beräkning av den pensionsgrundande arbetsinkomsten för den tid lantbruksföretagaren är berättigad till förhöjd tillväxtprocent enligt 5 § 1 mom. 2 och 3 punkten APL. För att understryka effekten av den högre tillväxtprocenten föreslås att pensionen skall räknas ut särskilt för varje kalenderår på samma sätt som i APL. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av det genomsnittliga beloppet av de för året i fråga fastställda med lönekoeficienten justerade arbetsinkomsterna enligt 8 §. Om lantbruksföretagaren mitt under kalenderåret uppnår en ålder som berättigar till en högre tillväxtprocent, skall vid beräkningen av pensionsarbetsinkomsterna dock beaktas de fastställda arbetsinkomsterna för hela året, men den förhöjda tillväxtprocenten tillämpas först från ingången av den månad som följer efter den månad då den aktuella åldern uppnåtts. Enligt momentet skall pension räknas ut särskilt för varje kalenderår också i det fallet att lantbruksföretagaren inte på grund av samtidig ålderspension är berättigad till förhöjd tillväxtprocent. När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut enligt detta moment beaktas 5 §, enligt vilken pensionen bestäms särskilt för varje separat försäkringsperiod enligt denna lag.

I 3 mom. bestäms om fastställande av den pensionsgrundande arbetsinkomsten för återstående tid. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för återstående tid för lantbruksföretagare bestäms för närvarande på basis av arbetsinkomsten under de fyra sista åren före invaliditetens början. Nämnade tid förlängs med så många år som lantbruksföretagaren är äldre än 52 år när invaliditeten börjar, dock högst till åtta år.

Också i fråga om lantbruksföretagare föreslås att granskningsperioden för pension för återstående tid förlängs till fem år. Pensionen för återstående tid skall bestämmas på samma sätt som enligt APL. I 3 mom. hänvisas till denna del till 7 c och 7 d § APL och till 7 f § APL, som gäller parallella situationer. Det föreslås att undantaget för

dem som blir arbetsförmögna efter fyllda 52 år stryks.

I 4 mom. föreslås i analogi med gällande lag bli bestämt att när den pensionsgrundande arbetsinkomsten för lantbruksföretagare räknas ut skall inte beaktas arbetsinkomster för sådana år då den föreskrivna försäkringspremien inte har betalats eller preskriberats enligt 12 § 5 mom. Om försäkringspremien bara har betalats delvis, beaktas vid beräkning av den pensionsgrundande arbetsinkomsten den arbetsinkomst som fastställts för året bara i enlighet med den proportion som den betalda försäkringspremien utgör av hela försäkringspremien.

Denna pensionsnedsättande verkan av obetalda försäkringspremier som också anges i den gällande lagen skall beaktas bara när pensionsrätt som intjänats på grundval av lantbruksföretagarverksamhet räknas ut. I fråga om återstående tid skall den pensionsgrundande arbetsinkomsten (förvärvsinkomsten för återstående tid) bestämmas enligt APL. Obetalda företagarpensionspremier påverkar således inte förvärvsinkomsten för återstående tid.

I 5 mom. bestäms om de förmåner som utbetalas för tider utan lön och i fråga om vilka de förmånsgrundande arbets- och förvärvsinkomsterna beaktas när pension enligt LFöPL räknas ut. I bestämmelsen hänvisas till 6 a § APL. När pension enligt LFöPL bestäms beaktas således samma förmånsgrundande arbets- och förvärvsinkomster som i APL. Vid beräkningen av LFöPL-pension beaktas också den fortsatta tillväxten enligt 3 mom. i nämnda paragraf i APL. Eftersom de inkomster som ligger till grund för nämnda förmåner skall kunna beaktas också när pension enligt APL, KAPL, KoPL eller FöPL räknas ut, kan samma inkomster inte längre beaktas vid beräkningen av LFöPL-pension, om lantbruksföretagaren är berättigad till pension enligt någon av de nämnda pensionslagarna för anställningsförhållanden eller enligt FöPL.

8 k §. I paragrafen bestäms för närvarande om arbetspensionstillägg till LFöPL-pensionen. På grund av ändringen av pensionstillväxten för perioder utan lön

föreslås att paragrafen upphävs. Den föreslagna lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn och för tiden för studier gäller också pension som beviljas enligt LFöPL. Enligt det föreslagna 8 i § 5 mom. kan dessutom arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 6 a § 1 mom. APL beaktas när pension enligt LFöPL räknas ut, om inkomsterna inte beaktas när pension enligt APL, KAPL, KoPL eller FöPL räknas ut.

9 §. I paragrafen bestäms om rätt till ålderspension. Det föreslås att paragrafen ändras så, att ålderspension på ansökan skall kunna beviljas tidigast när lantbruksföretagare har fyllt 63 år. Till paragrafen fogas dessutom en bestämmelse om att pension som under tiden för ålderspension intjänats av frivilligt försäkrad lantbruksföretagarverksamhet enligt 11 § 2 mom. på ansökan beviljas tidigast vid 68 års ålder.

10 §. Ordalydelsen i 1 och 2 mom. ändras med anledning av övergången till euro.

I 2 mom. bestäms dessutom om en högre försäkringspremie för lantbruksföretagare som fyllt 53 år. Ändringen motsvarar den ändring i anslutning till lagarna om anställningsförhållanden enligt vilken en förhöjd pensionsavgift skall tas ut av arbetstagare som fyllt 53 år. För lantbruksföretagare i samma ålder föreslås att basprocentsatsen för försäkringspremien är så många procentenheter högre som pensionsavgiften för löntagare över 53 år överstiger yngre arbetstagers pensionsavgift.

11 §. För erhållande av ålderspension, liksom förtida ålderspension, förutsätts inte att lantbruksföretagaren upphör med lantbruksföretagarverksamheten.

Lantbruksföretagaren är inte heller skyldig att teckna en försäkring för den lantbruksföretagarverksamhet som han eller hon bedriver under tiden för ålderspension eller förtida ålderspension. En sådan lantbruksföretagare skall dock frivilligt kunna teckna en LFöPL-försäkring. Det föreslås att en bestämmelse om detta fogas till 2 mom.

12 §. I 6 mom. stryks hänvisningen till 4 §,

som föreslås bli upphävd.

13 §. I 2 mom. företas en rättelse av teknisk natur.

14 §. Ordalydelsen i paragrafen ändras med anledning av övergången till euro, och laghänvisningen ändras till 7 b § APL.

15 §. I paragrafen stryks hänvisningen till 4 §, som föreslås bli upphävd. I ordalydelsen företas dessutom smärre rättelser av teknisk natur. Ytterligare föreslås att gällande 1 och 3 mom. förenas till ett enda 1 mom.

19 §. Med stöd av en hänvisningsbestämmelse skall den pension som tillväxer för tiden för pension som inrymmer återstående tid, beviljandet av invalidpension på samma grunder som tidigare samt pension för lantbruksföretagare som blir arbetsoförmögna som unga och livslängdskoefficienten i anslutning till betalning av pensioner i tillämpliga delar bestämmas på samma sätt som enligt APL.

I 2 mom. bestäms för närvarande om barnförhöjning till pension enligt LFöPL. Det föreslås att bestämmelsen upphävs i likhet med motsvarande bestämmelse i 7 g § APL. Också i fråga om företagarpensionssystemen är det exceptionellt att barnförhöjning fogas till en ny pension, trots att de till barnförhöjning berättigade åldersklasserna enligt FöPL och LFöPL är något yngre än i fråga om APL. När ändringen träder i kraft har den yngsta till barnförhöjning berättigade åldersklassen fyllt 57 år. Rätten till barnförhöjning föreskrivs i ikraftträdelsebestämmelserna i LFöPL.

Bestämmelsen i 3 mom. upphävs med anledning av de ändringar som föreslås i fråga om samordningen.

1.5. Lag om ändring av lagen om pension för företagare

1 §. Hela 1 mom. ändras. Också för företagare som omfattas av FöPL uppkommer försäkringsskyldighet efter fyllda 18 år. I enlighet med ändringen för löntagare ändras tidpunkten för när försäkringsskyldighet uppkommer till ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådda 18 år. En ändring gällande detta företas i 3 mom. 1 punkten.

Hänvisningen i 3 mom. 2 punkten ändras till 1 § 1 mom. 3 punkten APL. Bestämmelsen i 3 punkten ändras inte och 4 punkten föreslås bli upphävd. Invalidpension som omfattar pension för återstående tid skall inte längre förhindra att ny pension intjänas. För företagaren gäller sålunda försäkringsskyldighet för annan än företagareverksamhet i liten skala som bedrivs under tiden för invalidpension, och försäkringspremier skall betalas för företagareverksamheten. Som företagareverksamhet i liten skala betraktas sådan företagareverksamhet där inkomsten understiger det belopp som anges i 3 mom. 2 punkten.

Till den nya 4 punkten överförs bestämmelsen från nuvarande 5 punkten, enligt vilken lagen inte gäller företagareverksamhet när företagaren avgår med förtida ålderspension enligt denna lag. I 4 punkten föreslås dessutom bli bestämt att lagen inte heller gäller företagareverksamhet när företagaren avgår med ålderspension enligt denna lag. Före 68 års ålder skall företagaren dock kunna teckna en frivillig FöPL-försäkring enligt 11 §, om han eller hon fortsätter med företagareverksamheten efter att ha avgått med ålderspension. I 5 punkten bestäms om sådana begränsningar i tillämpningen av lagen som följer av åldern. Enligt punkten gäller lagen inte företagareverksamhet efter den kalendermånad då företagaren fyller 68 år.

3 §. Det föreslås att paragrafen upphävs. I paragrafen bestäms för närvarande att företagaren kan ansöka om befrielse från försäkring trots att han eller hon annars är försäkringsskyldig enligt 1 §. Med anledning av de föreslagna ändringarna i fråga om samordningen föreslås att bestämmelsen upphävs i enlighet med 4 § LFöPL.

Ansökningar om befrielse från försäkring som blir anhängiga före ikraftträdandet skall dock behandlas enligt gällande 3 § FöPL och enligt 8 § APL, men beslut om befrielse från försäkring skall kunna gälla endast tiden före ikraftträdandet. Dock gäller att om en företagare har meddelats beslut om befrielse från försäkring innan lagen träder i kraft, är företagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än två år efter ikraftträdandet,

förutsatt att villkoren för befrielse från försäkring fortfarande uppfylls enligt nuvarande bestämmelser. Om företagaren så önskar kan han eller hon dock teckna en försäkring. Har företagaren vid ikraftträdandet en gällande befrielse från försäkring enligt de bestämmelser som gäller före den 1 januari 2002, skall 3 och 4 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen den 13 december 2001 om ändring av lagen om pension för företagare (1281/2001) iakttas. En sådan befrielse kvarstår så länge förutsättningarna föreligger, om inte Pensionsskyddscentralen före det godkänner att företagaren på ansökan omfattas av pensionsskyddet.

5 §. Hela paragrafen ändras. Det föreslås att individuell förtidspension stryks i förmånsförteckningen i 1 mom. Efter ändringen av 4 e § APL gäller att endast försäkrade födda före 1944 har rätt till individuell förtidspension. Rätten till individuell förtidspension för företagare i nämnda ålder tryggas fortfarande i ikraftträdelsebestämmelsen på samma sätt som rätten till individuell förtidspension för arbetstagare i samma ålder som omfattas av APL. Till momentet fogas innehållet i gällande 5 a § 1 mom. utan ändringar. Enligt momentet har företagaren rätt att få ålderspension oavsett om han eller hon fortsätter med sin verksamhet enligt 1 § eller inte.

Enligt 2 mom. skall på företagares arbetsinkomst och till pension berättigande tid på motsvarande sätt tillämpas vad som i APL bestäms om arbetsförtjänst och till pension berättigande tid. Med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 17 § FöPL gäller att för företagare som fyllt 63 år och som inte får ålderspension utökar företagareverksamheten pensionen med 4,5 % per år, dvs. 3,8 % i månaden. Under åldersperioden 53-63 år utökar företagareverksamhet pensionen med 1,9 % per år. Eftersom sättet att räkna ut APL-pensionen ändras föreslås att hänvisningen till 5 § 1 mom. APL stryks som obehövlig. I 3 mom. bestäms för närvarande att bestämmelsen om arbetspensionstillägg i APL inte skall tillämpas när FöPL-pension räknas ut. Bestämmelsen blir dock

obehövlig, därför att det föreslås att den aktuella bestämmelsen i APL skall slopas. Till 3 mom. fogas i stället en bestämmelse om att under tiden för ålderspension och förtida ålderspension utökar frivilligt försäkrad företagarkerksamhet enligt 11 § pensionen med den tillväxtprocent som anges i 5 § 1 mom. 1 punkten APL, dvs. 1,5 % per år.

5 a §. Det föreslås att paragrafen upphävs, därför att bestämmelsen i 1 mom. överförs utan ändringar till 5 § 1 mom. och därför att undantagsbestämmelsen om förtidsprocenten gällande företagare födda före 1935 är föråldrad. I fråga om ålderspension som beviljas i förtid hänvisas i 17 § FöPL till 5 a § APL. En särskild hänvisningsbestämmelse är därför obehövlig. 5 b §. Ordalydelsen i 1 mom. 2 punkten ändras med anledning av övergången till euro.

I gällande 2 mom. bestäms om begreppet stabiliserad förvärvsinkomst för företagare när deltidspension beviljas. Det föreslås att momentet upphävs. Eftersom det föreslås att motsvarande bestämmelse i 4 f § 3 mom. APL ändras så, att som stabiliserad förvärvsinkomst betraktas den inkomst som ligger till grund för pension för återstående tid, och där även arbetsinkomster enligt FöPL för de fem föregående kalenderåren beaktas vid beräkningen, kan den särskilda bestämmelsen om stabiliserad förvärvsinkomst i FöPL slopas. Nardeltidspension enligt FöPL beviljas uträknas den stabiliserade förvärvsinkomsten för verksamhet enligt FöPL enligt 7 d § 3 mom. APL. Med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 17 § tillämpas 4 f § APL när deltidspension enligt FöPL räknas ut.

6 §. I paragrafen bestäms om till pension berättigande tjänstgöringstid. Det föreslås att paragrafen ändras så att den motsvarar den föreslagna ändringen i 6 § 1 mom. APL. Till pension skall berättiga företagarkerksamhet från ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följer efter uppnådd 68 års ålder. När invalidpension fastställs skall som till pension berättigande tid dessutom beaktas återstående tid på samma sätt som i

APL. I FöPL beaktas också tidigare uttag av pension för återstående tid i analogi med APL.

7 §. Beloppet i mark i 1 mom. ändras till euro. I paragrafen bestäms för närvarande om fastställande av företagares arbetsinkomst. Möjligheterna att göra arbetsinkomsten enligt FöPL smidigare utreds som bäst av en arbetsgrupp tillsatt av social och hälsovårdsministeriet. Utgående från arbetsgruppens arbete avlåter regeringen senare denna höstsession en proposition med förslag till ändringar av lagstiftningen till denna del.

I 2 mom. bestäms för närvarande om förutsättningarna för ändring av företagares arbetsinkomst samt om fastställande av arbetsinkomsten för företagare som får deltidspension. Det föreslås att förutsättningarna för ändring av arbetsinkomsten kvarstår oförändrade. I enlighet med den föreslagna ändringen i 5 b § skall arbetsinkomsten för företagare som får deltidspension bestämmas på basis av den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt 4 f § 3 mom. APL. Arbetsinkomsten uppgår till hälften av den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt FöPL. FöPL-andelen av den stabiliserade förvärvsinkomsten enligt samtliga arbetspensionslagar beräknas enligt 7 d § 3 mom. APL, dvs. på samma sätt som FöPL-andelen av förvärvsinkomsten för återstående tid.

I 3 mom. bestäms för närvarande om förutsättningarna för s.k. tekniskt avbrytande av försäkringen med anledning av att företagares arbetsinkomster förändras. Bestämmelsen har varit nödvändig i synnerhet för att företagares pension för återstående tid skall bestämmas enligt en tillräckligt stabiliserad arbetsinkomstnivå. Det föreslås att bestämmelsen upphävs på grund av de ändringar som föreslås i fråga om återstående tid.

Det föreslås också att 4 mom. upphävs. Det föreslås att den nuvarande bestämmelsen om beräkning av den pensionsgrundande arbetsinkomsten överförs till den nya 7 a §. Det föreslås likaså att 5 mom. upphävs och att den nuvarande bemyndigande bestämmelsen överförs till den nya 7 b §, där det hänvisas till 7 och 7 a §.

7 a §. I paragrafen bestäms för närvarande om arbetspensionstillägg till FöPL-pensionen. På grund av ändringen av pensionstillväxten för perioder utan lön föreslås att bestämmelsen upphävs. Den föreslagna lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn och för tiden för studier gäller också pension som beviljas enligt FöPL. Enligt det föreslagna 5 mom. kan dessutom arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 6 a § 1 mom. APL beaktas när pension enligt FöPL räknas ut, om inkomsterna inte beaktas när pension enligt APL, KAPL eller KoPL räknas ut.

Det föreslås att bestämmelsen i 7 § 4 mom. om beräkning av den pensionsgrundande arbetsinkomsten överförs till paragrafen. Pensionsarbetsinkomsten skall uträknas särskilt för sådan företagareverksamhet som har fortgått före ingången av den månad som följer efter uppnådd 53 års ålder. Till denna del skall den pensionsgrundande arbetsinkomsten bestämmas på samma sätt som för närvarande, med undantag av att även de fastställda arbetsinkomsterna för tiden före uppnådd 23 års ålder skall tas med i beräkningen, därför att enligt den föreslagna 6 § skall också nämnda tid beaktas som till pension berättigande tid.

I 2 mom. bestäms om beräkning av den pensionsgrundande arbetsinkomsten för den tid företagaren är berättigad till förhöjd tillväxtprocent med stöd av 5 § 1 mom. 2 och 3 punkten APL. För att understryka effekten av den högre tillväxtprocenten föreslås att pensionen skall räknas ut särskilt för varje kalenderår på samma sätt som i APL. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av det genomsnittliga beloppet av de för året i fråga fastställda med lönekoeficienten justerade arbetsinkomsterna enligt 7 §. Om företagaren mitt under kalenderåret uppnår en ålder som berättigar till högre tillväxtprocent, skall vid beräkning av pensionsarbetsinkomsterna dock beaktas de fastställda arbetsinkomsterna för hela kalenderåret, men den förhöjda tillväxtprocenten tillämpas först från ingången av den månad som följer efter den månad då den aktuella åldern uppnåts. Enligt momentet skall pension räknas ut

särskilt för varje kalenderår också i det fallet att företagaren inte på grund av samtidig ålderspension är berättigad till förhöjd tillväxtprocent. När den pensionsgrundande lönen räknas ut enligt detta moment skall 4 § beaktas, enligt vilken pensionen skall bestämmas särskilt för varje separat försäkringsperiod enligt denna lag.

För företagare skall pension för återstående tid bestämmas på samma sätt som enligt APL. I 3 mom. hänvisas till denna del till 7 c och 7 d § APL och till 7 f § APL, som gäller parallella situationer.

I 4 mom. föreslås i analogi med gällande lag bli bestämt att när den pensionsgrundande arbetsinkomsten för företagare räknas ut skall inte beaktas arbetsinkomster för sådana år då den föreskrivna försäkringspremien inte har betalats eller preskriberats enligt 12 § 6 mom. Om försäkringspremien bara har betalats delvis, beaktas vid beräkningen av den pensionsgrundande arbetsinkomsten den arbetsinkomst som fastställts för året bara i enlighet med den proportion som den betalda försäkringspremien utgör av hela försäkringspremien.

Denna pensionsnedsättande verkan av obetalda försäkringspremier som också anges i den gällande lagen skall beaktas bara när pensionsrätt som intjänats på grundval av företagareverksamhet räknas ut. I fråga om återstående tid skall den pensionsgrundande arbetsinkomsten (förvärvsinkomsten för återstående tid) bestämmas i enlighet med APL. Obetalda företagarpensionspremier påverkar således inte inkomsten för återstående tid.

I 5 mom. bestäms om de förmåner som utbetalas för tider utan lön och i fråga om vilka de förmånsgrundande arbets- och förvärvsinkomsterna beaktas när pension enligt FöPL räknas ut. I bestämmelsen hänvisas till 6 a § APL. När pension enligt FöPL bestäms beaktas samma förmånsgrundande arbets- och förvärvsinkomster som i APL. Vid beräkningen av FöPL-pension skall också beaktas den fortsatta tillväxten enligt 3 mom. i nämnda paragraf i APL. Eftersom de inkomster som ligger till grund för de nämnda förmånerna skall kunna beaktas också när pension enligt APL, KAPL eller

KoPL räknas ut, kan samma inkomster inte längre beaktas vid beräkningen av FöPL-pension, om lantbruksföretagaren är berättigad till pension enligt någon av de nämnda pensionslagarna för anställningsförhållanden.

7 b §. Det föreslås att den nuvarande bestämmelsen i 7 § 5 mom. överförs till paragrafen. Enligt bestämmelsen har Pensionsskyddscentralen rätt att meddela pensionsanstalterna allmänna föreskrifter om villkoren för fastställande och ändring av arbetsinkomsten samt om beräkning av den pensionsgrundande arbetsinkomsten.

8 §. I paragrafen bestäms om rätt till ålderspension. Det föreslås att paragrafen ändras så, att företagare skall beviljas ålderspension på ansökan tidigast vid 63 års ålder. Till paragrafen fogas dessutom en bestämmelse om att pension som intjänats av i enlighet med 11 § frivilligt försäkrad företagare beviljas på ansökan tidigast vid 68 års ålder.

9 §. I paragrafen bestäms om försäkringspremier för företagare. Till paragrafen fogas en bestämmelse om högre premieprocentsats för företagare som fyllt 53 år. Ändringen motsvarar den ändring i anslutning till APL som innebär att den pensionsavgift som tas ut av arbetstagare höjs vid 53 års ålder. För företagare i denna ålder skall premieprocentsats höjas med lika många procentenheter som pensionsavgiften för löntagare över 53 år överstiger yngre arbetstagares pensionsavgift.

I 2 mom. företas en smärre precisering med anledning av ändringen i 1 mom.

10 §. I 3 mom. företas en rättelse av teknisk natur.

11 §. För erhållande av ålderspension, liksom förtida ålderspension, förutsätts inte att företagaren upphör med företagareverksamheten. Enligt 1 § 3 mom. 4 punkten gäller lagen inte företagare som avgår med förtida ålderspension eller ålderspension. Företagaren är sålunda inte skyldig att teckna försäkring för den företagareverksamhet som han eller hon bedriver under tiden för ålderspension eller förtida ålderspension. En sådan företagare skall dock frivilligt kunna teckna en FöPL-försäkring. Det föreslås att en bestämmelse

om detta fogas till 2 mom.

Det föreslås att 3 mom. upphävs som obehövlig.

13 §. Ordalydelsen i paragrafen ändras med anledning av övergången till euro.

14 §. I paragrafen stryks hänvisningen till 3 §, som föreslås bli upphävd. Dessutom ändras ordalydelsen.

17 §. Med stöd av hänvisningsbestämmelsen skall den pension som tillväxer för tiden för pension som inrymmer återstående tid, beviljandet av invalidpension på samma grunder som tidigare samt förhöjd pension för företagare som blir arbetsoförmögna som unga och livslängskoefficienten i anslutning till betalning av pensioner i tillämpliga delar bestämmas på samma sätt som enligt APL. Livslängskoefficienten skall inte heller tillämpas på pension enligt FöPL som beviljas på basis av frivillig tilläggspensionsförsäkring.

I 2 mom. bestäms för närvarande om barnförhöjning till pension enligt FöPL. Det föreslås att bestämmelsen upphävs i likhet med motsvarande bestämmelse i 7 g § APL. Också i fråga om företagarpensionssystemen är det exceptionellt att barnförhöjning fogas till en ny pension, trots att de till barnförhöjning berättigade åldersklasserna enligt FöPL och LFöPL är något yngre än i fråga om APL. När ändringen träder i kraft har den yngsta till barnförhöjning berättigade åldersklassen fyllt 57 år. Rätten till barnförhöjning föreskrivs i ikraftträdelsebestämmelsen i FöPL.

Bestämmelsen i 3 mom. upphävs med anledning av de ändringar som föreslås i fråga om samordningen.

1.6. Lag om ändring av folkpensionslagen

20 §. I 1 mom. 1 punkten fastställs åldersgränsen för ålderdomspension och förtida ålderdomspension. Åldersgränsen för förtida ålderdomspension föreslås bli höjd till 62 år. Personer som får dagpenning enligt 6 kap. 9 § 2 mom. i den nya lagen om utkomstskydd för arbetslösa (2002) har enligt förslaget dock rätt att få ålderdomspension oavkortad redan vid 62 års ålder. Ändringarna motsvarar de föreslagna

ändringarna i arbetspensionslagarna.

I 1 mom. 2 c-punkten föreskrivs om åldersgränsen för individuell förtidspension. Eftersom de som är födda efter 1943 inte längre har rätt till individuell förtidspension föreslås punkten bli upphävd och bestämmelsen bli överflyttad till ikraftträdelsebestämmelsen.

I 1 mom. 3 punkten bestäms om åldersgränsen för arbetslöshetspension. Punkten ändras i överensstämmelse med arbetspensionslagarna så, att de som är födda 1950 eller därefter inte har rätt till arbetslöshetspension.

22 a §. I paragrafen bestäms om förutsättningarna för beviljande av individuell förtidspension. Eftersom de som är födda efter 1943 inte längre har rätt till individuell förtidspension föreslås paragrafen bli upphävd och bestämmelsen bli överflyttad till ikraftträdelsebestämmelsen, alldeles som 20 § 1 mom. 2 c-punkten.

22 c §. I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetspension. Hänvisningen i 1 mom. 2 punkten beträffande förutsättningarna för erhållande av dagpenning ändras till en hänvisning till 6 kap. 7 och 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Enligt förslaget ändras 2 mom. 2 punkten så, att utbetalningen av arbetslöshetspension avbryts om pensionstagaren förtjänar minst 500 euro per månad. Ändringen motsvarar ändringen i 4 § 4 mom. 2 punkten APL.

26 §. I paragrafen föreskrivs om hur arbetspensioner och ersättningar beaktas när folkpensionen fastställs. Det föreslås att 2 mom. ändras så, att som inkomst inte beaktas arbetspensionsförhöjningar som beror på att arbetspensionen justeras till följd av slopandet av folkpensionens grunddel, tillägg till invaliditetspensionen eller rehabiliteringsstödet som avses i 7 g § APL och som betalas på grundval av åldern och inte heller uppskovsförhöjning av arbetspensionen som grundar sig på tiden efter fyllda 68 år. Om detta bestäms i de nya 2, 3 och 6 punkterna i 2 mom. Som inkomst beaktas inte heller en sådan intjänad del om 4,5 procent årligen som läggs till arbetspensionen för tiden mellan 63 och 68 år enligt 5 § 1 mom. 3 punkten APL och inte

heller en förmån som betalas enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (/200). Om detta bestäms i de nya 4 och 5 punkterna i 2 mom. I övrigt förblir 2 mom. oförändrat i sak.

Om någon fortsätter att arbeta medan han eller hon får förtida ålderdomspension eller ålderdomspension enligt FolkpensL, beaktas arbetspensionen som inkomst, även om pensionen ännu inte betalas ut. Storleken på denna så kallade emotsedda pension skulle motsvara beloppet av ålderspension enligt arbetspensionslagarna som intjänats fram till 63 års ålder. Frågan regleras i 3 mom., så den nuvarande bestämmelsen om emotsedd pension i fråga om förtida ålderdomspension, 6 mom., föreslås bli upphävd såsom obehövlig.

31 §. Bestämmelsen om individuell förtidspension föreslås utgå ur 2 mom. på samma sätt som ur 20 § 1 mom. 2 c-punkten och 22 a §.

39 §. I paragrafen föreslås att en person som fyllt 63 år kan beviljas invaliditetspension från den tidpunkt då arbetsförmågan inträtt, dock tidigast från den tidpunkt då personen i fråga har beviljats ålderspension enligt de författningar som anges i 8 § 4 mom. APL.

Ålderspension är enligt 15 a § SFL en så kallad hindrande förmån i förhållande till sjukdagpenning. En försäkrad som får ålderspension har inte rätt till sjukdagpenning. Den försäkrade har möjlighet att, medan han eller hon får sjukdagpenning, välja mellan att börja få ålderspension enligt arbetspensionslagarna och att fortsätta få dagpenning tills maximitiden för utbetalning av dagpenning har uppnåtts.

Om personen väljer ålderspension enligt arbetspensionslagarna, upphör rätten till dagpenning. Således gör bestämmelsen det möjligt för arbetsförmögna som fyllt 63 år att få oavkortad folkpension också vid en ålder av 63–64 år.

På samma gång slopas den i momentet ingående bestämmelsen om frontmannapension såsom obehövlig.

39 a §. Bestämmelsen om utbetalning av individuell förtidspension föreslås bli

upphävd alldeles som 20 § 1 mom. 2 c-punkten, 22 a § och 31 § 2 mom.

43 a §. Paragrafen föreslås bli ändrad så, att pension enligt FolkpensL som betalas retroaktivt kan betalas som kompensation för sådan dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som betalats för samma tid.

Samtidigt ändras hänvisningarna i fråga om olika förmåner som betalas på grund av arbetslöshet så att de motsvarar den nya lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om offentlig arbetskraftsservice (/2002).

Ikraftträdelsebestämmelse

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005.

Personer som är födda före 1945 bibehåller rätten till förtida ålderdomspension vid fyllda 60. Pensionen bestäms enligt de bestämmelser som gäller före denna lags ikraftträdande. Om detta föreskrivs i ikraftträdelsebestämmelsens 2 mom.

I 3 mom. bestäms att de som är födda före 1944 fortfarande har rätt till individuell förtidspension enligt de bestämmelser som gäller före denna lags ikraftträdande.

Enligt 4 mom. skall vid fastställandet av folkpension som inkomst alltså inte beaktas sådan uppskovsförhöjning som intjänats efter fyllda 65 år och som ingår i arbetspensionen för personer som är födda 1915 eller därefter.

I 5 mom. föreskrivs beträffande pensioner som när lagen träder i kraft betalas ut att arbetspensioner skall beaktas som inkomst som så kallad emotsedd pension. På beaktandet som inkomst tillämpas alltså 26 § 3 och 6 mom. FolkpensL, sådana de nu lyder.

1.7. Lag om ändring av familjepensionslagen

9 b §. Med stöd av 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa har en person som får arbetslöshetsdagpenning rätt till oavkortad ålderdomspension enligt FolkpensL vid fyllda 62 år. Paragrafen

föreslås således bli ändrad så, att ålderdomspension enligt FolkpensL som beviljats personer under 65 år hindrar erhållandet av efterlevandepension, eftersom också invaliditetspension, arbetslöshetspension och förtida ålderdomspension hindrar erhållandet av efterlevandepension.

13 §. Beviljandet av invaliditets- eller arbetslöshetspension eller förtida ålderdomspension innebär att efterlevandepensionen indras. Eftersom oavkortad ålderdomspension enligt FolkpensL i vissa fall kan beviljas personer under 65 år bör efterlevandepensionen kunna indras också på grund av att ålderdomspension beviljats. Till denna del föreslås 2 mom. bli ändrad.

15 b §. I paragrafen föreskrivs allmänt om begreppet inkomst i samband med efterlevandepensionens kompletteringsbelopp och i 3 mom. om inkomster som inte beaktas när kompletteringsbeloppet fastställs (prioriterade inkomster). Förteckningen över prioriterade inkomster föreslås bli kompletterad med de nya 12–16 punkterna som, frånsett 13 punkten, motsvarar de nya 2–5 punkterna i 26 § 2 mom. FolkpensL. Den nuvarande 12 punkten blir 17 punkt.

21 §. I paragrafen bestäms om förmåner som hindrar utbetalning av s.k. ny efterlevandepension (förmånslåtarens har avlidit den 1 juli 1990 eller därefter). Enligt förslaget ändras 4 mom. i överensstämmelse med 9 b §. På samma gång utgår omnämmandet av frontmannapension ur momentet såsom obehövligt.

26 §. Paragrafen innehåller en bestämmelse om indragning av s.k. ny efterlevandepension när den efterlevande beviljas pension enligt folkpensionslagen. Motsvarande ändring som i 13 § 2 mom. görs i paragrafen.

1.8. Lag om ändring av 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

6 §. Paragrafen behandlar begreppet inkomst i samband med bostadsbidraget för pensionstagare. Förteckningen över prioriterade inkomster i 2 mom. föreslås bli

kompletterad med en ny 12 punkt. Enligt punkten skall en sådan förhöjning av arbetspensionen som sker när arbetspensionen justeras till följd av slopandet av folkpensionens grunddel inte beaktas som inkomst. Samtidigt blir den nuvarande 12 punkten 13 punkt.

1.9. Lag om ändring av 7 och 18 § lagen om rehabiliteringspenning

7 §. Hinder för betalning av rehabiliteringspenning. I 1 mom. föreslås att den övre åldersgränsen för betalning av rehabiliteringspenning skall höjas till 68 år. På grund av höjningen av den övre åldersgränsen för ålderspension enligt arbetspensionslagarna är det ändamålsenligt att motsvarande höjning företas också i lagen om rehabiliteringspenning. På detta sätt garanteras utkomstskyddet under tiden i rehabilitering också för dem som fortsätter i arbetslivet efter 65 års ålder. Ålderspensionen förblir i likhet med nu en förmån som hindrar betalningen av rehabiliteringspenning.

18 §. Samordning. I 3 mom. föreslås en ändring som gör det möjligt att direkt till folkpensionsanstalten, till den del som motsvarar rehabiliteringspenningen, betala sådan ålderspension som betalas retroaktivt. Eftersom ålderspensionen är primär i förhållande till rehabiliteringspenningen bör sådan rehabiliteringspenning som har betalats för samma tid som pension återkrävas hos den som får rehabiliteringspenning. Syftet med den föreslagna ändringen är att göra det möjligt att betala pension direkt till Folkpensionsanstalten till den del som motsvarar den tidigare utbetalda rehabiliteringspenningen. Härvid uppkommer inga överlappande utbetalningar till förmånstagaren, och onödiga återkrav undgås.

1.10. Lag om ändring av 15 och 27 § sjukförsäkringslagen

15 §. Eftersom åldersgränsen för ålderspension enligt arbetspensionslagstiftningen föreslås bli

flexibel så, att det blir möjligt att börja lyfta ålderspension vid 62–68 års ålder är det ändamålsenligt att sådant inkomstbortfall för en person som fortsätter i arbetslivet som beror på kortvarig arbetsoförmåga på grund av sjukdom kompenseras genom dagpenning enligt sjukförsäkringslagen. På grund av detta föreslås åldersgränsen för dagpenning bli höjd från nuvarande 65 år till 68.

27 §. I paragrafen regleras förhållandet mellan sjukdagpenning och full invalidpension. När den försäkrade har fått sjukförsäkringsdagpenning i 150 betalningsdagar fastställs dagpenningens primärtid. Vid fortsatt arbetsoförmåga betalas sjukdagpenningen till fullt belopp till den nämnda tidens utgång. Invalidpension beviljas normalt tidigast från och med primärtidens utgång. Enligt de ändringar som föreslås i arbetspensionslagstiftningen beviljas invalidpension inte längre arbetstagare som fyllt 63 år.

På grund av detta föreslås till 27 § bli fogat ett nytt 7 mom., enligt vilket dagpenningens primärtid inte skall fastställas för personer som efter dagpenningsperiodens utgång inte har rätt till invalidpension.

Det är ändamålsenligt att tillämpa 15 § 4 mom. SFL på sådan arbetsoförmåga som inträffar under lagens giltighetstid. På så sätt kan utbetalningen av dagpenning exempelvis till en sådan försäkrad vars oavbrutna arbetsoförmåga har börjat 2004 och som fyller 65 år 2005 fortsätta också efter 65årsdagen. Detta är inte möjligt, om tillämpningen av bestämmelsen kopplas till arbetsoförmågans inträde.

2. Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om uppgörandet av fribrev som motsvarar minimiskyddet när de förbättringar som gäller villkoren för erhållande av minimiförmåner upphör den 31 december 2004 utfärdas i de villkor och grunder som ingår i fribrevet. Föreskrifter om uträkningen av den målsatta pension som vid den tidpunkten bildas av kvantitativ tilläggspension samt om eventuella arrangemang av engångsnatur vid kvantitativa tilläggspensionsarrangemang meddelas i den karta över registrerbara

tilläggsförmåner som pensionsskyddscentralens styrelse fastställer.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. De föreslagna tillämpningsbestämmelserna refereras i samband med motiveringen till respektive lag.

4. Lagstiftningsordning

Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande GrUU 10/1993 rd, när det var fråga om höjningen av åldersgränsen för individuell förtidspension från 55 till 58 år, att i fråga om arbetspensionssystemet kunde åldersgränsen höjas i vanlig lagstiftningsordning, eftersom höjningen inte innebär ett intrång i någons löpande pension och inte heller lägger hinder för att verkställa ett redan givet förhandsbeslut.

Dessutom har utskottet i sitt utlåtande GrUU 13/1995 rd konstaterat bl.a. följande:

"Grundlagsutskottet har i olika sammanhang framhållit att en självtjänad pensionsförmån i princip omfattas av egendomsskyddet i grundlagen. Vad gäller det konstitutionella skyddet för pensionsförmåner är det enligt utskottets uppfattning (t.ex. GrUU 4/1994 rd) uttryckligen fråga om skydd för en konkret intjänad ekonomisk förmån och inte till exempel om skydd för ett visst pensionssystem. Enligt statsförfattningen är utgångspunkten alltså att det kan stadgas genom en vanlig lag om substansen i ett pensionssystem så att det också inverkar på dem som står i ett anställningsförhållande. Frågor som kan regleras genom en vanlig lag är bland annat pensionsåldern, pensionstillväxten och pensionens målnivå, om inte något annat följer av någon särskild orsak. En sådan särskild orsak kan framför allt tänkas vara att eventuella ändringar i ett pensionssystem till vissa delar kan leda till en oskälig försämring av pensionsförmåner som är att betrakta som intjänade.

Denna tolkningspraxis har uppkommit vid tillämpning av stadgandena om egendomsskydd i 6 § regeringsformen. Enligt

utskottets uppfattning har nya 12 § i regeringsformen inte ändrat på denna uttolkning."

Lagändringen ingriper inte i de rättigheter som skyddas genom grundlagen. Ändringarna gäller pensionsfall som inträffar efter ändringarnas ikraftträdande, och de innebär inte något ingripande i den pension som intjänats fram till ikraftträdandet. Dessutom syftar avgränsningarna av årsklasserna till att årsklasserna i god tid kan förbereda sig på de föreslagna ändringarna.

Från grundlagssynpunkt är det nödvändigt att skärskåda i synnerhet livslängskoefficienten.

Livslängskoefficientens inverkan på pensionen kan beskrivas på två sätt: den målsatta pensionen bibehålls, men pensionsåldern förändras på grund av förändringen i livslängd eller pensioneringsåldern förblir oförändrad, men pensionsbeloppet förändras i enlighet med den förväntade livslängden.

Alternativet till livslängskoefficienten skulle vara en stegvis höjning av åldern för ålderspension i motsvarighet till den successivt ökande livslängden. En sådan förändring kan genomföras i vanlig lagstiftningsordning, förutsatt att tillräckligt med tid reserveras för ändringens ikraftträdande. Livslängskoefficienten

valdes dock eftersom det är önskvärt att arbetstagarna bibehåller möjligheten att flexibelt avgå med ålderspension, dock så, att pensionen alltid stiger då tiden i arbetslivet förlängs.

Livslängskoefficienten, så som den beskrivs på det första sättet, binder automatiskt pensionsåldern till livslängdsförändringen på motsvarande sätt som APLindexet automatiskt är kopplat till den ekonomiska utvecklingen. Reglerna för hur både livslängskoefficienten och APLindexet fastställs är kända i förväg, men den omfattning som inverkan har kommer till synes först i och med den faktiska utvecklingen. Livslängskoefficienten kan också till sin betydelse jämföras med indexförändringar, om vilka lagar har kunnat stiftas i vanlig lagstiftningsordning. Den inverkan som vissa indexförändringar för vilkas del vanlig lagstiftningsordning

tillämpats har på den intjänade pensionen har varit större än den nu föreslagna livslängdskoefficientens.

Livslängdskoefficienten inverkar inte på pensionsbeloppet ännu 2009, och dess inverkan börjar synas successivt. Om t.ex. två personer som är födda 1949 respektive 1950 och som har en pensionsnivå på 50–60 % gick i pension i samma ålder, vid fyllda 63, och hade lika stora pensioner före den justering som görs med livslängdskoefficienten, skulle pensionen för den yngre av dem vara något mindre per månad än pensionen för den äldre av dem. Enligt dagens uppskattning skulle skillnaden uppgå till några euro per månad när inkomsterna motsvarar medellönen. Denna skillnad beror på förändringen i förväntad livslängd.

Med anledning av vad som anförts ovan kan det anses att den ändring som gäller livslängdskoefficienten kan företas i vanlig lagstiftningsordning, eftersom den handlar om en sådan ändring av pensionssystemet som gäller årsklasser som inte kommer att gå i pension förrän om många år. Livslängdskoefficientens inverkan på det intjänade pensionskyddet är liten på kort

sikt, och beträffande verkan på lång sikt finns det bara uppskattningar som kommer att preciseras när tidpunkten för pensionering närmar sig, på motsvarande sätt som lönekoeficientens inverkan klarnar. Den intjänade rätt till pension som justeras med livslängdskoefficienten börjar till följd av reformen höjas med en lönekoeficient som är bättre än det tidigare arbetspensionsindexet.

Livslängdskoefficientens verkan är känd redan i god tid innan koefficienten tillämpas, eftersom bedömningen av dess verkan grundar sig på en uppskattning av hur den nuvarande förväntade livslängden kommer att utvecklas; om livslängden tvärtemot förväntningarna inte stiger görs ingen minskning, och om livslängden förkortas höjs pensionsbeloppet.

Regeringen anser att de föreslagna lagar som ingår i propositionen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning. Det är dock befogat att ett utlåtande från grundlagsutskottet inhämtas i ärendet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 4 § 4 mom., 4 e §, 4 f § 1 mom. 3 punkten, 6 b och 6 c §, mellanrubriken före 7 §, mellanrubriken före 7 f §, mellanrubriken före 7 g §, mellanrubriken före 7 h §, 8 § 5 och 7-8 mom. samt 11 § 6 och 9 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 4 § 4 mom. i lag 639/1966, 4 e § 1 mom. i lag 630/2002, 4 e § 2 och 3 mom. i lag 375/2001, 4 f § 1 mom. 3 punkten i lag 603/1986, 6 b § 1 och 2 mom. i lag 1057/1997 samt 3 mom. i lag 1040/1998, 6 b § 4 mom., 6 c §, mellanrubriken före 7 §, 4 e § 5 mom. samt 8 § 7 mom. i lag 559/1993, 4 e § 4 mom., mellanrubriken före 7 f §, mellanrubriken före 7 g § samt mellanrubriken före 7 h § i lag 1482/1995, 8 § 5 mom. i lag 991/1996 och 8 mom. i lag 1495/1995 samt 11 § 6 och 9 mom. i lag 654/2000,

ändras 1 § 1 och 4 mom., 1 a § 1 mom., 1 c § 5 mom., 2 §, 3 a §, 4 § 1, 2 och 6 mom., i 4 c § 1 mom. det inledande stycket samt 2 punkten, 4 c § 3 mom., 4 mom. 2 punkten samt 10 och 11 mom., i 4 f § 1 mom. det inledande stycket samt 4 och 7 punkten, 4 f § 3 mom., 4 g § 2 mom., 4 h § 1 mom. 2 punkten, 5, 5 a och 5 b §, 5 c § 3 mom., 6, 6 a, 7, 7 a-7 h §, i 8 § 1-3 och 10 mom. samt det inledande stycket i 4 mom., 8 c § 3 mom., 8 d § 1 mom., 9 § 2 mom. 11 § 2, 3 och 8 mom., 12 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 12 b § 1 och 2 mom., 12 c § 1 mom., 19 b § 5 mom. samt 19 e § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, i 1 § 1 mom. det inledande stycket och 1 punkten, i 4 f § 1 mom. det inledande stycket, 5 b § 1, 2, 4 och 6-8 mom., 6 §, i 6 a § 2 mom. det inledande stycket samt 1-3 och 5 och 6 punkten, 6 a § 4 mom. 2 punkten och 5 mom., 8 § 3 och 10 mom., 8 c § 3 mom. och 12 b § 2 mom. i nämnda lag 559/1993, 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten och 4 mom. samt 5 § 1 mom. 1 punkten i nämnda lag 1057/1997, 7 f § 3 mom. i lag 1167/1996, 1 § 1 mom. 4 punkten i lag 593/1978, 1 a § 1 mom. i lag 454/1974, 1 c § 5 mom., 3 a § 1 mom., 4 § 6 mom., 4 g § 2 mom., i 5 § 1 mom. det inledande stycket samt 2 och 3 punkten, 5 § 2 och 3 mom., 5 b § 3 och 5 mom., 6 a § 1 mom. och i 4 mom. det inledande stycket, 7, 7 a och 7 b §, 7 c § 2-4 mom., 7 d och 7 e §, i 7 f § 1 mom. det inledande stycket samt 1 och 2 punkten, 7 f § 2 och 4 mom., 7 g §, 7 h § 2-6 mom., 8 § 1 mom., 8 d § 1 mom., 9 § 2 mom. och 19 e § 1 mom. i nämnda lag 1482/1995, 2 § i lag 147/2002, 3 a § 2 mom. i lag 390/1995, 4 § 1 mom., 4 f § 1 mom. 4 och 7 punkten i nämnda lag 603/1986, 4 § 2 mom., i 4 c § 1 mom. det inledande stycket samt 2 punkten, 4 c § 3, 10 och 11 mom., 5 a §, 7 h § 1 mom. och 12 § 1 mom. 1 punkten i nämnda lag 1263/1999, 4 c § 4 mom. 2 punkten i lag 50/1985, 4 f § 3 mom. samt 5 § 4 och 5 mom. i lag 221/1998, 4 h § 1 mom. 2 punkten i lag xxx/2002, 5 § 6 mom. och 12 § 1 mom. 2 punkten i nämnda lag 630/2002, 5 c § 3 mom. i lag 605/1989, 6 a § 2 mom. 4 punkten och 3 mom. i lag 1544/1993, 6 a § 4 mom. 1 punkten i nämnda lag 1040/1998, 7 c § 1 mom. i lag 79/2001, 7 f § 1 mom. 3-5 punkten i lag 1279/2000, 8 § 2 mom. i nämnda lag 1495/1995 och i 4 mom. det inledande stycket i lag 663/1985 samt 10 mom. i lag 592/1985, 11 § 2 och 3 mom. i lag 459/1986 samt 8 mom. i nämnda lag 654/2000, 12 b § 1 mom. i lag 979/1993, 12 c § 1 mom. i lag 561/1998 och 19 b § 5 mom. i lag 1331/1999, och

fogas till lagen en ny mellanrubrik före 12 § och en ny 7 i § som följer:

1 §

En arbetsgivare är skyldig att anordna och bekosta pensionskydd, som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag, för var och en av sina arbetstagare vars arbetsförhållande har fortgått utan avbrott minst en månad. Arbetstagaren är skyldig att i enlighet med vad som bestäms i 12 b § delta i bekostandet av pensionskydd som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag. Lagen gäller dock inte arbetsförhållanden

1) i fråga om tid före den kalendermånad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyller 18 år;

2) efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år;

3) i vilka arbetsförtjänsten på det sätt som närmare bestäms genom förordning understiger 15,14 euro per månad;

4) på basis av vilka arbetstagaren med stöd av någon annan lag eller förordning har rätt till pension eller i vilka 1 § 4 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner (72/1956) skall tillämpas på arbetstagaren; eller

5) på basis av vilka arbetstagaren har rätt till pension enligt sådan pensionsstadga, som gäller arbetstagare, anställd av kommun, av samkommun, av församling eller religionssamfund, och enligt vilken stadga till arbetstagare utgående pension till fullt belopp motsvarar åtminstone pensionskyddet enligt i denna lag stadgade grunder.

När de pensionsgrundande arbetsförtjänsterna justeras på det sätt som avses i 7 b §, justeras det gränobelopp om vilket bestäms i 1 mom. 3 punkten på motsvarande sätt.

1 a §

Utför arbetstagare i arbetsförhållande, på basis av vilket pension bestäms enligt lagen den 13 juni 1969 om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/1969), även arbete för vilket den erlagda ersättningen inte beaktas vid bestämmandet av pensionen enligt nämnda lag, skall arbetsgivaren, utan

hinder av vad i 1 § 1 mom. 4 punkten bestämts, för arbetstagaren anordna och bekosta pensionskydd enligt denna lag, såvida arbetsförhållandet i övrigt uppfyller de i 1 § stadgade förutsättningarna.

1 c §

Om arbete som utförs utomlands har försäkrats frivilligt, anses arbetstagaren till denna del vara anställd i ett nytt arbetsförhållande. Samma förfarande skall iaktas när 4 mom. tillämpats vid bestämmandet av den arbetsförtjänst som ligger till grund för pensionen.

2 §

Om en arbetstagares arbetsförtjänst medan arbetsförhållandet alltjämt fortgått under var och en av minst de sex senaste kalendermånaderna har varit mindre än det belopp som nämns i 1 § 1 mom. 3 punkten, kan arbetsgivaren, dock med verkan tidigast från och med ingången av den sjunde kalendermånaden, anmäla arbetsförtjänsten av ett arbetsförhållande som faller inom området för denna lags tillämpning till tillämpningsområdet för lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985).

3 a §

Villkoren och grunderna för pensionskyddet godkänns av social- och hälsovårdsministeriet. I dem får inte utan särskild orsak godkännas skiljaktigheter som är ägnade att försvåra skötseln av pensionsanstaltens gemensamma angelägenheter som avses i denna lag. Ministeriet kan av särskilda skäl även godkänna villkor som beträffande en eller flera förmåner inte uppfyller i denna lag föreskrivna minimikrav, om pensionskyddet enligt villkoren såsom helhet kan till sitt penningvärde anses motsvara åtminstone nämnda minimiskydd, dock så att pensionen inte kan fastställas till lägre belopp än vad 5 § föreskriver.

Har arbetstagaren rätt att erhålla pension på grund av två eller flera arbetsförhållanden, bestäms hans rätt till pension för ettvarrt arbetsförhållande enligt villkoren för det sista arbetsförhållandet. Skulle pensionskyddets kapitalvärde härvid avsevärt förändras, skall pensionens belopp utan hinder av vad 1 mom. föreskriver ändras så att det ursprungliga kapitalvärdet bevaras. Om arbetstagaren dock avgår med förtida ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner innan han har fyllt 62 år, beviljas pension enligt denna lag som ålderspension vid pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner så som bestäms närmare i villkor och grunder i fribrev som motsvarar minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna.

4 §

Arbetstagare har rätt att gå i ålderspension under tiden mellan uppnådd 63 och uppnådd 68 års ålder. Arbetstagare har också rätt till invalid-, arbetslöshets- och deltidspension och hans anhöriga till familjepension på det sätt som bestäms i denna lag.

Ålderspension beviljas tidigast från ingången av kalendermånaden efter uppnådd 63 års ålder, dock tidigast från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension. En förutsättning är att arbetstagaren inte längre står i det arbetsförhållande från vilket han pensioneras. Om pension söks inom tre månader från arbetsförhållandets upphörande, beviljas pensionen likväl från ingången av den kalendermånad som närmast följer efter det arbetsförhållandet upphörde. På ansökan beviljas ålderspension i förtid tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 62 års ålder uppnåtts minskad så som bestäms i 5 a § 2 mom. På förtida ålderspension tillämpas i övrigt vad som i detta moment bestäms om ålderspension. Rätt till pension som intjänats av arbetsförtjänst under tiden för ålderspension föreligger tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåddes.

Invalidpension betalas, om inte något annat följer av 4 d §, från ingången av den månad

som följer närmast på den under vilken rätten till pension uppkommit fram till 63 års ålder. Invalidpension beviljas dock inte retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer närmast efter ansökan om pension. Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av i 7 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. Invalidpension ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts. Rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpension föreligger från sistnämnda tidpunkt under förutsättning att arbetstagaren inte längre står i det arbetsförhållande från vilket han skall pensioneras. Rätt till pension som intjänats under tiden för delinvalidpension föreligger från den tidpunkt då delinvalidpensionen ändras till full invalidpension.

4 c §

Berättigad till arbetslöshetspension är en före 1950 född långvarigt arbetslös arbetstagare när han har fyllt 60 år fram till det att han fyller 63 år, förutsatt att

2) han företer ett av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han enligt 6 kap. 7 eller 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (/2002) inte längre har rätt till arbetslöshetsdagpenning, och att

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats arbetstagaren, om han vid tidpunkten för pensionsfallet hade varit berättigad till invalidpension. När pension för återstående tid räknas ut tillämpas dock 6 a, 6 b, 7, 7 b och 7 c § sådana de lyder den 31 december 2004. Till arbetslöshetspensionen läggs dock inte den pension som grundar sig på återstående tid. Pensionsfallet anses ha inträffat den dag då arbetstagaren uppfyller alla de villkor för arbetslöshetspension som avses i 1 mom.

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärvsarbete och

därvid per månad förtjänar minst 500 euro; inte heller

Arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension från och med ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år. När arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension tillämpas dock inte bestämmelserna i 7 h §. Om arbetslöshetspensionen fastställdes med tillämpning av andra meningen i 3 mom. läggs pension för återstående tid till ålderspensionen. Pension för återstående tid läggs till ålderspensionen också när en sådan arbetslöshetspension som avses i föregående mening med stöd av 9 mom. har ändrats till invalidpension.

Uppfyller en arbetstagare de villkor som anges ovan i denna paragraf när han fyller 62 år, beviljas han ålderspension så som föreskrivs i 59 § 3 mom.

4 f §

Berättigad till deltidspension är en arbetstagare i åldern 58-67 år som har övergått till deltidsarbete, förutsatt att

4) han under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början i sammanlagt fem år har intjänat i 8 § 4 mom. nämnd grundpension eller annan därmed jämförlig, på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension; på grundvalen av arbetsförtjänsten beaktas den pensionsgrundande tiden därvid på det sätt som bestäms i 4 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden ;

7) hans förvärvsinkomst har nedgått så, att hans arbetsförtjänst av sådant deltidsarbete som åsyftas i 5 punkten utgör minst 35 och högst 70 procent av de sammanräknade stabiliserade förvärvsinkomsterna av förvärvsarbete som nämns i 2 punkten, varvid förvärvsinkomsten dock skall uppgå till minst det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten; minskningen i arbetstiden får likväl inte skilja sig väsentligt från nedgången i arbetsförtjänsten.

När deltidspension fastställs, betraktas som stabiliserad förvärvsinkomst den i 7 § c avsedda förvärvsinkomst för återstående tid på grundval av vilken arbetstagarens invalidpension skulle ha beräknats, om arbetstagaren vid tidpunkten för deltidspensionens början hade blivit arbetsoförmögen.

4 g §

Deltidspensionen skall indras, om arbetstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som bestäms i 4 f §. Beviljas invalid- eller arbetslöshetspension för en tid för vilken deltidspension utbetalts, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen. Om arbetstagaren efter att ha fyllt 68 år fortsätter i deltidsarbete, omvandlas deltidspensionen utan hinder av vad som bestäms på något annat ställe i denna lag till en lika stor ålderspension. När arbetstagaren slutar att deltidsarbete utbetalas den uppskjutna delen av ålderspensionen förhöjd enligt 5 a § 1 mom. och ökad med det belopp som avses i 5 §.

Rehabilitering

4 h §

En arbetstagare har rätt att, för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering, om

2) förvärvsinkomsten för den i arbetstagarens pension ingående återstående tid som avses i 7 c § är minst 24 000 euro, om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då ansökan gjordes eller då sökandens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991); om arbetstagaren redan får invalidpension förutsätts att förvärvsinkomsten för den återstående tiden uppgår till minst det gränobelopp som nämns ovan eller att den

återstående tiden enligt den lag som gällde den 31 december 2004 har beaktats i pensionen.

5 §

Pensionen tillväxer årligen på grundval av pensionsgrundande arbetsförtjänst som omfattas av denna lag för ettvarit år med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år, och på grundval av de pensionsgrundande arbetsförtjänst som pensionstagaren har haft under tid med full invalidpension eller ålderspension, samt på grundval av den grund för pension som avses i 6 a §.

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år, dock inte om arbetstagaren under denna tid får pension i någon annan form än deltidspension.

Pensionen för den återstående tiden utgörs av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c §

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av den kalendermånad efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Pension tillväxer också för tid under vilken arbetstagaren har fått full invalidpension på grundval av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c § med

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som pensionen omfattar tid från ingången av den kalendermånad efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången

av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

För sådan tid under vilken arbetstagaren har fått delinvalidpension tillväxer pensionen med de tillväxtprocentsatser som nämns i 3 mom. på grundval av hälften av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c §.

När pensionstillväxten per månad beräknas används 1/12 av den tillväxtprocent som nämns i 1-3 mom. som tillväxtprocent.

Pension för deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

För en arbetstagare som har uppburit deltidspension utökas invalidpensionen med 1/8 procent och ålderspensionen med 1/16 procent av den nedsättning av förvärvsinkomsten som det föreskrivs om nedan för varje månad för vilken arbetstagaren har fått deltidspension. När pensionen bestäms är härvid nedsättningen av inkomsten den skillnad mellan arbetsförtjänsterna enligt 5 c § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension för första gången har räknats ut. Om pension för återstående tid räknas ut enligt 2 mom. 2 punkten också i fråga om den nedsättning av förvärvsinkomsten som avses ovan.

5 a §

Börjar ålderspensionen senare än från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren fyllde 68 år, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad varmed begynnelsepunkten för pensionen uppskjuts.

Beviljas ålderspension enligt 4 § 2 mom. i förtid, minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av den månad som följer på den månad under vilken arbetstagaren fyller 63 år. Minskningen beräknas på den pension som arbetstagaren har intjänat fram till begynnelsepunkten för pensionen.

Utan hinder av vad som bestäms i 4 § 2 mom. och ovan i 2 mom. har en arbetstagare

som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (/2002) rätt att få oreducerad ålderspension vid 62 år ålder.

5 b §

Invaldpension beviljas antingen som full pension eller som delinvaldpension. Full invaldpension beviljas arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 4 § 3 mom., är nedsatt åtminstone under ett år med minst 3/5. I annat fall beviljas invaldpensionen som delinvaldpension.

Beloppet av full invaldpension fastställs enligt 5 § 1-3 mom. Delinvaldpensionen utgör hälften av full pension.

Förändras en invaldpensionstagares arbetsförmåga för minst ett år så att förändringen enligt 1 mom. inverkar på pensionens storlek, justeras pensionens belopp från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte annat följer av bestämmelserna i 4 d §.

Om pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invaldpensionen in från och med ingången av den kalendermånad som följer efter det att han återfått arbetsförmågan. Rehabiliteringsstöd kan dras in, om mottagaren utan giltig orsak har vägrat delta i rehabilitering. Utbetalningen av invaldpension kan avbrytas om pensionstagaren förvärvsarbetar tillfälligt.

När förändringar i arbetsförmågan eller återfående av arbetsförmågan bedöms eller avbrytande av invaldpension övervägs, beaktas förändringar i arbetstagarens arbetsförtjänst. Om arbetsförtjänsten är minst 40 men högst 60 procent av den genomsnittliga inkomst på grundval av vilken den intjänade invaldpensionen har fastställts, justeras pensionen så att den blir en delinvaldpension. Om arbetsförtjänsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, dras invaldpensionen in eller avbryts utbetalningen av den.

Invaldpensionen justeras, avbryts eller dras in på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ på de villkor som anges ovan i 1 och 3-5 mom. Pensionen

justeras dock inte för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller pensionsanstaltens vidtagande av justeringsåtgärder. Om en invaldpension vars utbetalning avbrutits dras in, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrytandet.

Indragen invaldpension kan betalas ut i form av rehabiliteringsstöd även för kortare tid än ett år. Delinvaldpension kan betalas som full pension under sådan rehabiliteringstid som avses i 4 j §.

5 c §

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den pension som arbetstagaren har tjänat in enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. samt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (/2002) innan deltidspensionen börjar. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag eller pensionsstadga och tillämpningen av den gräns som avses här minskar deltidspensionen, görs minskningen mellan dessa lagar och stadgor i proportion till de pensionsrätter som har intjänats enligt dem.

6 §

Såsom till pension berättigande räknas sådana förvärvsinkomster som är försäkrade i enlighet med 1 § och som arbetstagaren har förtjänat från ingången av kalendermånaden efter den kalendermånad under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåtts.

6 a §

Till pension berättigar också följande förmåner eller de arbets- och förvärvsinkomster som de grundar sig på:

1) sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och som hänför sig till den

tid för vilken dagpenning har utbetalats till arbetstagaren,

2) inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (/2002),

3) inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa under förutsättning att dagpenningen har erhållits före 63 år i egenskap av sådan löntagare som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller sådan företagare som avses i nämnda lags 1 kap. 6 § 2 mom.,

4) inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (/2002),

5) inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),

7) arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) sådan arbetsinkomst, som ligger till grund för sjukdagpenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken dagpenningen har utbetalats till arbetstagaren,

9) arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, om arbetstagaren inte får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av denna ersättning för förlorad inkomst.

Grund för pensionen utgör 100 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för den förmån som avses i 1 mom. 1 punkten,

75 procent av den inkomst som ligger till grund för de förmåner som avses i 2-3 punkten och 65 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för de förmåner som avses i 4-9 punkten. Om emellertid en förmån som avses i 1 punkten därför att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, är den nämnda grunden 500 euro i månaden.

Moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenningperiod berättigar till pension enligt denna lag så, att intjänandetiden med den tid som avses i 1 mom. 1 punkten medräknad är sammanlagt 12 månader per barn (fortsatt tillväxt). Grunden för den fortsatta tillväxten är den arbetsinkomst som ligger till grund för en sådan förmån som avses i 1 mom. 1 punkten. Om emellertid den nämnda förmånen därför att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, är den nämnda grunden 500 euro i månaden. Rätt till fortsatt tillväxt har dock den förälder som har uppburit föräldradagpenning under längre tid, om föräldrarna inte uppper något annat.

7 §

Då pensionen räknas ut bestäms arbetsförtjänsten enligt samma grunder som tillämpas vid forskottsinnehållning av skatt, dock så att semesterersättning som skall betalas då ett arbetsförhållande upphör inte beaktas.

När pensionsskydd ordnas för arbete utomlands och när pensionen räknas ut anses såsom vederlag för arbetet sådan lön som skulle betalas för motsvarande lön i Finland eller sådan lön som annars kan anses motsvara arbetet (försäkringslön).

Har ersättning för arbete avtalats att helt eller delvis betalas i form av betjäningavgift eller frivilliga gåvor av allmänheten, anses genom den erhållen inkomst såsom arbetsförtjänst som avses i denna paragraf.

7 a §

Då pensionen räknas ut avdras från arbetsförtjänsten för vart och ett år ett belopp som motsvarar det i 12 b § avsedda procental för arbetstagarnas pensionsavgift

som fastställts för året i fråga.

7 b §

De inkomstgränser och belopp som anges i denna lag samt inkomsten för vart och ett av de år för vilket pensionen räknas ut justeras med en koefficient i vilken vägningskoefficienten för förändringar i lönenivån utgör 0,8 och vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån 0,2 (lönekoefficienten). Social- och hälsovårdsministeriet fastställer lönekoefficienten för varje kalenderår på det sätt som bestäms närmare genom förordning.

Pension för återstående tid

7 c §

Då invalidpensionen räknas ut skall även tiden från ingången av månaden efter den månad under vilken arbetsoförmågan började till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 63 år (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid. En förutsättning är dock att arbetstagaren under det år då arbetsoförmågan började och de omedelbart föregående tio kalenderåren har haft minst 12 000 euro i sådana förvärvsinkomster som omfattas av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. Den förvärvsinkomst som pensionen för den återstående tiden grundar sig på (förvärvsinkomst för den återstående tid) bestäms på grundval av de förvärvsinkomster enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. vilka arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började (granskningstid). Om arbetsoförmågan börjar årets sista dag räknas detta år in i granskningstiden. När inkomsten för den återstående tiden bestäms skall årsinkomsterna justeras enligt 7 b §. Inkomsten för den återstående tiden är summan av de på så sätt justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med sextio. När inkomsten för den återstående tiden bestäms medräknas också en under granskningstiden erhållen, med lönekoefficienten justerad inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en

sådan förmån som nämns i 6 a §.

Om arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd, beaktas såsom förvärvsinkomst 1 000 euro för varje hel månad under vilken nämnda förmån har erlagts när inkomsten för den återstående tiden bestäms.

Om arbetstagaren när inkomsten för den återstående tiden bestäms inte utöver sådana inkomster som avses i 3 och 4 mom. har haft sådana förvärvsinkomster som avses i 2 mom. under granskningstiden, har arbetstagaren inte rätt till pension för den återstående tiden.

Om arbetstagarens förvärvsinkomster under granskningstiden är mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av ett barn under tre år och pensionsskyddet till följd av detta skulle ha sjunkit med minst 20 procent, används, utan hinder av vad som bestäms ovan i denna paragraf, på ansökan av arbetstagaren såsom inkomst enligt 7 c § 1 mom. den arbetsinkomst som barnavårdstiden inte har minskat. Härvid beaktas dock förvärvsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

7 d §

Utan hinder av vad som bestäms i 7 c § 2 mom. skall när inkomsten för den återstående tiden bestäms även inkomster som erhållits under det år då arbetsoförmågan började beaktas fram till utgången av månaden före den månad då arbetsoförmågan började, om

- 1) arbetstagaren inte under ett enda år under granskningstiden har sådana förvärvsinkomster som enligt 7 c § 2-3 och 6 mom. beaktas när inkomsten för den återstående tiden bestäms,
- 2) om arbetstagaren har sådana förvärvsinkomster som avses i 1 punkten endast under det år då arbetsoförmågan började eller det föregående året.

Om arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han fyller 23 år, är granskningstiden, utan hinder av vad som bestäms i 7 c § 2 mom., tiden mellan ingången av månaden efter

uppnådd 18 års ålder och utgången av månaden före den månad då arbetsförmågan började. Härvid är inkomsten för den återstående tiden summan av de enligt 7 b § justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med det antal månader som ingår i samma period.

Inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag utgör samma relativa andel av summan av de inkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2-3 och 6 mom. samt ovan i 1 mom. som de förvärvsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1-2 och 10-13 punkten under den granskningstid som avses i 7 c § 2 mom.

Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om tillämpningen av 7 c och 7 d §.

7 e §

Skall till en arbetstagare som har invalidpension senare betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken han var berättigad till den tidigare pensionen. När pensionen för denna tid bestäms, används när pensionen räknas ut den tidigare pensionens förvärvsinkomst för återstående tid som grund. Om arbetstagaren har rätt till återstående tid på grundval av fler än en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1,2 eller 10-13 punkten, räknas pensionstiden som tid som berättigar till pension endast en gång.

Om till en arbetstagare som har uppburet invalidpension skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Beviljas en arbetstagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsförmågan hade

börjat vid ingången av rehabiliteringspenningensperioden.

7 f §

Om en arbetstagare har rätt till återstående tid på grundval av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. 3-5 eller 7-9 punkten, har arbetstagaren inte rätt till återstående tid enligt 7 c och 7 d §.

Om en arbetstagare hade rätt till pension för återstående tid enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft också på grundval av ett av denna lag omfattat arbetsförhållande som pågick samtidigt som ett arbets- eller tjänsteförhållande som omfattas av en sådan lag eller pensionsstadga som nämns i 1 mom., tillämpas utan hinder av vad som föreskrivs i 1 mom. bestämmelserna i 7 c §, dock så att inkomster som omfattas av en pensionslag eller pensionsstadga för den offentliga sektorn som avses i 1 mom. inte beaktas när inkomsten för den återstående tiden räknas ut.

7 g §

Arbetslöshetspension eller rehabiliteringsstöd höjs med den nedan nämnda koefficienten från och med ingången av det kalenderår före vilket pension eller rehabiliteringsstöd har betalats under sammanlagt fem hela kalenderår. Denna engångsförhöjning räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av de pensioner som beviljats arbetstagaren enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10-13 punkten. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen så att förhöjningsprocenten är 21 när arbetstagaren är i åldern 24-26 år. Förhöjningsprocenten sjunker för varje levnadsår med 0,7 procentenheter. När arbetstagarens ålder är över 55 år, görs ingen förhöjning.

7 h §

Pensionsskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden efter 2009 genom att pensionen när ålderspensionen börjar omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen däremot börjar före det år då

62 års ålder uppnås, omvandlas ålderspensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började. Efterlevandepension omvandlas vid pensionsjämkningen med den livslängdskoefficient som fastställts för det ifrågavarande året. Livslängdskoefficienten tillämpas inte på sådan frivillig tilläggspension som avses i 11 §.

När en invalidpension ändras till ålderspension vid 62 års ålder eller senare, justeras pensionen med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då 62 års ålder uppnåddes. Om en invalidpension ändras till ålderspension före det år då 62 års ålder uppnås, justeras pensionen dock med den livslängdskoefficient som fastställts för det år då pensionen ändras till ålderspension.

Den livslängdskoefficient som avses i 1 mom. och fastställs årligen av social- och hälsovårdsministeriet på framställning av Pensionsskyddscentralen.

Livslängdskoefficienten bestäms så att kapitalvärdet för den pension som omvandlats med koefficienten beräknad enligt Statistikcentralens tillgängliga dödlighetsstatistik för vart och ett av de fem senaste åren är detsamma som kapitalvärdet för den icke omvandlade pensionen 2009 beräknad enligt dödlighetsstatistiken för åren 2003-2007. När kapitalvärdet räknas ut används en räntesats på två procent.

Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om hur livslängdskoefficienten räknas ut och tillämpas.

7 i §

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt minimivillkoren i denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. Om förmånslåtaren fick en arbetslöshetspension eller en sådan invalidpension som avses i 4 c § 9 mom. utan tillägg enligt 4 c § 3 mom. för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. Likaså läggs en ny pension som förmånslåtaren tjänat in under sin pensionstid till den pension som familjepensionen grundar sig

på. Fick förmånslåtaren inte sådan pension som nämns i första meningen, uträknas beloppet av pensionen som om sådan arbetsoförmåga hade begynt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invalidpension, om inte förmånstagaren visar något annat. När familjepensionens belopp räknas ut beaktas dock inte tillägg enligt 7 g §.

Efterlevandepensionens belopp är, såvida inte något annat följer av 5 mom. eller av 8 eller 8 c-8 f §,

6/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn,

5/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken och två barn,

3/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken och tre barn, samt

2/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna är, såvida inte något annat följer av 8 §,

4/12 av förmånslåtarens pension, om det finns ett barn,

7/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är två,

9/12 av förmånslåtarens pension, om barnen tre; samt

10/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare. Är förmånstagarna barn som saknar båda föräldrarna, läggs till det sammanlagda beloppet av barnpensionerna 2/12 av vardera förmånslåtarens pension var för sig, förutsatt att inte efterlevande- och barnpensionerna tillsammans överstiger beloppet av förmånslåtarens pension. Får ett barn barnpension efter någon annan förmånslåtare än sin förälder, bestäms tillägget enligt de av förmånslåtarnas pensioner på grundval av vilka ett föräldralöst barn får sin barnpension. Tillägget fördelas jämnt mellan de nämnda föräldralösa barnen.

Storleken av familjepensionen för en tidigare

make till förmånsåtagaren fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 2 mom. blir lika stor som vad 60 procent av det underhållsbidrag som förmånsåtagaren har betalt till sin tidigare make utgör av förmånsåtagarens pension enligt 1 mom. Är också en efterlevande make förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner dock till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen. Om antalet förmånstagare förändras eller om det barn som är förmånstagare blir föräldralöst så som avses i 3 mom., justeras familjepensionens belopp och fördelningen av pensionen mellan förmånstagarna vid ingången av månaden efter förändringen.

8 §

Pension enligt denna lag samordnas genom att följande förmåner dras av från pensionen:

- 1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948),
- 2) fortlöpande ersättning på grund av egen skada beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959),
- 3) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991),
- 4) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om trafikförsäkring (626/1991),
- 5) livränta beviljad med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), och
- 6) dagpenning eller olycksfallspension beviljad med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

Om en arbetstagare beviljas ålderspension enligt 5 a § 1 mom. efter uppnådd 68 års ålder förrättas samordningen så att den motsvarar 68 års ålder.

Om en arbetstagare har rätt till en i 1 mom. 1-6 punkten nämnd förmån betalas i pension enligt denna lag av skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av alla i 4 mom. avsedda grundpensioner och den förmån som

nämns i 1-6 punkten en lika stor del som pensionen enligt denna lag utgör av samtliga grundpensioner.

De grundpensioner som avses i 3 mom. är följande på arbets- och tjänsteförhållande samt företagareverksamhet grundade ålders- och invalidpensioner:

Vid samordningen beaktas även en förmån från en främmande stat som motsvarar en förmån som avses i 1 mom. Om den återstående tiden skall beaktas enligt två eller flera staters pensionslagstiftning när arbetstagarens pensions bestäms, förhindras överlappande återstående tid genom att en förmån från en främmande stat som motsvarar en förmån som avses i 4 mom. beaktas i den återstående tiden när det är fråga om en förmån som omfattas av Europeiska gemenskapernas råds förordning (EEG) nr 1408/71 eller en överenskommelse om social trygghet som ingåtts av Finland.

8 c §

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom. anses den efterlevande makens på förvärvsarbete baserade pension vara den pension som han eller hon skulle ha beviljats om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till invalidpension på förmånsåtagarens dödsdag eller den dag då ett i 2 mom. avsett barn fyllde 18 år. Detta förfarande tillämpas också i fråga om motsvarande förmån som betalas av en främmande stat.

8 d §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 7 i och 8 §, om den efterlevande makens i 8 c § nämnda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämkningsgrunden. Denna är 42,89 euro per månad, om förmånsåtagarens enligt 7 i § 1 mom. beräknade pension och pension enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande tillsammans

överstiger nämnda belopp. Pensionsjämningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger 21,44 euro men inte 42,89 euro. I övriga fall är grunden 21,44 euro.

9 §

Pensionen justeras kalenderårsvis med ett index i vilket vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån är 0,8 (APL-pensionsindex) så som bestäms närmare genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Frivilliga tilläggsförmåner

11 §

Har arbetsgivaren i enlighet med 1 mom. för sina arbetstagare ordnat ett bättre pensionsskydd än vad minimivillkoren i denna lag förutsätter, ändras ålderspensionens belopp beroende på begynnelsestidpunkten så, att beloppet uträknas enligt försäkringsmatematiska principer på det sätt som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer.

Har genom kollektiv- eller annat avtal inte kommits överens om annan fördelning av pensionskostnaderna eller har inte arbetstagarna genom omröstning, som genomförts på sätt som bestäms i förordning, godkänt annan fördelning, får av arbetstagarna uppbäras sammanlagt högst hälften av den pensionsförsäkringspremie, med vilken den försäkringspremie, som motsvarar minimivillkoren enligt denna lag, genom de i 1 mom. avsedda tilläggsförmånerna ökas. Arbetstagaren är därvid, ifall hans arbetsförhållande eller, i fråga om tilläggsförmånerna, försäkringen upphör, förrän pensionsrätten inträder, berättigad att utöver vad angående bevarande av i denna lag förutsatta minimiförmåner bestäms erhålla avgiftsfri försäkring, motsvarande den fondandel, som uppkommit beträffande sagda tilläggsförmåner.

Med avvikelse från bestämmelserna i denna lags 1 § upphör en förbättring av villkoren för erhållandet av minimiförmåner den 31 december 2004. Av den fram till denna tidpunkt intjänade förmånen som innehåller den nämnda tilläggsförmånen bildas en avgiftsfri försäkring motsvarande 65 års ålder så som social- och hälsovårdsministeriet närmare bestämmer.

Ansvarsfördelning

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspensionen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspensionen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

1) för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år svarar varje pensionsanstalt med det belopp som motsvarar en pensionstillväxt på en halv procent per år med 65 år som pensionsålder och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna grunderna enligt 12 a § 1 mom.; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på tiden för invalidpension eller arbetslöshetspension eller enligt 12 a § 5 mom.,

2) för invalidpension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt

nämnda lag, dock inte ett tillägg enligt 4 j § eller förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande, samt för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 c och 7 d § beviljade invalidpensionen, svarar varje pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 7 c och 7 d § i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade, i 7 c och 7 d § avsedda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de i 8 § 4 mom. 1 och 2 och 12 och 13 punkten nämnda pensionslagarna under de nämnda kalenderåren, om detta sammanlagda belopp är minst 12 000 euro;

dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom.; dessutom svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på basis av ett anställningsförhållande enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare som var i kraft den 31 december 2004 för sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande.

12 b §

Arbetstagarnas pensionsavgift är tre procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga försäkringspremien, den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare över 53 år inte medräknad, för en försäkring, som uppfyller minimivillkor enligt denna lag,

i procent av lönen överskrider talet 18,2. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas inte den del av försäkringspremien som uppbärs för Pensionsskyddscentralens kreditförsäkring. Arbetstagarnas pensionsavgift är från 53 års ålder den ovan avsedda pensionsavgiften för arbetstagare multiplicerad med 9/15. Social- och hälsovårdsministeriet fattar årligen ett beslut om de procentsatser för arbetstagarnas pensionsavgift som skall tillämpas. Arbetsgivaren innehåller i samband med lönebetalningen arbetstagarnas pensionsavgift på hos honom anställda arbetstagares i 7 § avsedda inkomst. Pensionsavgiften innehålls till den del arbetsgivaren enligt tidpunkten för lönebetalningen är skyldig att ordna pensionsskydd för arbetstagaren.

12 c §

För täckande av det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshets- och utbildningstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i denna lag och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner nämnda sjömanspensionskassan, den i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare nämnda kommunala pensionsanstalten samt kyrkans centralfond, som bedriver i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan nämnd verksamhet, skall den i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) avsedda arbetslöshetsförsäkringsfond inom en tid som bestäms av social- och hälsovårdsministeriet årligen till Pensionsskyddscentralen betala en försäkringspremie vars storlek ministeriet fastställer så att den enligt uppskattning motsvarar 75 procent av det belopp som skulle erhållas, om för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 6 a § 1 mom. 2-3 punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag, och 65 procent av det belopp som skulle erhållas, om för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 6 a § 1 mom. 4-6

punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den del av försäkringspremien som uppbärs för Pensionsskyddscentralens kreditförsäkring eller den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år. På gemensam framställning av Pensionsskyddscentralen och arbetslöshetsförsäkringsfonden får vederbörande ministerium bestämma att förskott skall betalas på ovan nämnd försäkringspremie.

19 b §

Om beloppet av en ålderspension eller sådan full invalidpension som inte innehåller pension för återstående tid understiger 0,84 euro i månaden, kan pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp. Som ett engångsbelopp kan pensionsanstalten likaså betala ut en familjepension eller en pension som understiger det nämnda beloppet och som med stöd av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bosättningsland har beviljat. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

19 e §

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han uppfyller de i 4 § 3 mom., 4 § 8 mom. och 5 b § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådan invalid-

arbetslöshets- och familjepension vars pensionsfall inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Denna lags 1 § 1 mom. 1 punkt tillämpas så, att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Samma moments 2 punkt tillämpas på arbetstagare vars arbetsförhållande pågår när lagen träder i kraft eller börjar därefter.

Ett arbetsförhållande som börjat innan denna lag trädde i kraft och som pågår när denna lag träder i kraft avslutas den 31 december 2004 och den pensionsrätt som tjänats in i arbetsförhållandet räknas ut enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 7 f § berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. När pensionen beviljas höjs den intjänade pensionsrätten med den lönekoeficient som avses i 7 b § för att motsvara beräkningstidpunkten.

Om ett i 3 mom. avsett arbetsförhållande fortsätter utan avbrott fram till pensionsfallet, räknas annan pension än deltidspension ut också enligt de bestämmelser i lagen om pension för arbetstagare som gällde innan denna lag trädde i kraft under förutsättning att pensionsfallet inträffar före 2012. När pensionen fastställs anses anställningsförhållandet i detta fall inte ha avbrutits den 1 januari 2005. När pensionen räknas ut tillämpas också bestämmelserna i 2, 5, 5 a, 7 och 7 a-d § samt 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft. Om den pension för arbetsförhållandet som räknats ut på detta sätt är större än den pension som räknats ut enligt denna lag, skall skillnaden läggas till den pension som räknats ut enligt denna lag.

Arbetstagare födda före 1945 har rätt till förtida ålderspension enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft fram till 62 års ålder. På motsvarande sätt

tillämpas på dessa arbetstagare 60 år som nedre åldersgräns för förtida ålderspension i stället för den nedre åldersgränsen 62 år enligt denna lags 3 a § 2 mom.

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag har en arbetstagare född före 1944 rätt att få individuell förtidspension enligt 4 e och 19 e § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydde innan denna lag trädde i kraft, likväl så, att han beviljas ålderspension efter uppnådd 63 års ålder. Den rätt till återstående tid som är ett villkor för individuell förtidspension bestäms enligt 6 a-6 b § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pensionen räknas ut iakttas likväl bestämmelserna om invalidpension i 7 c och 7 d §. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Härvid tillämpas dock inte 7 h § på ålderspensionen.

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1482/1995) 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det lyder vid den nämnda lagens ikraftträdande. På en sådan person och på en person som avses i 4 och 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) tillämpas 4 c § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det lyder vid den sistnämnda lagens ikraftträdande, samt 6 och 6 a-6 c, 7 och 7 a-7 d samt 8 § och 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande.

En före 1947 född arbetstagares deltidspension och pension som beviljas efter deltidspensionen fastställs enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utän hinder av vad som bestäms i 2 mom. intjänas ny pension på basis av inkomster som erhålls under tiden för invalidpension i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten i denna lag, om pensionen är full invalidpension och enligt 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, om pensionen är delinvalidpension, från och med att denna lag träder i kraft, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas enligt 4 § 6 mom. i denna lag även om

invalidpensionens pensionsfall har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Den nedre åldersgräns på 18 år som anges i 6 § 1 mom. i denna lag tillämpas på efter 1986 födda arbetstagares förvärvsinkomster som har tjänats in när denna lag trädde i kraft eller därefter. Den åldersgräns på 68 år som anges i samma lagrum tillämpas på arbetstagarens förvärvsinkomster som har tjänats in när denna lag trädde i kraft och därefter.

Utän hinder av vad som bestäms i denna lag har en före 1939 född arbetstagare rätt till barntillägg fortfarande enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

Denna lags 7 c-7 f § tillämpas på ett pensionsfall som inträffar den 1 januari 2006 eller därefter. Om pensionsfallet inträffar under åren 2006-2009, beaktas som förvärvsinkomst för 2004 när inkomsten för den återstående tiden bestäms den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för den återstående tiden skulle ha beräknats om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, och beaktas förvärvsinkomsterna för 2005 beaktas så som bestäms i 7 c och 7 d § i denna lag. Härvid används även som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för den återstående tiden. Om pensionsfallet inträffar 2010, beaktas förvärvsinkomsten för 2005 så som bestäms i 7 c-7 d och 7 e § och bestäms granskningstiden på motsvarande sätt på basis av åren 2005-2010.

Den förhöjning som avses i 7 g § beviljas också till invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft. Härvid beviljas förhöjningen enligt den i 7 g § avsedda förhöjningsprocent som motsvarar arbetstagarens ålder vid ingången av 2010. Förhöjningen beviljas till pension som samordnats enligt 8 eller 8 a §.

Om pensionsjämkning skall förrättas för första gången före 2004, används som den pensionsjämkningsgrund för 1990 som avses i 8 d § 1 mom. i stället för 42,89 euro 58,53 euro, från vilket belopp dras av 1,12 euro varje följande år.

Denna lags 9 § 2 mom. tillämpas också på

sådan pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

När de pensioner som avses ovan i 5, 8 och 9 mom. räknas ut tillämpas fram till 2011 ett index där avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer indexet för varje kalenderår så som bestäms i 9 § förordningen om pension för arbetstagare.

Om en arbetstagares pensionsålder enligt minimiskyddet är lägre än 62 år enligt villkoren för ett gällande arbetsförhållande, eller om ett tilläggspensionsskydd baserar sig på att grundpensionen erhålls i förtid vid en ålder som är lägre än 62 år, när regeringens proposition angående denna lag avläts, och arbetstagaren när den lägre åldern uppnås på grundval av detta arbetsförhållande omfattas av

- 1) en tilläggspensionsanordning som registrerats enligt 11 § i denna lag,
- 2) en tilläggspensionsanordning som omvandlats från en enligt 11 § i denna lag registrerat tilläggspensionsanordning till en icke formbunden gruppensionsförsäkring,
- 3) en icke formbunden gruppensionsförsäkring som ersatt ett pensionsskydd som var bättre än minimiskyddet enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 3- 9 punkten i denna lag,
- 4) en icke formbunden gruppensionsförsäkring som ersatt ett tilläggspensionsskydd som ordnats i en pensionsstiftelse eller pensionskassa, eller
- 5) ett tilläggspensionsskydd som ordnats i en pensionsstiftelse eller en pensionskassa, har arbetstagaren utan hinder av 4 § 2 mom. rätt att från detta arbetsförhållande gå i pension enligt denna lag vid en ålder som är lägre än 62 år. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

Vad som sägs i 18 mom. gäller också en arbetstagare, vars i 2 och 3 punkten avsedda pensionsanordning i anslutning till ett arbetsförhållande som var i kraft när regeringens proposition avläts, ersätts med ett tilläggspensionsskydd som ordnas i en pensionsstiftelse eller pensionskassa, eller

vars i 2 och 5 punkten avsedda anordning ersätts med en icke formbunden gruppensionsförsäkring efter denna lags ikraftträdande.

Rätt att få pension enligt denna lag vid en ålder som är lägre än 62 år gäller också personer som när denna lag träder i kraft redan pensionerats från en sådan pensionsanordning som avses i 18 mom.

När en grundpension enligt denna lag beviljas vid en ålder som är lägre än 62 år, beviljas pensionen till ett belopp som är nedsatt på det sätt som bestäms i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda villkoren och grunderna för fribrev som motsvarar minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna. På en arbetstagare som omfattas av ett sådan anordning som avses i 18 mom. och som har uppnått en pensionsålder som är lägre än 65 år innan denna lag trädde i kraft, tillämpas de bestämmelser som var i kraft innan denna lag trädde i kraft.

Om arbetsgivaren innan denna lag trädde i kraft har ordnat ett pensionsskydd för sina arbetstagare i vilket pensionsbeloppet är större än pensionen enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare, höjs inte detta pensionsskydd med anledning av att pensionen enligt minimivillkoren sjunker enligt bestämmelserna i denna lag. Genom en ändring av villkoren för detta pensionsskydd eller pensionskassans eller pensionsstiftelsens regler kan dock en minskning motsvarande de lagenliga tilläggen enligt det tidigare pensionsskyddet genomföras under förutsättning att pensionsskyddets penningvärde inte kan anses ha sjunkit. Vad som bestäms i föregående mening gäller dock inte registrerade tilläggspensionsanordningar enligt 11 § lagen om pension för arbetstagare. Den ändring av indexjusteringen, som ikraftträdandet av 7 b § och 9 § 2 mom. I denna lag föranleder, skall beaktas enligt den skälighetsprincip som andra meningen i 12 a § 2 mom. Lagen om pension för arbetstagare förutsätter i de grunder för försäkring enligt 11 § lagen om pension för arbetstagare som social- och hälsovårdsministeriet fastställer.

Indexjusteringens storlek, som beror på

ikraftträdandet av 9 § 2 mom. i denna lag beaktas i enlighet med den skälighetsprincip som förutsätts i 12 a § 2 mom. lagen om pensions för arbetstagare i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunderna för försäkring enligt 11 § lagen om pension för arbetstagare.

De penningbelopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten, 8 d § 1 mom., 19 b § 4 mom. i

denna lag samt i ikraftträdelsebestämmelsens 16 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för år 1966.

De penningbelopp som anges i 4 c § 4 mom. 2 punkten, 4 h § 1 mom. 2 punkten, 6 a § 3 mom., 7 c § 1 och 4 mom. och 12 § 1 mom. 2 punkten i denna lag motsvarar det löneindextal som fastställts för år 2002.

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) 1 § 3 mom., 1 a §, 4 a § 1, 2, 4 och 5 mom., 4 b, 5 a-5 d, 7, 7 a, 7 b och 8 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 a § 1 och 3 mom. i lag 1130/1998 samt 2, 4 och 5 mom. i lag 1468/1993, 4 a § 1 mom. i lag 631/2002, 4 a § 2 och 5 mom., 5 b § 2, 3 och 5-7 mom., i 7 § 2 mom. det inledande stycket och 1-3, 5 och 6 punkten, 7 § 5 mom., 7 a § 5 mom. och 7 b § 1-6 mom. i lag 560/1993, 4 a § 4 mom., 4 b §, 5 a § 1 mom., 5 b § 4 mom., 5 d §, 7 § 4 mom., 7 a § 1 mom. och 8 § i lag 1483/1995, 5 a § 2 mom., 5 c § 1 mom. och 7 § 1 mom. i lag 1264/1999, 5 b § 1 mom. och 7 b § 7 mom. i lag 879/1994, 5 c § 2 mom. i lag 391/1995, 7 § 2 mom. 4 punkten i lag 1545/1993, 7 a § 2 mom. i lag 1058/1997 samt 3 och 4 mom. i lag 1041/1998, samt

ändras 1 § 1 och 2 mom., 4, 5 och 6 §, 9 § 1 mom., 10 § 5 mom., 10 c § 1 och 2 mom., 12 och 13 a §,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. i lag 1004/2000 och 2 mom. i lag 470/1969, 1 § 3 mom. och 4 § 2 mom. i lag 935/1972, 4 § 1 och 6 mom. samt 9 § 1 mom. 2 punkten i nämnda lag 1264/1999, 4 § 3-5 mom., 5 och 6 § i nämnda lag 1483/1995, 4 § 7 mom. i nämnda lag 631/2002, i 9 § 1 mom. det inledande stycket samt 1, 3 och 4 punkten i lag 1294/1996, 10 § 5 mom. och 12 § i nämnda lag 879/1994, 10 c § 1 och 2 mom. i nämnda lag 560/1993 och 13 a § i lag 376/2001, som följer:

1 §

För en arbetstagare som är sysselsatt med skogsarbete, flottningsarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten, jord-, vatten- eller husbyggnadsarbete, jordförbättringsarbete, arbete inom torvindustrin eller hamnarbete eller som tjänstgör på ett fartyg i inrikesfart eller arbetar inom något annat sådant genom förordning av statsrådet angivet område som kännetecknas av kortvariga arbetsförhållanden, skall arbetsgivaren bekosta pensionsskydd för ålderdom och invaliditet enligt denna lag samt för arbetstagarens anhöriga familjepensionsskydd enligt denna lag. Dessutom skall arbetsgivaren i enlighet med denna lag bekosta de utgifter som föranleds av verksamhet som anges i 2 d §. Arbetstagaren är skyldig att delta i bekostandet av pensionsskyddet enligt denna lag så som bestäms i 10 c §.

Denna lag gäller likväl inte:

1) en arbetstagare före den kalendermånad

som följer efter den månad under vilken han fyller 18 år,

2) en arbetstagare efter den kalendermånad under vilken han fyller 68 år,

3) en funktionär,

4) en sådan arbetstagare i arbetsförhållande, avsett att vara bestående och att fortgå året runt, vilken på grund av sitt arbetsförhållande har rätt till i 1 § 1 mom. 4 eller 5 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedd pension med stöd av någon annan än denna lag eller med stöd av en förordning eller pensionsstadga,

5) en arbetstagare i rör- eller elektricitetsbranschen, om han är anställd hos något annat företag än en byggnadsrörelse, inte heller

6) arbete, på grund av vilket rätt till pension bestäms i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare.

4 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan

vara rehabiliteringsstöd, samt arbetslöshetspension och familjepension. En arbetstagare har rätt att få rehabilitering och kan beviljas rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Förutsättningarna för dessa förmåner och deras storlek bestäms, om inte något annat följer av denna lag, enligt lagen om pension för arbetstagare (395/61).

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens lön eller något annat vederlag för arbete som avses i denna lag uppgår till minst 33,64 euro per kalenderår. Lönen anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalts.

En arbetstagare har rätt till ålderspension enligt denna lag oberoende av om han fortsätter med arbete som avses i 1 §. Detta gäller även ålderspension som intjänats under tiden för invalidpension, när invalidpensionen ändras till ålderspension.

Den i 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pensions för arbetstagare avsedda intjäningstiden av fem år beräknas i månader på grundval av de förvärvsinkomster som under de sistförflutna 15 kalenderåren erhållits i arbetsförhållanden på vilka denna lag tillämpas, genom att beloppet av förvärvsinkomsterna under kalenderåret divideras med det belopp som avses i 1 § 1 mom. 3 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Härvid beaktas endast hela månader, likväl högst så många månader att de tillsammans med övriga i 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedda intjäningstider utgör 12 månader per kalenderår.

5 §

Pensionens belopp bestäms med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 5, 5 a-5 c, 6, 6 a, 7, 7 a-7 i och 8 § lagen om pension för arbetstagare.

Vid tillämpningen av 7 § 1 mom. beaktas dock vid uträkningen av pension enligt denna lag även semesterersättning som betalas när ett arbetsförhållande upphör.

När ålderspensionen bestäms beaktas dock inte så som inkomst som berättigar till pension sådana arbetsförtjänster som har intjänats under den månad under vilken

pensionen enligt ansökan avses börja och de sex närmast föregående månaderna. Såsom arbetstagarens månadsförtjänst för denna tidsperiod betraktas den lön korrigerad med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare som han i medeltal förtjänat per månad under de tolv månader som närmast föregick denna tidsperiod, minskad med beloppet av arbetstagarens pensionsavgift.

Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom., beaktas inte arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som nämns i 6 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare samt sådan tid som avses i nämnda paragrafs 3 mom. när pension enligt denna lag bestäms, om arbetstagaren har rätt till pension enligt nämnda lag.

6 §

Den arbetsförtjänst för vilken försäkringspremie enligt denna lag skall betalas bestäms i enlighet med 7 § lagen om pension för arbetstagare, likväl så att även den semesterersättning som betalas när arbetsförhållandet upphör beaktas. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan det likväl av särskilda skäl bestämmas att andra beräkningsgrunder får tillämpas på något arbetsområde när arbetsförtjänsten bestäms.

9 §

Om de pensionsanstalter som avses i 2 § inte har kommit överens om något annat, ansvarar de för pensionsskyddet enligt denna lag på följande sätt:

1) för ålderspension till den del pensionen baserar sig på löner som förtjänats före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år svarar varje pensionsanstalt med det belopp som motsvarar en årlig tillväxt på en halv procentenhet motsvarande pensionsåldern 65 år beräknat enligt de grunder som givits av social- och hälsovårdsministeriet; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som, enligt de grunder som ministeriet har givit, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga

pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på löner som förtjänats efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c § 2 mom. lagen om pensions för arbetstagare eller enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare,

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte tillägg enligt 4 j eller 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller förhöjningar som gjorts med stöd av 9 § i nämnda lag efter pensionens begynnande, samt för den del av rehabiliteringspenningen som motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare beviljade invalidpensionen, svarar varje pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista åren av den granskningstid som avses i 7c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare, i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade, enligt 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare bestämda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de i 8 § 4 mom. 1 och 2 och 12 och 13 punkten i sagda lag nämnda pensionslagarna under de nämnda kalenderåren, om detta sammanlagda belopp är minst 12 000 euro; vidare svarar för sådan arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner och som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte förhöjningar enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare efter pensionens begynnande, enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde

med stöd av 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådan den lydde den 31 december 2004, eller, om han då inte längre stod i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han senast har hört;

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionen och rehabiliteringspenningen som överstiger beloppen enligt 1 och 2 punkten, för familjepension, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner avsedda pensionsdelar som betalas enligt nämnda lag samt för kostnader för den allmänna förändringen i de beräkningsgrunder som avses i 1 punkten samt för överföringar som avses i 1 och 2 punkten liksom även för Pensionsskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare nämnd verksamhet och sjömanspensionskassan, så som bestäms i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare, samt

4) om på denna lag grundad pension, för vilken två eller flera pensionsanstalter svarar, skall minskas enligt 8 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, fördelas minskningen mellan pensionsanstalterna i proportion till de pensionsdelar för vilka de svarar.

10 §

När pensionens belopp fastställs beaktas även sådan i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag intjänad förvärvsinkomst

1) på basis av vilken arbetspensionskassan i enlighet med 4 mom. har påfört arbetsgivaren en försäkringspremie enligt denna lag,

2) i fråga om vilken Pensionsskyddscentralen har befriat arbetsgivaren från försäkringspremie och

3) för vilken arbetsgivaren inte längre kan åläggas att betala försäkringspremie, på villkor att beträffande förvärvsinkomstens belopp erhålls ett intyg av skattemyndighet eller någon annan därmed jämförbar tillförlitlig utredning.

10 c §

Arbetslagarnas pensionsavgift utgör en sådan andel av de i 6 § avsedda förvärvsinkomsterna som är lika stor som de pensionsavgiftsprocenter om vilka bestäms i 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Arbetsgivaren innehåller i samband med löneutbetalningen arbetslagarnas pensionsavgift på hos honom anställda arbetstagares förvärvsinkomster som avses i 1 mom.

12 §

När de löner som utgör grund för pensionerna justeras så som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare, skall det i 4 § 2 mom. fastställda gränobeloppet undergå motsvarande justering.

13 a §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1 § 6 och 7 mom., 1 c och 1 d §, 3 § 2 mom., 3 a, 4, 4 a, 4 b–4 h, 4 j–4 n och 5 §, 5 a–5 c, 6, 7, 7 a–7 i, 8, 8 a–8 g, 9, 9 a, 10, 10 a–10 d och 12 §, 12 a § 4 och 5 mom., 12 d, 13 a och 13 b §, 15 § 2 mom. samt 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 b–19 d, 20, 21, 21 a–21 e, 22 och 23 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar 2005

tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Lagens 1 § 1 och 2 mom. tillämpas så, att arbetslagarens skyldighet att ordna pensionsskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 31 december 2004. Nämnda paragrafs 2 mom. tillämpas på arbetstagare vars arbetsförhållande pågår när lagen träder i kraft eller börjar därefter.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (1483/1995) lagens 5 § 1 mom., sådan det lyder vid lagens ikraftträdande, samt 5, 5 b, 5 c, 5 d, 7, 7 a, 7 b och 9 § samt 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder vid denna lags ikraftträdande.

De nämnda bestämmelserna i denna lag och de bestämmelser som gällde när den nämnda ändringslagen trädde i kraft tillämpas också på personer som avses i 4 och 5 mom. ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) och som omfattas av denna lag.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag har arbetstagare födda före 1944 rätt till individuell förtidspension enligt 4 a och 8 §, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft, och så, att de beviljas ålderspension efter uppnådd 63 års ålder. Rätt till återstående tid som är en förutsättning för individuell förtidspension bestäms enligt 7 och 7 a §, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pensionen räknas ut iaktas bestämmelserna om invalidpension i denna lag. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Härvid tillämpas dock inte 7 h § lagen om pension för arbetstagare på ålderspensionen.

Det belopp som anges i 4 § 2 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för 1962.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 juli 1985 om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) 1 a och 6 §, dessa lagrum sådana de lyder, 1 a § 1 och 2 mom. i lag 1131/1998 samt 3 och 4 mom. i lag 1469/1993 och 6 § i lag 1484/1995, samt

ändras 1 § 3 och 5 mom., 3 och 4 §, 7 § 1 mom. och 8 § 2 mom., av dessa lagrum 1 § 3 mom., 3 § 2 mom., 4 § 2 mom. och 7 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1056/1997, 1 § 5 mom. sådant det lyder i lag 228/1998, 3 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1484/1995 och 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1265/1999, som följer:

1 §

Denna lag tillämpas också på andra arbetsförhållanden än sådana som avses i 1 mom., då de inte fortgår en månad. Lagen tillämpas också på arbetsförhållanden som fortgår minst en månad till den del av 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) eller av i 2 § i nämnda lag avsedda anmälan av arbetsgivaren följer att nämnda lag inte tillämpas på dem.

Denna lag gäller inte arbetsförhållanden före den kalendermånad som följer efter den kalendermånad då arbetstagaren fyller 18 år och inte efter den kalendermånad då arbetstagaren fyller 68 år. Lagen gäller inte heller utövande av idrott. Paragrafens 3 och 4 mom. tillämpas inte på ett arbetsförhållande på basis av vilket arbetstagaren har rätt till pension enligt en lag eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. 2-4, 7-9 eller 12 punkten lagen om pension för arbetstagare.

3 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan vara rehabiliteringsstöd, samt arbetslöshetspension och familjepension. En arbetstagare har rätt att få rehabilitering och kan beviljas rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning.

Förutsättningarna för dessa förmåner och deras storlek bestäms, om inte något annat följer av denna lag, enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens arbetsförtjänster för arbete som avses i denna lag uppgår till minst 33,64 euro per kalenderår. Arbetsförtjänsten anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalts. Beloppet justeras enligt förändringar i den allmänna löne- och prisnivån, så som bestäms i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

En arbetstagare har dock rätt till ålderspension enligt denna lag oberoende av om han fortsätter med arbete som avses i 1 §. Detta gäller även ålderspension som intjänats under tiden för invalidpension, när invalidpensionen ändras till ålderspension.

4 §

Pensionens belopp bestäms med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 5, 5 a-5 c, 6, 6 a, 7, 7 a-7 i § och 8 § lagen om pension för arbetstagare.

Utan hinder av 1 mom. skall arbets- och förvärvsinkomster för förmåner enligt 6 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare samt tid som avses i 3 mom. i nämnda paragraf inte beaktas när pension enligt denna lag bestäms, om arbetstagaren har rätt att få pension enligt nämnda lag eller lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

7 §

Arbetsgivaren är skyldig att betala en försäkringspremie som räknas ut på basis av arbetsförtjänster som han har betalt för arbete som omfattas av denna lag och enligt den försäkringspremieprocent som vederbörande ministerium årligen fastställer på framställning av pensionskassan. Den arbetsförtjänst för vilken försäkringspremie skall betalas bestäms enligt 7 § lagen om pension för arbetstagare. Premieprocentsatsen kan fastställas till en lägre nivå i fråga om arbetsförtjänsterna för de arbetstagare som vid utgången av kalenderåret i fråga inte har fyllt 24 år.

8 §

När pensionens belopp bestäms beaktas även sådan i ett arbetsförhållande som faller under denna lag intjänad arbetsförtjänst

- 1) på basis av vilken pensionskassan i enlighet med 1 mom. har påfört arbetsgivaren en försäkringspremie enligt denna lag,
- 2) i fråga om vilken pensionsskyddscentralen i enlighet med 15 a § lagen om pension för arbetstagare befriat arbetsgivaren från försäkringspremie och
- 3) för vilken arbetsgivaren inte längre kan

åläggas att betala försäkringspremie, på villkor att beträffande arbetsförtjänstens belopp företes intyg av skattemyndighet eller annan därmed jämförbar tillförlitlig utredning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- eller familjepensioner där pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Bestämmelsen i 1 § 5 mom. tillämpas så, att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionsskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Likaså upphör arbetsgivarens skyldighet att betala försäkringspremie enligt denna lag för sådan arbetsförtjänst som betalas till arbetstagaren efter den kalendermånad då arbetstagaren fyller 68 år. Det belopp som anges i 3 § 2 mom. motsvarar det indextal som fastställts för 1962.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 4 och 6 a §, 6 b § 2 mom., 8 k § samt 19 § 2 och 3 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 4 § i lag 1282/2001, 6 a § 1 mom., 6 b § 2 mom., 8 k § 4 mom. och 19 § 2 mom. i lag 1486/1995, 6 a § 2 mom. i lag 1266/1999, 8 k § 1 mom., i 8 k § 2 mom. det inledande stycket och 1, 2 och 4 punkten i lag 563/1993 samt 3 punkten i lag 882/1994, i 8 k § 3 mom. i lag 1173/1996 och 19 § 3 mom. i lag 1335/1999, samt

ändras 1 § 3 mom., 6 och 7 §, 8 b § 1 och 3 mom., 8 c § 1 mom., 8 f, 8 h, 8 i och 9 §, 10 § 1 och 2 mom., 11 § 2 mom., 12 § 6 mom., 13 § 2 mom., 14 och 15 § samt 19 § 1 mom.,

av dessa lagrum i 1 § 3 mom. det inledande stycket samt 1, 3 och 4 punkten, 7 § och 8 i § 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 563/1993, 1 § 3 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 976/1993, 6 § 1 och 3 mom. samt 8 h § sådana de lyder i nämnda lag 1486/1995, 6 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1059/1997, 8 b § 1 och 3 mom., 8 c § 1 mom., 8 f § och 8 i § 3 mom. sådana de lyder i lag 1312/1989, 8 i § 1 mom. och 12 § 6 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1335/1999, 8 i § 2 mom. sådant det lyder i lag 1599/1991, 9 § sådan den lyder i lag 668/1985, 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 935/2000 och 2 mom. sådant det lyder i lag 1319/1995, 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 913/1981, 14 § sådan den lyder i lag 661/1976, 15 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 1318/1990 och 3 mom. sådant det lyder i lag 1222/1988 samt 19 § 1 mom. sådant det lyder i lag 377/2001, som följer:

1 §

Denna lag gäller dock inte

1) lantbruksföretagarverksamhet före ingången av den månad som följer efter uppnådd 18 års ålder eller verksamhet som efter nämnda tidpunkt inte har fortgått minst fyra månader utan avbrott,

2) lantbruksföretagare vars årliga arbetsinkomst enligt 8 och 8 a-8 h § uppskattad enligt nämnda paragrafer inte motsvarar minst det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare multiplicerat med tolv,

3) lantbruksföretagarverksamhet som har börjat eller fortgått efter att lantbruksföretagaren har avgått med förtida ålderspension eller ålderspension enligt denna lag, eller

4) lantbruksföretagarverksamhet efter den kalendermånad då företagaren fyller 68 år.

6 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan

vara rehabiliteringsstöd, samt arbetslöshetspension, deltidspension och familjepension. En lantbruksföretagare har rätt att få rehabilitering och kan beviljas rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Förutsättningarna för dessa förmåner och deras storlek bestäms enligt lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av denna lag. En lantbruksföretagare har dock rätt att få ålderspension oavsett om han fortsätter med sin verksamhet enligt 1 § eller inte.

Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om arbetsförtjänst och till pension berättigande tid. Vid tillämpning av 5 § lagen om pension för arbetstagare beaktas endast de hela månader som berättigar till pension.

Om en lantbruksföretagare som får ålderspension eller förtida ålderspension är försäkrad på grundval av frivillig försäkring enligt 11 § 2 mom., tillväxer för denna tid pension enligt den tillväxtprocent som anges

i 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare.

7 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken lantbruksföretagarverksamheten fortgått från ingången av den månad som följde efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följde efter uppnådd 68 års ålder, varvid dock i tillämpliga delar skall iakttas 7 c-7 f § lagen om pension för arbetstagare.

8 b §

När den årliga arbetsinkomsten av odlad jordbruksjord fastställs, anses basarbetsinkomsten per hektar utgöra för de första 12 hektaren 107,64 euro de följande 10 hektaren 43,73 euro de följande 10 hektaren 29,43 euro de följande 30 hektaren 9,25 euro de överskjutande hektaren 1,68 euro

Den årliga arbetsinkomsten av odlad jordbruksjord är det belopp som gårdsbruksidkarna i sin ansökan föreslår inom det i 2 mom. angivna normala arbetsinkomstområdet. Om ett sådant belopp inte föreslås eller om det föreslagna beloppet står i uppenbar strid med de faktiska omständigheterna på brukningsenheten, är arbetsinkomsten lika stor som basarbetsinkomsten.

8 c §

När den årliga arbetsinkomsten av växtlig skogsmark bestäms, avses basarbetsinkomsten per hektar utgöra i södra Finland för de första 120 hektaren 4,20 euro för de följande 280 hektaren 2,10 euro i mellersta Finland för de första 150 hektaren 3,36 euro för de följande 350 hektaren 1,68 euro i norra Finland för de första 200 hektaren 2,52 euro för de följande 500 hektaren 1,26 euro

8 f §

En renägars årliga arbetsinkomst är 2,02 euro för varje inräknad ren som han äger ökat

med 4,04 euro för varje arbetsdag som han fullgör i sådant renskötselarbete som omfattas av denna lag. Till en renägars arbetsinkomst fogas arvoden för det arbete som han har utfört som renbeteslagets renvärd eller kassör.

8 h §

Utan hinder av 8 och 8 a-8 g § fastställs såsom arbetsinkomst för en lantbruksföretagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag.

8 i §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten fram till utgången av den månad då 53 års ålder uppnås erhålls genom att de före nämnda tidpunkt fastställda och med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Vid uträkningen av den pensionsgrundande arbetsinkomst som avses ovan beaktas dock endast de arbetsinkomster som fastställts för tiden efter den 1 januari 1983 och motsvarande tid, om för lantbruksföretagaren fastställts arbetsinkomst för hela tiden mellan den 1 januari 1983 och den 31 december 1991, och den pensionsgrundande arbetsinkomsten enligt detta moment beräknad på detta sätt är större.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan utgången av de månader då 53 års ålder och 68 års ålder uppnås uträknas särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av de för året i fråga fastställda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas genomsnittliga belopp under året.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av den månad som följer efter invaliditetens början och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) fastställs enligt 7 c och 7 d samt 7 f § lagen om pension för arbetstagare. Förvärvsinkomst för återstående

tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärvsinkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2, 3 och 6 mom. samt 7 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare som arbetsförtjänster enligt denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1 och 2 samt 10 och 13 punkten lagen om pension för arbetstagare under den granskningsperiod som avses i 7 c § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 5 mom., sänks den enligt 1 och 2 mom. uträknade pensionsgrundande arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten uträknas enligt 1 och 2 mom. jämföras med arbetsinkomster enligt denna lag den andel enligt 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare av de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som uppräknas i 1 mom. i nämnda paragraf och den arbetsinkomst som ligger till grund för den fortsatta tillväxten enligt 3 mom. i nämnda paragraf. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas dock inte, om de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare eller den fortsatta tillväxten beaktas när pension räknas ut enligt nämnda lag, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare eller lagen om pension för företagare.

9 §

Lantbruksföretagare som fyllt 63 år beviljas ålderspension från ingången av den månad som närmast följer efter pensionsansökan, om inte annat följer av att pensionen uppskjutits eller beviljats i förtid. Pension som under tiden för ålderspension eller förtida ålderspension influtit av lantbruksföretagarverksamhet som försäkrats med stöd av 11 § 2 mom. beviljas på ansökan

tidigast från ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 68 års ålder.

10 §

En lantbruksföretagare är skyldig att för pensionskyddet enligt denna lag betala en försäkringspremie som beräknas på arbetsinkomsten. Försäkringspremien betalas enligt nedsatt procentsats till den del arbetsinkomsten är högst 1 765,97 euro, enligt mellanprocentsats till den del arbetsinkomsten överstiger 1 765,97 euro, men är högst 2 775,10 euro, och enligt basprocentsats till den del arbetsinkomsten överstiger 2 775,10 euro. Om förfallodagarna för försäkringspremien bestäms genom förordning av statsrådet.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen basprocentsatsen till samma tal som det procenttal som kan beräknas motsvara den genomsnittliga försäkringspremien i procent av lönerna utgående från en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare, om inte den i 12 b § i nämnda lag avsedda andelen för förhöjd försäkringspremie för arbetstagare som fyllt 53 år beaktas. Från och med ingången av det kalenderår som följer efter det att lantbruksföretagare fyllt 53 år fastställs dock som basprocentsats ovan nämnda basprocentsats förhöjd med lika många procentenheter som den i 12 b § lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år överstiger avgiften för yngre arbetstagare. Den nedsatta procentsatsen är 49 procent av basprocentsatsen. Mellanprocentsatsen är den nedsatta procentsatsen multiplicerad med det tal som fås då summan av arbetsinkomsten multiplicerad med 0,51 och 88,30 euro divideras med 988,95 euro. Vid beräkandet av mellanprocentsatsen beaktas arbetsinkomsten till högst 2 775,10 euro.

11 §

Lantbruksföretagare som får ålderspension eller förtida ålderspension eller sådana

lantbruksföretagare, vilkas brukningsenheter är mindre än vad 1 § 2 mom. förutsätter eller vilkas arbetsinkomst är mindre än vad 3 mom. 2 punkten i nämnda paragraf förutsätter, kan, om lantbruksföretagaren i övrigt uppfyller i denna lag föreskrivna villkor, på villkor som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, beviljas försäkring enligt denna lag. Försäkringen beviljas dock inte retroaktivt.

12 §

Då lantbruksföretagare ansöker om i 15 § 1 mom. avsedd ändring, kan pensionsanstalten avbryta uppbörden av försäkringspremie tills ändring har behandlats. Då lantbruksföretagare ansöker om invalidpension kan pensionsanstalten likaså avbryta uppbörden till dess ärendet avgjorts.

13 §

Vid tillämpningen av denna paragraf beaktas inte pensionsskydd som baserar sig på 11 § 1 mom. sådant det löd före den 1 januari 2001. Till de i 1 mom. avsedda pensionerna hänförs likväl förhöjningar som i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare utgår på pensioner enligt 11 § 1 mom., till den del avkastningen av motsvarande placeringar inte förslår till förhöjningarna.

14 §

De fastställda arbetsinkomsterna och de i denna lag föreskrivna inkomstgränserna och beloppen justeras i enlighet med de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna så som bestäms i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

15 §

Ändring i och undanröjande av Pensionsskyddscentralens beslut enligt i 1 § 5 mom., pensionsanstaltens beslut enligt 8 g § samt pensionsanstaltens beslut om tillämpning av 9 a § får sökas enligt lagen om pension för arbetstagare.

19 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 3 a, 4, 4 a-4 h, 4 j-4 n, 5, 5 a-5 c, 6 a och 7 b §, 7 e §

2 och 3 mom., 7 g-7 i, 8, 8 a-8 g, 9, 9 a och 10 c §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b-19 e, 20, 21, 21 a-21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner där pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. Utan hinder av 2 mom. uträknas pensionsrätt som före denna lags ikraftträdande intjänats av till arbetspensionstillägg berättigande förmåner enligt 8 k § i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde före ikraftträdandet. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare föreskrifter om beräkningen av arbetspensionstillägget. Arbetspensionstillägg som höjts på detta sätt höjs så att det motsvarar beräkningstidpunkten med lönecoeffcienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Bestämmelsen i 1 § 3 mom. 4 punkten tillämpas på lantbruksföretagarverksamhet som fortgår när denna lag träder i kraft eller inleds efter det och som, tiden före ikraftträdandet inberäknad, fortgår minst fyra månader utan avbrott.

På sådan ansökan om befrielse från försäkring som blivit anhängig före lagens ikraftträdande tillämpas 4 § lagen om pension för lantbruksföretagare och 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder när denna lag träder i kraft. En lantbruksföretagare kan dock då befrias från försäkring endast för tid som föregår ikraftträdandet. Har beslut om befrielse för försäkring för en lantbruksföretagare fattats före lagens ikraftträdande, är lantbruksföretagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än räknat från den 1 januari 2007, om grunderna för befrielse från försäkring kvarstår oförändrade tills dess.

Utan hinder av 2 mom. intjänas från och med ikraftträdandet ny pension för lantbruksföretagarverksamhet som utövas

under tiden för invalidpension i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare, om det är fråga om full invalidpension, och i enlighet med 5 § 1 mom. eller 2 punkten i nämnda lag, om det är fråga om deltidinvalidpension. Pension som på detta sätt intjänats av lantbruksföretagarverksamhet beviljas enligt 4 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare, trots att pensionsfallet för invalidpension har inträffat före denna lags ikraftträdande.

Åldersgränsen 18 år enligt 7 § 1 mom. tillämpas på lantbruksföretagarverksamhet som omfattas av denna lag och som utövas av lantbruksföretagare födda efter 1986 och som fortgår när lagen träder i kraft eller inleds därefter. Åldersgränsen 68 år enligt samma lagrum tillämpas på lantbruksföretagare, vilkas lantbruksföretagarverksamhet enligt denna lag fortgår när lagen träder i kraft eller därefter.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut enligt 8 i § 1 och 2 mom. beaktas den fastställda arbetsinkomsten före uppnådd 23 års ålder från och med denna lags ikraftträdande. Till den del arbetsinkomst som före ikraftträdandet fastställts för lantbruksföretagaren beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut höjs den till 2004 års nivå med löneindexet enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, sådant detta lagrum lyder den 31 december 2004 och där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i

prisinivån 0,5, och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med lönecoefficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Lantbruksföretagare som får ålderspension eller förtida ålderspension kan beviljas frivillig försäkring enligt 11 § 2 mom. tidigast räknat från den dag då denna lag träder i kraft.

Utan hinder av denna lag har lantbruksföretagare födda före 1947 fortfarande rätt att få barnförhöjning enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

Utan hinder av denna lag har lantbruksföretagare födda före 1944 rätt att få individuell förtidspension enligt de bestämmelser i 4 e och 19 e § lagen om pension för arbetstagare som gäller innan denna lag träder i kraft, dock så att de beviljas ålderspension efter fyllda 63 år. Den rätt till återstående tid som utgör villkor för individuell förtidspension definieras enligt 6 a6 b § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pensionen räknas ut iaktas det som i denna lag bestäms om invalidpension. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Beträffande ålderspension tillämpas då dock inte 7 h § lagen om pension för arbetstagare. Beloppen i 8 b § 1 mom., 8 c § 1 mom., 8 f § och 10 § 1 och 2 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för 1970.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/1969) 3 och 5 a §, 5 b § 2 mom. samt 17 § 2 och 3 mom.,

av dessa lagrum 3 § sådan den lyder i lag 1281/2001, 5 a § 1 mom., 5 b § 2 mom. och 17 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1485/1995 samt 5 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 1267/1999, *ändras* 1 § 3 mom., 5 §, 5 b § 1 mom. 2 punkten, 6, 7, 7 a och 8 §, 9 § 1 mom., 10 § 3 mom., 11, 13 och 14 § samt 17 § 1 mom.,

av dessa lagrum i 1 § 3 mom. det inledande stycket och 1 punkten sådana de lyder i lag 596/1978 samt 2 punkten sådan den lyder i lag 1229/2000, 1 § 3 mom. 3-5 punkten, 6 §, 7 a § 1 mom. samt 2 mom. det inledande stycket och 1, 2 och 4 punkten sådana de lyder i lag 562/1993, 5 § 1 och 3 mom., 5 b § 1 mom. 2 punkten, 7 § 2 mom. och 7 a § 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1485/1995, 5 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1060/1997, 7 § 3 och 5 mom. sådana de lyder i lag 1326/1988, 7 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1334/1999, 7 a § 2 mom. 3 punkten och 13 § sådana de lyder i lag 881/1994, 7 a § 3 mom. sådant det lyder i lag 1174/1996, 8 § sådan den lyder i lag 669/1985, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1436/1991, 11 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 656/2000, 14 § sådan den lyder i lag 1002/1997 och 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag 35/2002, samt

fogas till lagen en ny 7 b § som följer:

1 §

Denna lag gäller dock inte

- 1) företagarkerksamhet före ingången av den månad som följer efter uppnådd 18 års ålder eller verksamhet som efter nämnda tidpunkt inte utan avbrott fortgått minst fyra månader,
 - 2) företagare vars i 7 § avsedda årliga arbetsinkomst av i denna lag avsett förvärvsarbete bör uppskattas till i medeltal mindre än det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) multiplicerat med tjugofyra,
 - 3) förvärvsarbete, på grund av vilket företagaren har rätt till pension enligt annan lag eller offentlig pensionsstadga,
 - 4) företagarkerksamhet som har börjat eller fortgått efter det att företagaren har avgått med förtida ålderspension eller ålderspension enligt denna lag, eller
 - 5) företagarkerksamhet efter den kalendermånad då företagaren fyller 68 år.
-

5 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan

vara rehabiliteringsstöd, samt arbetslöshetspension, deltidspension och familjepension. En företagare har rätt att få rehabilitering och kan beviljas rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Förutsättningarna för dessa förmåner och deras storlek bestäms enligt lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av denna lag. En företagare har dock rätt att få ålderspension oavsett om han fortsätter med sin verksamhet enligt 1 § eller inte.

Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om arbetsförtjänst och till pension berättigande tid. När 5 § lagen om pension för arbetstagare tillämpas beaktas endast de hela månader som berättigar till pension.

Om en företagare som får ålderspension eller förtida ålderspension är försäkrad på grundval av frivillig försäkring enligt 11 § 2 mom., tillväxer för denna tid pension enligt den tillväxtprocent som anges i 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare.

5 b §

För att deltidspension skall beviljas förutsätts att

2) företagarens återstående förvärvsarbete motsvarar de förutsättningar som anges i 4 f § 1 mom. 5 och 7 punkten lagen om pension för arbetstagare, dock så att det om företagaren fortsätter sin företagarens verksamhet förutsätts att hans återstående arbetsinkomst uppgår till minst det belopp som avses i 1 § 3 mom. 2 punkten, och

6 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken företagarens verksamhet från ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följer efter uppnådd 68 års ålder fortgått, varvid dock i tillämpliga delar skall iakttas 7 c-7 f § lagen om pension för arbetstagare.

7 §

För bestämmande av den pensionsgrundande arbetsinkomsten fastställs såsom företagares arbetsinkomst den lön som skäligen borde betalas, om en person med motsvarande yrkesskicklighet skulle avlönas att utföra hans i denna lag avsedda arbete, eller den ersättning som annars kan anses i genomsnitt motsvara nämnda arbete. Den årliga arbetsinkomsten fastställs dock inte till högre än 8 409,40 euro.

När försäkringen börjar fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt, justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Utan hinder av denna paragraf fastställs såsom arbetsinkomst för en företagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag.

7 a §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten fram till utgången av den månad då 53 års ålder uppnås erhålls genom att de för nämnda tidpunkt fastställda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan utgången av de månader då 53 års ålder och 68 års ålder uppnås uträknas särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av de för året i fråga fastställda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas genomsnittliga belopp under året.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av den månad som följer efter invaliditetens början och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) fastställs enligt 7 c och 7 d § samt 7 f § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare. Förvärvsinkomst för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärvsinkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2, 3 och 6 mom. samt 7 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare som de arbetsförtjänster som omfattas av denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1 och 2 samt 10 och 13 punkten lagen om pension för arbetstagare under den granskningsperiod som avses i 7 c § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 6 mom., sänks den enligt 1 och 2 mom. uträknade pensionsgrundande arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten uträknas enligt 1 och 2 mom. jämföras med arbetsinkomster enligt denna lag den andel enligt 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare av de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som uträknas i 1 mom. i

nämnda paragraf och arbetsinkomst som ligger till grund för den fortsatta tillväxten enligt 3 mom. i nämnda paragraf. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas dock inte, om de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare eller den fortsatta tillväxten beaktas när pension räknas ut enligt nämnda lag, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

7 b §

Pensionsskyddscentralen kan meddela pensionsanstalterna föreskrifter om tillämpningen av 7 och 7 a §.

8 §

Företagare som fyllt 63 år beviljas ålderspension från ingången av den månad som närmast följer efter pensionsansökan, om inte annat följer av att pensionen uppskjutits eller beviljas i förtid. Pension som under tiden för ålderspension eller förtida ålderspension influtit av företagarkerksamhet som försäkrats med stöd av 11 § beviljas på ansökan tidigast från ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 68 års ålder.

9 §

En företagare är skyldig att betala en försäkringspremie som beräknas på grundval av den fastställda arbetsinkomsten med tillämpning av den premieprocentsats som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Ministeriet fastställer årligen en premieprocentsats som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga, i procent av lönerna uttryckta försäkringspremien för försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare då den i 12 b § lagen om pension för arbetstagare avsedda andelen för den förhöjda försäkringspremien för arbetstagare som fyllt 53 år inte beaktas. Från ingången av det kalenderår som följer efter uppnådda 53 år fastställs som

premieprocentsats dock ovan avsedda procenttal ökat med så många procentenheter som den i 12 b § lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år överstiger pensionsavgiften för yngre arbetstagare.

10 §

Vid tillämpningen av denna paragraf beaktas inte pensionsskydd som baserar sig på 11 § 1 mom. sådant det löd före den 1 januari 2001. Till de i 1 mom. avsedda pensionerna hänförs likväl förhöjningar i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare av pensioner, utgående enligt nämnda lagrum, till den del avkastningen av motsvarande placeringar inte förslår till förhöjningarna.

11 §

Företagare som får ålderspension eller förtida ålderspension eller sådana företagare, vilkas arbetsinkomst är mindre än vad som förutsätts i 1 § 3 mom. 2 punkten, kan, om de annars uppfyller i denna lag föreskrivna villkor, på villkor som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet beviljas försäkring enligt denna lag. Försäringen beviljas dock inte retroaktivt.

13 §

De fastställda arbetsinkomsterna samt det i 7 § 1 mom. angivna beloppet justeras enligt de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna så som föreskrivs i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

14 §

Ändring i och undanröjande av Pensionsskyddscentralens beslut som avses i 1 § 5 mom. samt i pensionsanstaltens beslut som avses i 7 § 2 mom. får sökas enligt vad som bestäms i lagen om pension för arbetstagare.

17 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 3 § 1 och 2 mom., 3 a, 4, 4 a-4 h, 4 j-4 n, 5, 5 a-5 c, 6 a och 7 b §, 7 e § 2 och 3 mom., 7 g-7 i, 8, 8 a-8 g, 9, 9 a och 10 c §, 11 § 2 och 11 mom.,

12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 14, 16, 17, 17 a–17 c, 18, 19, 19 b–19 e, 20, 21, 21 a–21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- eller familjepensioner där pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. Utan hinder av 2 mom. uträknas pensionsrätt som före denna lags ikraftträdande intjänats av till arbetspensionstillägg berättigande förmåner enligt 7 a § i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde före ikraftträdandet. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägget. Arbetspensionstillägg som beräknats på detta sätt höjs så att det motsvarar beräkningstidpunkten med lönecoeffcienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Bestämmelsen i 1 § 3 mom. 5 punkten tillämpas på företagareverksamhet som fortgår när denna lag träder i kraft eller inleds efter det och som, tiden före ikraftträdandet inberäknad, fortgår minst fyra månader utan avbrott.

På sådan ansökan om befrielse från försäkring som blivit anhängig före lags ikraftträdande tillämpas 3 § lagen om pension för företagare och 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder när denna lag träder i kraft. En företagare kan dock då befrias från försäkring endast för tid som föregår ikraftträdandet. Har beslut om befrielse för försäkring för en företagare fattats före denna lags ikraftträdande, är företagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än räknat från den 1 januari 2007, om grunderna för befrielse från försäkring kvarstår oförändrade tills dess.

Utan hinder av 2 mom. intjänas från och med denna lags ikraftträdande ny pension för företagareverksamhet som utövats under tiden för invalidpension i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare

med 1,5 procent per år, om det är fråga om full invalidpension, och i enlighet med 5 § 1 mom. i nämnda lag med 1,5 eller 1,9 procent per år, om det är fråga om deltidsinvalidpension. Pension som på detta sätt intjänats av företagareverksamhet beviljas enligt 4 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare, trots att pensionsfallet för invalidpension har inträffat före denna lags ikraftträdande.

Åldersgränsen 18 år enligt 6 § 1 mom. tillämpas på företagareverksamhet som omfattas av denna lag och som utövas av företagare födda efter 1986 samt som fortgår när lagen träder i kraft eller inleds därefter. Åldersgränsen 68 år enligt samma lagrum tillämpas på företagare, vilkas företagareverksamhet fortgår när lagen träder i kraft eller inleds därefter.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut enligt 7 a § 1 och 2 mom. beaktas den fastställda arbetsinkomsten före uppnådd 23 års ålder från och med denna lags ikraftträdande. Till den del arbetsinkomst som före ikraftträdandet fastställts för företagaren beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut höjs den till 2004 års nivå med löneindexet enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, sådant detta lagrum lyder den 31 december 2004 och där vägningscoeffcienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningscoeffcienten för förändringen i prisnivån 0,5, och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med lönecoeffcienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Företagare som får ålderspension eller förtida ålderspension kan beviljas frivillig försäkring enligt 11 § tidigast räknat från denna lags ikraftträdande.

Om företagaren för sig ordnat pensionskydd enligt 11 § 1 mom., sådant detta lagrum löd före den 1 januari 2001, och anordningen omfattar en pensionsålder lägre än 62 år, har företagaren rätt att vid en pensionsålder som är lägre än 62 år, dock tidigast vid 60 års ålder, få sin pension enligt minimiskyddet i anslutning till företagareverksamhet som fortgår den 31 december 2004. När pension enligt denna lag beviljas vid en pensionsålder som är lägre än 62 år, beviljas pensionen

nedsatt så som bestäms i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda villkoren och grunderna i fribrev som motsvarar minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna. Utan hinder av 1 § 3 mom. 4 punkten gäller denna lag inte företagare enligt 9 mom. som beviljas pension enligt denna lag vid en pensionsålder som är lägre än 62 år.

På företagare som omfattas av anordningen enligt 9 mom. och som före ikraftträdandet nått en pensionsålder som är lägre än 65 år tillämpas de bestämmelser som gäller innan denna lag träder i kraft.

Utan hinder av denna lag har företagare födda före 1947 fortfarande rätt att få barnförhöjning enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av denna lag har företagare födda före 1944 rätt att få individuell

förtidspension enligt 4 e och 19 e § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande, dock så att de beviljas ålderspension efter fyllda 63 år. Också den rätt till återstående tid som utgör villkor för individuell förtidspension definieras enligt 6 a-6 b § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pension räknas ut iaktas bestämmelserna om invalidpension i denna lag. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. På ålderspensionen tillämpas då dock inte 7 h § lagen om pension för arbetstagare.

Beloppet i 7 § 1 mom. motsvarar det löneindexantal som fastställts för 1970.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 22 a §, 26 § 6 mom. och 39 a §, dessa lagrum sådana de lyder, 22 a § i lagarna 564/1993, 1548/1993, 886/1994, 1271/1999, 724/2001 och 633/2002, 26 § 6 mom. i lag 1491/1995 och 39 a § i nämnda lag 564/1993 och lag 981/1994, samt

ändras 20 § 1 mom., 22 c § 1 mom. 2 punkten och 22 c § 2 mom. 2 punkten, 26 § 2 och 3 mom., 31 § 2 mom., 39 § 5 mom. och 43 a §, dessa lagrum sådana de lyder, 20 § 1 mom. i lagarna 670/1985, 837/1998 och 70/2002 samt nämnda lag 633/2002, 22 c § 1 mom. 2 punkten och 22 c § 2 mom. 2 punkten i nämnda lag 1271/1999, 26 § 2 och 3 mom. i senast nämnda lag och lag 1491/1995, 31 § 2 mom. i lag 979/1996, 39 § 5 mom. i lag 837/1998 och 43 a § i nämnda lag 564/1993 samt lagarna 827/1996 och 1368/1999, som följer:

20 §

I folkpension betalas

1) ålderdomspension till en person som fyllt 65 år eller förtida ålderdomspension, minskad på det sätt som bestäms i 25 a § 2 mom., till en person som fyllt 62 år. En person som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (/2002) har dock rätt att få ålderdomspension oavkortad vid 62 års ålder

2) invaliditetspension:

a) till en arbetsoförmögen person som inte har fyllt 65 år, till den som inte har fyllt 20 år likväl endast under de förutsättningar som anges i 39 § 4 mom., eller

b) i de fall som avses i 22 § 1 mom. och 22 b § i form av rehabiliteringsstöd till en arbetsoförmögen person som inte har fyllt 65 år, eller

3) arbetslöshetspension i fall som avses i 22 c § till en långvarigt arbetslös person, född före 1950, som fyllt 60 men inte 65 år och som inte får invaliditetspension eller förtida ålderdomspension enligt denna lag.

22 c §

Berättigad till arbetslöshetspension enligt 20 § 1 mom. 3 punkten är en långvarigt arbetslös försäkrad, förutsatt att

2) han företer ett av arbetslöshetskassan eller

folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han enligt 7 eller 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte längre har rätt till dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och att

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärsarbete och förtjänar minst det belopp som avses i 4 c § 4 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, inte heller

26 §

När folkpension fastställs beaktas likväl inte följande i pensionen ingående förhöjningar eller tillägg eller intjänade pensioner:

1) barnförhöjning och rehabiliteringstillägg som ingår i pensionen enligt en lag, en pensionsstadga eller ett pensionsreglemente som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare,

2) förhöjning enligt 5 § lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002),

3) pensionstillägg enligt 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande tillägg,

4) intjänad pension enligt 5 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande intjänad pension eller pension som intjänats i arbete under tiden för ålderspension,

5) förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (xx/200), inte heller

6) förhöjning som avses i 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare och som grundar sig på tiden efter fyllda 68 år, eller motsvarande förhöjning. En sådan minskning som avses i 5 a § 2 mom. i den nämnda lagen, eller motsvarande minskning, beaktas dock som inkomst.

Med de förmåner som nämns i 1 mom. 1 punkten jämföras pension som avses i den nämnda punkten och som en person, som får ålderdomspension eller förtida ålderdomspension enligt denna lag, skulle få, om han eller hon började få pension omedelbart efter fyllda 63 år.

31 §

Pensionsanstalten kan, antingen på ansökan eller med stöd av en utredning som den själv godkännt, inom två år från den tidpunkt då pensionen indrogs bestämma att invaliditetspensionen på nytt skall utbetalas. Pensionen får härvid utbetalas retroaktivt för den tid under vilken den varit indragen eller för en viss del av denna tid.

39 §

Med avvikelser från vad som bestäms i 3 mom. uppkommer rätten till invaliditetspension vid ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan inträtt, om personen i fråga blivit arbetsförmögen medan han uppburit arbetslöshetspension. Likaså kan en person som fyllt 63 år beviljas invaliditetspension från ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan inträtt, dock tidigast

från och med den tidpunkt då personen har beviljats ålderspension enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

43 a §

Om en person har fått arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (xxx/2002) eller dagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av sjukdom, lyte eller skada för den tid för vilken personen beviljas pension retroaktivt, skall den retroaktiva pensionen innehållas till folkpensionsanstalten eller utbetalas till arbetslöshetskassan till den del som motsvarar den förmån som dessa utbetalat.

Pensionen utbetalas dock till arbetslöshetskassan endast under förutsättning att meddelande enligt 11 kap. 14 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa har gjorts minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Utan hinder av 20 § 1 mom. 1 punkten i denna lag har personer som är födda före 1945 rätt till förtida ålderdomspension enligt den folkpensionslag som gäller före denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag har arbetstagare som är födda före 1944 rätt till individuell förtidspension enligt de bestämmelser som gäller före denna lags ikraftträdande.

Vid tillämpningen av 26 § 2 mom. i denna lag beaktas som inkomst inte en förhöjning enligt 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det lyder vid denna lags ikraftträdande, eller motsvarande förhöjning, om personen i fråga har fyllt 65 år den 1 januari 1980 eller därefter.

På folkpensioner som när denna lag träder i kraft betalas ut tillämpas 26 § 3 och 6 mom. folkpensionslagen, sådana de lyder vid denna lags ikraftträdande.

7.

Lag**om ändring av familjepensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) det inledande stycket i 9 b §, 13 § 2 mom., 15 b § 3 mom. 11 punkten, 21 § 4 mom. och 26 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, det inledande stycket i 9 b §, 13 § 2 mom. och 26 § 2 mom. i lag 982/1994 samt 15 b § 3 mom. 11 punkten och 21 § 4 mom. i lag 982/1996, samt fogas till 15 b § 3 mom., sådant det lyder i lagarna 105/1982 och 54/1985, nämnda lag 982/1996 samt lagarna 916/1998 och 683/2002, nya 12–16 punkter, varvid den nuvarande 12 punkten blir 17 punkt, som följer:

9 b §

En efterlevande make som inte får invaliditetspension, arbetslöshetspension, ålderdomspension eller förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen eller motsvarande pension från utlandet har rätt till fortsättningspension

13 §

Rätten till fortsättningspension upphör för en efterlevande make som beviljas invaliditetspension, arbetslöshetspension, ålderdomspension eller förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen eller motsvarande pension som betalas från utlandet. En efterlevande makes rätt till sådan fortsättningspension som betalas enligt 9 b § 1 punkten upphör även då den efterlevande inte längre har att försörja något barn under 16 år som är berättigat till barnpension.

15 b §

Som årsinkomst räknas likväl inte (prioriterade inkomster)

12) förhöjning enligt 5 § lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002),

13) särskilt stöd enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (xxx/2002),

14) tillägg enligt 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande tillägg,

15) intjänad pension enligt 5 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande intjänad pension,

16) förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier, eller

17) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland, samt förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterade inkomster i 2–5, 7–9 och 11 punkten.

21 §

En efterlevande make som får invaliditetspension, arbetslöshetspension, ålderdomspension eller förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen eller motsvarande pension från utlandet har inte rätt till efterlevandepension. Till en efterlevande make som får ovan nämnd pension betalas dock i begynnelsepension det belopp med vilket begynnelsepensionen skulle överstiga en sådan pension, bostadsbidrag och extra fronttillägg. Vårdbidrag för pensionstagare enligt 30 a § folkpensionslagen och fronttillägg enligt lagen om frontmannapension anses då inte höra till pensionen.

26 §

Rätten till fortsättningspension upphör om

den efterlevande maken beviljas invaliditets- eller arbetslöshetspension enligt
ålderdomspension eller förtida folkpensionslagen eller motsvarande pension
ålderdomspension enligt folkpensionslagen som betalas från utlandet.
eller motsvarande pension som betalas från utlandet. Fortsättningspension betalas inte för
den tid för vilken den efterlevande får _____

_____ Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

8.**Lag****om ändring av 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) 6 § 2 mom. 11 punkten, sådan den lyder i lag 985/1994, samt fogas till 6 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 112/1982, 56/1985, 590/1986, 127/1988 och 473/1991, nämnda lag 985/1994 samt lagarna 981/1996, 915/1998, 1421/2001 och 684/2002, en ny 12 punkt, varvid den nuvarande 12 punkten blir 13 punkt, som följer:

6 §

Som årsinkomst räknas likväl inte (prioriterade inkomster)

11) handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag,

12) förhöjning enligt 5 § lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av

samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002), eller

13) förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterade inkomster i 2, 3, 4, 4 a samt 5–11 punkten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

9.

Lag**om ändring av 7 och 18 § lagen om rehabiliteringspenning**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/1991) 7 § 1 mom. och 18 § 3 mom., av dessa lagrum 18 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1065/1994, som följer:

7 §	18 §
<i>Hinder för betalning av rehabiliteringspenning</i>	<i>Samordning</i>
Rätt till rehabiliteringspenning har inte den som	Om en rehabiliteringsklient retroaktivt beviljas ålderspension eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av någon annan lag, skall den pension eller ersättning som motsvarar rehabiliteringspenningen för samma tid betalas till folkpensionsanstalten, varvid dock skall beaktas 39 § 7 mom. folkpensionslagen och 4 d § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare.
1) inte har fyllt 16 år,	
2) har fyllt 68 år, från ingången av följande kalendermånad,	
3) får förtida ålderdomspension eller ålderdomspension enligt folkpensionslagen (347/1956), eller	
4) får förtida ålderspension eller ålderspension före fyllda 68 år med stöd av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

10.**Lag****om ändring av 15 och 27 § sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/1963) 15 § 4 mom., sådant det lyder i lag 73/2002, och
fogas till 27 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 471/1981, 595/1985, 1500/1995 och 832/1996, ett nytt 7 mom. som följer:

15 §

 Dagpenning betalas högst till utgången av den kalendermånad under vilken den försäkrade fyller 68 år eller vilken omedelbart efterföljs av en sådan månad vid vars ingång den försäkrade börjar uppbära arbetslöshetspension.

fyllt 63 år när den maximitid om 150 betalningsdagar som avses i 19 § 3 mom. gått till ända.

 Denna lag träder i kraft den 2005.
 Lagens 15 § 4 mom. tillämpas på arbetsoförmåga som inträffar under lagens giltighetstid. Om den försäkrade var arbetsoförmögen vid lagens ikraftträdande beaktas den oavbrutna arbetsoförmåga som omedelbart föregått lagens ikraftträdande när självrisktiden fastställs enligt 19 § 1 och 2 mom. och när betalningsdagarna räknas ut enligt 19 § 7 mom.

27 §

 Dagpenningens primärtid, vilken avses i 4 mom., fastställs inte om den försäkrade har

11.

Lag

om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

I denna lag bestäms om förmån som skall betalas för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier. Förmånen betalas när annan än deltidspension beviljas med stöd av

- 1) lagen om pension för arbetstagare (395/1961),
- 2) lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962),
- 3) lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985),
- 4) lagen om sjömanspensioner (72/1956),
- 5) lagen om pension för företagare (468/1969),
- 6) lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969),
- 7) lagen om statens pensioner (280/1966),
- 8) lagen om kommunala pensioner (xxx/2002),
- 9) pensionslagen för evangelisklutherska kyrkan (298/1966),
- 10) lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969),
- 11) folkpensionsanstaltens pensionsstadga eller
- 12) pensionsstadgan för Finlands Bank.

2 §

Rätt till förmånen har en förälder som vårdar ett barn under tre år. Grunden för förmånen är 500 euro per månad, dock inte för den tid föräldern har rätt till fortsatt tillväxt enligt 6 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt någon annan motsvarande lag eller pensionsstadga enligt 1 §. Rätt till förmån har den förälder som har uppburit föräldrpenning under längre tid, om föräldrarna inte uppger någonting annat.

3 §

Rätt till förmån på basis av studier föreligger för högst fem år på grundval av sådana

examensinriktade eller yrkesinriktade studier som enligt lagen om studiestöd (65/1994) berättigar till studiestöd. Grunden för förmånen är 500 euro per månad. Närmare bestämmelser om den kalkylerade studiepenningens verkningar utfärdas genom statsrådets förordning.

- a) den kalkylerade studiepenningen beaktas för högst det maximala antal studieveckor som fastställts för examen eller yrket,
- b) om det är fråga om flera examina eller yrken, det sammanräknade maximala antalet studieveckor enligt apunkten, dock så, att den kalkylerade studiepenningen beaktas för högst 200 studieveckor, varvid 40 studieveckor motsvarar ett års studier.

4 §

För att förmånen skall fås förutsätts att personens förvärvsinkomster enligt en i 1 § avsedd lag eller pensionsstadga uppgår till sammanlagt minst 12 000 euro. Förmånen intjänas dock inte av person som får pension enligt 1 § i nämnda lag.

5 §

Förmånen täcker 1/8 procent per kalendermånad av den grund som anges i 2 och 3 §. Förmånen beräknas och betalas av den pensionsanstalt enligt 10 d § lagen om pension för arbetstagare som sköter pensionsskyddet enligt en lag som avses i 1 §. Pensionsanstalten betalar förmånen från och med den tidpunkt då den pension den beviljat börjar, dock inte tidigare än från och med det att den som ansöker om förmånen har avlagt slutexamen eller utexaminerats för ett yrke eller ett i 2 § avsett barn har fyllt tre år. Om två eller flera pensionsanstalter samtidigt sköter pensionsskydd enligt en i 1 mom. avsedd lag, skall förmån enligt denna lag betalas av den pensionsanstalt där

pensionsskyddet har ordnats på basis av det huvudsakliga förvärvsarbetet.

6 §

Folkpensionsanstalten skall underrätta Pensionsskyddscentralen om sådana uppgifter som den förfogar över och som behövs för fastställandet av förmånen.

7 §

Beträffande förmåner som pensionsanstalten betalar med stöd av denna lag iakttas i tillämpliga delar vad som i en lag eller pensionsstadga enligt 1 § bestäms om behandling av ärenden, meddelande av beslut, betalning och återkrav av pension, erhållande och utlämnande av uppgifter samt om förfarandet för sökande av ändring.

8 §

För att täcka de utgifter och kostnader som Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna åsamkas av förmåner enligt denna lag skall till Pensionsskyddscentralen av statens medel årligen på ansökan av Pensionsskyddscentralen betalas ersättning enligt de grunder som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

Pensionsskyddscentralen gottgör pensionsanstalterna med de medel som erhållits av staten i enlighet med ovan nämnda grunder av social- och hälsovårdsministeriet. Folkpensionsanstalten har rätt att få ersättning för den anmälan som avses i 6 §.

9 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. För den tid som avses i 2 § föreligger rätt till förmån enligt denna lag från och med ikraftträdandet. För studietid föreligger rätt till förmån enligt denna lag för sådana studieveckor som avlagts efter ikraftträdandet.

De belopp som anges i 2 § motsvarar det löneindextal enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare som fastställts för 2002, sådan den lyder den 31 december 2004. Beloppen ändras till nivån vid beräkningstidpunkten så, att de höjs till 2004 års nivå med ovan nämnda löneindex och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 1 november 2002

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

*Bilaga
Parallelltexter*

1.

Lag

om ändring av om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 4 § 4 mom., 4 e §, 4 f § 1 mom. 3 punkten, 6 b och 6 c §, mellanrubriken före 7 §, mellanrubriken före 7 f §, mellanrubriken före 7 g §, mellanrubriken före 7 h §, 8 § 5 och 7—8 mom. samt 11 § 6 och 9 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 4 § 4 mom. i lag 639/1966, 4 e § 1 mom. i lag 630/2002, 4 e § 2 och 3 mom. i lag 375/2001, 4 f § 1 mom. 3 punkten i lag 603/1986, 6 b § 1 och 2 mom. i lag 1057/1997 samt 3 mom. i lag 1040/1998, 6 b § 4 mom., 6 c §, mellanrubriken före 7 §, 4 e § 5 mom. samt 8 § 7 mom. i lag 559/1993, 4 e § 4 mom., mellanrubriken före 7 f §, mellanrubriken före 7 g § samt mellanrubriken före 7 h § i lag 1482/1995, 8 § 5 mom. i lag 991/1996 och 8 mom. i lag 1495/1995 samt 11 § 6 och 9 mom. i lag 654/2000,

ändras 1 § 1 och 4 mom., 1 a § 1 mom., 1 c § 5 mom., 2 §, 3 a §, 4 § 1, 2 och 6 mom., i 4 c § 1 mom. det inledande stycket samt 2 punkten, 4 c § 3 mom., 4 mom. 2 punkten samt 10 och 11 mom., i 4 f § 1 mom. det inledande stycket samt 4 och 7 punkten, 4 f § 3 mom., 4 g § 2 mom., 4 h § 1 mom. 2 punkten, 5, 5 a och 5 b §, 5 c § 3 mom., 6, 6 a, 7, 7 a—7 h §, i 8 § 1—3 och 10 mom. samt det inledande stycket i 4 mom., 8 c § 3 mom., 8 d § 1 mom., 9 § 2 mom. 11 § 2, 3 och 8 mom., 12 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 12 b § 1 och 2 mom., 12 c § 1 mom., 19 b § 5 mom. samt 19 e § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, i 1 § 1 mom. det inledande stycket och 1 punkten, i 4 f § 1 mom. det inledande stycket, 5 b § 1, 2, 4 och 6—8 mom., 6 §, i 6 a § 2 mom. det inledande stycket samt 1—3 och 5 och 6 punkten, 6 a § 4 mom. 2 punkten och 5 mom., 8 § 3 och 10 mom., 8 c § 3 mom. och 12 b § 2 mom. i nämnda lag 559/1993, 1 § 1 mom. 2 och 3 punkten och 4 mom. samt 5 § 1 mom. 1 punkten i nämnda lag 1057/1997, 7 f § 3 mom. i lag 1167/1996, 1 § 1 mom. 4 punkten i lag 593/1978, 1 a § 1 mom. i lag 454/1974, 1 c § 5 mom., 3 a § 1 mom., 4 § 6 mom., 4 g § 2 mom., i 5 § 1 mom. det inledande stycket samt 2 och 3 punkten, 5 § 2 och 3 mom., 5 b § 3 och 5 mom., 6 a § 1 mom. och i 4 mom. det inledande stycket, 7, 7 a och 7 b §, 7 c § 2—4 mom., 7 d och 7 e §, i 7 f § 1 mom. det inledande stycket samt 1 och 2 punkten, 7 f § 2 och 4 mom., 7 g §, 7 h § 2—6 mom., 8 § 1 mom., 8 d § 1 mom., 9 § 2 mom. och 19 e § 1 mom. i nämnda lag 1482/1995, 2 § i lag 147/2002, 3 a § 2 mom. i lag 390/1995, 4 § 1 mom., 4 f § 1 mom. 4 och 7 punkten i nämnda lag 603/1986, 4 § 2 mom., i 4 c § 1 mom. det inledande stycket samt 2 punkten, 4 c § 3, 10 och 11 mom., 5 a §, 7 h § 1 mom. och 12 § 1 mom. 1 punkten i nämnda lag 1263/1999, 4 c § 4 mom. 2 punkten i lag 50/1985, 4 f § 3 mom. samt 5 § 4 och 5 mom. i lag 221/1998, 4 h § 1 mom. 2 punkten i lag xxx/2002, 5 § 6 mom. och 12 § 1 mom. 2 punkten i nämnda lag 630/2002, 5 c § 3 mom. i lag 605/1989, 6 a § 2 mom. 4 punkten och 3 mom. i lag 1544/1993, 6 a § 4 mom. 1 punkten i nämnda lag 1040/1998, 7 c § 1 mom. i lag 79/2001, 7 f § 1 mom. 3—5 punkten i lag 1279/2000, 8 § 2 mom. i nämnda lag 1495/1995 och i 4 mom. det inledande stycket i lag 663/1985 samt 10 mom. i lag 592/1985, 11 § 2 och 3 mom. i lag 459/1986 samt 8 mom. i

nämnda lag 654/2000, 12 b § 1 mom. i lag 979/1993, 12 c § 1 mom. i lag 561/1998 och 19 b § 5 mom. i lag 1331/1999, och
fogas till lagen en ny mellanrubrik före 12 § och en ny 7 i § som följer:

Gällande lydelse

1 §

En arbetsgivare är skyldig att anordna och bekosta pensionsskydd, som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag, för var och en av sina arbetstagare vars arbetsförhållande efter det år *då arbetstagaren fyllde 13 år* har fortgått utan avbrott minst en månad. Arbetstagaren är skyldig att, på det sätt som avses i 12 b §, delta i bekostandet av pensionsskydd som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag. Lagen gäller dock inte arbetsförhållanden :

1) som har börjat sedan arbetstagaren har fyllt 65 år;

2) i vilket arbetsförtjänsten på det sätt som närmare bestäms genom förordning understiger 90 mark per månad;

3) på basis av vilka arbetstagaren med stöd av någon annan lag eller förordning har rätt till pension eller i vilka 1 § 4 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner (72/1956) skall tillämpas på arbetstagaren; eller

4) på grund av vilket arbetstagaren äger rätt till pension enligt sådan pensionsstadga, som gäller arbetstagare, anställd av kommun, av kommunalförbund eller av församling eller religionssamfund, och enligt vilken stadga åt arbetstagare utgående pension till fullt belopp åtminstone motsvarar pension i enlighet med pensionsskyddet enligt i denna lag stadgade grunder.

 När de pensionsgrundande lönerna justeras

Föreslagen lydelse

1 §

En arbetsgivare är skyldig att anordna och bekosta pensionsskydd, som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag, för var och en av sina arbetstagare vars arbetsförhållande har fortgått utan avbrott minst en månad. Arbetstagaren är skyldig att i enlighet med vad som bestäms i 12 b § delta i bekostandet av pensionsskydd som uppfyller minimivillkoren enligt denna lag. Lagen gäller dock inte arbetsförhållanden

1) *i fråga om tid före den kalendermånad som följer efter den under vilken arbetstagaren fyller 18 år;*

2) *efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år;*

3) i vilka arbetsförtjänsten på det sätt som närmare bestäms genom förordning understiger 15,14 euro per månad;

4) på basis av vilka arbetstagaren med stöd av någon annan lag eller förordning har rätt till pension eller i vilka 1 § 4 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner (72/1956) skall tillämpas på arbetstagaren; eller

5) *på basis av vilka arbetstagaren har rätt till pension enligt sådan pensionsstadga, som gäller arbetstagare, anställd av kommun, av samkommun, av församling eller religionssamfund, och enligt vilken stadga till arbetstagare utgående pension till fullt belopp motsvarar åtminstone pensionsskyddet enligt i denna lag stadgade grunder.*

 När de pensionsgrundande arbetsförtjänsterna justeras på det sätt som

Gällande lydelse

på det sätt som avses i 9 §, justeras det gränobelopp om vilket bestäms i 1 mom. 2 punkten på motsvarande sätt.

1 a §

Utför arbetstagare i arbetsförhållande, på grund av vilket pension bestäms enligt lagen den 13 juni 1969 om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/69), även arbete för vilket den erlagda ersättningen icke beaktas vid bestämmandet av pensionen enligt nämnda lag, skall arbetsgivaren, utan hinder av vad i 1 § 1 mom. 3 punkten stadgats, för arbetstagaren anordna och bekosta pensionsskydd enligt denna lag, såvida arbetsförhållandet i övrigt uppfyller de i 1 § stadgade förutsättningarna.

Föreslagen lydelse

avses i 7 b §, justeras det gränobelopp om vilket bestäms i 1 mom. 3 punkten på motsvarande sätt.

1 a §

Utför arbetstagare i arbetsförhållande, på basis av vilket pension bestäms enligt lagen den 13 juni 1969 om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/1969), även arbete för vilket den erlagda ersättningen inte beaktas vid bestämmandet av pensionen enligt nämnda lag, skall arbetsgivaren, utan hinder av vad i 1 § 1 mom. 4 punkten bestämts, för arbetstagaren anordna och bekosta pensionsskydd enligt denna lag, såvida arbetsförhållandet i övrigt uppfyller de i 1 § stadgade förutsättningarna.

1 c §

Om arbete som utförs utomlands har försäkrats frivilligt, anses arbetstagaren till denna del vara anställd i ett nytt arbetsförhållande, *om inte något annat följer av 7 d §*. Samma förfarande skall iaktas när 4 mom. tillämpats vid bestämmandet av den arbetsförtjänst som ligger till grund för pensionen.

Om arbete som utförs utomlands har försäkrats frivilligt, anses arbetstagaren till denna del vara anställd i ett nytt arbetsförhållande. Samma förfarande skall iaktas när 4 mom. tillämpats vid bestämmandet av den arbetsförtjänst som ligger till grund för pensionen.

2 §

Ett anställningsförhållande anses inte ha avbrutits på grund av att företaget har bytt ägare eller innehavare. Vid tillämpningen av denna lag anses ett anställningsförhållande ha upphört vid utgången av den dag för vilken på grundval av anställningsförhållandet senast betalades lön innan anställningsförhållandet bröts eller innan i 4 § 3 mom. angiven arbetsförmåga inträdde eller i 4 e § nämnd individuell förtidspension började. Om arbetet och lönebetalningen under fortgående anställningsförhållande är avbrutna i en följd högst ett år, anses anställningsförhållandet vid tillämpningen av denna lag ha fortgått utan avbrott. Om arbetet och lönebetalningen dock är avbrutna i en följd längre än ett år, anses

2 §

Om en arbetstagares arbetsförtjänst medan arbetsförhållandet alltjämt fortgått under var och en av minst de sex senaste kalendermånaderna har varit mindre än det belopp som nämns i 1 § 1 mom. 3 punkten, kan arbetsgivaren, dock med verkan tidigast från och med ingången av den sjunde kalendermånaden, anmäla arbetsförtjänsten av ett arbetsförhållande som faller inom området för denna lags tillämpning till tillämpningsområdet för lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985).

anställningsförhållandet ha upphört vid utgången av den dag för vilken till arbetstagaren senast betalades poster som i enlighet med 7 e § skall räknas till pensionslönen inom nämnda ett år från det att arbetet och lönebetalningen avbröts.

Fortsätter arbetstagaren att arbeta sedan anställningsförhållandet har upphört med stöd av 2 mom., anses arbetstagaren stå i ett nytt anställningsförhållande inom denna lags tillämpningsområde. En arbetstagare som får i 4 f § nämnd deltidspension anses likaså stå i ett nytt anställningsförhållande inom denna lags tillämpningsområde då arbetstagaren på deltid fortsätter att arbeta.

Om en arbetstagares arbetsförtjänst medan anställningsförhållandet alljämt fortgått under var och en av minst de sex senaste kalendermånaderna har varit mindre än det belopp som nämns i 1 § 1 mom. 2 punkten, kan arbetsgivaren dock tidigast vid utgången av den sjätte kalendermånaden också anmäla att anställningsförhållandet har upphört. Den tid under vilken arbetstagaren fullgjort värnplikt i aktiv tjänst räknas inte heller in i den tid anställningsförhållandet fortgått.

Förändras en arbetstagares såsom regelbunden betraktad arbetstid i ett anställningsförhållande som faller under denna lag och som fortgått i minst tre år i andra än i 2-4 mom. nämnda fall och sjunker arbetstagarens lön samtidigt med minst en fjärdedel eller stiger den med minst en tredjedel, och är förändringen av arbetstiden inte avsedd att vara tillfällig, anses arbetstagaren efter förändringen stå i ett nytt anställningsförhållande, om inte något annat följer av 7 d §. Det nya anställningsförhållandet anses härvid ha börjat vid ingången av den månad som närmast följer efter den månad under vilken förändringen i arbetstiden har skett. Anställningsförhållandet anses dock inte ha avbrutits, om från början av det nya anställningsförhållande, som avses i föregående mening, inte har förflutit två år när pensionsfallet inträffar.

Vad som bestäms i 5 mom. tillämpas, såvida övriga förutsättningar föreligger,

Gällande lydelse

även då förändringen i arbetstiden har skett stegvis, om det på grund av uppgift av arbetstagare eller arbetsgivare blir utrett att lönen har sjunkit eller stigit så mycket som avses i nämnda moment under en period av högst tre år räknat från den första förändringen. Vid jämförelse av arbetsförtjänsterna vid olika tidpunkter skall dessa justeras i enlighet med 9 §. När andra meningen i 5 mom. tillämpas anses förändringen i arbetstiden ha inträffat då arbetstiden första gången förändrades.

Ett anställningsförhållande som har fortgått minst tio år före utgången av det år under vilket arbetstagaren har fyllt 54 år avslutas vid utgången av det nämnda året. Har anställningsförhållandet vid ovan nämnda tidpunkt inte fortgått tio år, avslutas det vid utgången av det år då tioårsgränsen uppnås. Anställningsförhållandet avslutas dock inte längre efter det år under vilket arbetstagaren fyller 62 år. Om arbetstagaren fortsätter att arbeta, anses ett nytt anställningsförhållande härvid föreligga. Anställningsförhållandet anses dock inte ha upphört, om arbetstagarens lön i detta anställningsförhållande har nedgått av ett sådant undantagsskäl som har framkommit innan anställningsförhållandet har avslutats så som avses i detta moment och om förutsättningarna för tillämpning av 7 d § härvid uppfylls.

Utan hinder av vad 5—7 mom. föreskriver om anställningsförhållandets upphörande, anses ett anställningsförhållande ha fortgått utan avbrott vid beräkning av den tid om ett år som avses i 8 § 3 mom. samt vid tillämpning av 4 § 4 mom. och 12 §.

3 a §

Villkoren och grunderna för pensionsskyddet godkänns av social- och hälsovårdsministeriet. I dem får inte utan särskild orsak godkännas skiljaktigheter som är ägnade att försvåra skötseln av pensionsanstalternas gemensamma angelägenheter som avses i denna lag. Ministeriet kan av särskilda skäl även godkänna villkor som beträffande en eller flera förmåner inte uppfyller i denna lag föreskrivna minimikrav, om

1...1..7.

Föreslagen lydelse

3 a §

Villkoren och grunderna för pensionsskyddet godkänns av social- och hälsovårdsministeriet. I dem får inte utan särskild orsak godkännas skiljaktigheter som är ägnade att försvåra skötseln av pensionsanstalternas gemensamma angelägenheter som avses i denna lag. Ministeriet kan av särskilda skäl även godkänna villkor som beträffande en eller flera förmåner inte uppfyller i denna lag föreskrivna minimikrav, om

pensionsskyddet enligt villkoren såsom helhet kan till sitt penningvärde anses motsvara åtminstone nämnda minimiskydd, dock så att pensionen inte kan fastställas till lägre belopp än vad 5 § 1—3 mom. stadgar. Har arbetstagaren rätt att erhålla pension på grund av två eller flera arbetsförhållanden, bestäms hans rätt till pension för ettvar arbetsförhållande enligt villkoren för det sista arbetsförhållandet. Skulle pensionsskyddets kapitalvärde härvid avsevärt förändras, skall pensionens belopp utan hinder av vad 1 mom. stadgar ändras så att det ursprungliga kapitalvärdet bevaras. Om arbetstagaren dock avgår med förtida ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner innan han har fyllt 60 år, beviljas pension enligt denna lag som ålderspension vid pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner, om pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner är lägre än 60 år och som förtida ålderspension om pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner är minst 60 år.

4 §

Arbetstagare har rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension samt hans anhöriga till familjepension enligt denna lag. Grundar sig rätten att erhålla pension på två eller flera arbetsförhållanden, sammanräknas de på varje arbetsförhållande grundade pensionerna på det sätt som stadgas nedan.

Rätt till ålderspension tillkommer en arbetstagare sedan han har fyllt 65 år, under förutsättning att han inte längre står i arbetsförhållande som omfattas av denna lag. Pensionen beviljas från ingången av månaden efter det rätten att erhålla pension uppkommit, likväl tidigast från ingången av den månad som följer på pensionsansökan. Om pension söktes inom tre månader från arbetsförhållandets upphörande, beviljas pensionen likväl från ingången av den månad som närmast följer efter det arbetsförhållandet upphörde. På ansökan beviljas ålderspension i förtid innan arbetstagaren fyllt 65 år, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken han fyllt 60 år. Pensionen beviljas

1...1..7.

pensionsskyddet enligt villkoren såsom helhet kan till sitt penningvärde anses motsvara åtminstone nämnda minimiskydd, dock så att pensionen inte kan fastställas till lägre belopp än vad 5 § föreskriver.

Har arbetstagaren rätt att erhålla pension på grund av två eller flera arbetsförhållanden, bestäms hans rätt till pension för ettvar arbetsförhållande enligt villkoren för det sista arbetsförhållandet. Skulle pensionsskyddets kapitalvärde härvid avsevärt förändras, skall pensionens belopp utan hinder av vad 1 mom. föreskriver ändras så att det ursprungliga kapitalvärdet bevaras. Om arbetstagaren dock avgår med förtida ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner innan han har fyllt 62 år, beviljas pension enligt denna lag som ålderspension vid pensionsåldern enligt lagen om sjömanspensioner så som bestäms närmare i villkor och grunder i fribrev som motsvarar minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna.

4 §

Arbetstagare har rätt att gå i ålderspension under tiden mellan uppnådd 63 och uppnådd 68 års ålder. Arbetstagare har också rätt till invalid-, arbetslöshets- och deltidspension och hans anhöriga till familjepension på det sätt som bestäms i denna lag.

Ålderspension beviljas tidigast från ingången av kalendermånaden efter uppnådd 63 års ålder, dock tidigast från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension. En förutsättning är att arbetstagaren inte längre står i det arbetsförhållande från vilket han pensioneras. Om pension söktes inom tre månader från arbetsförhållandets upphörande, beviljas pensionen likväl från ingången av den kalendermånad som närmast följer efter det arbetsförhållandet upphörde. På ansökan beviljas ålderspension i förtid tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 62 års ålder uppnåtts minskad så som

Gällande lydelse

härvid minskad så som bestäms i 5 a § 2 mom. På förtida ålderspension tillämpas i övrigt vad som i detta moment bestäms om ålderspension.

Förorsakas invaliditet av sjukdom, lyte eller skada, som arbetstagaren var behäftad med vid arbetsförhållandets början, är han berättigad till invalidpension på grund av detta arbetsförhållande endast ifall invaliditeten inträtt tidigast då ett år förflutit från arbetsförhållandets början.

 Invalidpension betalas, om inte något annat följer av 4 d §, från ingången av den månad som följer på den under vilken rätten till pension uppkommit, dock inte retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer efter ansökan om pension. Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av rehabiliteringsstöd enligt 7 mom. för viss tid. Invalidpension indras då pensionstagaren återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen. Rehabiliteringsstöd kan indras, om mottagaren utan giltig orsak har vägrat delta i rehabilitering. Då mottagaren av invalidpension uppnår till ålderspension berättigande ålder, förändras invalidpensionen till ålderspension.

4 c §

Berättigad till arbetslöshetspension är en långvarigt arbetslös arbetstagare som har fyllt 60 år, förutsatt att

 2) han företer ett av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han enligt 26 § 1 eller 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/1984) inte längre har rätt till

1....1..7.

Föreslagen lydelse

bestäms i 5 a § 2 mom. På förtida ålderspension tillämpas i övrigt vad som i detta moment bestäms om ålderspension. *Rätt till pension som intjänats av arbetsförtjänst under tiden för ålderspension föreligger tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåddes.*

 (upphävs)

 Invalidpension betalas, om inte något annat följer av 4 d §, från ingången av den månad som följer närmast på den under vilken rätten till pension uppkommit fram till 63 års ålder. Invalidpension beviljas dock inte retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer närmast efter ansökan om pension. Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av i 7 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. Invalidpension ändras till ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts. Rätt till pension som intjänats under tiden för invalidpension föreligger från sistnämnda tidpunkt under förutsättning att arbetstagaren inte längre står i det arbetsförhållande från vilket han skall pensioneras. Rätt till pension som intjänats under tiden för delinvalidpension föreligger från den tidpunkt då delinvalidpensionen ändras till full invalidpension.

4 c §

Berättigad till arbetslöshetspension är en före 1950 född långvarigt arbetslös arbetstagare när han har fyllt 60 år fram till det att han fyller 63 år, förutsatt att

 2) han företer ett av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han enligt 6 kap. 7 eller 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (/2002) inte längre har rätt till

arbetslöshetsdagpenning, och att

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats arbetstagaren, om han vid tidpunkten för pensionsfallet hade varit berättigad till invalidpension. Till arbetslöshetspensionen läggs dock inte den pensionsdel som grundar sig på den återstående tiden enligt 6 a § 1 mom. eller det arbetspensionstillägg som till denna del enligt 7 f § skall räknas in i pensionen och inte heller barntillägget enligt 7 g § (pensionsdel för återstående tid). Pensionsfallet anses ha inträffat den dag då arbetstagaren uppfyller alla de villkor för arbetslöshetspension som avses i 1 mom. Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärvsarbete och därvid per månad förtjänar minst två gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten; ej heller

När en mottagare av arbetslöshetspension uppnår den ålder som berättigar till ålderspension, ändras arbetslöshetspensionen till ålderspension. Om arbetslöshetspensionen fastställdes med tillämpning av andra meningen i 3 mom. läggs pensionsdelen för återstående tid till ålderspensionen. Pensionsdelen för återstående tid läggs till ålderspensionen också när en arbetslöshetspension som avses i föregående mening med stöd av 9 mom. har ändrats till invalidpension och invalidpensionen senare med stöd av 4 § 6 mom. ändras till ålderspension.

En arbetslöshetspension som enligt 3 mom. inte skall ökas med pensionsdelen för återstående tid betraktas dock som heffektiv pension i enlighet med 6 § 1 mom. och 6 a § när denna lag tillämpas. Ändras en sådan arbetslöshetspension med stöd av 9 mom. till invalidpension betraktas också invalidpensionen som heffektiv pension.

1...1..7.

arbetslöshetsdagpenning, och att

Arbetslöshetspensionen är lika stor som den invalidpension enligt denna lag vilken skulle ha beviljats arbetstagaren, om han vid tidpunkten för pensionsfallet hade varit berättigad till invalidpension. *När pension för återstående tid räknas ut tillämpas dock 6 a, 6 b, 7, 7 b och 7 c § sådana de lyder den 31 december 2004.* Till arbetslöshetspensionen läggs dock inte den pension som grundar sig på återstående tid. Pensionsfallet anses ha inträffat den dag då arbetstagaren uppfyller alla de villkor för arbetslöshetspension som avses i 1 mom.

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärvsarbete och därvid per månad förtjänar minst 500 euro; inte heller

Arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension från och med ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år. När arbetslöshetspensionen ändras till ålderspension tillämpas dock inte bestämmelserna i 7 h §. Om arbetslöshetspensionen fastställdes med tillämpning av andra meningen i 3 mom. läggs pension för återstående tid till ålderspensionen. Pension för återstående tid läggs till ålderspensionen också när en sådan arbetslöshetspension som avses i föregående mening med stöd av 9 mom. har ändrats till invalidpension.

Uppfyller en arbetstagare de villkor som anges ovan i denna paragraf när han fyller 62 år, beviljas han ålderspension så som föreskrivs i 59 § 3 mom.

Gällande lydelse

4 e §

Utan hinder av vad som i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. bestäms om erhållande av full invalidpension har en arbetstagare som är född före 1944 rätt att när han eller hon fyllt 58 år få invalidpension i form av individuell förtidspension, om arbetsförmågan, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom eller henne påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han eller hon skall fortsätta med sitt förvärvsarbete.

En arbetstagare har rätt att få individuell förtidspension också när han eller hon, efter det att ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag har upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsförhållande beviljats pension enligt 9 c § lagen om statens pensioner eller motsvarande bestämmelse i den kommunala pensionsanstaltens pensionsstadga, om inte något annat följer av 10 d § 5 mom.

Ett villkor för beviljande av individuell förtidspension är att arbetstagaren har upphört med förvärvsarbete enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli mindre än det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten. Ett ytterligare villkor är att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension eller ålderspension i en pensionsålder som är lägre än 65 år enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom.

Individuell förtidspension utbetalas tidigast från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension eller om förhandsbeslut enligt 19 e §. Pensionen kan av undantagsskäl betalas retroaktivt, dock för högst ett år före den månad som följer efter den då pensionen söktes.

1...1..7.

Föreslagen lydelse

4 e §

(upphävs)

Invalidpension som beviljats i form av individuell förtidspension indras, om pensionstagaren inte längre uppfyller de villkor för pensionen som stadgas i 1 mom. I övrigt gäller angående pensionen i tillämpliga delar vad som stadgas om full invalidpension.

4 f §

Berättigad till deltidspension är en arbetstagare som har fyllt 58 men inte 65 år och som har övergått till deltidsarbete, förutsatt att

3) på grundvalen av hans till tillämpningsområdet för denna lag hörande arbetsförhållande, den tid som återstår tills pensionsåldern uppnås skulle beaktas när pensionen fastställs, om han blivit arbetsförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar;

4) han under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början i sammanlagt minst fem år har intjänat i 8 § 4 mom. nämnd grundpension eller annan därmed jämförlig, på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension; på grundvalen av arbetsförtjänsten i arbetsförhållanden, på vilka lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden tillämpas, beaktas den pensionsgrundande tiden därvid på det sätt som stadgas i 4 § 5 mom. i nämnda lag;

7) hans förvärvsinkomst har nedgått så, att hans förvärvsinkomst av deltidsarbete som åsyftas i 5 punkten utgör minst 35 och högst 70 procent av de sammanräknade stabiliserade förvärvsinkomsterna av förvärvsarbete som nämns i 2 punkten; dock skall förvärvsinkomsten minst uppgå till det markbelopp som stadgas i 1 § 1 mom. 2 punkten, och minskningen i arbetstiden får inte väsentligt skilja sig från nedgången i förvärvsinkomsterna.

När deltidspension fastställs, betraktas som stabiliserad förvärvsinkomst den pensionsgrundande lönen i det arbetsförhållande, på grundval av vilket vid fastställandet av pension skulle beaktas den

1...1..7.

4 f §

Berättigad till deltidspension är en arbetstagare i åldern 58—67 år som har övergått till deltidsarbete, förutsatt att

(upphävs)

4) han under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början i sammanlagt fem år har intjänat i 8 § 4 mom. nämnd grundpension eller annan därmed jämförlig, på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension; på grundvalen av arbetsförtjänsten beaktas den pensionsgrundande tiden därvid på det sätt som bestäms i 4 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden;

7) hans förvärvsinkomst har nedgått så, att hans arbetsförtjänst av sådant deltidsarbete som åsyftas i 5 punkten utgör minst 35 och högst 70 procent av de sammanräknade stabiliserade förvärvsinkomsterna av förvärvsarbete som nämns i 2 punkten, varvid förvärvsinkomsten dock skall uppgå till minst det *belopp* som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten; minskningen i arbetstiden får likväl inte skilja sig väsentligt från nedgången i *arbetsförtjänsten*.

När deltidspension fastställs, betraktas som stabiliserad förvärvsinkomst den i 7 § c *avsedda förvärvsinkomst för återstående* tid på grundval av vilken arbetstagarens

Gällande lydelse

återstående tiden till pensionsåldern, om arbetstagaren vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar hade blivit arbetsoförmögen. *Om sådant avbrott i arbetsförhållande som avses i 2 § 5 mom. tillämpas på arbetsförhållandet, anses arbetsförhållandet dock ha fortgått utan avbrott när deltidspension fastställs.*

Föreslagen lydelse

invalidpension skulle ha beräknats, om arbetstagaren vid tidpunkten för deltidspensionens början hade blivit arbetsoförmögen.

4 g §

Deltidspensionen skall indras, om arbetstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som stadgas i 4 f §. Beviljas invalid- eller arbetslöshetspension för en tid för vilken deltidspension utbetalts, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen. Om arbetstagaren efter att ha fyllt 65 år fortsätter i deltidsarbete, omvandlas deltidspensionen utan hinder av vad som stadgas på något annat ställe i denna lag till en lika stor ålderspension. När arbetstagaren slutar att deltidsarbete utbetalas den uppskjutna delen av ålderspensionen förhöjd enligt 5 a § 1 mom. och ökad med det belopp som avses i 5 § 6 mom.

Deltidspensionen skall indras, om arbetstagaren inte längre uppfyller de villkor för pension som bestäms i 4 f §. Beviljas invalid- eller arbetslöshetspension för en tid för vilken deltidspension utbetalts, betraktas deltidspensionen som delbetalning på invalid- eller arbetslöshetspensionen. Om arbetstagaren efter att ha fyllt 68 år fortsätter i deltidsarbete, omvandlas deltidspensionen utan hinder av vad som bestäms på något annat ställe i denna lag till en lika stor ålderspension. När arbetstagaren slutar att deltidsarbete utbetalas den uppskjutna delen av ålderspensionen förhöjd enligt 5 a § 1 mom. och ökad med det belopp som avses i 5 §.

Rehabilitering

4 h §

En arbetstagare har rätt att, för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering, om

4 h §

2) förvärvsinkomsten för den i arbetstagarens pension ingående återstående tid som avses i 7 c § är minst 24 000 euro, om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då ansökan gjordes eller då sökandens rehabiliteringsbehov senast skall redas ut

5 §
Pensionsbeloppet är 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen

1) för varje månad av den till pension berättigande tjänstgöringstiden,

2) till den del återstående tid enligt 6 a § 1 mom. medräknas i den till pension berättigande tiden och

3) till den del sådan tid för vilken arbetstagaren har uppburit heffektiv pension medräknas i den till pension berättigande tiden med stöd av 6 c § 1 mom.

Det pensionsbelopp som uträknas enligt 1 mom. 1 punkten är dock

1) 5/24 procent från ingången av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år och

2) 1/12 procent till den del tid före den 1 juli 1962 skall medräknas i tjänstgöringstiden.

Det pensionsbelopp som uträknas enligt 1 mom. 2 och 3 punkten är dock

1) 1/10 till den del återstående tid omfattar eller pension har uppburits för tid efter det att arbetstagaren fyllde 50 år fram till det

1...1..7.

enligt 6 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991); om arbetstagaren redan får invalidpension förutsätts att förvärvsinkomsten för den återstående tiden uppgår till minst det gränslöpp som nämns ovan eller att den återstående tiden enligt den lag som gällde den 31 december 2004 har beaktats i pensionen.

5 §
Pensionen tillväxer årligen på grundval av pensionsgrundande arbetsförtjänst som omfattas av denna lag för ettvarit år med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år, samt på grundval av de pensionsgrundande arbetsförtjänst som pensionstagaren har haft under tid med full invalidpension eller ålderspension,

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år, dock inte om arbetstagaren under denna tid får pension i någon annan form än deltidspension.

Pensionen för den återstående tiden utgör av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c §

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del som den återstående tiden omfattar tiden från ingången av den kalendermånad efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Pension tillväxer också för tid under vilken arbetstagaren har fått full invalidpension på grundval av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c § med

1) 1,5 procent per år till den del som pensionen omfattar tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

Gällande lydelse

han fyller 60 år och

2) 1/15 procent till den del återstående tid omfattar eller pension har uppburits för tid efter det att arbetstagaren fyllde 60 år.

Deltidsarbete som utförs vid sidan av deltidspension utökar pensionen på det sätt som bestäms ovan.

För en arbetstagare som har uppburit deltidspension utökas ålderspensionen för tiden i deltidspension med ett belopp som för varje månad under vilken arbetstagaren har fått deltidspension är 1/16 procent av den pensionsgrundande lönen, och invalidpensionen på motsvarande sätt med ett belopp enligt 1 mom. 1 punkten och 2 mom. 1 punkten. Som pensionsgrundande lön beaktas härvid den skillnad i förvärvsinkomsterna enligt 5 c § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension första gången har bestämts. Om med pension för deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension sammanräknas pension som intjänas för återstående tid enligt 6 a §, intjänas pension för denna tid i enlighet med 3 mom. även för den skillnad i förvärvsinkomsterna som avses ovan.

5 a §

Börjar pensionen senare än vid ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren fyllde 65 år, höjs den enligt 8 § samordnade pensionen med 0,6 procent för varje månad varmed begynnelsepunkten för pensionen uppskjutits.

Beviljas pension enligt 4 § 2 mom. i förtid, minskas pensionen med 0,4 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av den månad som följer efter den då pensionsåldern uppnås. Minskningen beräknas på den enligt 8 §

1...1..7.

Föreslagen lydelse

2) 1,3 procent per år till den del som pensionen omfattar tid från ingången av den kalendermånad efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

För sådan tid under vilken arbetstagaren har fått delinvalidpension tillväxer pensionen med de tillväxtprocentsatser som nämns i 3 mom. på grundval av hälften av den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c §.

När pensionstillväxten per månad beräknas används 1/12 av den tillväxtprocent som nämns i 1-3 mom. som tillväxtprocent.

Pension för deltidarbete som utförs vid sidan av deltidspension tillväxer på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

För en arbetstagare som har uppburit deltidspension utökas invalidpensionen med 1/8 procent och ålderspensionen med 1/16 procent av den nedsättning av förvärvsinkomsten som det föreskrivs om nedan för varje månad för vilken arbetstagaren har fått deltidspension. När pensionen bestäms är härvid nedsättningen av inkomsten den skillnad mellan arbetsförtjänsterna enligt 5 c § 1 mom. på grundval av vilken arbetstagarens deltidspension för första gången har räknats ut. Om pension för återstående tid räknas med i pension som tjänas in genom deltidarbete som utförts vid sidan av deltidspension, skall pension för återstående tid räknas ut enligt 2 mom. 2 punkten också i fråga om den nedsättning av förvärvsinkomsten som avses ovan.

5 a §

Börjar ålderspensionen senare än från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren fyllde 68 år, höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad varmed begynnelsepunkten för pensionen uppskjuts.

Beviljas ålderspension enligt 4 § 2 mom. i förtid, minskas pensionen med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av den månad som följer på den månad under vilken arbetstagaren fyller 63 år. Minskningen beräknas på den pension som arbetstagaren

samordnade pension som arbetstagaren har intjänat fram till begynnelsestidpunkten för pensionen. Om härvid det arbetsförhållande som ligger till grund för den icke i förtid beviljade pensionen upphör före uppnådd pensionsålder, fogas den pension som intjänats genom nämnda arbetsförhållande till ålderspensionen så ändrad att den motsvarar arbetstagarens ålder vid begynnelsestidpunkten för den pension som beviljas på grundvalen härav.

5 b §

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delpension. Full invalidpension beviljas arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 4 § 3 mom., är nedsatt åtminstone under ett år med minst $3/5$. Även individuell förtidspension beviljas som full invalidpension. I annat fall beviljas invalidpensionen som delpension.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärsarbete och härvid förtjänar det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten eller mera, kan utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. individuell förtidspension utbetalas enligt samma belopp som delpension enligt 3 mom. Överstiger pensionstagarens förvärsinkomster dock $3/5$ av den pensionsgrundande lönen, utbetalas pensionen inte utan lämnas vilande.

Beloppet av full invalidpension fastställs enligt 5 § 1—3 mom. Delpensionen utgör hälften av full pension.

Förändras en invalidpensionstagares arbetsförmåga så att förändringen enligt 1 mom. inverkar på pensionens storlek, och kan förändringen med beaktande även av den tid som redan har förflutit antas bli bestående under åtminstone ett år, justeras pensionens belopp på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte annat följer av stadgandena i 4 d §. Pensionen minskas dock inte för den tid för vilken den redan har utbetalts och höjs inte för längre tid än sex månader före den kalendermånad som närmast följer efter pensionstagarens justeringsansökan eller

1...1..7.

har intjänat fram till begynnelsestidpunkten för pensionen.

Utän hinder av vad som bestäms i 4 § 2 mom. och ovan i 2 mom. har en arbetstagare som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (/2002) rätt att få oreducerad ålderspension vid 62 år ålder.

5 b §

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som *delinvalidpension*. Full invalidpension beviljas arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 4 § 3 mom., är nedsatt åtminstone under ett år med minst $3/5$. I annat fall beviljas invalidpensionen som *delinvalidpension*.

Beloppet av full invalidpension fastställs enligt 5 § 1—3 mom. *Delinvalidpensionen* utgör hälften av full pension.

Förändras en invalidpensionstagares arbetsförmåga för minst ett år så att förändringen enligt 1 mom. inverkar på pensionens storlek, justeras pensionens belopp från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte annat följer av bestämmelserna i 4 d §.

Om pensionstagaren har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av den kalendermånad som följer efter det att han återfått arbetsförmågan. Rehabiliteringsstöd kan dras in, om mottagaren utan giltig orsak har vägrat delta i rehabilitering. Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas om pensionstagaren förvärsarbetar tillfälligt.

Gällande lydelse

pensionsanstaltens justeringsåtgärder. Invalidpension som har beviljats i form av delpension ändras på ansökan av pensionstagaren till individuell förtidspension från ingången av månaden närmast efter den under vilken pensionstagaren har uppfyllt de villkor som stadgas i 4 e § 1 och 2 mom., dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer efter ansökan

Indragen invalidpension kan betalas ut i form av delpension även för kortare tid än ett år. Delpension kan betalas som full pension under den rehabiliteringstid som avses i 4 j § 1 och 2 mom.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjat förvärvsarbeta, varav det enligt 2 mom. följer att pensionen skall betalas enligt samma belopp som delpension eller att den inte alls får utbetalas, ändrar pensionsanstalten pensionsbeloppet eller avbryter pensionsutbetalningen räknat från följande möjliga betalningsperiod. I dessa fall kan pensionsanstalten återkräva de pensionsrater som har betalats utan grund räknat från det att pensionstagaren började förvärvsarbeta

Då arbetet upphör eller minskar så att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension till fullt belopp eller enligt samma belopp som delpension, börjar vilande individuell förtidspension utbetalas räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Av undantagsskäl kan pensionen betalas retroaktivt, dock högst för ett år före den månad som följer efter ansökan.

Vilande individuell förtidspension kan på ansökan av pensionstagaren dras in räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Om krav på ny utbetalning av vilande individuell förtidspension inte framställs inom fem år räknat från avbrottet, anses det utan särskilt beslut att förtidspensionen upphör vid utgången av denna tid.

Föreslagen lydelse

När förändringar i arbetsförmågan eller återfående av arbetsförmågan bedöms eller avbrytande av invalidpension övervägs, beaktas förändringar i arbetstagarens arbetsförtjänst. Om arbetsförtjänsten är minst 40 men högst 60 procent av den genomsnittliga inkomst på grundval av vilken den intjänade invalidpensionen har fastställts, justeras pensionen så att den blir en delinvalidpension. Om arbetsförtjänsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten, dras invalidpensionen in eller avbryts utbetalningen av den.

Invalidpensionen justeras, avbryts eller dras in på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ på de villkor som anges ovan i 1 och 3—5 mom. Pensionen justeras dock inte för en längre tid än ett år före den närmast följande kalendermånaden efter pensionstagarens ansökan om justering eller pensionsanstaltens vidtagande av justeringsåtgärder. Om en invalidpension vars utbetalning avbrutits dras in, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrytandet.

Indragen invalidpension kan betalas ut i form av rehabiliteringsstöd även för kortare tid än ett år. Delinvalidpension kan betalas som full pension under sådan rehabiliteringstid som avses i 4 j §.

5 c §

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den i *enlighet* med 8 §

Deltidspensionens maximibelopp är 75 procent av den pension som arbetstagaren

samordnade pensionen som arbetstagaren har intjänat enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. innan deltidspensionen börjar. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga och den gränsdragning som avses här minskar deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar och föreskrifter och i förhållande till de pensionsrätter som har intjänats enligt dem.

6 §

Såsom till pension berättigande tjänstgöringstid räknas för varje arbetsförhållande den tid under vilken arbetsförhållandet, den tid som avses i 1 § 1 mom. medräknad, har fortgått fram till 65 års ålder efter det arbetstagaren fyllt 23 år. Härvid beaktas dock inte den tid för vilken arbetstagaren medan arbetsförhållandet pågår har rätt att uppbära sådan grundpension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom., vars storlek har fastställts med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst (heleffektiv pension).

Såsom till pension berättigande tjänstgöringstid räknas även hälften av den tid under vilken en arbetstagares arbetsförhållande, som var gällande den 8 juli 1961, före den 1 juli 1962 fortgått efter det han fyllt 23 år.

6 a §

Om arbetsförmågan har börjat innan 360 dagar har förflutit efter att arbetsförhållandet upphörde, skall även tiden mellan arbetsförmågans början och pensionsåldern (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid när den invalidpension som beviljas på grundval av detta arbetsförhållande fastställs. En förutsättning är dock att arbetstagaren under det år då arbetsförmågan började och de omedelbart föregående tio

1....1..7.

har tjänat in enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. samt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (/2002) innan deltidspensionen börjar. Om arbetstagaren har rätt till deltidspension också enligt någon annan lag eller pensionsstadga och tillämpningen av den gräns som avses här minskar deltidspensionen, görs minskningen mellan dessa lagar och stadgor i proportion till de pensionsrätter som har intjänats enligt dem.

6 §

Såsom till pension berättigande räknas sådana förvärvsinkomster som är försäkrade i enlighet med 1 § och som arbetstagaren har förtjänat från ingången av kalendermånaden efter den kalendermånad under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåtts.

6 a §

Till pension berättigar också följande förmåner eller de arbets- och förvärvsinkomster som de grundar sig på:

- 1) sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen (364/1963) som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning och som hänför sig till den tid för vilken dagpenning har utbetalats till arbetstagaren,
- 2) inkomst som ligger till grund för

Gällande lydelse

kalenderåren i minst 12 månader har handhaft sådant förvärvsarbete som berättigar till grundpension enligt 8 § 4 mom. och skall försäkras i Finland. När ovan nämnda tid om 12 månader räknas ut betraktas såsom till pension berättigande tid en sådan kalendermånad under vilken arbetstagaren har haft sådana inkomster som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, dock under förutsättning att inkomsterna för hela kalenderåret uppgår till minst det markbelopp som nämns i lagens 5 § 2 mom. En kalendermånad under vilken arbetstagaren har haft sådana inkomster som avses i lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande beaktas på motsvarande sätt, om inkomsterna för hela kalenderåret uppgår till minst det markbelopp som nämns i den sistnämnda lagens 3 § 2 mom. Vid beräkandet av de 360 dagar som avses i 1 mom. beaktas inte de dagar då arbetstagaren

- 1) har haft studieledighet enligt lagen om studieledighet (273/79),
- 2) har fått personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/90), statstjänstemannalagen [(755/86)], grundskolelagen (476/83) eller gymnasielagen (477/83),
- 3) har fått utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90),
- 4) har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd, för högst 180 dagar, dock sammanlagt högst för ett antal dagar som motsvarar det maximiantal som stadgas i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
- 5) har fått rehabiliteringspenning enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. eller enligt lagen om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, eller
- 6) har fått dagpenning enligt

Föreslagen lydelse

alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (/2002),
 3) inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa under förutsättning att dagpenningen har erhållits i egenskap av sådan löntagare som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller sådan företagare som avses i nämnda lags 1 kap. 6 § 2 mom.,
 4) inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (/2002),
 5) inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. lagen om utkomstskydd för arbetslösa,
 6) inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000),
 7) arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991), eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,
 8) sådan arbetsinkomst, som ligger till grund för sjukdagpenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken dagpenningen har utbetalats till arbetstagaren,
 9) arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, om arbetstagaren inte får sjukdagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av denna ersättning för förlorad inkomst.
 Grund för pensionen utgör 100 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för den förmån som avses i 1 mom. I punkten, 75 procent av den inkomst som ligger till grund för de förmåner som avses i 2—3

sjukförsäkringslagen (364/63) under de tre senaste åren innan sådan arbetsförmåga som avses i denna lag började; med dessa dagar jämställs dagar för vilka dagpenning hade betalats om inte arbetstagaren hade fått i 27 § 1 mom. sjukförsäkringslagen angiven motsvarande ersättning för arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada med stöd av någon annan lag.

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning med stöd av 26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan de i 1 eller 2 mom. avsedda 360 dagarna har förflutit efter att arbetsförhållandet upphörde, skall den återstående tiden räknas såsom till pension berättigande tid när den invalidpension som beviljas på grundval av detta arbetsförhållande fastställs.

Den återstående tiden räknas såsom till invalidpension berättigande tid även på grundval av ett sådant arbetsförhållande efter vars upphörande arbetstagaren under en högst nio år lång tid mellan den tidpunkt då de i 1 och 2 mom. avsedda 360 dagarna har förflutit och den tidpunkt då arbetsförmågan börjat har haft ett barn som är yngre än tre år och som avses i 4 a § 1 mom. Härvid förutsätts dock att

1) arbetstagaren på grund av detta barn har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller stöd för hemvård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), och

2) den återstående tiden inte räknas såsom till pension berättigande enligt 1—3 mom.

Vad som ovan stadgas beträffande återstående tid tillämpas endast om arbetstagaren har varit bosatt i Finland minst fem år innan han blev arbetsförmögen. Av särskilda skäl kan pensionsskyddscentralen dock besluta att förutsättningen i fråga om boende inte skall tillämpas.

6 b §

Återstående tid räknas såsom till pension berättigande på grundval av ett arbetsförhållande som har fortgått minst sex månader, förutsatt att pensionslönen enligt 7 § uppgår till minst det gränsbelopp

1...1..7.

punkten och 65 procent av den inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för de förmåner som avses i 4—9 punkten. Om emellertid en förmån som avses i 1 punkten därför att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, är den nämnda grunden 500 euro i månaden.

Moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenningperiod förtärlig till pension enligt denna lag så, att intjänandetiden med den tid som avses i 1 mom. 1 punkten medräknad är sammanlagt 12 månader per barn (fortsatt tillväxt). Grunden för den fortsatta tillväxten är den arbetsinkomst som ligger till grund för en sådan förmån som avses i 1 mom. 1 punkten. Om emellertid den nämnda förmånen därför att förvärvsinkomster saknas eller de har varit låga har betalats till ett belopp motsvarande minimidagpenning, är den nämnda grunden 500 euro i månaden. Rätt till fortsatt tillväxt har dock den förälder som har uppburit föräldradagpenning under längre tid, om föräldrarna inte uppger något annat.

6 b §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

som nämns i 1 § 1 mom. 2 punkten.

Den återstående tiden räknas dock såsom till pension berättigande också på grundval av något annat arbetsförhållande än ett sådant som uppfyller villkoren enligt 1 mom., om arbetstagaren inte på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande eller företagaverksamhet som har börjat före förstnämnda arbetsförhållande har rätt till heffektiv pension som nämns i 6 § 1 mom.

Om arbetstagaren, sedan det till återstående tid berättigande arbetsförhållandet har upphört, på grundval av ett annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagaverksamhet har blivit berättigad till heffektiv pension som avses i 6 § 1 mom., tillämpas inte bestämmelserna i 6 a § på det tidigare arbetsförhållandet. Arbetstagaren anses härvid ha förvärvat ovan avsedda rätt till pensionskydd enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden vid den tidpunkt då hans sammanlagda arbetsförtjänst i arbetsförhållanden som avses i nämnda lag, innan han drabbats av den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör huvudsaklig orsak till arbetsoförmågan, har uppgått till det gränsbelopp på minst 800 mark som förutsätts i 7 § 1 mom. i nämnda lag.

En arbetstagare som har fyllt 55 år anses dock inte ha förvärvat sådan i 3 mom. nämnd rätt till heffektiv pension på grundval av ett arbets- eller tjänsteförhållande genom vilket arbetstagaren har sysselsatts enligt 18 § 3 mom. sysselsättningslagen (275/87) eller, ifall det är fråga om någon annan arbetsgivare än staten eller en kommun, enligt motsvarande förfarande (garanterat arbete) och den pensionsgrundande lönen i detta arbetsförhållande är mindre än motsvarande lön som har uträknats på grundval av det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet. Om arbetstagaren inte har förlorat sin rätt till återstående tid på grundval av ett tidigare arbets- eller tjänsteförhållande vid den tidpunkt då hans garanterade arbete började, anses han inte vid tillämpningen av detta moment till följd av det garanterade arbetet ha förlorat sin

1...1..7.

rätt till återstående tid från det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet.

6 c §

Skall till en arbetstagare som har invalidpension fastställd enligt 6 a § senare betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsförmåga, räknas i fråga om det arbetsförhållande på vilket denna paragraf hade tillämpats såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken han var berättigad till den tidigare pensionen efter det han hade fyllt 23 år.

Om till en arbetstagare som har uppburit invalidpension fastställd enligt 6 a § senare skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Fastställs heffektiv pension, som avses i 6 § 1 mom. och som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande eller på företagareverksamhet, på grund av ny arbetsförmåga enligt samma grunder som den tidigare pensionen, beaktas inte det arbets- eller tjänsteförhållande eller den företagareverksamhet som har fortsatt efter det att den tidigare pensionen upphörde såsom till pension berättigande.

Beviljas en arbetstagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsförmågan hade börjat när rehabiliteringsbeslutet fattades.

7 §

Den pensionsgrundande lönen (pensionslönen) fastställs särskilt för varje arbetsförhållande. Pensionslönen räknas ut på arbetsförtjänsterna för de högst 10 sista kalenderåren före det år då arbetsförhållandet upphörde (urvalsår). Det år då arbetsförhållandet upphörde beaktas

1...1..7.

6 c §

7 §

Då pensionen räknas ut bestäms arbetsförtjänsten enligt samma grunder som tillämpas vid förskottsinnehållning av skatt, dock så att semesterersättning som skall betalas då ett arbetsförhållande upphör inte beaktas.

När pensionsskydd ordnas för arbete

Gällande lydelse

dock som ett urvalsår, om arbetsförhållandet har fortgått under högst tre kalenderår eller hela det år då arbetsförhållandet upphörde. Då pensionslönen räknas ut justeras arbetsförtjänsterna för urvalsåren enligt 9 §. Då pensionslönen räknas ut beaktas inte de urvalsår och motsvarande inkomster under vilka medeltalet av inkomsterna understiger 50 procent av medeltalet av arbetsförtjänsterna för samtliga urvalsår. De år som lämnas obeaktade på detta sätt kan dock utgöra högst en tredjedel av antalet urvalsår.

Pensionslönen utgör medeltalet per månad av arbetsförtjänsterna för de kalenderår som har beaktats på ovan nämnt sätt.

Då pensionslönen räknas ut beaktas dock inte den tid för vilken arbetstagaren har varit berättigad till heffektiv pension enligt 6 § 1 mom. och inte heller tiden efter det att arbetstagaren har fyllt 65 år. Om ett arbetsförhållande har avslutats enligt 2 § 5 mom., anses det dock vid tillämpningen av denna paragraf att arbetsförhållandet har fortgått utan avbrott, ifall pensionens belopp blir större om det räknas ut på detta sätt.

Social- och hälsovårdsministeriet kan meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

7 a §

Då pensionslönen räknas ut avdras från arbetsförtjänsten för vart och ett urvalsår ett belopp som motsvarar det i 12 b § avsedda procenttal för arbetstagarnas pensionsavgift som fastställts för kalenderåret i fråga.

Arbetsförtjänsten minskas dock inte på grund av arbetstagarnas pensionsavgift med mera än det relativa belopp med vilket den relativa ökningen av förtjänstnivån överstiger den relativa prisökningen räknat från det tredje kvartalet 1992 fram till utgången av det tredje kvartalet av det kalenderår som föregått året för intjänande av nämnda arbetsförtjänst. Varje år avdras dock minst det relativa belopp som fastställts för föregående kalenderår.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer för varje kalenderår en koefficient för det avdrag som avses i 1 och 2 mom.

1...1..7.

Föreslagen lydelse

utomlands och när pensionen räknas ut anses såsom vederlag för arbetet sådan lön som skulle betalas för motsvarande lön i Finland eller sådan lön som annars kan anses motsvara arbetet (försäkringslön).

Har ersättning för arbete avtalats att helt eller delvis betalas i form av betjäningssavgift eller frivilliga gåvor av allmänheten, anses genom den erhållen inkomst såsom arbetsförtjänst som avses i denna paragraf.

7 a §

Då *pensionen* räknas ut avdras från arbetsförtjänsten för vart och ett år ett belopp som motsvarar det i 12 b § avsedda procenttal för arbetstagarnas pensionsavgift som fastställts för året i fråga.

7 b §

Räknas den återstående tiden såsom pensionsberättigande tid på grundval av ett arbetsförhållande som har fortgått kortare tid än sex månader, skall pensionslönen för den återstående tiden fastställas på grundval av arbetsförhållanden som avses i denna lag och som har fortgått under den tid om 360 dagar som nämns i 6 a § och under året närmast före denna tidsperiod. Såsom pensionslön används härvid medeltalet per månad av de löner som bestäms enligt 7 § och som vägts med de pensionsberättigande tiderna för de arbetsförhållanden som har fortgått under nämnda tidsperiod, varvid av dessa arbetsförhållanden fulla månader inom tidsperioden beaktas såsom pensionsberättigande tid, dock sammanlagt högst tolv månader räknat från pensionsfallet.

Om arbetstagaren under den tid som nämns i 1 mom. samtidigt har varit i två eller flera arbetsförhållanden som avses i denna lag, sammanräknas vid tillämpningen av denna paragraf pensionslönerna för dessa arbetsförhållanden under den pensionsberättigande tid som har pågått samtidigt.

7 c §

Om det i de kalenderår som avses i 7 § ingår sådan oavlönad särskild moderskapsledighet, moderskaps- eller föräldraledighet eller vårdledighet som avses i 4 kap. 1 och 3 § arbetsavtalslagen (55/2001), uträknas den pensionsgrundande lönen med avvikelse från 7 § så att såsom kalenderår beaktas högst de tio sista av de kalenderår som inte inbegriper oavlönad tid av nämnda slag.

Om sådan oavlönad tid som avses i 1 mom. dock ingår i alla kalenderår under arbetsförhållandet eller om inget av de kalenderår som valts ingår i de tio sista kalenderåren under ett arbetsförhållande, anses som pensionslön medeltalet av de inkomster som har erhållits på grundval av tid i arbete och som motsvarar den stabiliserade inkomstnivån före

1...1..7.

7 b §

De inkomstgränser och belopp som anges i denna lag samt inkomsten för vart och ett av de år för vilket pensionen räknas ut justeras med en koefficient i vilken vägningskoefficienten för förändringar i lönenivån utgör 0,8 och vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån 0,2 (lönekoefficienten). Social- och hälsovårdsministeriet fastställer lönekoefficienten för varje kalenderår på det sätt som bestäms närmare genom förordning.

Pension för återstående tid

7 c §

Då invalidpensionen räknas ut skall även tiden från ingången av månaden efter den månad under vilken arbetsoförmågan började till utgången av den kalendermånad då arbetstagaren fyller 63 år (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid. En förutsättning är dock att arbetstagaren under det år då arbetsoförmågan började och de omedelbart föregående tio kalenderåren har haft minst 12 000 euro i sådana förvärvsinkomster som omfattas av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom.

Den förvärvsinkomst som pensionen för den återstående tiden grundar sig på (förvärvsinkomst för den återstående tid) bestäms på grundval av de förvärvsinkomster enligt en lag eller

Gällande lydelse

arbetsförhållandets upphörande.
Pensionslönen bestäms dock enligt förutsättningarna i 7 eller 7 d §, ifall den blir större om den räknas ut på detta sätt. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av denna paragraf.

Föreslagen lydelse

pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. vilka arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började (granskningstid). Om arbetsförmågan börjar årets sista dag räknas detta år in i granskningstiden. När inkomsten för den återstående tiden bestäms skall årsinkomsterna justeras enligt 7 b §. Inkomsten för den återstående tiden är summan av de på så sätt justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med sextio.

När inkomsten för den återstående tiden bestäms medräknas också en under granskningstiden erhållen, med lönecoefficienten justerad inkomst eller arbetsinkomst som ligger till grund för en sådan förmån som nämns i 6 a §.

Om arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd, beaktas såsom förvärvsinkomst 1 000 euro för varje hel månad under vilken nämnda förmån har erlagts när inkomsten för den återstående tiden bestäms.

Om arbetstagaren när inkomsten för den återstående tiden bestäms inte utöver sådana inkomster som avses i 3 och 4 mom. har haft sådana förvärvsinkomster som avses i 2 mom. under granskningstiden, har arbetstagaren inte rätt till pension för den återstående tiden.

Om arbetstagarens förvärvsinkomster under granskningstiden är mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av ett barn under tre år och pensionsskyddet till följd av detta skulle ha sjunkit med minst 20 procent, används, utan hinder av vad som bestäms ovan i denna paragraf, på ansökan av arbetstagaren såsom inkomst enligt 7 c § 1 mom. den arbetsinkomst som barnavårdstiden inte har minskat. Härvid beaktas dock förvärvsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

7 d §

Om det av arbetstagarens eller förmånstagarens uppgifter framgår att

1...1..7.

7 d §

Utan hinder av vad som bestäms i 7 c § 2 mom. skall när inkomsten för den

pensionslönen i arbetstagarens eller förmånslåtarens arbetsförhållande som omfattas av denna lag, av något undantagsskäl som yppat sig högst tio år före pensionsfallet är lägre än hans enligt 9 § justerade pensionslön i samma arbetsförhållande, innan ett sådant skäl yppade sig, under så lång tid att den större lönen kunde anses såsom stabiliserad, och om denna omständighet har en inverkan om minst 20 procent på pensionsskyddet, anses såsom pensionslön i detta arbetsförhållande den genomsnittliga arbetsförtjänst som arbetstagaren hade haft om nämnda skäl inte hade funnits.

Om arbetstagaren eller förmånstagaren lämnar upplysningar som kan anses vara tillräckliga, skall 1 mom. iakttas även om undantagsskälet har yppat sig tidigare än tio år före pensionsfallet.

Om det framgår att pensionslönen av något undantagsskäl så som avses i 1 mom. är högre än den stabiliserade arbetsförtjänsten, kan pensionslönen sänkas på samma sätt.

Utan hinder av vad 2 § 3 och 4 mom. stadgar om ett arbetsförhållandes upphörande på grund av en förändring i arbetstiden, anses arbetsförhållandet i fråga vid tillämpningen av denna paragraf ha fortgått utan avbrott.

Social- och hälsovårdsministeriet kan meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

7 e §

Då pensionslönen räknas ut bestäms arbetsförtjänsten enligt samma grunder som tillämpas vid förskottsinnehållning av skatt, dock så att semesterersättning som skall betalas då ett arbetsförhållande upphör inte beaktas.

När pensionsskydd ordnas för arbete

1...1..7.

återstående tiden bestäms även inkomster som erhållits under det år då arbetsförmågan började beaktas fram till utgången av månaden före den månad då arbetsförmågan började, om

1) arbetstagaren inte under ett enda år under granskningstiden har sådana förvärvsinkomster som enligt 7 c § 2—3 och 6 mom. beaktas när inkomsten för den återstående tiden bestäms,

2) om arbetstagaren har sådana förvärvsinkomster som avses i 1 punkten endast under det år då arbetsförmågan började eller det föregående året.

Om arbetstagaren har blivit arbetsförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han fyller 23 år, är granskningstiden, utan hinder av vad som bestäms i 7 c § 2 mom., tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av månaden före den månad då arbetsförmågan började. Härvid är inkomsten för den återstående tiden summan av de enligt 7 b § justerade förvärvsinkomster som erhållits under granskningstiden delad med det antal månader som ingår i samma period.

Inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag utgör samma relativa andel av summan av de inkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2—3 och 6 mom. samt ovan i 1 mom. som de förvärvsinkomster som omfattas av denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1—2 och 10—13 punkten under den granskningstid som avses i 7 c § 2 mom.

Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om tillämpningen av 7 c och 7 d §.

7 e §

Skall till en arbetstagare som har invalidpension senare betalas pension på grund av ålder eller ny arbetsförmåga, räknas såsom till pension berättigande tid även den tid för vilken han var berättigad till den tidigare pensionen. När pensionen för denna tid bestäms, används när

Gällande lydelse

utomlands och när pensionslönen räknas ut skall dock såsom arbetsförtjänst som ligger till grund för pensionen anses sådan lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland eller lön som annars kan anses motsvara arbetet.

Har ersättning för arbete avtalats att helt eller delvis betalas i form av betjäningssavgift eller frivilliga gåvor av allmänheten, anses genom dem erhållen inkomst såsom arbetsförtjänst som avses i denna paragraf.

7 f §

Annan pension än deltidspension höjs med ett arbetspensionstillägg, om arbetstagaren har fått

- 1) dagpenning avvägd enligt förtjänsten med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa antingen såsom löntagare enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller såsom i 1 a § 1 mom. 1—3 punkten lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedd person som idkar företagsverksamhet,
- 2) förtjänststöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning,
- 3) personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragetsfonden, statstjänstemannalagen, grundskolelagen eller gymnasielagen,
- 4) vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), eller
- 5) rehabiliteringspenning enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. eller enligt lagen

1...1..7.

Föreslagen lydelse

pensionen räknas ut den tidigare pensionens förvärvsinkomst för återstående tid som grund. Om arbetstagaren har rätt till återstående tid på grundval av fler än en lag som nämns i 8 § 4 mom. 1,2 eller 10—13 punkten, räknas pensionstiden som tid som berättigar till pension endast en gång. Om till en arbetstagare som har uppburit invalidpension skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Beviljas en arbetstagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsförmågan hade börjat vid ingången av rehabiliteringspenningensperioden.

7 f §

Om en arbetstagare har rätt till återstående tid på grundval av en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. 3—5 eller 7—9 punkten, har arbetstagaren inte rätt till återstående tid enligt 7 c och 7 d §.

Om en arbetstagare hade rätt till pension för återstående tid enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft också på grundval av ett av denna lag omfattat arbetsförhållande som pågick samtidigt som ett arbets- eller tjänsteförhållande som omfattas av en sådan lag eller pensionsstadga som nämns i 1 mom., tillämpas utan hinder av vad som föreskrivs i 1 mom. bestämmelserna i 7 c §, dock så att inkomster som omfattas av en pensionslag eller pensionsstadga för den offentliga sektorn som avses i 1 mom. inte beaktas när inkomsten för den återstående tiden räknas ut.

om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsbestämmelserna inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som tillägg till pensionen.

I 1 mom. nämnd förmån berättigar inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats

1) för tiden före ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har fyllt 23 år,

2) för tiden före det kalenderår under vilket arbetstagaren första gången har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagareverksamhet som berättigar till pension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom., eller för det nämnda kalenderåret,

3) för det kalenderår under vilket arbetstagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagareverksamhet som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom., om inte arbetstagaren under samma kalenderår har intjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden till minst det gränobelopp som avses i 5 § 2 mom. i nämnda lag eller

4) för det år under vilket pensionsfallet inträffar.

Arbetspensionstillägget beräknas så att 80 procent av pensionens belopp multipliceras med det antal månader för vilka en i 1 mom. nämnd förmån har betalats (förmånsmånader), varefter produkten divideras med det tal som erhålls då antalet förmånsmånader subtraheras från antalet sådana fulla månader som ingår i tiden från det arbetstagaren har fyllt 23 år, dock tidigast räknat från den 1 juli 1962, tills han uppnår 65 års ålder. Förmånsmånaderna bestäms särskilt för varje förmånslag såsom fulla månader på basis av det sammanlagda antalet sådana dagar för vilka arbetstagaren har uppburit förmån som enligt 1 mom. berättigar till arbetspensionstillägg. Då förmånsmånaderna bestäms, används som divisor för dagarna beträffande varje

Gällande lydelse

förmånsslag det antal dagar för vilka förmånen i genomsnitt högst kan betalas per månad.

I fråga om en arbetstagare som har fått jämkad arbetslöshetsdagpenning enligt 17 § lagen om utkomtskydd för arbetslösa används såsom antal arbetslöshetsdagar det antal fulla dagar som motsvarar de uppburna dagpenningarna. Samma förfarande skall iakttas om någon annan förmån som nämns i 1 mom. har betalats på något annat sätt än såsom motsvarande full dagpenning.

Barn tillägg

7 g §

Är en ålders- eller invalidpensionstagare född före den 1 januari 1939 och har denne eller dennes make ett sådant i 4 a § 1 mom. avsett barn under 18 år, vilket vore berättigat till familjepension efter pensionstagaren, läggs till pensionen ett barn tillägg.

Är pensionstagaren född före den 1 januari 1920, utgör barn tillägget för ett barn 20 procent av pensionens belopp. Är pensionstagaren född efter ovan nämnda tidpunkt, minskas procenttalet 20 med ett för vart år, med vilket pensionstagarens födelseår överstiger år 1919. För två eller flera barn utgör barn tillägget det dubbla beloppet.

Förändras antalet till barn tillägg berättigande barn, verkställs därav föranledd justering av pensionen vid ingången av den utbetalningsperiod som följer närmast efter förändringen.

Familjepensionens belopp

1...1..7.

Föreslagen lydelse

(kumotaan)

7 g §

Arbetslöshetspension eller rehabiliteringsstöd höjs med den nedan nämnda koefficienten från och med ingången av det kalenderår före vilket pension eller rehabiliteringsstöd har betalats under sammanlagt fem hela kalenderår. Denna engångsförhöjning räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av de pensioner som beviljats arbetstagaren enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1, 2 eller 10—13 punkten. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen så att förhöjningsprocenten är 21 när arbetstagaren är i åldern 24—26 år. Förhöjningsprocenten sjunker för varje levnadsår med 0,7 procentenheter. När arbetstagarens ålder är över 55 år, görs ingen förhöjning.

(kumotaan)

7 h §

Familjepensionens storlek bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt minimivillkoren i denna lag som förmånslåtare fick vid sin död. Om förmånslåtare fick en arbetslöshetspension eller en sådan invalidpension som avses i 4 c § 9 mom. utan tillägg enligt 4 c § 3 mom. för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. Fick förmånslåtare inte sådan pension, uträknas beloppet av pensionen som om sådan arbetsoförmåga hade begynt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invalidpension, om inte förmånstagaren visar något annat. När familjepensionens belopp räknas ut beaktas dock inte tillägg enligt 7 g § eller avdrag enligt 8 §.

Efterlevandepensionens belopp är, såvida inte något annat följer av 5 mom. eller av 8 eller 8 c—8 f §,

6/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande och ett barn,
5/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande och två barn,

3/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande och tre barn, samt

2/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande och fyra eller flera barn.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna är, såvida inte något annat följer av 8 §,

4/12 av förmånslåtarens pension, om det finns ett barn,

7/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är två,

9/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är tre, samt

10/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare. Är förmånstagarna barn som saknar båda föräldrarna, läggs till det sammanlagda beloppet av barnpensionerna 2/12 av

1...1..7.

7 h §

Pensionsskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden efter 2009 genom att pensionen när ålderspensionen börjar omvandlas med den livslängskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Om ålderspensionen däremot börjar före det år då 62 års ålder uppnås, omvandlas ålderspensionen med den livslängskoefficient som fastställts för det år under vilket pensionen började. Efterlevandepension omvandlas vid pensionsjämkningen med den livslängskoefficient som fastställts för det ifrågavarande året. Livslängskoefficienten tillämpas inte på sådan frivillig tilläggs-pension som avses i 11 §.

När en invalidpension ändras till ålderspension vid 62 års ålder eller senare, justeras pensionen med den livslängskoefficient som fastställts för det år då 62 års ålder uppnåddes. Om en invalidpension ändras till ålderspension före det år då 62 års ålder uppnås, justeras pensionen dock med den livslängskoefficient som fastställts för det år då pensionen ändras till ålderspension.

Den livslängskoefficient som avses i 1 mom. och fastställs årligen av social- och hälsovårdsministeriet på framställning av Pensionsskyddscentralen.

Livslängskoefficienten bestäms så att kapitalvärdet för den pension som omvandlats med koefficienten beräknad enligt Statistikcentralens tillgängliga dödlighetsstatistik för vart och ett av de fem senaste åren är detsamma som kapitalvärdet för den icke omvandlade pensionen 2009 beräknad enligt dödlighetsstatistiken för åren 2003-2007. När kapitalvärdet räknas ut används en räntesats på två procent.

Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om hur livslängskoefficienten räknas ut och tillämpas.

Gällande lydelse

vardera förmånslåtarens pension var för sig, om inte efterlevande- och barnpensionerna tillsammans överstiger beloppet av förmånslåtarens pension. Får ett barn barnpension efter någon annan förmånslåtare än sin förälder, bestäms tillägget enligt de av förmånslåtarnas pensioner på grundval av vilka ett föräldralöst barn får sin barnpension. Tillägget fördelas jämnt mellan de nämnda föräldralösa barnen.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslåtaren fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 2 mom. blir lika stor som 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslåtaren har betalt till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension enligt 1 mom. Är också en efterlevande make förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner dock till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

Om antalet förmånstagare förändras eller om det barn som är förmånstagare blir föräldralöst så som avses i 3 mom., justeras familjepensionens belopp och fördelningen av pensionen mellan förmånstagarna vid ingången av månaden eller förändringen.

Föreslagen lydelse

7 i §

Familjepensionen bestäms på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt minimivillkoren i denna lag som förmånslåtaren fick vid sin död. Om förmånslåtaren fick en arbetslöshetspension eller en sådan invalidpension som avses i 4 c § 9 mom. utan tillägg enligt 4 c § 3 mom. för pensionsdelen för återstående tid, läggs denna pensionsdel till den pension som familjepensionen grundar sig på. Likaså läggs en ny pension som förmånslåtaren tjänat in under sin pensionstid till den pension som familjepensionen grundar sig på. Fick förmånslåtaren inte sådan pension som nämns i första meningen, uträknas

Föreslagen lydelse

beloppet av pensionen som om sådan arbetsförmåga hade begynt på dödsdagen som hade medfört rätt till full invalidpension, om inte förmånstagaren visar något annat. När familjepensionens belopp räknas ut beaktas dock inte tillägg enligt 7 g §.

Efterlevandepensionens belopp är, såvida inte något annat följer av 5 mom. eller av 8 eller 8 c—8 f §,

6/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn,

5/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken och två barn,

3/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken och tre barn, samt

2/12 av förmånslåtarens pension, om förmånstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna är, såvida inte något annat följer av 8 §,

4/12 av förmånslåtarens pension, om det finns ett barn,

7/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är två,

9/12 av

10/12 av förmånslåtarens pension, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionerna fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare. Är förmånstagarna barn som saknar båda föräldrarna, läggs till det sammanlagda beloppet av barnpensionerna 2/12 av vardera förmånslåtarens pension var för sig, förutsatt att inte efterlevande- och barnpensionerna tillsammans överstiger beloppet av förmånslåtarens pension. Får ett barn barnpension efter någon annan förmånslåtare än sin förälder, bestäms tillägget enligt de av förmånslåtarnas pensioner på grundval av vilka ett föräldralöst barn får sin barnpension. Tillägget fördelas jämnt mellan de nämnda föräldralösa barnen.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslåtaren fastställs

Gällande lydelse

8 §
Om ålders- eller invalidpension enligt de i denna lag stadgade minimivillkoren eller, då arbetstagaren dessutom får på lagen om olycksfallsförsäkring (608/48) baserad dagpenning eller olycksfallspension, med stöd av trafikförsäkringslagen (279/59) på grund av egen skada beviljad fortlöpande ersättning, med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/91) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om trafikförsäkring (626/91) beviljad ersättning för inkomstbortfall, med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst beviljad livränta eller nedan i 4 mom. nämnd grundpension eller annan därmed jämförbar, på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension, det sammanlagda beloppet av dessa prestationer överskrider den i 2 mom. stadgade samordningsgränsen, avdras från ålders- eller invalidpensionen enligt denna lag ett belopp, som utgör en lika stor del av den överskjutande delen, som pensionen enligt de i denna lag stadgade minimivillkoren utgör av samtliga grundpensioner. Om ålderspensionen enligt 5 a § 1 mom. beviljas från en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den

1....1..7.

Föreslagen lydelse

så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 2 mom. blir lika stor som vad 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslåtaren har betalt till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension enligt 1 mom. Är också en efterlevande make förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner dock till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

Om antalet förmånstagare förändras eller om det barn som är förmånstagare blir föräldralöst så som avses i 3 mom., justeras familjepensionens belopp och fördelningen av pensionen mellan förmånstagarna vid ingången av månaden efter förändringen.

8 §

Pension enligt denna lag samordnas genom att följande förmåner dras av från pensionen:

- 1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948),
- 2) fortlöpande ersättning på grund av egen skada beviljad med stöd av trafikförsäkringslagen (279/1959),
- 3) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991),
- 4) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om trafikförsäkring (626/1991),
- 5) livränta beviljad med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), och
- 6) dagpenning eller olycksfallspension beviljad med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

Om en arbetstagare beviljas ålderspension enligt 5 a § 1 mom. efter uppnådd 68 års ålder förrättas samordningen så att den motsvarar 68 års ålder.

Om en arbetstagare har rätt till en i 1 mom. 1—6 punkten nämnd förmån betalas i

då pensionsåldern nås, förrättas samordningen då arbetstagaren når den ålder som berättigar till ålderspension.

Samordningsgränsen uträknas på basis av samordningsgrunden, som med nedan i 3 mom. stadgade undantag utgörs av den högsta pensionslön eller arbetsinkomst som ligger till grund för grundpensionen i ett sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller i sådan företagarkerksamhet där den till pensionen berättigande tiden är minst ett år. Samordningsgränsen erhålls genom att av samordningsgrunden tas 60 procent eller, om det är fråga om invalidpension som beviljats såsom delpension, 30 procent av samordningsgrunden.

Om en arbetstagare inte har rätt till grundpension som omfattar minst ett år till pension berättigande tid, skall såsom samordningsgrund användas den högsta pensionslön eller arbetsinkomst som ligger till grund för grundpensionen. Är en arbetstagare utan avbrott under en tid av minst ett år samtidigt sysselsatt i två eller flera i 4 mom. nämnd grundpension berättigande arbets- eller tjänsteförhållanden eller i företagarkerksamhet, sammanräknas motsvarande pensionslöner och arbetsinkomster vid fastställandet av samordningsgrunden. Om en arbetstagare omedelbart före pensionsfallet på grund av ett tidigare pensionsfall har fått grundpension eller annan därmed jämförbar, på arbets- eller tjänsteförhållande grundad pension, och har han samtidigt under minst tre år stått i sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller bedrivit sådan företagarkerksamhet som berättigar till grundpension enligt 4 mom., läggs vid bestämmandet av samordningsgrunden till pensionslönen eller arbetsinkomsten i nämnda arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet 10/6 av den tidigare pensionen. Beträffande tillämpningen av detta moment på arbetsförhållanden som omfattas av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85) gäller dock vad som stadgas i dessa lagar.

1...1..7.

pension enligt denna lag av skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av alla i 4 mom. avsedda grundpensioner och den förmån som nämns i 1—6 punkten en lika stor del som pensionen enligt denna lag utgörs av samtliga grundpensioner.

De grundpensioner som avses i 3 mom. är följande på arbets- och tjänsteförhållande samt företagarkerksamhet grundade ålders- och invalidpensioner:

— — — — —
Vid samordningen beaktas även en förmån från en främmande stat som motsvarar en förmån som avses i 1 mom. Om den återstående tiden skall beaktas enligt två

Gällande lydelse

 De grundpensioner som skall beaktas vid samordningen är följande på arbets- och tjänsteförhållande samt företagarverksamhet grundade ålders- och invalidpensioner:

Föreslagen lydelse

 eller flera staters pensionslagstiftning när arbetstagarens pensions bestäms, förhindras överlappande återstående tid genom att en förmån från en främmande stat som motsvarar en förmån som avses i 4 mom. beaktas i den återstående tiden när det är fråga om en förmån som omfattas av Europeiska gemenskapernas råds förordning (EEG) nr 1408/71 eller en överenskommelse om social trygghet som ingåtts av Finland.

 Om det sammanlagda beloppet av en familjepension som betalas enligt minimivillkoren i denna lag, någon annan familjepension som motsvarar de grundpensioner som avses i 4 mom. eller en familjepension eller fortlöpande ersättning som motsvarar någon annan pension eller fortlöpande ersättning som avses i 1 mom., i de fall då pensionerna eller ersättningarna har beviljats förmånstagarna med anledning av en och samma förmånslätares död, överskrider samordningsgränsen, skall från den pension som betalas enligt denna lag dras av ett belopp som utgör en lika stor del av det överskjutande beloppet som den familjepension som betalas enligt i denna lag stadgade minimivillkor utgör av alla de familjepensioner som motsvarar de grundpensioner som avses i 4 mom. Härvid beaktas dock inte för viss tid beviljade förhöjningar som ingår i en pension eller i en fortlöpande ersättning. Samordningsgränsen är 60 procent av den enligt 2 och 3 mom. uträknade samordningsgrunden för den pension som förmånslätaren har rätt till och som ligger till grund för familjepensionen, minskat för varje barn som är förmånstagare med grundbeloppet av barnpensionen enligt familjepensionslagen samt, om också en efterlevande make är förmånstagare enligt denna lag, med grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen. Som avdrag beaktas

1...1..7.

dock inte mer än 30 procent av samordningsgrunden. Då en tidigare make till förmånslåtare får pension i stället för den efterlevande maken, avdras grundbeloppet av efterlevandepensionen enligt familjepensionslagen inte vid samordningen. Om beloppet av den familjepension som har räknats ut enligt 7 h § på basis av antalet förmånstagare är mindre än förmånslåtarens pension, sänks de nämnda procentsatserna i motsvarande grad. Den samordnade familjepensionen fördelas mellan förmånstagarna enligt de tal som nämns i 7 h §.

Om den lön som enligt 2 mom. skall användas som samordningsgrund dock är avsevärt lägre än den lön som fastställs för arbetstagarens arbetsförhållanden som fortgått kortare tid än ett år och om den högre lönen kan anses stabiliserad, används som samordningsgrund den högsta pensionslön eller arbetsinkomst som ligger till grund för grundpensionen.

Vid tillämpningen av 5 mom. beaktas pensioner enligt familjepensionslagen varje kalenderår till de belopp, med vilka de utgick den 1 november föregående kalenderår.

Vid samordningen kan även i främmande stat beviljad förmån som motsvarar i 1 och 5 mom. nämnd förmån beaktas helt eller delvis.

8 c §

Får den efterlevande maken inte pension som nämns i 1 mom., anses som den efterlevandes på förvärsarbete grundade pension den pension som hade beviljats honom om han den dag då förmånslåtare avled eller den dag då ett i 2 mom. nämnt barn fyller 18 år hade blivit så arbetsoförmögen att han hade fått rätt till full invalidpension. Förfarandet är det samma också i fråga om motsvarande förmåner som betalas från främmande stater. När pensionen fastställs tillämpas inte vad som i 6 a § 2 mom. stadgas om de dagar som skall lämnas obeaktade då den i 1 mom. i sagda paragraf nämnda tiden på 360 dagar beräknas.

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom. anses den efterlevande makens på förvärsarbete baserade pension vara den pension som han eller hon skulle ha beviljats om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till invalidpension på förmånslåtarens dödsdag eller den dag då ett i 2 mom. avsett barn fyllde 18 år. Detta förfarande tillämpas också i fråga om motsvarande förmån som betalas av en främmande stat.

Gällande lydelse

8 d §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 7 h och 8 §§, om den efterlevande makens i 8 c § nämnda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämkningsgrunden. Denna är 255 mark per månad, om förmånslåtarens enligt 7 h § 1 mom. beräknade pension och pension enligt de lagar, pensionsstadgor eller pensionsreglementen som nämns i 8 § 4 mom. eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande tillsammans överstiger nämnda belopp. Pensionsjämkningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger 127,50 men inte 255 mark. I övriga fall är grunden 127,50 mark. *Om pensionsjämkning första gången förrättas före år 2004, uppgår pensionsjämkningsgrunden år 1990 i stället för 255 mark till 348 mark, från vilket belopp dras av 6,64 mark varje följande år.*

Föreslagen lydelse

8 d §

Vid pensionsjämkningen minskas den efterlevandepension som har fastställts enligt 7 i och 8 §, om den efterlevande makens i 8 c § nämnda pensioner som grundar sig på förvärvsarbete överstiger pensionsjämkningsgrunden. Denna är 42,89 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 7 i § 1 mom. beräknade pension och pension enligt de lagar eller pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. eller andra med dem jämförbara pensioner som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande tillsammans överstiger nämnda *belopp*. Pensionsjämkningsgrunden utgörs av det sammanlagda beloppet av de nämnda pensionerna, om detta belopp överstiger 21,44 euro men inte 42,89 euro. I övriga fall är grunden 21,44 euro.

9 §

Fram till utgången av det kalenderår då arbetstagaren fyller eller förmånslåtarens skulle ha fyllt 65 år binds pensionsskyddet vid ett index där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. För tiden efter detta används ett index där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8.

Pensionen justeras kalenderårsvis med ett index i vilket vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån är 0,8 (APL-pensionsindex) så som bestäms närmare genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Frivilliga tilläggsförmåner

11 §

Har arbetsgivaren i enlighet med 1 mom. för sina arbetstagare ordnat ett bättre pensionsskydd än vad minimivillkoren i denna lag förutsätter och *börjar ålderspensionen vid annan tidpunkt än vid ingången av den månad som närmast följer på uppnåendet* av pensionsåldern, ändras

Har arbetsgivaren i enlighet med 1 mom. för sina arbetstagare ordnat ett bättre pensionsskydd än vad minimivillkoren i denna lag förutsätter, ändras ålderspensionens belopp beroende på begynnelsetidpunkten så, att beloppet uträknas enligt försäkringsmatematiska

pensionens belopp beroende på begynnelsetidpunkten så, att beloppet uträknas enligt försäkringsmatematiska principer på det sätt som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer.

Har genom kollektiv- eller annat avtal icke överenskommit om annan fördelning av pensionskostnaderna eller hava icke arbetstagarna genom omröstning, som genomförts på sätt i förordning stadgas, godkänt annan fördelning, må av arbetstagarna uppbäras sammanlagt högst hälften av den pensionsförsäkringspremie med vilken den försäkringspremie, som motsvarar minimivillkoren enligt denna lag, genom de i 1 mom. avsedda tilläggsförmånerna ökas, *dock sålunda, att såsom tilläggsförmån härvid ej betraktas för arbetstagare med avvikelse från stadgandena i 1 § anordnat pensionsskydd för de i denna lag förutsatta minimivillkorens del.* Arbetstagaren är därvid, ifall hans arbetsförhållande eller, i fråga om tilläggsförmånerna, försäkringen upphör, förrän pensionsrätten inträder, berättigad att utöver vad angående bevarande av i denna lag förutsatta minimiförmåner är stadgat erhålla avgiftsfri försäkring, motsvarande den fondandel, som uppkommit beträffande sagda tilläggsförmåner. Ytterligare må i villkoren för pensionsskyddet bestämmas, att arbetstagare äger rätt att genom att själv erlagga avgifterna fortsätta sin försäkring i fråga om tilläggsförmånerna.

Om arbetsgivaren och pensionsanstalten sinsemellan senast den 31 december 2000 kommit överens om att tilläggsförsäkringen träder i kraft före den 1 januari 2001, kan detta nya pensionssystem utan hinder av 5 mom. registreras hos pensionsskyddscentralen senast den 31 mars 2001.

Som ett nytt pensionssystem betraktas inte heller sådant pensionsskydd motsvarande tidigare nivå som ordnats för arbetstagare som omfattats av ett pensionssystem enligt 1

1...1..7.

principer på det sätt som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer.

Har genom kollektiv- eller annat avtal inte kommits överens om annan fördelning av pensionskostnaderna eller har inte arbetstagarna genom omröstning, som genomförts på sätt som bestäms i förordning, godkänt annan fördelning, får av arbetstagarna uppbäras sammanlagt högst hälften av den pensionsförsäkringspremie, med vilken den försäkringspremie, som motsvarar minimivillkoren enligt denna lag, genom de i 1 mom. avsedda tilläggsförmånerna ökas. Arbetstagaren är därvid, ifall hans arbetsförhållande eller, i fråga om tilläggsförmånerna, försäkringen upphör, förrän pensionsrätten inträder, berättigad att utöver vad angående bevarande av i denna lag förutsatta minimiförmåner bestäms erhålla avgiftsfri försäkring, motsvarande den fondandel, som uppkommit beträffande sagda tilläggsförmåner.

Med avvikelse från bestämmelserna i denna lags 1 § upphör en förbättring av villkoren för erhållandet av minimiförmåner den 31 december 2004. Av den fram till denna tidpunkt intjänade förmånen som innehåller den nämnda tilläggsförmånen bildas en avgiftsfri försäkring motsvarande 65 års ålder så som social- och hälsovårdsministeriet närmare bestämmer.

(upphävs)

Gällande lydelse

mom. och som övergått från en arbetsgivare till en annan inom ett år från det att det arbetsrättsliga anställningsförhållandet upphörde, när både den gamla och den nya arbetsgivaren tillhör samma pensionskassa som verkar enligt lagen om försäkringskassor. Detta gäller även sådant pensionsskydd på motsvarande nivå som ordnats för arbetstagare som omfattats av ett pensionssystem enligt 1 mom. och vilka övergått till en ny arbetsgivare som efter den 31 december 2000 anslutit sig till samma pensionskassas verksamhetssektor som den gamla arbetsgivaren.

Beslut om ändring av stadgarna för en pensionskassa som avses i lagen om försäkringskassor så att de överensstämmer med denna paragraf skall fattas med enkel majoritet utan hinder av vad som bestäms i 52 § lagen om försäkringskassor och i pensionskassans stadgar.

Föreslagen lydelse

(upphävs)

Ansvarsfördelning

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

1) för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år svarar varje pensionsanstalt med det belopp som motsvarar en tredjedel av den pension som intjänas för det året beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna grunderna enligt 12 a § 1 mom.; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga

1...1..7.

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

1) för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år svarar varje pensionsanstalt med det belopp som *motsvarar en pensionstillväxt på en halv procent per år med 65 år som pensionsålder* och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna grunderna enligt 12 a § 1 mom.; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet

pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på tiden för invalidpension eller arbetslöshetspension eller enligt 12 a § 5 mom.,

2) för de fyra femtedelar av en sådan invalid- eller arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 6 a §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte ett tillägg enligt 4 j eller 7 g § eller förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande, samt för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 6 a § beviljade invalidpensionen, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på grundval av ett anställningsförhållande som avses i nämnda paragraf; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom.,

eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på tiden för invalidpension eller arbetslöshetspension eller enligt 12 a § 5 mom.,

2) för invalidpension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d §, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte ett tillägg enligt 4 j § eller förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande, samt för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 c och 7 d § beviljade invalidpensionen, svarar varje pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 7 c och 7 d § i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade, i 7 c och 7 d § avsedda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de i 8 § 4 mom. 1 och 2 och 12 och 13 punkten nämnda pensionslagarna under de nämnda kalenderåren, om detta sammanlagda belopp är minst 12 000 euro; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit har överförts särskilt på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom.; dessutom svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på basis av ett anställningsförhållande enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare som var i kraft den 31 december 2004 för sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte förhöjningar som med stöd av 9 § gjorts efter pensionens begynnande.

12 b §

Arbetstagarnas pensionsavgift är tre procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga försäkringspremien för en försäkring, som uppfyller minimivillkor enligt denna lag, i procent av lönen överskrider talet 18,2. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den del av försäkringspremien som uppbärs för pensionsskyddscentralens kreditförsäkring. Social- och hälsovårdsministeriet fattar årligen ett beslut om beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift. Arbetsgivaren innehåller i samband med lönebetalningen arbetstagarnas pensionsavgift på hos honom anställda arbetstagares lön enligt 4 § lagen om förskottsuppbörd, löneinkomst enligt 77 § inkomstskattelagen (1535/92), lön enligt 4 § lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet samt betjäningssavgifter. Arbetstagarnas pensionsavgift innehålls även på den kompletteringsdagpenning som beviljas av en sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor (1164/92). Pensionsavgiften innehålls till den del arbetsgivaren enligt tidpunkten för lönebetalningen är skyldig att ordna pensionskydd för arbetstagaren.

12 b §

Arbetstagarnas pensionsavgift är tre procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga försäkringspremien, den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare över 53 år inte medräknad, för en försäkring, som uppfyller minimivillkor enligt denna lag, i procent av lönen överskrider talet 18,2. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas inte den del av försäkringspremien som uppbärs för *Pensionskyddscentralens kreditförsäkring*. *Arbetstagarnas pensionsavgift är från 53 års ålder den ovan avsedda pensionsavgiften för arbetstagare multiplicerad med 9/15. Social- och hälsovårdsministeriet fattar årligen ett beslut om de procentsatser för arbetstagarnas pensionsavgift som skall tillämpas.* Arbetsgivaren innehåller i samband med lönebetalningen arbetstagarnas pensionsavgift på hos honom anställda arbetstagares i 7 § *avsedda inkomst*. Pensionsavgiften innehålls till den del arbetsgivaren enligt tidpunkten för lönebetalningen är skyldig att ordna pensionskydd för arbetstagaren.

12 c §

För täckande av det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshets- och utbildningstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i denna lag och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner nämnda

12 c §

För täckande av det ansvar och de kostnader som beaktandet av arbetslöshets- och utbildningstid förorsakar pensionsanstalter som bedriver i denna lag och i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden nämnd verksamhet, den i lagen om sjömanspensioner nämnda

sjömanspensionskassan, den i lagen om [pension för] kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare nämnda kommunala pensionsanstalten samt kyrkans centralfond, som bedriver i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan nämnd verksamhet, skall den i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) avsedda arbetslöshetsförsäkringsfond inom en tid som bestäms av vederbörande ministerium årligen till pensionsskyddscentralen betala en försäkringspremie som beräknas enligt ett av ministeriet fastställt procenttal av de arbetslöshetsförsäkringspremier som arbetslöshetsförsäkringsfonden fått. Detta procenttal skall fastställas så att i försäkringspremie inflyter 80 procent av det belopp som skulle erhållas, om för dagar som motsvarar i 7 f § 1 mom. 1—3 punkten nämnd förmån skulle betalas en mot medelpremien enligt denna lag svarande premie. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den del av försäkringspremien som uppbärs för pensionsskyddscentralens kreditförsäkring. Som lön som ligger till grund för försäkringspremien används den arbetsförtjänst som uppskattas motsvara den genomsnittliga lön som ligger till grund för den förmån som avses i 7 f § 1 mom. 1 punkten. På gemensam framställning av pensionsskyddscentralen och arbetslöshetsförsäkringsfonden får vederbörande ministerium bestämma att förskott skall betalas på ovan nämnd försäkringspremie.

sjömanspensionskassan, den i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare nämnda kommunala pensionsanstalten samt kyrkans centralfond, som bedriver i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan nämnd verksamhet, skall den i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) avsedda arbetslöshetsförsäkringsfond inom en tid som bestäms av *social- och hälsovårdsministeriet* årligen till Pensionsskyddscentralen betala en försäkringspremie vars storlek *ministeriet fastställer så att den enligt uppskattning motsvarar 75 procent av det belopp som skulle erhållas, om för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund de förmåner som avses i 6 a § 1 mom. 2—3 punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag, och 65 procent av det belopp som skulle erhållas, om för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 6 a § 1 mom. 4—6 punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag.* I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den del av försäkringspremien som uppbärs för Pensionsskyddscentralens kreditförsäkring eller den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år. På gemensam framställning av Pensionsskyddscentralen och arbetslöshetsförsäkringsfonden får vederbörande ministerium bestämma att förskott skall betalas på ovan nämnd försäkringspremie.

19 b §

Om beloppet av en ålderspension eller sådan full invalidpension, vars storlek inte har fastställts med tillämpning av 6 a §, före förrättandet av samordning som avses i 8 § understiger fem mark i månaden, kan pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp. Som ett engångsbelopp kan pensionsanstalten likaså betala ut en familjepension eller en pension som understiger fem mark och som med stöd av

1...1..7.

Om beloppet av en ålderspension eller sådan full invalidpension som *inte innehåller pension för återstående tid understiger 0,84 euro i månaden*, kan pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp. Som ett engångsbelopp kan pensionsanstalten likaså betala ut en familjepension eller en pension som understiger det nämnda beloppet och som med stöd av rådets förordning (EEG) nr

Gällande lydelse

rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bosättningsland har beviljat. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

19 e §

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han uppfyller

- 1) de i 4 e § 1 mom. och i sista meningen i 2 mom. nämnda villkoren för individuell förtidspension eller
- 2) de i 4 § 3 mom. och 5 b § 1 mom. nämnda villkoren för invalidpension som beviljas i form av delpension.

Föreslagen lydelse

1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen betalas från Finland till ett barn i form av skillnaden mellan de förmåner som barnet skulle ha rätt till från Finland och de förmåner som barnets bosättningsland har beviljat. Engångsbeloppet beräknas enligt grunder som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet.

19 e §

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han uppfyller de i 4 § 3 mom., 4 § 8 mom. och 5 b § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar efter att denna lag har trätt i kraft. På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension vars pensionsfall inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Denna lags 1 § 1 mom. 1 punkt tillämpas så, att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionsskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Samma moments 2 punkt tillämpas på arbetstagare vars arbetsförhållande pågår när lagen träder i kraft eller börjar därefter.

Ett arbetsförhållande som börjat innan denna lag trädde i kraft och som pågår när denna lag träder i kraft avslutas den 31 december 2004 och den pensionsrätt som tjänats in i arbetsförhållandet räknas ut enligt de bestämmelser som gällde innan

denna lag trädde i kraft. Likaså beräknas den pensionsrätt som intjänats innan denna lag trädde i kraft på basis av förmåner som enligt 7 f § berättigar till arbetspensionstillägg i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Pensionsskyddscentralen utfärdar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägg. När pensionen beviljas höjs den intjänade pensionsrätten med den lönekoeficient som avses i 7 b § för att motsvara beräkningstidpunkten.

Om ett i 3 mom. avsett arbetsförhållande fortsätter utan avbrott fram till pensionsfallet, räknas annan pension än deltidspension ut också enligt de bestämmelser i lagen om pension för arbetstagare som gällde innan denna lag trädde i kraft under förutsättning att pensionsfallet inträffar före 2012. När pensionen fastställs anses anställningsförhållandet i detta fall inte ha avbrutits den 1 januari 2005. När pensionen räknas ut tillämpas också bestämmelserna i 2, 5, 5 a, 7 och 7 a—d § samt 9 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft. Om den pension för arbetsförhållandet som räknats ut på detta sätt är större än den pension som räknats ut enligt denna lag, skall skillnaden läggas till den pension som räknats ut enligt denna lag.

Arbetstagare födda före 1945 har rätt till förtida ålderspension enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft fram till 62 års ålder. På motsvarande sätt tillämpas på dessa arbetstagare 60 år som nedre åldersgräns för förtida ålderspension i stället för den nedre åldersgränsen 62 år enligt denna lags 3 a § 2 mom.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag har en arbetstagare född före 1944 rätt att få individuell förtidspension enligt 4 e och 19 e § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydte innan denna lag trädde i kraft, likväl så, att han beviljas ålderspension efter uppnådd 63 års ålder. Den rätt till återstående tid som är ett villkor för individuell förtidspension

bestäms enligt 6 a—6 b § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pensionen räknas ut iakttas likväl bestämmelserna om invalidpension i 7 c och 7 d §. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Härvid tillämpas dock inte 7 h § på ålderspensionen.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1482/1995) 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det lyder vid den nämnda lagens ikraftträdande. På en sådan person och på en person som avses i 4 och 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) tillämpas 4 c § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det lyder vid den sistnämnda lagens ikraftträdande, samt 6 och 6 a—6 c, 7 och 7 a—7 d samt 8 § och 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande.

En före 1947 född arbetstagarers deltidspension och pension som beviljas efter deltidspensionen fastställs enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft.

Utan hinder av vad som bestäms i 2 mom. intjänas ny pension på basis av inkomster som erhålls under tiden för invalidpension i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten i denna lag, om pensionen är full invalidpension och enligt 5 § 1 mom. 1 eller 2 punkten, om pensionen är delinvalidpension, från och med att denna lag träder i kraft, och den pension som intjänats på detta sätt beviljas enligt 4 § 6 mom. i denna lag även om invalidpensionens pensionsfall har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

Den nedre åldersgräns på 18 år som anges i 6 § 1 mom. i denna lag tillämpas på efter 1986 födda arbetstagarers förvärvsinkomster som har tjänats in när denna lag trädde i kraft eller därefter. Den åldersgräns på 68 år som anges i samma lagrum tillämpas på arbetstagarers förvärvsinkomster som har tjänats in när denna lag trädde i kraft och därefter.

Föreslagen lydelse

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag har en före 1939 född arbetstagare rätt till barntillägg fortfarande enligt de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

Denna lags 7 c—7 f § tillämpas på ett pensionsfall som inträffar den 1 januari 2006 eller därefter. Om pensionsfallet inträffar under åren 2006—2009, beaktas som förvärvsinkomst för 2004 när inkomsten för den återstående tiden bestäms den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för den återstående tiden skulle ha beräknats om arbetstagaren hade blivit arbetsförmögen den 31 december 2004, och beaktas förvärvsinkomsterna för 2005 beaktas så som bestäms i 7 c och 7 d § i denna lag. Härvid används även som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för den återstående tiden. Om pensionsfallet inträffar 2010, beaktas förvärvsinkomsten för 2005 så som bestäms i 7 c—7 d och 7 e § och bestäms granskningstiden på motsvarande sätt på basis av åren 2005—2010.

Den förhöjning som avses i 7 g § beviljas också till invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft. Härvid beviljas förhöjningen enligt den i 7 g § avsedda förhöjningsprocent som motsvarar arbetstagarens ålder vid ingången av 2010. Förhöjningen beviljas till pension som samordnats enligt 8 eller 8 a §.

Om pensionsjämkning skall förrättas för första gången före 2004, används som den pensionsjämkningsgrund för 1990 som avses i 8 d § 1 mom. i stället för 42,89 euro 58,53 euro, från vilket belopp dras av 1,12 euro varje följande år.

Denna lags 9 § 2 mom. tillämpas också på sådan pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat innan denna lag trädde i kraft.

När de pensioner som avses ovan i 5, 8 och 9 mom. räknas ut tillämpas fram till 2011 ett index där avvägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. Social- och

hälsovårdsministeriet fastställer indexet för varje kalenderår så som bestäms i 9 § förordningen om pension för arbetstagare.

Om en arbetstagares pensionsålder enligt minimiskyddet är lägre än 62 år enligt villkoren för ett gällande arbetsförhållande, eller om ett tilläggs pensions skydd baserar sig på att grundpensionen erhålls i förtid vid en ålder som är lägre än 62 år, när regeringens proposition angående denna lag avläts, och arbetstagaren när den lägre åldern uppnås på grundval av detta arbetsförhållande omfattas av

1) en tilläggs pensions anordning som registrerats enligt 11 § i denna lag,

2) en tilläggs pensions anordning som omvandlats från en enligt 11 § i denna lag registrerat tilläggs pensions anordning till en icke formbunden grupp pensions försäkring,

3) en icke formbunden grupp pensions försäkring som ersatt ett pensions skydd som var bättre än minimiskyddet enligt en lag som nämns i 8 § 4 mom. 3—9 punkten i denna lag,

4) en icke formbunden grupp pensions försäkring som ersatt ett tilläggs pensions skydd som ordnats i en pensions stiftelse eller pensions kassa, eller

5) ett tilläggs pensions skydd som ordnats i en pensions stiftelse eller en pensions kassa, har arbetstagaren utan hinder av 4 § 2 mom. rätt att från detta arbetsförhållande gå i pension enligt denna lag vid en ålder som är lägre än 62 år. Pensions skydds centralen utfärdar närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

Vad som sägs i 18 mom. gäller också en arbetstagare, vars i 2 och 3 punkten avsedda pensions anordning i anslutning till ett arbetsförhållande som var i kraft när regeringens proposition avläts, ersätts med ett tilläggs pensions skydd som ordnas i en pensions stiftelse eller pensions kassa, eller vars i 2 och 5 punkten avsedda anordning ersätts med en icke formbunden grupp pensions försäkring efter denna lags ikraftträdande.

Rätt att få pension enligt denna lag vid en ålder som är lägre än 62 år gäller också personer som när denna lag träder i kraft

redan pensionerats från en sådan pensionsanordning som avses i 18 mom. När en grundpension enligt denna lag beviljas vid en ålder som är lägre än 62 år, beviljas pensionen till ett belopp som är nedsatt på det sätt som bestäms i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda villkoren och grunderna för fribrev som motsvarar minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna. På en arbetstagare som omfattas av ett sådan anordning som avses i 18 mom. och som har uppnått en pensionsålder som är lägre än 65 år innan denna lag trädde i kraft, tillämpas de bestämmelser som var i kraft innan denna lag trädde i kraft.

Om arbetsgivaren innan denna lag trädde i kraft har ordnat ett pensionskydd för sina arbetstagare i vilket pensionsbeloppet är större än pensionen enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare, höjs inte detta pensionskydd med anledning av att pensionen enligt minimivillkoren sjunker enligt bestämmelserna i denna lag. Genom en ändring av villkoren för detta pensionskydd eller pensionskassans eller pensionsstiftelsens regler kan dock en minskning motsvarande de lagenliga tilläggen enligt det tidigare pensionskyddet genomföras under förutsättning att pensionskyddets penningvärde inte kan anses ha sjunkit. Vad som bestäms i föregående mening gäller dock inte registrerade tilläggs-pensionsanordningar enligt 11 § lagen om pension för arbetstagare.

Indexjusteringens storlek, som beror på ikraftträdandet av 9 § 2 mom. i denna lag beaktas i enlighet med den skälighetsprincip som förutsätts i 12 a § 2 mom. lagen om pensions för arbetstagare i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunderna för försäkring enligt 11 § lagen om pension för arbetstagare.

De penningbelopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten, 8 d § 1 mom., 19 b § 4 mom. i denna lag samt i ikraftträdelsebestämmelsens 16 mom. motsvarar det löneindex som fastställts för år 1966.

De penningbelopp som anges i 4 c § 4 mom. 2 punkten, 4 h § 1 mom. 2 punkten, 6 a § 3

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*mom., 7 c § 1 och 4 mom. och 12 § 1 mom.
2 punkten i denna lag motsvarar det
löneindextal som fastställts för år 2002.*

2.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) 1 § 3 mom., 1 a §, 4 a § 1, 2, 4 och 5 mom., 4 b, 5 a—5 d, 7, 7 a, 7 b och 8 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 a § 1 och 3 mom. i lag 1130/1998 samt 2, 4 och 5 mom. i lag 1468/1993, 4 a § 1 mom. i lag 631/2002, 4 a § 2 och 5 mom., 5 b § 2, 3 och 5—7 mom., i 7 § 2 mom. det inledande stycket och 1—3, 5 och 6 punkten, 7 § 5 mom., 7 a § 5 mom. och 7 b § 1—6 mom. i lag 560/1993, 4 a § 4 mom., 4 b §, 5 a § 1 mom., 5 b § 4 mom., 5 d §, 7 § 4 mom., 7 a § 1 mom. och 8 § i lag 1483/1995, 5 a § 2 mom., 5 c § 1 mom. och 7 § 1 mom. i lag 1264/1999, 5 b § 1 mom. och 7 b § 7 mom. i lag 879/1994, 5 c § 2 mom. i lag 391/1995, 7 § 2 mom. 4 punkten i lag 1545/1993, 7 a § 2 mom. i lag 1058/1997 samt 3 och 4 mom. i lag 1041/1998, samt

ändras 1 § 1 och 2 mom., 4, 5 och 6 §, 9 § 1 mom., 10 § 5 mom., 10 c § 1 och 2 mom., 12 och 13 a §,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. i lag 1004/2000 och 2 mom. i lag 470/1969, 1 § 3 mom. och 4 § 2 mom. i lag 935/1972, 4 § 1 och 6 mom. samt 9 § 1 mom. 2 punkten i nämnda lag 1264/1999, 4 § 3—5 mom., 5 och 6 § i nämnda lag 1483/1995, 4 § 7 mom. i nämnda lag 631/2002, i 9 § 1 mom. det inledande stycket samt 1, 3 och 4 punkten i lag 1294/1996, 10 § 5 mom. och 12 § i nämnda lag 879/1994, 10 c § 1 och 2 mom. i nämnda lag 560/1993 och 13 a § i lag 376/2001, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

För en arbetstagare som *efter det år då han eller hon har fyllt 13 år* är sysselsatt med skogsarbete, flottningsarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten, jord-, vatten- eller husbyggnadsarbete, jordförbättringsarbete, arbete inom torvindustrin eller hamnarbete eller som tjänstgör på ett fartyg i inrikesfart eller arbetar inom något annat sådant genom förordning av statsrådet angivet område som kännetecknas av kortvariga arbetsförhållanden, skall arbetsgivaren bekosta pensionsskydd för ålderdom och invaliditet enligt denna lag samt för arbetstagarens anhöriga familjepensionsskydd enligt denna lag. Dessutom skall arbetsgivaren i enlighet

1 §

För en arbetstagare som är sysselsatt med skogsarbete, flottningsarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten, jord-, vatten- eller husbyggnadsarbete, jordförbättringsarbete, arbete inom torvindustrin eller hamnarbete eller som tjänstgör på ett fartyg i inrikesfart eller arbetar inom något annat sådant genom förordning av statsrådet angivet område som kännetecknas av kortvariga arbetsförhållanden, skall arbetsgivaren bekosta pensionsskydd för ålderdom och invaliditet enligt denna lag samt för arbetstagarens anhöriga familjepensionsskydd enligt denna lag. Dessutom skall arbetsgivaren i enlighet med denna lag bekosta de utgifter som

Gällande lydelse

med denna lag bekosta de utgifter som föränleds av verksamhet som anges i 2 d §. Arbetstagaren är skyldig att delta i bekostandet av pensionsskyddet enligt denna lag så som bestäms i 10 c §.

Denna lag gäller likväl icke:

- 1) funktionär;
 - 2) sådan arbetstagare i arbetsförhållande, avsett att vara bestående och att fortgå året runt, vilken på grund av sitt arbetsförhållande äger rätt till i 1 § 1 mom. 3 eller 4 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedd pension med stöd av annan än denna lag eller med stöd av förordning eller pensionsstadga;
 - 3) arbetstagare i rör- eller elektricitetsbranschen, om han är anställd hos annat företag än byggnadsrörelse; ej heller
 - 4) arbete, på grund av vilket rätt till pension bestäms i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare.
- Arbetstagare äger icke heller rätt till pension enligt denna lag på grund av arbete, som han utfört efter det han fyllt 65 år.

1 a §

Denna lag tillämpas även på en arbetstagare som en finsk arbetsgivare sänder utomlands för att utföra arbete för samma arbetsgivare. Detsamma gäller en arbetstagare som av ett finskt företag sänds utomlands för att utföra arbete åt ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska helhet som det finska företaget, om arbetstagaren under den tid han arbetar utomlands alljämt står i arbetsförhållande till det företag som sände honom utomlands.

Om en arbetsgivare visar att pensionsskyddet för en i 1 mom. avsedd grupp av arbetstagare ordnats på ett annat sätt så att det såsom helhet betraktat kan anses svara mot ett pensionsskydd enligt denna lag, kan pensionsskyddscentralen på ansökan befria arbetsgivaren från skyldigheten att försäkra arbetstagarna i den ovan nämnda gruppen för den tid med

1...1..7.

Föreslagen lydelse

föränleds av verksamhet som anges i 2 d §. Arbetstagaren är skyldig att delta i bekostandet av pensionsskyddet enligt denna lag så som bestäms i 10 c §.

Denna lag gäller likväl inte:

- 1) en arbetstagare före den kalendermånad som följer efter den månad under vilken han fyller 18 år,*
- 2) en arbetstagare efter den kalendermånad under vilken han fyller 68 år,*
- 3) en funktionär,
- 4) en sådan arbetstagare i arbetsförhållande, avsett att vara bestående och att fortgå året runt, vilken på grund av sitt arbetsförhållande har rätt till i 1 § 1 mom. 4 eller 5 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedd pension med stöd av någon annan än denna lag eller med stöd av en förordning eller pensionsstadga,
- 5) en arbetstagare i rör- eller elektricitetsbranschen, om han är anställd hos något annat företag än en byggnadsrörelse, inte heller
- 6) arbete, på grund av vilket rätt till pension bestäms i enlighet med lagen om pension för lantbruksföretagare.

1 a §

(upphävs)

vilken anställningsförhållandet utomlands överstigit två år. Befrielse beviljas tidigast från ingången av den månad under vilken befrielse söks.

Ett finskt företag kan ordna pensionsskydd enligt denna lag

1) för en sådan till utlandet sänd arbetstagare som i något annat fall än de som avses i 1 mom. är anställd hos ett moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska helhet eller hos ett annat sådant företag där det finska företaget har bestämmanderätt,

2) för en arbetstagare som utomlands anställs av en finsk arbetsgivare eller en i 1 punkten avsedd utländsk arbetsgivare och som när arbetsförhållandet inleds omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet, eller

3) för en sådan i 1 mom. eller 1 eller 2 punkten i detta moment avsedd arbetstagare vars pensionskydd enligt bestämmelserna i Europeiska gemenskapens rättsakter om social trygghet eller en internationell överenskommelse om social trygghet skall ordnas i det land där arbetet utförs.

När pensionskydd enligt denna lag ordnas efter utgången av den i 2 mom. avsedda tvåårstiden eller enligt 3 mom., kan vid bestämmandet av den arbetsförtjänst som ligger till grund för pensionen beaktas pensionskydd som erhålls på grundval av arbetet utomlands.

Social- och hälsovårdsministeriet kan meddela närmare bestämmelser om tillämpningen av denna paragraf.

4 §

Arbetstagare har rätt till ålderspension då han fyllt 65 år, räknat från ingången av månaden efter den under vilken pensionsansökan görs, oberoende av om han längre kvarstår i arbetsförhållande. På ansökan beviljas ålderspension i förtid innan arbetstagaren fyllt 65 år, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken han fyllde 60 år. Pensionen beviljas härvid minskad på det sätt som bestäms i 5 a § 2 mom. På förtida ålderspension tillämpas i övrigt vad som i detta moment bestäms om ålderspension.

1...1..7.

4 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan vara rehabiliteringsstöd, samt arbetslöshetspension och familjepension. En arbetstagare har rätt att få rehabilitering och kan beviljas rehabiliteringspenning, eller rehabiliteringsstillägg eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Förutsättningarna för dessa förmåner och deras storlek bestäms, om inte något annat följer av denna lag, enligt lagen om pension för arbetstagare (395/61).

Gällande lydelse

Rätt att erhålla invalidpension tillkommer arbetstagare, vars arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada, med beaktande jämväl av den tid som redan förflutit, kan uppskattas vara utan avbrott nedsatt med minst två femtedelar åtminstone ett år. Vid bedömning av i vad mån arbetsförmågan är nedsatt beaktas arbetstagarens återstående förmåga att bereda sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete, som rimligen kan förutsättas av honom med hänsyn till hans utbildning, tidigare verksamhet, ålder och bosättningsförhållanden samt därmed jämförliga omständigheter. Vid varierande arbetsförmåga beaktas den årliga förtjänsten. Då mottagare av invalidpension uppnår till erhållande av ålderspension berättigande ålder, förändras invalidpensionen till ålderspension.

Invalidpension beviljas, om inte något annat följer av 4 d § lagen om pension för arbetstagare, från ingången av den månad som följer näst efter den under vilken rätten till pension uppkommit, dock inte retroaktivt för längre tid än ett år före den månad som följer näst efter den då pensionen söktes. Invalidpension beviljas tills vidare eller såsom ett i 4 mom. avsett rehabiliteringsstöd för viss tid. Invalidpension dras in när pensionstagaren återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han inte längre uppfyller villkoren för pensionen. Rehabiliteringsstöd kan dras in om den som uppbär stödet utan giltig anledning har vägrat delta i rehabilitering. Rehabiliteringsstöd beviljas för främjande av arbetstagarens rehabilitering och för så lång tid som han beräknas vara förhindrad att handha förvärvsarbete på grund av arbetsoförmåga. När rehabiliteringsstöd beviljas skall pensionsanstalten försäkra sig om att en vård- eller rehabiliteringsplan har uppgjorts för arbetstagaren. Rehabiliteringsstöd kan beviljas en arbetsoförmögen arbetstagare även för den tid beredningen av vård- eller rehabiliteringsplanen pågår. Vad som på något annat ställe i lag stadgas om invalidpension och mottagare av sådan pension skall tillämpas på

1...1..7.

Föreslagen lydelse

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens lön eller något annat vederlag för arbete som avses i denna lag uppgår till minst 33,64 euro per kalenderår. Lönen anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalts.

En arbetstagare har rätt till ålderspension enligt denna lag oberoende av om han fortsätter med arbete som avses i 1 §. Detta gäller även ålderspension som intjänats under tiden för invalidpension, när invalidpensionen ändras till ålderspension. Den i 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pensions för arbetstagare avsedda intjäningstiden av fem år beräknas i månader på grundval av de förvärvsinkomster som under de sistförflutna 15 kalenderåren erhållits i arbetsförhållanden på vilka denna lag tillämpas, genom att beloppet av förvärvsinkomsterna under kalenderåret divideras med det belopp som avses i 1 § 1 mom. 3 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Härvid beaktas endast hela månader, likväl högst så många månader att de tillsammans med övriga i 4 f § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare avsedda intjäningstider utgör 12 månader per kalenderår.

rehabiliteringsstöd och mottagare av sådant stöd.

Sedan en arbetstagare har avlidit betalas till förmånstagarna familjepension, om han vid sin död hade rätt till ålders- eller invalidpension eller fick sådan pension. Förmånstagare efter en sådan förmånslåtare är, med de begränsningar som stadgas i 4 a § lagen om pension för arbetstagare,

1) en efterlevande make med vilken förmånslåtaren hade ingått äktenskap före fyllda 65 år,

2) förmånslåtarens barn,

3) barn till den efterlevande maken som vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtaren och den efterlevande, samt

4) en tidigare make till förmånslåtaren, till vilken förmånslåtaren vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller ett avtal som hade fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag. Härvid gäller om den tidigare maken och dennes rätt till familjepension i tillämpliga delar vad som stadgas om efterlevande makar och deras rätt till familjepension.

Arbetstagare är berättigad till arbetslöshetspension och deltidspension, om något annat inte följer av denna lag, på det sätt som bestäms i lagen om pension för arbetstagare. Den återstående tid som avses i 4 c § 3 mom. i nämnda lag och den tid som enligt 4 f § 1 mom. 3 punkten i nämnda lag återstår till pensionsåldern motsvarar i 7 § 1 mom. angiven lön. Den i 4 f § 1 mom. 4 punkten i nämnda lag avsedda pensionsgrundande tiden av fem år beräknas i månader på grundval av de förvärvsinskomster som under de sistförflutna 15 kalenderåren erhållits i arbetsförhållanden på vilka denna lag tillämpas, genom att beloppet av förvärvsinskomsterna under kalenderåret divideras med det markbelopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten i lagen om pension för arbetstagare. Härvid beaktas endast hela månader, likväl högst så många månader att de tillsammans med övriga i 4 f § 1 mom. 4 punkten i lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsgrundande

Gällande lydelse

tider utgör 12 månader per kalenderår. När deltidspension fastställs, betraktas som stabiliserad förvärvsinkomst den i 7 § 1 mom. nämnda lön, som skulle räknas såsom berättigande till pension om arbetstagaren blivit arbetsoförmögen vid den tidpunkt då deltidspensionen börjar.

Utöver vad som i 2 mom. bestäms om faktorer som skall beaktas vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt, skall arbetsförmågans yrkesmässiga karaktär betonas vid bedömningen av rätt till invalidpension för en arbetstagare som fyllt 60 år. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om tillämpningen av detta moment.

4 a §

Utän hinder av vad som i 4 § 2 mom. och 5 b § 1 mom. bestäms om erhållande av full invalidpension, har en arbetstagare som är född före 1944 rätt att när han eller hon fyllt 58 år få invalidpension i form av individuell förtidspension, om arbetsförmågan, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom eller henne påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han eller hon skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor för beviljande av individuell förtidspension är att arbetstagaren har upphört med förvärvsarbete enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller att hans förvärvsinkomst per månad för dessa arbeten kan uppskattas bli mindre än ett belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten i ovan nämnda lag. Ett ytterligare villkor är att, då den individuella förtidspensionen fastställs, såsom pensionsberättigande tid även kan beaktas den tid som återstår till pensionsåldern eller motsvarande arbetsförtjänst, dock inte i det fall att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension eller ålderspension i en pensionsålder som är lägre än 65 år enligt någon annan lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4

1...1..7.

Föreslagen lydelse

4 a §

(upphävs)

mom. lagen om pension för arbetstagare.

Individuell förtidspension utbetalas tidigast från ingången av den månad som följer efter ansökan om pension eller ett i 8 § avsett förhandsbeslut. Pensionen kan av undantagsskäl betalas retroaktivt, dock för högst ett år före den månad som näst följer efter den då pensionen söktes.

Invalidpension som beviljats i form av individuell förtidspension indras, om pensionstagaren inte längre uppfyller de villkor för pensionen som stadgas i 1 mom. I övrigt gäller angående pensionen i tillämpliga delar vad som stadgas om full invalidpension.

4 b §

Rehabilitering ges samt förutsättningarna för och storleken av rehabiliteringstillägg, rehabiliteringspenning och rehabiliteringsunderstöd enligt prövning bestäms enligt lagen om pension för arbetstagare. Den tid som enligt 4 h § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare återstår till pensionsåldern motsvaras av den lön för återstående tid som avses nedan i 7 § 1 mom.

5 §

Den pensionsgrundande lönen (pensionslönen) utgörs av det sammanlagda beloppet av de löner som arbetstagaren har förtjänat och

- 1) på basis av vilka försäkringspremie enligt denna lag har betalats,
 - 2) som justerats enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, och
 - 3) som minskats med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift så som avses i 7 a § lagen om pension för arbetstagare.
- I pensionslönen inräknas dock inte löner som arbetstagaren förtjänat*
- 1) före den månad under vilken han fyllde 23 år,
 - 2) ett kalenderår under vilket han förtjänade mindre än 200 mark i arbeten som avses i denna lag, eller
 - 3) efter den månad under vilken han fyllde 65 år.

I pensionslönen för ålderspension beaktas

1...1..7.

4 b §

upphävs

5 §

Pensionens belopp bestäms med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 5, 5 a—5 c, 6, 6 a, 7, 7 a—7 i och 8 § lagen om pension för arbetstagare.

Vid tillämpningen av 7 § 1 mom. beaktas dock vid uträkningen av pension enligt denna lag även semesterersättning som betalas när ett arbetsförhållande upphör.

När ålderspensionen bestäms beaktas dock inte så som inkomst som berättigar till pension sådana arbetsförtjänster som har intjänats under den månad under vilken pensionen enligt ansökan avses börja och de sex närmast föregående månaderna. Såsom arbetstagarens månadsförtjänst för denna tidsperiod betraktas den lön korrigerad med den lönekoeficient som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare som han i medeltal förtjänat per månad under de tolv månader som

Gällande lydelse

inte löner som arbetstagaren förtjänat den månad under vilken han fyllt 65 år och under de sex månader som närmast föregått nämnda månad. Såsom arbetstagarens månadsförtjänst för denna tidsperiod betraktas den enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade lön som han i medeltal förtjänat per månad under de tolv månader som närmast föregick denna tidsperiod, minskad med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift.

Pensionens årliga belopp utgör 1,5 procent av

1) den pensionslön som avses i 1—3 mom.,
2) den lön för återstående tid som avses i 7 § 1 mom., och

3) den enligt 7 b § 1 mom. beräknade lönen för den tid för vilken arbetstagaren har fått heleffektiv pension.

Från ingången av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år är beloppet av en pension som räknas enligt 4 mom. 1 punkten dock 2,5 procent.

Beloppet av en pension som räknas enligt 4 mom. 2 och 3 punkten är dock

1) 1,2 procent till den del som lön för återstående tid gäller eller pension har erhållits för tiden efter det att arbetstagaren fyllt 50 år och till dess han fyllt 60 år, och

2) 0,8 procent till den del som lön för återstående tid gäller eller pension har erhållits för tiden efter det att arbetstagaren fyllt 60 år.

5 a §

Om pensionen börjar senare än vid ingången av den månad som följer näst efter det arbetstagaren fyllt 65 år, höjs den enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare samordnade pensionen, beroende på tiden för uppskjutandet av pensionen, så som stadgas i 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Beviljas pension enligt 4 § 1 mom. i förtid, minskas pensionen med 0,4 procent för varje månad för vilken pensionen utbetalas före ingången av den månad som följer efter den då pensionsåldern uppnås. Minskningen beräknas på den enligt 8 § lagen om pension för arbetstagare samordnade pension som arbetstagaren har intjänat fram till begynnelsestidpunkten för

1...1..7.

Föreslagen lydelse

närmast föregick denna tidsperiod, minskad med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift.

Utan hinder av vad som bestäms i 1 mom., beaktas inte arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som nämns i 6 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare samt sådan tid som avses i nämnda paragrafs 3 mom. när pension enligt denna lag bestäms, om arbetstagaren har rätt till pension enligt nämnda lag.

5 a §

upphävs

pensionen. På ansökan ökas arbetstagarens ålderspension med den pension som grundar sig på löner som uppburits under tiden för förtida ålderspension.

5 b §

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delpension. Full invalidpension beviljas en arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 4 § 2 mom., är nedsatt med minst 3/5 åtminstone under ett år. Individuell förtidspension beviljas likaså som full invalidpension. I annat fall beviljas invalidpensionen som delpension. Den fulla invalidpensionens belopp fastställs enligt 5 §. Delpensionen är hälften av full pension.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärsarbete och härvid förtjänar det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare eller mera, kan utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. individuell förtidspension utbetalas enligt samma belopp som delpension enligt 1 mom. Överstiger pensionstagarens förvärsinkomster dock 3/5 av den pensionsgrundande lönen, utbetalas pensionen inte utan lämnas vilande.

Förändras en invalidpensionstagares arbetsförmåga så att förändringen enligt 1 mom. inverkar på pensionens storlek, och kan förändringen med beaktande även av den tid som redan har förflutit antas bli bestående under åtminstone ett år, justeras pensionens belopp på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ från början av den månad som närmast följer efter förändringen, om inte annat följer av stadgandena i 4 d § lagen om pension för arbetstagare. Pensionen minskas dock inte för den tid för vilken den redan har utbetalts och höjs inte för längre tid än sex månader före den kalendermånad som närmast följer efter pensionstagarens justeringsansökan eller pensionsanstaltens justeringsåtgärder. Invalidpension som har beviljats i form av delpension ändras på ansökan av pensionstagaren till individuell förtidspension räknat från ingången av månaden närmast efter den under vilken

1...1..7.

5 b §

upphävs

Gällande lydelse

pensionstagaren har uppfyllt de villkor som stadgas i 4 a § 1 och 2 mom., dock inte retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad som följer efter ansökan. Indragen invalidpension kan betalas ut i form av delpension även för kortare tid än ett år. Delpension kan betalas som full pension under den rehabiliteringstid som avses i 4 j § lagen om pension för arbetstagare.

Om den som uppbär individuell förtidspension börjar förvärvsarbete, varav det enligt 2 mom. följer att pensionen skall betalas enligt samma belopp som delpension eller att den inte alls får utbetalas, ändrar pensionsanstalten pensionsbeloppet eller avbryter pensionsutbetalningen räknat från följande möjliga betalningsperiod. I dessa fall kan pensionsanstalten återkräva de pensionsrater som har betalats utan grund räknat från den tidpunkt då pensionstagaren började förvärvsarbete.

Då arbetet upphör eller minskar så att arbetstagaren har rätt till individuell förtidspension till fullt belopp eller enligt samma belopp som delpension, börjar vilande individuell förtidspension på ansökan utbetalas räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Av undantagsskäl kan pensionen betalas retroaktivt, dock högst för ett år före den månad som följer efter ansökan.

Vilande individuell förtidspension kan på ansökan av pensionstagaren indras räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Om krav på ny utbetalning av vilande individuell förtidspension inte framställs inom fem år räknat från avbrottet, anses det utan särskilt beslut att förtidspensionen upphör vid utgången av denna tid.

5 c §

När ålders- och invalidpensionens storlek fastställs beaktas inte lönen för den tid för vilken arbetstagaren har rätt att uppbära sådan grundpension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, vars storlek har fastställts

1...1..7.

Föreslagen lydelse

5 c §

upphävs

med beaktande av den tid som återstår till pensionsåldern eller av motsvarande arbetsförtjänst (heleffektiv pension). Som heleffektiv pension betraktas också arbetslöshetspension som enligt 4 c § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare inte skall ökas med den i lagrummet avsedda pensionsdelen för återstående tid, likaså invalidpension som med stöd av 4 c § 9 mom. lagen om pension för arbetstagare får beviljas som förlängning på arbetslöshetspension.

När invalidpensionens storlek fastställs beaktas inte heller lön som arbetstagaren har uppburit i sådant arbetsförhållande vid vars början han redan hade den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsoförmågan. Det sistnämnda gäller dock inte lön som uppburits i ett arbetsförhållande som har börjat minst ett år före arbetsoförmågans inträde.

Om familjepension beviljas efter en förmånslåtare som vid sin död inte fick någon pension, betraktas vid tillämpning av 1 mom. och 7 § 1 mom. dödsdatumet som den dag då sjukdomen, lytet eller skadan inträffade, om inte förmånstagaren visar något annat.

5 d §

Vid tillämpning av 8 § lagen om pension för arbetstagare skall pension enligt denna lag jämföras med pension som grundar sig på lagen om pension för arbetstagare. Vid valet av samordningsgrund skall beaktas den högsta på grundval av kalenderåret beräknade lön som berättigar till pension enligt denna lag, minskad med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift så som avses i 7 a § lagen om pension för arbetstagare, eller arbetstagarens genomsnittliga lön beräknad enligt 7 a §.

Har ett i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare avsett annat arbets- eller tjänsteförhållande än ett sådant varom stadgas i denna lag eller annan däri avsedd företagverksamhet fortgått under ett sådant kalenderår eller i nämnda moment avsedd pension under minst tre på varandra följande sådana kalenderår då arbetstagaren i arbete som avses i denna

1...1..7.

upphävs

5 d §

Gällande lydelse

lag har förtjänat minst 800 mark, sammanräknas för valet av samordningsgrund den lön som förtjänats i arbete som avses i denna lag med motsvarande pensionslön eller arbetsinkomst eller pension enligt en annan ovan i detta moment avsedd lag, så som stadgas i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare. Härvid används såsom lön som uppburits i arbete som avses i denna lag genomsnittet per månad av de under ifrågavarande parallella kalenderår i dylikt arbete intjänade faktiska lönerna. Innan genomsnittet räknas ut avdras från lönerna beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift, så som avses i 7 a § lagen om pension för arbetstagare.

6 §

Den lön för vilken försäkringspremie skall betalas bestäms enligt samma grunder som tillämpas vid förskottsinnehållning av skatt. Social- och hälsovårdsministeriet har likväl rätt att av särskilda skäl bestämma att även andra beräkningsgrunder får tillämpas på något arbetsområde. När pensionskydd ordnas för arbete utomlands skall dock såsom lön anses sådan arbetsförtjänst som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland eller arbetsförtjänst som annars kan anses motsvara arbetet.

7 §

Om arbetstagaren omedelbart före uppkomsten av den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsförmåga under 540 dagar i arbete som avses i denna lag har förtjänat minst 800 mark, beaktas såsom pensionslön även den lön som han skulle ha förtjänat från arbetsförmågans början till dess han uppnått pensionsåldern (lön för återstående tid). Har arbetstagaren på grund av samma pensionsfall också enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) rätt till heffektiv invalidpension, skall såsom ovan nämnda gränsbelopp anses 200 mark. Vid fastställandet av arbetslöshetspensionens pensionsdel för återstående tid räknas ovan nämnda 540 dagar från den i 4 c § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare avsedda

1...1..7.

Föreslagen lydelse

6 §

Den arbetsförtjänst för vilken försäkringspremie enligt denna lag skall betalas bestäms i enlighet med 7 § lagen om pension för arbetstagare, likväl så att även den semesterersättning som betalas när arbetsförhållandet upphör beaktas. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan det likväl av särskilda skäl bestämmas att andra beräkningsgrunder får tillämpas på något arbetsområde när arbetsförtjänsten bestäms.

7 §

upphävs

dagen för pensionsfallet. För att lön för återstående tid skall inräknas i pensionslönen förutsätts det dessutom att arbetstagaren under det år då arbetsförmågan börjat och de tio kalenderår som omedelbart föregått nämnda år under en tid om minst 12 månader har haft förvärvsarbete som skall försäkras i Finland och som berättigar till sådan grundpension som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Vid beräkandet av ovan nämnda tid om 12 månader skall tillämpas 6 a § 1 mom. 3 och 4 meningens lagen om pension för arbetstagare.

Vid beräkandet av de 540 dagar som avses i 1 mom beaktas inte de dagar då arbetstagaren

1) har haft studieledighet enligt lagen om studieledighet (273/79),

2) har fått personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (573/90), statsjänstemannalagen ((755/86)), grundskolelagen (476/83) eller gymnasielagen (477/83),

3) har fått utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90),

4) har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93), för högst 180 dagar, dock sammanlagt högst för ett antal som motsvarar det maximiantal som stadgas i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

5) har fått rehabiliteringspenning enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/91) eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkring, eller

6) har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/63) under de tre senaste åren innan sådan arbetsförmåga som avses i denna lag började; med dessa dagar jämställs dagar för vilka dagpenning hade betalats om inte arbetstagaren hade fått i 27 § 1 mom. sjukförsäkringslagen angiven

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

motsvarande ersättning för arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada med stöd av någon annan lag.

Har arbetstagaren fått enligt förtjänsten avvägd dagpenning med stöd av 26 § 3 mom. lagen om utkomtskydd för arbetslösa innan den tid av 540 dagar som avses i 1 och 2 mom. har förflutit sedan den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsförmågan uppkom, skall även lönen för den återstående tiden räknas såsom till pension berättigande när invalidpensionen fastställs.

Lönen för den återstående tiden räknas såsom till invalidpension berättigande även i sådana fall där arbetstagaren under högst nio år omedelbart före uppkomsten av den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsförmågan har haft ett barn som är yngre än tre år och som avses i 4 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare och om den ovan avsedda perioden om 540 dagar har löpt ut under nämnda tid. Härvid förutsätts dock

1) att arbetstagaren på grund av detta barn har fått moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen eller stöd för hemvård enligt lagen om stöd för hemvård av barn (797/92), och

2) lönen för den återstående tiden inte räknas såsom till pension berättigande enligt 1—3 mom.

Vad som ovan stadgas beträffande återstående tid tillämpas endast om arbetstagaren har varit bosatt i Finland minst fem år innan han blev arbetsförmögen. Av särskilda skäl kan pensionsskyddscentralen dock besluta att förutsättningen i fråga om boende inte skall tillämpas.

7 a §

Det årliga beloppet av lönen för återstående tid är detsamma som det enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade belopp, minskat med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift som avses i 7 a § lagen om pension för arbetstagare, för vilket på grundval av arbetstagarens arbetsförhållande i genomsnitt har betalats

1...1..7.

7 a §

upphävs

försäkringspremie enligt denna lag för de kalenderår då han i arbete som avses i denna lag har förtjänat minst det i 7 § 1 mom. nämnda gränsbeloppet.

Har arbetstagaren inte under något kalenderår förtjänat minst det i 7 § 1 mom. nämnda gränsbeloppet, uppgår det årliga beloppet till samma belopp som nämnda gränsbelopp. Om arbetstagaren inte har rätt till återstående tid på grundval av något annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet, skall det i 1 mom. nämnda beloppet utökas med de löner som har erhållits för däri angivna kalenderår och på grundval av vilka arbetstagaren har rätt till pension enligt lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) samt med de arbetsförtjänster som har intjänats för däri angivna kalenderår och som har beräknats enligt de till pension enligt lagen om pension för arbetstagare berättigande tiderna och motsvarande pensionsgrundande löner.

När lönen för återstående tid räknas ut beaktas lönerna från ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 23 år. Löner som arbetstagaren förtjänat innan han fyllde 23 år beaktas endast till den del de har förtjänats under det kalenderår då den sjukdom, det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till arbetsoförmågan har uppkommit eller under vilket den i 7 § 1 mom. avsedda perioden om 540 dagar har löpt ut eller under de tre kalenderåren omedelbart före förstnämnda år.

Vid beräkningen av det i 1 mom. angivna beloppet för vilket i genomsnitt har betalats försäkringspremie, beaktas inte den tid för vilken arbetstagaren före pensionsfallsåret har uppburit i 7 f § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd förmån som berättigar till arbetspensionstillägg. Vid beräkningen kan likväl beaktas de till arbetspensionstillägg berättigande förmånsdagar under vilka arbetstagaren har varit i sådant förvärvsarbete enligt denna lag, lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare eller lagen om pension för arbetstagare för vilket arbetsförtjänsterna beaktas enligt 1 och 2

Gällande lydelse

mom. när lönen för återstående tid räknas ut.

Om beräkningen av det belopp som avses i denna paragraf stadgas närmare genom förordning.

7 b §

Skall till en arbetstagare som har uppburit enligt 7 och 7 a §§ beräknad invalidpension senare betalas ny invalidpension eller ålderspension, räknas såsom till pension berättigande lön även den lön som han skulle ha fått enligt nämnda stadganden, beräknad enligt den tid för vilken han efter det han fyllt 23 år har uppburit förstnämnda invalidpension.

Om till en arbetstagare som har uppburit enligt 7 och 7 a §§ fastställd invalidpension senare skall betalas pension på grund av sådan ny arbetsförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare pensionen upphörde, eller om pension beviljas med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som den tidigare pensionen, fastställs den nya pensionen enligt samma grunder som den tidigare pensionen.

Fastställs heffektiv pension som avses i 5 c § 1 mom. och som grundar sig på arbets- eller tjänsteförhållande eller på företagareverksamhet, på grund av ny arbetsförmåga enligt samma grunder som den tidigare pensionen, beaktas inte det arbets- eller tjänsteförhållande eller den företagareverksamhet som har fortsatt efter det att den tidigare pensionen upphörde såsom till pension berättigande.

Har arbetstagaren på grund av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet blivit berättigad till heffektiv pension som avses i 5 c § 1 mom., beaktas lön som han har förtjänat innan nämnda arbets- eller tjänsteförhållande eller företagareverksamhet började inte vid avgörande av huruvida hans arbetsförtjänst har överstigit det i 7 § 1 mom. nämnda gränobeloppet.

En arbetstagare som har fyllt 55 år anses dock inte ha förvärvat sådan i 4 mom. avsedd rätt till heffektiv pension på grundval av ett arbets- eller

1...1..7.

Föreslagen lydelse

7 b §

(upphävs)

tjänsteförhållande genom vilket arbetstagaren har sysselsatts enligt 18 § 3 mom. sysselsättningslagen (275/87) eller, ifall det är fråga om någon annan arbetsgivare än staten eller en kommun, enligt motsvarande förfarande (garanterat arbete), och den pensionsgrundande lönen i detta arbetsförhållande är mindre än motsvarande lön som har uträknats på grundval av det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet. Om arbetstagaren inte har förlorat sin rätt till återstående tid på grundval av ett tidigare arbets- eller tjänsteförhållande vid den tidpunkt då hans garanterade arbete började, anses han inte vid tillämpningen av detta moment till följd av det garanterade arbetet ha förlorat sin rätt till återstående tid från det tidigare arbets- eller tjänsteförhållandet.

Beviljas en arbetstagare som fått i denna lag avsedd rehabiliteringspenning invalidpension på grund av arbetsoförmåga som har börjat inom två år efter det att tiden för betalning av rehabiliteringspenning löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat när rehabiliteringsbeslutet fattades.

Om intjänandet av det i 7 § 1 mom. avsedda gränsbeloppet har förhindrat fastställande av heffektiv invalidpension på grundval av ett arbetsförhållande som omfattas av lagen om pension för arbetstagare eller företagareverksamhet som omfattas av lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) eller lagen om pension för företagare (468/69), och om den pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten i nämnda arbetsförhållande eller företagareverksamhet omräknad till årsinkomst överstiger det årliga beloppet av den lön som avses i 7 a § 1 mom., ersätts denna med nämnda lön eller arbetsinkomst omräknad till årsinkomst.

Gällande lydelse

8 §

Arbetstagaren har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han uppfyller villkoren för

1) individuell förtidspension enligt 4 a § 1 mom. eller sista meningen i 4 a § 2 mom., eller

2) invalidpension som delpension enligt 4 § 2 mom. och 5 b § 1 mom.

Förhandsbeslutet är bindande för pensionsanstalten om därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och arbetstagaren avtalad längre tid från det beslutet vann laga kraft.

Ändring i förhandsbeslutet får sökas så som stadgas i 21 § lagen om pension för arbetstagare.

Föreslagen lydelse

8 §

upphävs

9 §

Om de pensionsanstalter som avses i 2 § inte har kommit överens om något annat, ansvarar de för pensionsskyddet enligt denna lag på följande sätt:

1) för ålderspension till den del pensionen baserar sig på löner som förtjänats före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år svarar varje pensionsanstalt, med det belopp som motsvarar en tredjedel av den pension som intjänas för det året beräknat enligt de grunder som givits av social- och hälsovårdsministeriet; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som, enligt de grunder som ministeriet har givit, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess

1...1..7.

9 §

Om de pensionsanstalter som avses i 2 § inte har kommit överens om något annat, ansvarar de för pensionsskyddet enligt denna lag på följande sätt:

1) för ålderspension till den del pensionen baserar sig på löner som förtjänats före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år svarar varje pensionsanstalt med det belopp som motsvarar *en årlig tillväxt på en halv procentenhet motsvarande pensionsåldern 65 år* beräknat enligt de grunder som givits av social- och hälsovårdsministeriet; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som, enligt de grunder som ministeriet har givit, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken

värdebeständighet eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på löner som förtjänats efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på lön som avses i 7 § 1 mom. eller enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare,

2) för de fyra femtedelar av en invalid- eller arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 7 § 1 mom., i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte ett pensionsbelopp motsvarande 5 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare, vilket beräknats med tillämpning av 7 § 1 mom. i denna lag, och varken tillägg enligt 4 j eller 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller förhöjningar som gjorts med stöd av 9 § i nämnda lag efter pensionens begynnande samt för den del av rehabiliteringspenningen som motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 § 1 mom. beviljade invalidpensionen, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde då han ådrog sig sjukdom, lyte eller skada som avses i 7 § 1 mom., eller då han blev arbetslös eller, om han då inte längre stod i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han senast hörde; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som har givits av ministeriet särskilt har överförts på den pensionsdel som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare,

1...1..7.

pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på löner som förtjänats efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på den förvärvsinkomst för återstående tid som avses i 7 c § 2 mom. lagen om pensions för arbetstagare eller enligt 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare,

2) för *invalidpension* som beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte tillägg enligt 4 j eller 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller förhöjningar som gjorts med stöd av 9 § i nämnda lag efter pensionens begynnande, samt för den del av rehabiliteringspenningen som motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 c och 7 d § *lagen om pension för arbetstagare beviljade invalidpensionen*, svarar varje pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde under de två sista åren av den granskningstid som avses i 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare, i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade, enligt 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare bestämda förvärvsinkomsternas andel av det sammanlagda beloppet motsvarande förvärvsinkomster enligt de i 8 § 4 mom. 1 och 2 och 12 och 13 punkten i sagda lag nämnda pensionslagarna under de nämnda kalenderåren, om detta sammanlagda belopp är minst 12 000 euro; vidare svarar för sådan arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 7 c och 7 d § lagen om pension för arbetstagare, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner och som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock inte

Gällande lydelse

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionen och rehabiliteringspenningen som överstiger beloppen enligt 1 och 2 punkten, för familjepension, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner avsedda pensionsdelar som betalas enligt nämnda lag samt för kostnader för den allmänna förändringen i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och för överföringar som avses i 1 och 2 punkten liksom även för pensionskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare nämnd verksamhet och sjömanspensionskassan, så som stadgas i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare, samt

4) om på denna lag grundad pension, för vilken två eller flera pensionsanstalter svarar, skall minskas enligt 8 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, fördelas minskningen mellan pensionsanstalterna i proportion till de pensionsdelar för vilka de svarar.

 Av en arbetspensionskassa fastställt försäkringspremie och försäkringspremie,

1...1..7.

Föreslagen lydelse

förhöjningar enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare efter pensionens begynnande, enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde med stöd av 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådan den lydde den 31 december 2004, eller, om han då inte längre stod i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han senast har hört;

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionen och rehabiliteringspenningen som överstiger beloppen enligt 1 och 2 punkten, för familjepension, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner avsedda pensionsdelar som betalas enligt nämnda lag samt för kostnader för den allmänna förändringen i de beräkningsgrunder som avses i 1 punkten samt för överföringar som avses i 1 och 2 punkten liksom även för Pensionskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare nämnd verksamhet och sjömanspensionskassan, så som bestäms i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare, samt

4) om på denna lag grundad pension, för vilken två eller flera pensionsanstalter svarar, skall minskas enligt 8 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, fördelas minskningen mellan pensionsanstalterna i proportion till de pensionsdelar för vilka de svarar.

10 §

 När pensionens belopp fastställs beaktas även sådan i ett arbetsförhållande som

från vars erläggande pensionsskyddscentralen befriat en arbetsgivare, anses vid tillämpning av 5, 7 och 7 a §§ såsom erlagda försäkringspremier. Även sådan i ett arbetsförhållande som faller under denna lag intjänad lön för vilken arbetsgivaren inte längre kan åläggas att betala försäkringspremie skall vid tillämpning av 5, 7 och 7 a §§ beaktas som om försäkringspremie hade erlagts, på villkor att beträffande löns belopp företes intyg av skattemyndighet eller annan därmed jämförbar tillförlitlig utredning.

10 c §

Arbetstagarnas pensionsavgift utgör en sådan andel av de i 10 § 1 mom. avsedda lönerna som är lika stor som den pensionsavgiftsprocent om vilken stadgas i 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Arbetsgivaren innehåller i samband med lönebetalningen arbetstagarnas pensionsavgift på hos honom anställda arbetstagares lön som avses i 1 mom.

12 §

När de löner som utgör grund för pensionerna justeras så som avses i 9 § lagen om pension för arbetstagare, skall de i 5 §, 5 d § 2 mom. och 7 § i markbelopp fastställda gränserna för lönerna och pensionerna undergå motsvarande justering enligt vad social- och hälsovårdsministeriet beslutar.

13 a §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1 § 6 och 7 mom., 3 § 2 mom., 3 a §, 4 § 1 och 5 mom., 4 a § 2—6 mom., 4 b—4 d, 4 f—4 h och 4 j—4 n §, 5 § 4 och 6 mom., 5 c, 7 f—7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a—10 d och 12 §, 12 a § 4 och 5 mom., 12 d, 13 a och 13 b §, 15 § 2 mom. samt 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 b—19 d, 20, 21, 21 a—21

1...1..7.

omfattas av denna lag intjänad förvärvsinkomst

1) på basis av vilken arbetspensionskassan i enlighet med 4 mom. har påfört arbetsgivaren en försäkringspremie enligt denna lag,

2) i fråga om vilken Pensionsskyddscentralen har befriat arbetsgivaren från försäkringspremie och

3) för vilken arbetsgivaren inte längre kan åläggas att betala försäkringspremie, på villkor att beträffande förvärvsinkomstens belopp erhålls ett intyg av skattemyndighet eller någon annan därmed jämförbar tillförlitlig utredning.

10 c §

Arbetstagarnas pensionsavgift utgör en sådan andel av de i 6 § avsedda förvärvsinkomsterna som är lika stor som de pensionsavgiftsprocenter om vilka bestäms i 12 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Arbetsgivaren innehåller i samband med löneutbetalningen arbetstagarnas pensionsavgift på hos honom anställda arbetstagares förvärvsinkomster som avses i 1 mom.

12 §

När de löner som utgör grund för pensionerna justeras så som avses i 7 b § lagen om pension för arbetstagare, skall det i 4 § 2 mom. fastställda gränobeloppet undergå motsvarande justering.

13 a §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1 § 6 och 7 mom., 1 c och 1 d §, 3 § 2 mom., 3 a, 4, 4 a, 4 b—4 h, 4 j—4 n och 5 §, 5 a—5 c, 6, 7, 7 a—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a—10 d och 12 §, 12 a § 4 och 5 mom., 12 d, 13 a och 13 b §, 15 § 2 mom. samt 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 b—19 d, 20, 21, 21 a—21 e, 22 och 23 § lagen om pension

Gällande lydelse

e, 22 och 23 § lagen om pension för arbetstagare.

Föreslagen lydelse

för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Denna lag tillämpas på pensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner i fråga om vilka pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Lagens 1 § 1 och 2 mom. tillämpas så, att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionsskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 31 december 2004. Nämnade paragrafs 2 mom. tillämpas på arbetstagare vars arbetsförhållande pågår när lagen träder i kraft eller börjar därefter.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag tillämpas på en sådan person som avses i 3 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (1483/1995) lagens 5 § 1 mom., sådan det lyder vid lagens ikraftträdande, samt 5, 5 b, 5 c, 5 d, 7, 7 a, 7 b och 9 § samt 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder vid denna lags ikraftträdande.

De nämnda bestämmelserna i denna lag och de bestämmelser som gällde när den nämnda ändringslagen trädde i kraft tillämpas också på personer som avses i 4 och 5 mom. i ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (1263/1999) och som omfattas av denna lag.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag har arbetstagare födda före 1944 rätt till individuell förtidspension enligt 4 a och 8 §, sådana de lydde innan denna lag trädde i kraft, och så, att de beviljas ålderspension efter uppnådd 63 års ålder. Rätt till återstående tid som är en förutsättning för individuell förtidspension bestäms enligt 7 och 7 a §, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pensionen räknas ut iakttas bestämmelserna

Föreslagen lydelse

om invalidpension i denna lag. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Härvid tillämpas dock inte 7 h § lagen om pension för arbetstagare på ålderspensionen.

Det belopp som anges i 4 § 2 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för 1962.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 26 juli 1985 om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) 1 a och 6 §, dessa lagrum sådana de lyder, 1 a § 1 och 2 mom. i lag 1131/1998 samt 3 och 4 mom. i lag 1469/1993 och 6 § i lag 1484/1995, samt ändras 1 § 3 och 5 mom., 3 och 4 §, 7 § 1 mom. och 8 § 2 mom., av dessa lagrum 1 § 3 mom., 3 § 2 mom., 4 § 2 mom. och 7 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1056/1997, 1 § 5 mom. sådant det lyder i lag 228/1998, 3 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1484/1995 och 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1265/1999, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

 Oberoende av arbetsförhållandets längd tillämpas denna lag på sådana arbetsförhållanden där arbetsgivaren är en fysisk person eller ett dödsbo och i fråga om vilka arbetet inte hänför sig till näringsverksamhet eller annan förvärvsverksamhet som arbetsgivaren bedriver.

 Uppstår det oklarhet om huruvida denna lag skall tillämpas på någon, avgörs frågan av pensionsskyddscentralen på ansökan av den som låtit utföra eller den som utfört arbetet eller på ansökan av pensionsanstalten.

 1 a §
Denna lag tillämpas även på en arbetstagare som en finsk arbetsgivare

1...1..7.

 Denna lag tillämpas också på andra arbetsförhållanden än sådana som avses i 1 mom., då de inte fortgår en månad. Lagen tillämpas också på arbetsförhållanden som fortgår minst en månad till den del av 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) eller av i 2 § i nämnda lag avsedda anmälan av arbetsgivaren följer att nämnda lag inte tillämpas på dem.

 Denna lag gäller inte arbetsförhållanden före den kalendermånad som följer efter den kalendermånad då arbetstagaren fyller 18 år och inte efter den kalendermånad då arbetstagaren fyller 68 år. Lagen gäller inte heller utövande av idrott. Paragrafens 3 och 4 mom. tillämpas inte på ett arbetsförhållande på basis av vilket arbetstagaren har rätt till pension enligt en lag eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. 2—4, 7—9 eller 12 punkten lagen om pension för arbetstagare.

 1 a §
 (upphävs)

sänder utomlands för att utföra arbete för samma arbetsgivare. Detsamma gäller en arbetstagare som av ett finskt företag sänds utomlands för att utföra arbete åt ett utländskt moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska helhet som det finska företaget, om arbetstagaren under den tid han arbetar utomlands alltjämt står i arbetsförhållande till det företag som sände honom utomlands.

Ett finskt företag kan ordna pensionsskydd enligt denna lag

1) för en sådan till utlandet sänd arbetstagare som i något annat fall än de som avses i 1 mom. är anställd hos ett moder-, dotter- eller systerföretag inom samma ekonomiska helhet eller hos ett annat sådant företag där det finska företaget har bestämmanderätt,

2) för en arbetstagare som utomlands anställs av en finsk arbetsgivare eller en i punkten avsedd utländsk arbetsgivare och som när arbetsförhållandet inleds omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet, eller

3) för en sådan i 1 mom. eller 1 eller 2 punkten i detta moment avsedd arbetstagare vars pensionsskydd enligt bestämmelserna i Europeiska gemenskapens rättsakter om social trygghet eller en internationell överenskommelse om social trygghet skall ordnas i det land där arbetet utförs.

När pensionsskydd enligt denna lag ordnas enligt 2 mom., kan vid bestämmandet av den arbetsförtjänst som ligger till grund för pensionen beaktas pensionsskydd som erhålls på grundval av arbetet utomlands.

Social- och hälsovårdsministeriet kan meddela närmare bestämmelser om tillämpningen av denna paragraf.

3 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan vara rehabiliteringsstöd eller individuell förtidspension, samt arbetslöshetspension och familjepension. En arbetstagare kan också få rehabilitering och beviljas rehabiliteringspenning eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning.

1...1..7.

3 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan vara rehabiliteringsstöd, samt arbetslöshetspension och familjepension. En arbetstagare har rätt att få rehabilitering och kan beviljas rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg eller

Gällande lydelse

Förutsättningarna för dessa förmåner och deras storlek bestäms, om inte något annat följer av denna lag, enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens arbetsförtjänst av arbete som avses i denna lag uppgår till minst 200 mark per kalenderår. Arbetsförtjänsten anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalts. Beloppet justeras enligt förändringar i den allmänna löne- och prisnivån, så som bestäms i 9 § lagen om pension för arbetstagare.

En arbetstagare har dock rätt till ålderspension enligt denna lag oberoende av om han fortsätter med arbete som avses i 1 §.

4 §

Pensionens belopp bestäms med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 4 § 6 mom., 5 § 1 mom., 2 mom. 1 och 3 punkten samt 4—6 mom., 5 c, 7, 7 a och 7 b § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962).

När beloppet av lönen för återstående tid räknas ut i enlighet med den 7 a § som nämns i 1 mom. beaktas också sådana arbetsförtjänster på basis av vilka arbetstagaren har rätt till pension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

6 §

Vid tillämpning av 8 § lagen om pension för arbetstagare skall pension enligt denna lag jämföras med pension som grundar sig på lagen om pension för arbetstagare, och den arbetsförtjänst som berättigar till pension enligt denna lag beaktas vid valet av den i nämnda stadganden förutsatta högsta pensionslönen. Härvid bestäms denna arbetsförtjänst på basis av den högsta i denna lag angivna arbetsförtjänsten,

1...1..7.

Föreslagen lydelse

rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Förutsättningarna för dessa förmåner och deras storlek bestäms, om inte något annat följer av denna lag, enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

En förutsättning för erhållande av pension är att arbetstagarens arbetsförtjänster för arbete som avses i denna lag uppgår till minst 33,64 euro per kalenderår. Arbetsförtjänsten anses hänföra sig till det kalenderår under vilket den utbetalts. Beloppet justeras enligt förändringar i den allmänna löne- och prisnivån, så som bestäms i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

En arbetstagare har dock rätt till ålderspension enligt denna lag oberoende av om han fortsätter med arbete som avses i 1 §. *Detta gäller även ålderspension som intjänats under tiden för invalidpension, när invalidpensionen ändras till ålderspension.*

4 §

Pensionens belopp bestäms med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 5, 5 a—5 c, 6, 6 a, 7, 7 a—7 i § och 8 § lagen om pension för arbetstagare.

Utan hinder av 1 mom. skall arbets- och förvärvsinkomster för förmåner enligt 6 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare samt tid som avses i 3 mom. i nämnda paragraf inte beaktas när pension enligt denna lag bestäms, om arbetstagaren har rätt att få pension enligt nämnda lag eller lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

6 §

(upphävs)

uträknad per kalenderår och minskad med beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift så som avses i 7 a § lagen om pension för arbetstagare.

Har ett i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnt, annat än i denna lag avsett arbets- eller tjänsteförhållande eller annan än i denna lag avsedd företagarverksamhet fortgått under ett sådant kalenderår eller i nämnda moment angiven pension fortgått under minst tre på varandra följande sådana kalenderår, då arbetstagarens i denna lag angivna arbetsförtjänst har uppgått till minst det i 3 § 2 mom. stadgade beloppet, sammanräknas för bestämmande av samordningsgrunden de i denna lag angivna arbetsförtjänsterna med motsvarande i detta moment nämnd, i annan lag avsedd pensionslön eller arbetsförtjänst eller pension så som stadgas i 8 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Vid tillämpningen av 2 mom. används som i denna lag angiven arbetsförtjänst genomsnittet av arbetsförtjänsten per månad i arbete av detta slag under kalenderåren i fråga. Innan genomsnittet uträknas avdras från arbetsförtjänsten beloppet av arbetstagarnas pensionsavgift så som avses i 7 a § lagen om pension för arbetstagare.

7 §

Arbetsgivaren är skyldig att betala en försäkringspremie som räknas ut på basis av de löner han har betalt för arbete som omfattas av denna lag och enligt den försäkringspremieprocent som vederbörande ministerium årligen fastställer på framställning av pensionskassan. Den lön för vilken försäkringspremie skall betalas bestäms enligt samma grunder som de som tillämpas vid förskottsinnehållning av skatt. Semesterersättning som skall betalas när ett arbetsförhållande upphör beaktas dock inte. När pensionsskydd ordnas för arbete utomlands skall dock såsom lön anses sådan arbetsförtjänst som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland eller arbetsförtjänst som annars kan anses motsvara arbetet. Premieprocenten

1...1..7.

7 §

Arbetsgivaren är skyldig att betala en försäkringspremie som räknas ut på basis av arbetsförtjänster som han har betalt för arbete som omfattas av denna lag och enligt den försäkringspremieprocent som vederbörande ministerium årligen fastställer på framställning av pensionskassan. Den arbetsförtjänst för vilken försäkringspremie skall betalas bestäms enligt 7 § *lagen om pension för arbetstagare*. Premieprocentsatsen kan fastställas till en lägre nivå i fråga om arbetsförtjänsterna för de arbetstagare som vid utgången av kalenderåret i fråga inte har fyllt 24 år.

Gällande lydelse

kan fastställas till en lägre nivå i fråga om lönen för de arbetstagare som vid utgången av kalenderåret i fråga inte har fyllt 24 år.

Föreslagen lydelse

8 §

Om arbetsgivaren är ett samfund eller en sammanslutning, för vars förpliktelser delägare eller bolagsman svarar såsom för egen skuld, kan en med stöd av denna lag fastställd avgift, jämte på den vid dröjsmål med betalningen beräknad ränta, utsökas hos delägaren eller bolagsmannen så som i 1 mom. stadgas.

När pensionens belopp bestäms beaktas även sådan i ett arbetsförhållande som faller under denna lag intjänad arbetsförtjänst

1) på basis av vilken pensionskassan i enlighet med 1 mom. har påfört arbetsgivaren en försäkringspremie enligt denna lag,

2) i fråga om vilken pensionsskyddscentralen i enlighet med 15 a § lagen om pension för arbetstagare befriat arbetsgivaren från försäkringspremie och

3) för vilken arbetsgivaren inte längre kan åläggas att betala försäkringspremie, på villkor att beträffande arbetsförtjänstens belopp företes intyg av skattemyndighet eller annan därmed jämförbar tillförlitlig utredning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- eller familjepensioner där pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Bestämmelsen i 1 § 5 mom. tillämpas så, att arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionsskydd enligt denna lag för arbetstagare under 18 år upphör den 1 januari 2005. Likaså upphör arbetsgivarens skyldighet att betala försäkringspremie enligt denna lag för sådan arbetsförtjänst som betalas till arbetstagaren efter den kalendermånad då arbetstagaren fyller 68 år.

Det belopp som anges i 3 § 2 mom. motsvarar det indextal som fastställts för 1962.

*Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*

4.

Lag**om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/1969) 4 och 6 a §, 6 b § 2 mom., 8 k § samt 19 § 2 och 3 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 4 § i lag 1282/2001, 6 a § 1 mom., 6 b § 2 mom., 8 k § 4 mom. och 19 § 2 mom. i lag 1486/1995, 6 a § 2 mom. i lag 1266/1999, 8 k § 1 mom., i 8 k § 2 mom. det inledande stycket och 1, 2 och 4 punkten i lag 563/1993 samt 3 punkten i lag 882/1994, i 8 k § 3 mom. i lag 1173/1996 och 19 § 3 mom. i lag 1335/1999, samt

ändras 1 § 3 mom., 6 och 7 §, 8 b § 1 och 3 mom., 8 c § 1 mom., 8 f, 8 h, 8 i och 9 §, 10 § 1 och 2 mom., 11 § 2 mom., 12 § 6 mom., 13 § 2 mom., 14 och 15 § samt 19 § 1 mom.,

av dessa lagrum i 1 § 3 mom. det inledande stycket samt 1, 3 och 4 punkten, 7 § och 8 i § 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 563/1993, 1 § 3 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 976/1993, 6 § 1 och 3 mom. samt 8 h § sådana de lyder i nämnda lag 1486/1995, 6 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1059/1997, 8 b § 1 och 3 mom., 8 c § 1 mom., 8 f § och 8 i § 3 mom. sådana de lyder i lag 1312/1989, 8 i § 1 mom. och 12 § 6 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1335/1999, 8 i § 2 mom. sådant det lyder i lag 1599/1991, 9 § sådan den lyder i lag 668/1985, 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 935/2000 och 2 mom. sådant det lyder i lag 1319/1995, 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 913/1981, 14 § sådan den lyder i lag 661/1976, 15 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 1318/1990 och 3 mom. sådant det lyder i lag 1222/1988 samt 19 § 1 mom. sådant det lyder i lag 377/2001, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Denna lag gäller dock inte

1) lantbruksföretagare som inte har fyllt 18 år eller verksamhet efter att lantbruksföretagaren har uppnått nämnda ålder inte har fortgått minst fyra månader utan avbrott,

2) lantbruksföretagare vars årliga arbetsinkomst enligt 8 och 8 a—8 h §§ uppskattad enligt nämnda paragrafer inte motsvarar minst det belopp som stadgas i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare multiplicerat med tolv;

3) lantbruksföretagarverksamhet under den tid för vilken lantbruksföretagaren är berättigad till heffektiv pension enligt 6 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare,

1...1..7.

Denna lag gäller dock inte

1) *lantbruksföretagarverksamhet före ingången av den månad som följer efter uppnådd 18 års ålder* eller verksamhet som efter nämnda tidpunkt inte har fortgått minst fyra månader utan avbrott,

2) lantbruksföretagare vars årliga arbetsinkomst enligt 8 och 8 a—8 h § uppskattad enligt nämnda paragrafer inte motsvarar minst det *belopp* som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare multiplicerat med tolv,

3) lantbruksföretagarverksamhet som har börjat eller fortgått efter att lantbruksföretagaren har avgått med förtida ålderspension eller ålderspension enligt

Gällande lydelse

eller

4) lantbruksföretagarverksamhet som har börjat eller fortgått efter att lantbruksföretagaren har avgått med förtida ålderspension enligt denna lag eller fyllt 65 år.

4 §

Utan hinder av 3 § är en lantbruksföretagare inte skyldig att teckna försäkring enligt denna lag, om hans pensionsskydd är av den storlek att han till följd av samordningsbestämmelserna i 8 § lagen om pension för arbetstagare inte längre tjänar in pensionsskydd genom lantbruksföretagarverksamheten.

Beloppet av det pensionsskydd som avses i 1 mom. utreds på ansökan av lantbruksföretagaren. Pensionsskyddet beräknas enligt den tidpunkt då ansökan gjordes. Vid beräkningen beaktas med avvikelse från 8 § lagen om pension för arbetstagare även lantbruksföretagarens rätt till pension som är bättre än grundpensionen och som avses i de lagar, pensionsstadgor eller det pensionsreglemente som nämns i 4 mom. i nämnda paragraf, eller till ett pensionsskydd som är bättre än minimikraven och som avses i 11 § lagen om pension för arbetstagare, i 11 § lagen om pension för företagare (468/1969) eller i 11 § i denna lag, de två sistnämnda lagrummen i den lydelse som gällde den 31 december 2000.

Om lantbruksföretagaren har en gällande försäkring enligt denna lag, upphör den vid den tidpunkt då ansökan görs, om villkoret i 1 mom. uppfylls.

6 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan vara rehabiliteringsstöd eller individuell förtidspension, samt arbetslöshetspension, deltidspension och familjepension. En lantbruksföretagare kan också få rehabilitering och beviljas rehabiliteringspenning eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Förutsättningarna för dessa förmåner och

1...1..7.

Föreslagen lydelse

denna lag, eller

4) lantbruksföretagarverksamhet efter den kalendermånad då företagaren fyller 68 år.

4 §

(upphävs)

6 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan vara rehabiliteringsstöd, samt arbetslöshetspension, deltidspension och familjepension. *En lantbruksföretagare har rätt att få rehabilitering* och kan beviljas rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Förutsättningarna för dessa förmåner och

Gällande lydelse

deras storlek bestäms, om inte något annat följer av denna lag, enligt lagen om pension för arbetstagare.

Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om lön och till pension berättigande tjänstgöringstid. Vid tillämpningen av 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare beaktas endast fulla till pension berättigande månader.

På pension enligt denna lag tillämpas likväl inte stadgandena i 7 f § lagen om pension för arbetstagare.

6 a §

En lantbruksföretagare har rätt till ålderspension oberoende av om han fortsätter sin i 1 § avsedda verksamhet. När en förtida ålderspension fastställs, tillämpas 5 a § lagen om pension för arbetstagare. För lantbruksföretagare födda 1935 minskas dock den förtida ålderspensionen med 0,39 procent per månad.

Föreslagen lydelse

deras storlek bestäms enligt lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av denna lag. *En lantbruksföretagare har dock rätt att få ålderspension oavsett om han fortsätter med sin verksamhet enligt 1 § eller inte.*

Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om *arbetsförtjänst* och till pension berättigande tid. Vid tillämpning av 5 § lagen om pension för arbetstagare beaktas endast de hela månader som berättigar till pension.

Om en lantbruksföretagare som får ålderspension eller förtida ålderspension är försäkrad på grundval av frivillig försäkring enligt 11 § 2 mom., tillväxer för denna tid pension enligt den tillväxtprocent som anges i 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare.

6 a §

(upphävs)

6 b §

(upphävs)

När deltidspensionens belopp räknas ut, betraktas såsom lantbruksföretagarens stabiliserade arbetsinkomst den för honom fastställda genomsnittliga arbetsinkomsten under de fyra kalenderåren omedelbart före övergången till deltidsarbete och såsom arbetsinkomst av deltidsarbete hälften därav.

7 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken lantbruksföretagarverksamheten efter att denna lag har trätt i kraft har fortgått innan lantbruksföretagaren uppnår

7 §

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken lantbruksföretagarverksamheten fortgått från ingången av den månad som följde efter uppnådd 18 års ålder till ingången av

Gällande lydelse

pensionsåldern, varvid dock i tillämpliga delar skall iakttas 6 § 1 mom. och 6 a—6 c §§ lagen om pension för arbetstagare.

8 b §

När den årliga arbetsinkomsten av odlad jordbruksjord fastställs, anses basarbetsinkomsten per hektar utgöra för

de 12 första hektaren	640 mark
de följande 10 hektaren	260 mark
de följande 10 hektaren	175 mark
de följande 30 hektaren	55 mark
de överskjutande hektaren	10 mark

Den årliga arbetsinkomsten av odlad jordbruksjord är det markbelopp som gårdsbruksidkarna i sin ansökan föreslår inom det i 2 mom. angivna normala arbetsinkomstområdet. Om ett sådant markbelopp inte föreslås eller om det föreslagna beloppet står i uppenbar strid med de faktiska omständigheterna på brukningsenheten, är arbetsinkomsten lika stor som basarbetsinkomsten.

8 c §

När den årliga arbetsinkomsten av växtlig skogsmark bestäms, avses basarbetsinkomsten per hektar utgöra

i södra Finland	
för de första 120 hektaren	25,0 mark
för de följande 280 hektaren	12,5 mark
i mellersta Finland	
för de första 150 hektaren	20,0 mark
för de följande 350 hektaren	10,0 mark
i norra Finland	
för de första 200 hektaren	15,0 mark
för de följande 500 hektaren	7,5 mark

8 f

En renägares årliga arbetsinkomst är 12 mark för varje inräknad ren som han äger

1...1..7.

Föreslagen lydelse

den månad som följde efter uppnådd 68 års ålder, varvid dock i tillämpliga delar skall iakttas 7 c—7 f § lagen om pension för arbetstagare.

8 b §

När den årliga arbetsinkomsten av odlad jordbruksjord fastställs, anses basarbetsinkomsten per hektar utgöra för

de första 12 hektaren	107,64 euro
de följande 10 hektaren	43,73 euro
de följande 10 hektaren	29,43 euro
de följande 30 hektaren	9,25 euro
de överskjutande hektaren	1,68 euro

Den årliga arbetsinkomsten av odlad jordbruksjord är det *belopp* som gårdsbruksidkarna i sin ansökan föreslår inom det i 2 mom. angivna normala arbetsinkomstområdet. Om ett sådant belopp inte föreslås eller om det föreslagna beloppet står i uppenbar strid med de faktiska omständigheterna på brukningsenheten, är arbetsinkomsten lika stor som basarbetsinkomsten.

8 c §

När den årliga arbetsinkomsten av växtlig skogsmark bestäms, avses basarbetsinkomsten per hektar utgöra i

södra Finland	
för de första 120 hektaren	4,20 euro
för de följande 280 hektaren	2,10 euro
i mellersta Finland	
för de första 150 hektaren	3,36 euro
för de följande 350 hektaren	1,68 euro
i norra Finland	
för de första 200 hektaren	2,52 euro
för de följande 500 hektaren	1,26 euro

8 f §

En renägares årliga arbetsinkomst är 2,02 euro för varje inräknad ren som han äger

Gällande lydelse

ökat med 24 mark för varje arbetsdag som han fullgör i sådant renskötsearbete som omfattas av denna lag. Till en renägars arbetsinkomst fogas arvoden för det arbete som han har utfört som renbeteslagets renvärd eller kassör.

8 h §

Utan hinder av 8 och 8 a—8 g §§ fastställs såsom arbetsinkomst för en lantbruksföretagare som får deltidspension hälften av den i 6 b § 2 mom. nämnda genomsnittliga arbetsinkomsten.

8 i §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten erhålls genom att de fastställda och enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 5 mom., sänks den pensionsgrundande arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av den utestående försäkringspremien enligt vad som bestäms närmare genom förordning.

Har för lantbruksföretagaren fastställts arbetsinkomst för tiden efter det han fyllt 23 år, beaktas den inte när den pensionsgrundande arbetsinkomsten bestäms arbetsinkomsterna innan denna ålder nåddes och motsvarande tid. Vid uträknandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten beaktas endast de arbetsinkomster som fastställts för tiden efter den 1 januari 1983 och motsvarande tid, om för lantbruksföretagaren fastställts

Föreslagen lydelse

ökat med 4,04 euro för varje arbetsdag som han fullgör i sådant renskötsearbete som omfattas av denna lag. Till en renägars arbetsinkomst fogas arvoden för det arbete som han har utfört som renbeteslagets renvärd eller kassör.

8 h §

Utan hinder av 8 och 8 a—8 g § fastställs såsom arbetsinkomst för en lantbruksföretagare som får *deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag.*

8 i §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten fram till utgången av den månad då 53 års ålder uppnås erhålls genom att de före nämnda tidpunkt fastställda och med lönecoeffcienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Vid uträknandet av den pensionsgrundande arbetsinkomst som avses ovan beaktas dock endast de arbetsinkomster som fastställts för tiden efter den 1 januari 1983 och motsvarande tid, om för lantbruksföretagaren fastställts arbetsinkomst för hela tiden mellan den 1 januari 1983 och den 31 december 1991, och den pensionsgrundande arbetsinkomsten enligt detta moment beräknad på detta sätt är större.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan utgången av de månader då 53 års ålder och 68 års ålder uppnås uträknas särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av de för året i fråga fastställda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas genomsnittliga belopp under året.

arbetsinkomst för hela tiden mellan den 1 januari 1983 och den 31 december 1991, och den pensionsgrundande arbetsinkomsten beräknad på detta sätt är större än den arbetsinkomst som räknas ut enligt 1 mom.

Om även tiden mellan invaliditetens början och pensionsåldern anses såsom till pension berättigande tid, räknas den pensionsgrundande arbetsinkomsten för nämnda tid ut genom användning av de fastställda och justerade arbetsinkomsterna, med avvikelser från 1 mom., i fråga om de fyra åren före invaliditetens början. Nämnda fyraårstid förlängs likväl med så många år som lantbruksföretagaren vid invaliditetens början är äldre än 52 år, men till högst åtta år.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av den månad som följer efter invaliditetens början och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) fastställs enligt 7 c och 7 d samt 7 f § lagen om pension för arbetstagare. Förvärvsinkomst för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärvsinkomster för återstående tid som bestäms i 7 c § 2, 3 och 6 mom. samt 7 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare som arbetsförtjänster enligt denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1 och 2 samt 10 och 13 punkten lagen om pension för arbetstagare under den granskningsperiod som avses i 7 c § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 5 mom., sänks den enligt 1 och 2 mom. uträknade pensionsgrundande arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten uträknas enligt 1 och 2 mom. jämföras med arbetsinkomster enligt denna lag den andel enligt 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare av de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som uppräknas i 1 mom. i nämnda paragraf och den arbetsinkomst som ligger till grund för den fortsatta tillväxten enligt 3 mom. i nämnda paragraf. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas dock inte, om de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare eller den fortsatta tillväxten beaktas när pension räknas ut enligt nämnda lag, lagen om pension för

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

arbetstagare i kortvariga
arbetsförhållanden, lagen om pension för
konstnärer och särskilda grupper av
arbetstagare eller lagen om pension för
företagare.

8 k §

Annan pension än deltidspension höjs med ett arbetspensionstillägg, om lantbruksföretagaren har fått rehabiliteringspenning enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som tillägg till pensionen.

I 1 mom. nämnd förmån berättigar dock inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats

1) för tiden före ingången av det kalenderår under vilket lantbruksföretagaren har fyllt 23 år,

2) för tiden före det kalenderår under vilket lantbruksföretagaren första gången har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som berättigar till pension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, eller för det nämnda kalenderåret,

3) för ett kalenderår under vilket lantbruksföretagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte lantbruksföretagaren under samma kalenderår har förtjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden till minst det gränsbelopp som avses i 5 § 2 mom. i den nämnda lagen, eller

4) för det år under vilket pensionsfallet inträffar.

Arbetspensionstillägget beräknas så att 80

8 k §

(upphävs)

procent av pensionens belopp multipliceras med det antal månader för vilka en i 1 mom. nämnd förmån har betalats (förmånsmånader), varefter produkten divideras med det tal som erhålls då antalet förmånsmånader subtraheras från antalet sådana fulla månader som ingår i tiden från det lantbruksföretagaren har fyllt 23 år, dock tidigast räknat från den 1 juli 1962, tills han uppnår 65 års ålder. Förmånsmånaderna bestäms särskilt för varje förmånsslag såsom fulla månader på basis av det sammanlagda antalet sådana dagar för vilka lantbruksföretagaren har uppburit förmån som enligt 1 mom. berättigar till arbetspensionstillägg. Då förmånsmånaderna bestäms, används som divisor för dagarna beträffande varje förmånsslag det antal dagar för vilka förmånen i genomsnitt högst kan betalas per månad.

Om lantbruksföretagaren har uppburit en förmån som avses i 1 mom. till lägre än fullt belopp, används såsom förmånsgagnarnas antal det antal fulla dagar som motsvarar de ersättningar som uppburits.

9 §

Lantbruksföretagare som uppnått pensionsåldern beviljas ålderspension från ingången av den månad som närmast följer efter pensionsansökan, om inte annat följer av att pensionen uppskjutits eller beviljats i förtid.

10 §

En lantbruksföretagare är skyldig att för pensionsskyddet enligt denna lag betala en försäkringspremie som beräknas på arbetsinkomsten. Försäkringspremien betalas enligt nedsatt procentsats till den del arbetsinkomsten är högst 10 500 mark, enligt mellanprocentsats till den del arbetsinkomsten överstiger 10 500 mark, men är högst 16 500 mark, och enligt basprocentsats till den del arbetsinkomsten

1...1..7.

9 §

Lantbruksföretagare som fyllt 63 år beviljas ålderspension från ingången av den månad som närmast följer efter pensionsansökan, om inte annat följer av att pensionen uppskjutits eller beviljats i förtid. Pension som under tiden för ålderspension eller förtida ålderspension influtit av lantbruksföretagarverksamhet som försäkrats med stöd av 11 § 2 mom. beviljas på ansökan tidigast från ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 68 års ålder.

10 §

En lantbruksföretagare är skyldig att för pensionsskyddet enligt denna lag betala en försäkringspremie som beräknas på arbetsinkomsten. Försäkringspremien betalas enligt nedsatt procentsats till den del arbetsinkomsten är högst 1 765,97 euro, enligt mellanprocentsats till den del arbetsinkomsten överstiger 1 765,97 euro, men är högst 2 775,10 euro, och enligt basprocentsats till den del arbetsinkomsten

Gällande lydelse

överstiger 16 500 mark. Om förfallodagarna för försäkringspremien bestäms genom förordning av statsrådet.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen basprocentsatsen till samma tal som det procenttal som kan beräknas motsvara den genomsnittliga försäkringspremien i procent av lönerna utgående från en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare. Den nedsatta procentsatsen är 49 procent av basprocentsatsen. Mellanprocentsatsen är den nedsatta procentsatsen multiplicerad med det tal som fås då summan av arbetsinkomsten multiplicerad med 0,51 och 525 mark divideras med 5 880 mark. Vid beräkandet av mellanprocentsatsen beaktas arbetsinkomsten till högst 16 500 mark.

Föreslagen lydelse

överstiger 2 775,10 euro. Om förfallodagarna för försäkringspremien bestäms genom förordning av statsrådet.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen basprocentsatsen till samma tal som det procenttal som kan beräknas motsvara den genomsnittliga försäkringspremien i procent av lönerna utgående från en försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare, om inte den i 12 b § i nämnda lag avsedda andelen för förhöjd försäkringspremie för arbetstagare som fyllt 53 år beaktas. Från och med ingången av det kalenderår som följer efter det att lantbruksföretagare fyllt 53 år fastställs dock som basprocentsats ovan nämnda basprocentsats förhöjd med lika många procentenheter som den i 12 b § lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år överstiger avgiften för yngre arbetstagare. Den nedsatta procentsatsen är 49 procent av basprocentsatsen. Mellanprocentsatsen är den nedsatta procentsatsen multiplicerad med det tal som fås då summan av arbetsinkomsten multiplicerad med 0,51 och 88,30 euro divideras med 988,95 euro. Vid beräkandet av mellanprocentsatsen beaktas arbetsinkomsten till högst 2 775,10 euro.

11 §

Sådan lantbruksföretagare, vars brukningsenhet är mindre än vad 1 § 2 mom. förutsätter eller vars arbetsinkomst är mindre än vad i 3 mom. 2 punkten av sagda paragraf förutsättes, må om han eljest uppfyller i denna lag stadgade förutsättningar, på villkor som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet beviljas försäkring enligt denna lag. Försäkringen må dock icke beviljas retroaktivt.

Lantbruksföretagare som får ålderspension eller förtida ålderspension eller sådana lantbruksföretagare, vilkas brukningsenheter är mindre än vad 1 § 2 mom. förutsätter eller vilkas arbetsinkomst är mindre än vad 3 mom. 2 punkten i nämnda paragraf förutsätter, kan, om lantbruksföretagaren i övrigt uppfyller i denna lag föreskrivna villkor, på villkor som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, beviljas försäkring enligt denna lag. Försäkringen beviljas dock inte retroaktivt.

12 §

1...1..7.

Gällande lydelse

Då lantbruksföretagare ansöker om ovan i 4 § 1 mom. avsedd befrielse från försäkringsskyldigheten eller i 15 § 1 mom. avsedd ändring, kan pensionsanstalten avbryta uppbörden av försäkringspremie till dess ansökningen om befrielse eller ändring har behandlats. Då lantbruksföretagare ansöker om invalidpension kan pensionsanstalten likaså avbryta uppbörden till dess ärendet avgjorts.

Föreslagen lydelse

Då lantbruksföretagare ansöker om i 15 § 1 mom. avsedd ändring, kan pensionsanstalten avbryta uppbörden av försäkringspremie tills ändring har behandlats. Då lantbruksföretagare ansöker om invalidpension kan pensionsanstalten likaså avbryta uppbörden till dess ärendet avgjorts.

13 §

Vid tillämpningen av denna paragraf beaktas inte i 11 § 1 mom. avsett pensionsskydd. Till de i 1 mom. åsyftade pensionerna hänförs likväl förhöjningar som i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare utgår på pensioner enligt 11 § 1 mom., till den del avkastningen av motsvarande placeringar inte förslår till förhöjningarna.

Vid tillämpningen av denna paragraf beaktas inte pensionsskydd som *baserar sig på 11 § 1 mom. sådant det löd före den 1 januari 2001*. Till de i 1 mom. avsedda pensionerna hänförs likväl förhöjningar som i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare utgår på pensioner enligt 11 § 1 mom., till den del avkastningen av motsvarande placeringar inte förslår till förhöjningarna.

14 §

De fastställda arbetsinkomsterna och de i denna lag stadgade markbeloppen justeras i enlighet med de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna på sätt i 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgas.

14 §

De fastställda arbetsinkomsterna och de i denna lag föreskrivna *inkomstgränserna och beloppen* justeras i enlighet med de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna så som bestäms i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

15 §

Ändring i pensionsskyddscentralens i 1 § 5 mom. nämnda beslut, i pensionsskyddscentralens eller pensionsanstaltens i 4 § angivna beslut samt i pensionsanstaltens i 8 g § nämnda beslut och undanröjande av ett sådant beslut får sökas enligt lagen om pension för arbetstagare.

Ändring i pensionsanstaltens beslut om tillämpningen av 9 a § och undanröjande av ett sådant beslut får sökas i enlighet med 1 mom.

15 §

Ändring i och undanröjande av Pensionsskyddscentralens beslut enligt i 1 § 5 mom., pensionsanstaltens beslut enligt 8 g § samt pensionsanstaltens beslut om tillämpning av 9 a § får sökas enligt *lagen om pension för arbetstagare*.

19 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2

1...1..7.

19 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 3 a, 4, 4

Gällande lydelse

mom., 3 a, 4, 4 a—4 h och 4 j—4 n §, 5 § 1 mom., 2 mom. 1 punkten samt 3, 4 och 6 mom., 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a och 10 b—10 d §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 12 d, 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

 Vid tillämpningen av stadgandena i 7 g § lagen om pension för arbetstagare anses såsom födelseårsgräns i stället för år 1939 år 1947, i stället för år 1920 år 1928 och i stället för år 1919 år 1927.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i 8 § 1 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare skall pension enligt denna lag likställas med pension enligt lagen om pension för arbetstagare och pensionsgrundande arbetsinkomst enligt denna lag beaktas vid valet av den i nämnda bestämmelser förutsätta högsta pensionsgrundande lönen.

Föreslagen lydelse

a—4 h, 4 j—4 n, 5, 5 a—5 c, 6 a och 7 b §, 7 e § 2 och 3 mom., 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a och 10 c §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

 (upphävs)

(upphävs)

 Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner där pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. Utan hinder av 2 mom. uträknas pensionsrätt som före denna lags ikraftträdande intjänats av till arbetspensionstillägg berättigande förmåner enligt 8 k § i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde före ikraftträdandet. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare föreskrifter om beräkningen av arbetspensionstillägget. Arbetspensionstillägg som höjts på detta sätt höjs så att det motsvarar beräkningstidpunkten med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Bestämmelsen i 1 § 3 mom. 4 punkten tillämpas på lantbruksföretagarverksamhet som fortgår när denna lag träder i kraft

Föreslagen lydelse

eller inleds efter det och som, tiden före ikraftträdandet inberäknad, fortgår minst fyra månader utan avbrott.

På sådan ansökan om befrielse från försäkring som blivit anhängig före lagens ikraftträdande tillämpas 4 § lagen om pension för lantbruksföretagare och 8 § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder när denna lag träder i kraft. En lantbruksföretagare kan dock då befrias från försäkring endast för tid som föregår ikraftträdandet. Har beslut om befrielse för försäkring för en lantbruksföretagare fattats före lagens ikraftträdande, är lantbruksföretagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än räknat från den 1 januari 2007, om grunderna för befrielse från försäkring kvarstår oförändrade tills dess.

Utan hinder av 2 mom. intjänas från och med ikraftträdandet ny pension för lantbruksföretagarverksamhet som utövas under tiden för invalidpension i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare, om det är fråga om full invalidpension, och i enlighet med 5 § 1 mom. eller 2 punkten i nämnda lag, om det är fråga om deltidinvalidpension. Pension som på detta sätt intjänats av lantbruksföretagarverksamhet beviljas enligt 4 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare, trots att pensionsfallet för invalidpension har inträffat före denna lags ikraftträdande.

Åldersgränsen 18 år enligt 7 § 1 mom. tillämpas på lantbruksföretagarverksamhet som omfattas av denna lag och som utövas av lantbruksföretagare födda efter 1986 och som fortgår när lagen träder i kraft eller inleds därefter. Åldersgränsen 68 år enligt samma lagrum tillämpas på lantbruksföretagare, vilkas lantbruksföretagarverksamhet enligt denna lag fortgår när lagen träder i kraft eller därefter.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut enligt 8 i § 1 och 2 mom. beaktas den fastställda arbetsinkomsten före uppnådd 23 års ålder från och med denna lags ikraftträdande. Till den del arbetsinkomst som före ikraftträdandet fastställts för

lantbruksföretagaren beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut höjs den till 2004 års nivå med löneindexet enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, sådant detta lagrum lyder den 31 december 2004 och där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5, och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med lönekoefficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Lantbruksföretagare som får ålderspension eller förtida ålderspension kan beviljas frivillig försäkring enligt 11 § 2 mom. tidigast räknat från den dag då denna lag träder i kraft.

Utan hinder av denna lag har lantbruksföretagare födda före 1947 fortfarande rätt att få barnförhöjning enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

Utan hinder av denna lag har lantbruksföretagare födda före 1944 rätt att få individuell förtidspension enligt de bestämmelser i 4 e och 19 e § lagen om pension för arbetstagare som gäller innan denna lag träder i kraft, dock så att de beviljas ålderspension efter fyllda 63 år. Den rätt till återstående tid som utgör villkor för individuell förtidspension definieras enligt 6 a6 b § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pensionen räknas ut iaktas det som i denna lag bestäms om invalidpension. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. Beträffande ålderspension tillämpas då dock inte 7 h § lagen om pension för arbetstagare.

Beloppen i 8 b § 1 mom., 8 c § 1 mom., 8 f § och 10 § 1 och 2 mom. motsvarar det löneindextal som fastställts för 1970.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag

1...1..7.

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/1969) 3 och 5 a §, 5 b § 2 mom. samt 17 § 2 och 3 mom., av dessa lagrum 3 § sådan den lyder i lag 1281/2001, 5 a § 1 mom., 5 b § 2 mom. och 17 § 2 mom. sådana de lyder i lag 1485/1995 samt 5 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 1267/1999, ändras 1 § 3 mom., 5 §, 5 b § 1 mom. 2 punkten, 6, 7, 7 a och 8 §, 9 § 1 mom., 10 § 3 mom., 11, 13 och 14 § samt 17 § 1 mom., av dessa lagrum i 1 § 3 mom. det inledande stycket och 1 punkten sådana de lyder i lag 596/1978 samt 2 punkten sådan den lyder i lag 1229/2000, 1 § 3 mom. 3—5 punkten, 6 §, 7 a § 1 mom. samt 2 mom. det inledande stycket och 1, 2 och 4 punkten sådana de lyder i lag 562/1993, 5 § 1 och 3 mom., 5 b § 1 mom. 2 punkten, 7 § 2 mom. och 7 a § 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag 1485/1995, 5 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1060/1997, 7 § 3 och 5 mom. sådana de lyder i lag 1326/1988, 7 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1334/1999, 7 a § 2 mom. 3 punkten och 13 § sådana de lyder i lag 881/1994, 7 a § 3 mom. sådant det lyder i lag 1174/1996, 8 § sådan den lyder i lag 669/1985, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1436/1991, 11 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 656/2000, 14 § sådan den lyder i lag 1002/1997 och 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag 35/2002, samt fogas till lagen en ny 7 b § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller likväl icke:

- 1) företagare, som icke fyllt 18 år, ej heller verksamhet, som sedan företagaren uppnått sagda ålder icke utan avbrott fortgått minst fyra månader;
- 2) företagare, vars i 7 § avsedda årliga arbetsinkomst av i denna lag avsett förvärvsarbete bör uppskattas till i medeltal mindre än det belopp som anges i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) multiplicerat med tjugofyra;
- 3) förvärvsarbete, på grund av vilket företagaren har rätt till pension enligt annan lag eller offentlig pensionsstadga;
- 4) företagareverksamhet under den tid för vilken företagaren är berättigad till heffektiv pension enligt 6 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare; inte heller
- 5) företagareverksamhet som har börjat eller fortgått efter att företagaren har avgått med förtida ålderspension enligt denna lag eller har fyllt 65 år.

Denna lag gäller dock inte

- 1) *företagarverksamhet före* ingången av *den månad som följer efter uppnådd* 18 års ålder eller verksamhet som efter nämnda tidpunkt inte utan avbrott fortgått minst fyra månader,
- 2) företagare vars i 7 § avsedda årliga arbetsinkomst av i denna lag avsett förvärvsarbete bör uppskattas till i medeltal mindre än det belopp som anges i 1 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961) multiplicerat med tjugofyra,
- 3) förvärvsarbete, på grund av vilket företagaren har rätt till pension enligt annan lag eller offentlig pensionsstadga,
- 4) företagareverksamhet som har börjat eller fortgått efter det att företagaren har avgått med förtida ålderspension eller ålderspension enligt denna lag, eller
- 5) företagareverksamhet efter den *kalendermånad* då företagaren fyller 68 år.

3 §

3 §

1...1..7.

Gällande lydelse

Utan hinder av 2 § är en företagare inte skyldig att teckna försäkring enligt denna lag, om hans pensionskydd är av den storlek att han till följd av samordningsbestämmelserna i 8 § lagen om pension för arbetstagare inte längre tjänar in pensionskydd genom företagaverksamheten.

Beloppet av det pensionskydd som avses i 1 mom. utreds på ansökan av företagaren. Pensionskyddet beräknas enligt den tidpunkt då ansökan gjordes. Vid beräkningen beaktas med avvikelse från 8 § lagen om pension för arbetstagare även företagarens rätt till pension som är bättre än grundpensionen och som avses i de lagar, pensionsstadgor eller det pensionsreglemente som nämns i 4 mom. i nämnda paragraf, eller till ett pensionskydd som är bättre än minimikraven och som avses i 11 § lagen om pension för arbetstagare, i 11 § i denna lag eller i 11 § lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969), de två sistnämnda lagrummen i den lydelse som gällde den 31 december 2000.

Pensionskyddscentralen avgör om en företagare enligt 1 mom. är skyldig att teckna en försäkring enligt denna lag. Om företagaren har en gällande försäkring enligt denna lag, meddelas beslutet dock av den pensionsanstalt som beviljat försäkringen. När pensionsanstalten godkänner en ansökan upphör företagarens försäkring vid den tidpunkt då ansökan görs.

5 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan vara rehabiliteringsstöd eller individuell förtidspension, samt arbetslöshetspension, deltidspension och familjepension. En företagare kan också få rehabilitering och beviljas rehabiliteringspenning eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning. Förutsättningarna för dessa förmåner och deras storlek bestäms, om inte något annat följer av denna lag, enligt lagen om pension för arbetstagare.

1...1..7.

Föreslagen lydelse

(upphävs)

5 §

Pensioner som beviljas enligt denna lag är ålderspension, invalidpension, som också kan vara rehabiliteringsstöd, samt arbetslöshetspension, deltidspension och familjepension. *En företagare har rätt att få rehabilitering och kan beviljas rehabiliteringspenning, rehabiliteringstillägg eller rehabiliteringsunderstöd enligt prövning.* Förutsättningarna för dessa förmåner och deras storlek bestäms enligt lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av denna lag. *En företagare har dock rätt att få ålderspension oavsett om*

Gällande lydelse

Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om lön och till pension berättigande tjänstgöringstid. Vid tillämpningen av 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare beaktas endast fulla till pension berättigande månader.

På pension enligt denna lag tillämpas likväl inte stadgandena i 7 f § lagen om pension för arbetstagare.

5 a §

En företagare har rätt till ålderspension oberoende av om han fortsätter sin i 1 § avsedda verksamhet.

När en förtida ålderspension fastställs, tillämpas 5 a § lagen om pension för arbetstagare. För företagare födda 1935 minskas dock den förtida ålderspensionen med 0,39 procent per månad.

5 b §

För att deltidspension skall beviljas förutsätts att

2) företagarens återstående förvärvsarbete motsvarar de förutsättningar som stadgas i 4 f § 1 mom. 5 och 7 punkten lagen om pension för arbetstagare, dock så att om företagaren fortsätter sin företagarsverksamhet förutsätts det att hans återstående arbetsinkomst uppgår till minst det belopp som avses i 1 § 3 mom. 2 punkten, och

När deltidspensionens belopp räknas ut, betraktas såsom företagarens stabiliserade arbetsinkomst den för honom fastställda genomsnittliga inkomsten under de fyra kalenderåren omedelbart före övergången till deltidsarbete och såsom arbetsinkomst av deltidsarbete hälften därav.

6 §

1...1..7.

Föreslagen lydelse

han fortsätter med sin verksamhet enligt 1 § eller inte.

Beträffande arbetsinkomst och till pension berättigande tid som avses i denna lag tillämpas på motsvarande sätt vad som i lagen om pension för arbetstagare bestäms om *arbetsförtjänst* och till pension berättigande tid. När 5 § lagen om pension för arbetstagare tillämpas beaktas endast de hela månader som berättigar till pension.

Om en företagare som får ålderspension eller förtida ålderspension är försäkrad på grundval av frivillig försäkring enligt 11 § 2 mom., tillväxer för denna tid pension enligt den tillväxtprocent som anges i 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare.

5 a §

(upphävs)

5 b §

För att deltidspension skall beviljas förutsätts att

2) företagarens återstående förvärvsarbete motsvarar de förutsättningar som anges i 4 f § 1 mom. 5 och 7 punkten lagen om pension för arbetstagare, dock så att det om företagaren fortsätter sin företagarsverksamhet förutsätts att hans återstående arbetsinkomst uppgår till minst det belopp som avses i 1 § 3 mom. 2 punkten, och

(upphävs)

6 §

Gällande lydelse

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken företagaverksamheten efter att denna lag har trätt i kraft har fortgått innan företagaren uppnår pensionsåldern, varvid dock i tillämpliga delar skall iaktas 6 § 1 mom. och 6 a—6 c §§ lagen om pension för arbetstagare

7 §

För bestämmande av den pensionsgrundande arbetsinkomsten fastställs såsom företagares arbetsinkomst den lön som skäligen borde betalas, om en person med motsvarande yrkesskicklighet skulle avlönas att utföra hans i denna lag avsedda arbete, eller den ersättning, som annars kan anses i genomsnitt motsvara sagda arbete. Den årliga arbetsinkomsten fastställs dock icke ((till)) högre än 50 000 mark.

När försäkringen börjar fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt, justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Utan hinder av vad som stadgas i denna paragraf fastställs såsom arbetsinkomst för en företagare som får deltidspension hälften av den i 5 b § 2 mom. nämnda genomsnittliga arbetsinkomsten.

Om företagarens arbetsinkomst i enlighet med 2 mom. skall höjas med minst en tredjedel eller sänkas med minst en fjärdedel och de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten inte kan anses ha förändrats väsentligt redan tidigare än fyra år före justeringen, anses företagarens verksamhet, trots att den fortgått utan avbrott, efter justeringen fortsätta som en ny period enligt 4 §. Företagarens verksamhet anses dock inte ha avbrutits, om den inte efter justeringen har fortgått fyra månader eller om det inte då pensionsfallet inträffar har förflutit fyra månader från

1...1..7.

Föreslagen lydelse

Såsom till pension berättigande räknas den tid under vilken företagaverksamheten från ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 18 års ålder till ingången av den månad som följer efter uppnådd 68 års ålder fortgått, varvid dock i tillämpliga delar skall iaktas 7 c—7 f § lagen om pension för arbetstagare.

7 §

För bestämmande av den pensionsgrundande arbetsinkomsten fastställs såsom företagares arbetsinkomst den lön som skäligen borde betalas, om en person med motsvarande yrkesskicklighet skulle avlönas att utföra hans i denna lag avsedda arbete, eller den ersättning som annars kan anses i genomsnitt motsvara nämnda arbete. Den årliga arbetsinkomsten fastställs dock inte till högre än 8 409,40 euro.

När försäkringen börjar fastställer pensionsanstalten företagarens arbetsinkomst. Om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten senare förändras väsentligt, justeras den på ansökan. Pensionsanstalten kan även justera arbetsinkomsten på eget initiativ. Arbetsinkomsten får dock inte ändras retroaktivt. Utan hinder av denna paragraf fastställs såsom arbetsinkomst för en företagare som får deltidspension hälften av den stabiliserade förvärvsinkomst enligt denna lag som avses i 4 f § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare och som uträknats i enlighet med 7 d § 3 mom. i sistnämnda lag.

periodens början.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten erhålls genom att de fastställda och enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid. Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 6 mom., sänks den pensionsgrundande arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning. Har för företagaren fastställts arbetsinkomst för tiden efter det att han eller hon har fyllt 23 år, skall vid fastställandet av den pensionsgrundande arbetsinkomsten inte beaktas arbetsinkomsterna före nämnda ålder och inte heller motsvarande tid.

Pensionsskyddscentralen må meddela pensionsanstalterna allmänna föreskrifter angående tillämpningen av denna paragraf.

7 a §

Annan pension än deltidspension höjs med ett arbetspensionstillägg, om företagaren har fått rehabiliteringspenning enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/1991) eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen, dock inte om rehabiliteringspenningen har betalats som tillägg till pensionen.

I 1 mom. nämnd förmån berättigar dock inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats

- 1) för tiden före ingången av det kalenderår under vilket företagaren har fyllt 23 år,
- 2) för tiden före det kalenderår under vilket företagaren första gången har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som berättigar till pension enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, eller för det nämnda kalenderåret,

1...1..7.

7 a §

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten fram till utgången av den månad då 53 års ålder uppnås erhålls genom att de för nämnda tidpunkt fastställda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas sammanlagda belopp divideras med motsvarande tid.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan utgången av de månader då 53 års ålder och 68 års ålder uppnås uträknas särskilt för varje kalenderår. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av de för året i fråga fastställda och enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare justerade arbetsinkomsternas genomsnittliga belopp under året.

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för tiden mellan ingången av den månad som följer efter invaliditetens början och utgången av den månad då 63 års ålder uppnås (återstående tid) fastställs enligt 7 c och 7 d § samt 7 f § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare. Förvärvsinkomst för återstående tid enligt denna lag utgör samma relativa andel av summan av de förvärvsinkomster för återstående tid som

Gällande lydelse

3) för ett kalenderår under vilket företagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som avses i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte företagaren under samma kalenderår har förtjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) till minst det gränobelopp som avses i 5 § 2 mom. i den nämnda lagen, eller

4) för det år under vilket pensionsfallet inträffar.

Arbetspensionstillägget beräknas så att 80 procent av pensionens belopp multipliceras med det antal månader för vilka en i 1 mom. nämnd förmån har betalats (förmånsmånader), varefter produkten divideras med det tal som erhålls då antalet förmånsmånader subtraheras från antalet sådana fulla månader som ingår i tiden från det företagaren har fyllt 23 år, dock tidigast räknat från den 1 juli 1962, tills han uppnår 65 års ålder. Förmånsmånaderna bestäms särskilt för varje förmånsslag såsom fulla månader på basis av det sammanlagda antalet sådana dagar för vilka företagaren har uppburit förmån som enligt 1 mom. berättigar till arbetspensionstillägg. Då förmånsmånaderna bestäms, används som divisor för dagarna beträffande varje förmånsslag det antal dagar för vilka förmånen i genomsnitt högst kan betalas per månad.

Om företagaren har uppburit en förmån som avses i 1 mom. till lägre än fullt belopp, används såsom förmånsmånadernas antal det antal fulla dagar som motsvarar de ersättningar som uppburits.

Föreslagen lydelse

bestäms i 7 c § 2, 3 och 6 mom. samt 7 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare som de arbetsförtjänster som omfattas av denna lag utgör av summan av de inkomster enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. 1 och 2 samt 10 och 13 punkten lagen om pension för arbetstagare under den granskningsperiod som avses i 7 c § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om pensionsanstaltens rätt till försäkringspremie har förverkats enligt 12 § 6 mom., sänks den enligt 1 och 2 mom. uträknade pensionsgrundande arbetsinkomsten för det kalenderår för vilket försäkringspremien har preskriberats med beaktande av de utestående försäkringspremierna enligt vad som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten uträknas enligt 1 och 2 mom. jämföras med arbetsinkomster enligt denna lag den andel enligt 6 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare av de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för de förmåner som uppräknas i 1 mom. i nämnda paragraf och arbetsinkomster som ligger till grund för den fortsatta tillväxten enligt 3 mom. i nämnda paragraf. Vad som bestäms ovan i detta moment tillämpas dock inte, om de arbets- och förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna enligt 6 a § lagen om pension för arbetstagare eller den fortsatta tillväxten beaktas när pension räknas ut enligt nämnda lag, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

7 b §

Pensionsskyddscentralen kan meddela pensionsanstalterna föreskrifter om tillämpningen av 7 och 7 a §.

8 §

Företagare som uppnått pensionsåldern

1...1..7.

8 §

Företagare som fyllt 63 år beviljas

beviljas ålderspension från ingången av den månad som närmast följer efter pensionsansökan, om inte annat följer av att pensionen uppskjutits eller beviljas i förtid.

9 §

En företagare är skyldig att betala en försäkringspremie som beräknas på grundval av den fastställda arbetsinkomsten med tillämpning av den premieprocentsats som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Ministeriet fastställer årligen premieprocentsatsen till samma tal som det procenttal som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga, i procent av lönerna uttryckta försäkringspremien för försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare.

Vid tillämpningen av denna paragraf beaktas icke i 11 § 1 mom. avsett pensionsskydd. Till de i 1 mom. ovan åsyftade pensionerna hänföres likväl förhöjningar i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare av pensioner, utgående enligt 11 § 1 mom., till den del avkastningen av motsvarande placeringar icke förslår till förhöjningarna.

1...1..7.

ålderspension från ingången av den månad som närmast följer efter pensionsansökan, om inte annat följer av att pensionen uppskjutits eller beviljas i förtid. *Pension som under tiden för ålderspension eller förtida ålderspension influtit av företagareverksamhet som försäkrats med stöd av 11 § beviljas på ansökan tidigast från ingången av den kalendermånad som följer efter uppnådd 68 års ålder.*

9 §

En företagare är skyldig att betala en försäkringspremie som beräknas på grundval av den fastställda arbetsinkomsten med tillämpning av den premieprocentsats som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Ministeriet fastställer årligen *en premieprocentsats* som kan uppskattas motsvara den genomsnittliga, i procent av lönerna uttryckta försäkringspremien för försäkring enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare *då den i 12 b § lagen om pension för arbetstagare avsedda andelen för den förhöjda försäkringspremien för arbetstagare som fyllt 53 år inte beaktas. Från ingången av det kalenderår som följer efter uppnådda 53 år fastställs som premieprocentsats dock ovan avsedda procenttal ökat med så många procentenheter som den i 12 b § lagen om pension för arbetstagare avsedda pensionsavgiften för arbetstagare som fyllt 53 år överstiger pensionsavgiften för yngre arbetstagare.*

10 §

Vid tillämpningen av denna paragraf beaktas inte pensionsskydd *som baserar sig på 11 § 1 mom. sådant det löd före den 1 januari 2001.* Till de i 1 mom. avsedda pensionerna hänföres likväl förhöjningar i enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare av pensioner, utgående enligt nämnda lagrum, till den del avkastningen av motsvarande placeringar inte förslår till förhöjningarna.

Gällande lydelse

11 §

Sådan företagare, vars arbetsinkomst är mindre än vad i 1 § 3 mom. 2 punkten förutsättes, må, om han eljest uppfyller i denna lag stadgade förutsättningar, på villkor som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet beviljas försäkring enligt denna lag. Försäkringen må dock icke beviljas retroaktivt.

Beslut om ändring av stadgarna för en pensionskassa som avses i lagen om försäkringskassor så att de överensstämmer med denna paragraf skall fattas med enkel majoritet utan hinder av vad som bestäms i 52 § lagen om försäkringskassor och i pensionskassans stadgar.

13 §

De fastställda arbetsinkomsterna samt det i 7 § 1 mom. stadgade markbeloppet justeras enligt de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna så som 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgar.

14 §

Ändring i och undanröjande av pensionsskyddscentralens beslut som avses i 1 § 5 mom. och 3 § samt i pensionsanstaltens beslut som avses i 7 § 2 mom. får sökas enligt vad som bestäms i lagen om pension för arbetstagare.

17 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2 mom., 3 § 1 och 2 mom., 3 a, 4, 4 a—4 h och 4 j—4 n §, 5 § 1 mom., 2 mom. 1 punkten samt 3, 4 och 6 mom., 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 och 10 b—10 d §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 12 d, 14, 16, 17, 17 a—17 c, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för

1...1..7.

Föreslagen lydelse

11 §

Företagare som får *ålderspension* eller förtida ålderspension eller sådana företagare, vilkas arbetsinkomst är mindre än vad som förutsätts i 1 § 3 mom. 2 punkten, kan, om de annars uppfyller i denna lag föreskrivna villkor, på villkor som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet beviljas försäkring enligt denna lag. Försäkringen beviljas dock inte retroaktivt.

13 §

De fastställda arbetsinkomsterna samt det i 7 § 1 mom. angivna beloppet justeras enligt de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna så som föreskrivs i 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

14 §

Ändring i och undanröjande av Pensionsskyddscentralens beslut som avses i 1 § 5 mom. samt i pensionsanstaltens beslut som avses i 7 § 2 mom. får sökas enligt vad som bestäms i lagen om pension för arbetstagare.

17 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 3 § 1 och 2 mom., 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n, 5, 5 a—5 c, 6 a och 7 b §, 7 e § 2 och 3 mom., 7 g—7 i, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a och 10 c §, 11 § 2 och 11 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 14, 16, 17, 17 a—17 c, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e och 22 § lagen om pension för arbetstagare.

arbetstagare.

Vid tillämpningen av 7 g § lagen om pension för arbetstagare anses såsom födelseårsgräns i stället för år 1939 år 1947, i stället för år 1920 år 1928 och i stället för år 1919 år 1927.

Vid tillämpningen av stadgandena i 8 § 1 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare skall pension enligt denna lag likställas med pension enligt lagen om pension för arbetstagare och pensionsgrundande arbetsinkomst enligt denna lag beaktas vid valet av den i nämnda stadganden förutsatta högsta pensionsgrundande lönen.

(upphävs)

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Denna lag tillämpas på pensioner där pensionsfallet inträffar när denna lag träder i kraft eller därefter. På sådana invalid-, arbetslöshets- eller familjepensioner där pensionsfallet inträffar 2005 tillämpas dock de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande. Utan hinder av 2 mom. uträknas pensionsrätt som före denna lags ikraftträdande intjänats av till arbetspensionstillägg berättigande förmåner enligt 7 a § i tillämpliga delar enligt de bestämmelser som gällde före ikraftträdandet. Pensionsskyddscentralen meddelar närmare anvisningar om beräkningen av arbetspensionstillägget. Arbetspensionstillägg som beräknats på detta sätt höjs så att det motsvarar beräkningstidpunkten med lönekoeficienten enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Bestämmelsen i 1 § 3 mom. 5 punkten tillämpas på företagareverksamhet som fortgår när denna lag träder i kraft eller inleds efter det och som, tiden före ikraftträdandet inberäknad, fortgår minst fyra månader utan avbrott.

På sådan ansökan om befrielse från försäkring som blivit anhängig före lagens ikraftträdande tillämpas 3 § lagen om pension för företagare och 8 § lagen om

pension för arbetstagare, sådana de lyder när denna lag träder i kraft. En företagare kan dock då befrias från försäkring endast för tid som föregår ikraftträdandet. Har beslut om befrielse för försäkring för en företagare fattats före denna lags ikraftträdande, är företagaren inte skyldig att teckna försäkring tidigare än räknat från den 1 januari 2007, om grunderna för befrielse från försäkring kvarstår oförändrade tills dess.

Utan hinder av 2 mom. intjänas från och med denna lags ikraftträdande ny pension för företagareverksamhet som utövats under tiden för invalidpension i enlighet med 5 § 1 mom. 1 punkten lagen om pension för arbetstagare med 1,5 procent per år, om det är fråga om full invalidpension, och i enlighet med 5 § 1 mom. i nämnda lag med 1,5 eller 1,9 procent per år, om det fråga om deltidinvalidpension. Pension som på detta sätt intjänats av företagareverksamhet beviljas enligt 4 § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare, trots att pensionsfallet för invalidpension har inträffat före denna lags ikraftträdande.

Åldersgränsen 18 år enligt 6 § 1 mom. tillämpas på företagareverksamhet som omfattas av denna lag och som utövas av företagare födda efter 1986 samt som fortgår när lagen träder i kraft eller inleds därefter. Åldersgränsen 68 år enligt samma lagrum tillämpas på företagare, vilkas företagareverksamhet fortgår när lagen träder i kraft eller inleds därefter.

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut enligt 7 a § 1 och 2 mom. beaktas den fastställda arbetsinkomsten före uppnådd 23 års ålder från och med denna lags ikraftträdande. Till den del arbetsinkomst som före ikraftträdandet fastställts för företagaren beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten räknas ut höjs den till 2004 års nivå med löneindexet enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, sådant detta lagrum lyder den 31 december 2004 och där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5, och därifrån till nivån vid beräkningstidpunkten med lönekoefficienten

Föreslagen lydelse

enligt 7 b § lagen om pension för arbetstagare.

Företagare som får ålderspension eller förtida ålderspension kan beviljas frivillig försäkring enligt 11 § tidigast räknat från denna lags ikraftträdande.

Om företagaren för sig ordnat pensionskydd enligt 11 § 1 mom., sådant detta lagrum löd före den 1 januari 2001, och anordningen omfattar en pensionsålder lägre än 62 år, har företagaren rätt att vid en pensionsålder som är lägre än 62 år, dock tidigast vid 60 års ålder, få sin pension enligt minimiskyddet i anslutning till företagarkerksamhet som fortgår den 31 december 2004. När pension enligt denna lag beviljas vid en pensionsålder som är lägre än 62 år, beviljas pensionen nedsatt så som bestäms i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda villkoren och grunderna i fribrev som motsvarar minimiskyddet enligt arbetspensionslagarna.

Utan hinder av 1 § 3 mom. 4 punkten gäller denna lag inte företagare enligt 9 mom. som beviljas pension enligt denna lag vid en pensionsålder som är lägre än 62 år.

På företagare som omfattas av anordningen enligt 9 mom. och som före ikraftträdandet nått en pensionsålder som är lägre än 65 år tillämpas de bestämmelser som gäller innan denna lag träder i kraft.

Utan hinder av denna lag har företagare födda före 1947 fortfarande rätt att få barnförhöjning enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av denna lag har företagare födda före 1944 rätt att få individuell förtidspension enligt 4 e och 19 e § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande, dock så att de beviljas ålderspension efter fyllda 63 år. Också den rätt till återstående tid som utgör villkor för individuell förtidspension definieras enligt 6 a—6 b § lagen om pension för arbetstagare, sådana de lyder före denna lags ikraftträdande. När pension räknas ut iakttas bestämmelserna om invalidpension i denna lag. Individuell förtidspension ändras till ålderspension vid 63 års ålder. På ålderspensionen tillämpas då dock inte 7

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*h § lagen om pension för arbetstagare.
Beloppet i 7 § 1 mom. motsvarar det
löneindextal som fastställts för 1970.
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*

6.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 22 a §, 26 § 6 mom. och 39 a §, dessa lagrum sådana de lyder, 22 a § i lagarna 564/1993, 1548/1993, 886/1994, 1271/1999, 724/2001 och 633/2002, 26 § 6 mom. i lag 1491/1995 och 39 a § i nämnda lag 564/1993 och lag 981/1994, samt

ändras 20 § 1 mom., 22 c § 1 mom. 2 punkten och 22 c § 2 mom. 2 punkten, 26 § 2 och 3 mom., 31 § 2 mom., 39 § 5 mom. och 43 a §,

dessas lagrum sådana de lyder, 20 § 1 mom. i lagarna 670/1985, 837/1998 och 70/2002 samt nämnda lag 633/2002, 22 c § 1 mom. 2 punkten och 22 c § 2 mom. 2 punkten i nämnda lag 1271/1999, 26 § 2 och 3 mom. i senast nämnda lag och lag 1491/1995, 31 § 2 mom. i lag 979/1996, 39 § 5 mom. i lag 837/1998 och 43 a § i nämnda lag 564/1993 samt lagarna 827/1996 och 1368/1999, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

I folkpension betalas

1) ålderdomspension till försäkrad som fyllt 65 år eller förtida ålderdomspension, minskad på det sätt som stadgas i 25 a § 2 mom., till försäkrad som fyllt 60 år;

2) invaliditetspension:

a) till en arbetsförmögen person som inte har fyllt 65 år, till den som inte har fyllt 20 år likväl endast under de förutsättningar som anges i 39 § 4 mom.,

b) i de fall som avses i 22 § 1 mom. och 22 b § i form av rehabiliteringsstöd till en arbetsförmögen person som inte har fyllt 65 år, eller

c) i de fall som avses i 22 a § i form av individuell förtidspension till personer som är födda före 1944 när de fyllt 58 år, men inte ännu 65 år, eller

1...1..7.

20 §

I folkpension betalas

1) ålderdomspension till en person som fyllt 65 år eller förtida ålderdomspension, minskad på det sätt som bestäms i 25 a § 2 mom., till en person som fyllt 62 år. *En person som får arbetslöshetsdagpenning med stöd av 6 kap. 9 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa (/2002) har dock rätt att få ålderdomspension oavkortad vid 62 års ålder*

2) invaliditetspension:

a) till en arbetsförmögen person som inte har fyllt 65 år, till den som inte har fyllt 20 år likväl endast under de förutsättningar som anges i 39 § 4 mom., eller

b) i de fall som avses i 22 § 1 mom. och 22 b § i form av rehabiliteringsstöd till en arbetsförmögen person som inte har fyllt

3) arbetslöshetspension i fall som avses i 22 c § till långvarigt arbetslös försäkrad som fyllt 60 men inte 65 år och som ej åtnjuter invaliditetspension eller förtida ålderdomspension enligt denna lag.

65 år, eller
3) arbetslöshetspension i fall som avses i 22 c § till en långvarigt arbetslös person, född före 1950, som fyllt 60 men inte 65 år och som inte får invaliditetspension eller förtida ålderdomspension enligt denna lag.

22 a §

Utan hinder av 22 § har en person som är född före 1944 rätt att när han eller hon fyllt 58 år få invaliditetspension i form av individuell förtidspension, om arbetsförmågan, med beaktande av sjukdom, lyte eller skada, faktorer förknippade med åldrandet, lång tid i yrket, ett för honom eller henne påfrestande och slitsamt arbete samt arbetsförhållandena, varaktigt har nedgått i sådan grad att det inte skäligen kan förutsättas att han eller hon skall fortsätta med sitt förvärvsarbete. Ett villkor för pension är dessutom att den försäkrade antingen har upphört med förvärvsarbete eller att hans eller hennes förvärvsinkomst per månad kan uppskattas understiga det belopp som tillämpas enligt 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare. Arbetet skall ha upphört eller förvärvsinkomsten ha nedgått tidigast 360 dagar före begynnelsetidpunkten för den arbetsförmåga som berättigar till individuell förtidspension eller till partiell pension enligt de pensionsstadgor eller lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare. Härvid beaktas inte de dagar då den försäkrade

- 1) har haft studieledighet som avses i lagen om studieledighet (273/79),
- 2) har fått personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt lagen om utbildnings- och avgångsbidragsfonden (537/90), statstjänstemannalagen (((755/86))), grundskolelagen (476/83) eller gymnasielagen (477/83),
- 3) har fått utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning (763/90),
- 4) har fått dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om arbetsmarknadsstöd (1542/93) för högst 180 dagar, dock sammanlagt högst till ett

22 a §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

antal som motsvarar det i 26 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa stadgade maximiantalet dagar,

5) under de tre senaste åren innan arbetsförmåga som avses i denna paragraf började har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (364/63), obeaktade lämnas även de dagar för vilka dagpenning skulle ha betalats, om inte den försäkrade hade fått i 27 § 1 mom. sistnämnda lag angiven motsvarande ersättning för arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller kroppskada enligt någon annan lag, eller

6) har fått rehabiliteringspenning enligt lagen om rehabiliteringspenning (611/91) eller enligt de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare eller ersättning för inkomstbortfall enligt rehabiliteringsstadgandena inom olycksfalls- eller trafikförsäkringen.

Med avvikelse från vad 1 mom. tredje meningen stadgar om tiden mellan tidpunkten när arbetet upphörde eller förvärvsinkomsten minskade och begynnelse tidpunkten för den arbetsförmåga som berättigar till individuell förtidspension eller den arbetsförmåga som berättigar till delpension enligt 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, bevarar den försäkrade rätten till individuell förtidspension, om han har fått arbetslöshetsdagpenning med stöd av 26 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa innan de 360 dagar som avses i 1 mom. har förflutit sedan arbetet upphörde eller förvärvsinkomsten minskade.

Individuell förtidspension beviljas tills vidare. Angående individuell förtidspension gäller i övrigt i tillämpliga delar vad denna lag stadgar om invaliditetspension med undantag av 39 § 1, 3 och 4 mom.

Den försäkrade har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han uppfyller de i 1 mom. första, tredje och fjärde meningen nämnda villkoren för pension. Ändring i förhandsbeslutet får sökas så som stadgas i 73 §. Förhandsbeslutet är bindande för

pensionsanstalten, om därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetsgivaren och arbetstagaren avtalad längre tid från det beslutet vann laga kraft.

Om pensionstagaren börjar förvärvsarbete och hans eller hennes förvärvsinkomst är minst lika stor som det i 1 mom. nämnda beloppet, betalas till honom eller henne individuell förtidspension och extra fronttillägg som avses i 9 a § lagen om frontmannapension (119/1997) enligt halva det belopp som pensionstagaren fått. Det vårdbidrag för pensionstagare, det bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) och det fronttillägg enligt lagen om frontmannapension som betalas till personer som uppbär förtidspension halveras dock inte. Individuell förtidspension utbetalas inte alls, utan lämnas vilande om förvärvsinkomsten är större än 3/5 av den pensionsgrundande lön eller den arbetsinkomst som fastställs enligt de lagar som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Vilande individuell förtidspension börjar på ansökan utbetalas då arbetet har upphört eller förvärvsinkomsten minskat. Pensionen betalas till fullt eller halvt belopp räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Av undantagsskäl kan pension dock betalas retroaktivt för högst ett år före pensionsansökan.

Vilande individuell förtidspension kan på ansökan av den försäkrade indras räknat från ingången av den månad som närmast följer efter ansökan. Om krav på utbetalning av vilande individuell förtidspension inte framställs inom fem år räknat från avbrottet, anses det utan särskilt beslut att pensionen upphör då fem år har förflutit sedan pensionen avbröts.

Under den tid pensionen är vilande betraktas den försäkrade inte som pensionstagare.

22 c §

Berättigad till arbetslöshetspension enligt 20 § 1 mom. 3 punkten är en långvarigt arbetslös försäkrad, förutsatt att

22 c §

Berättigad till arbetslöshetspension enligt 20 § 1 mom. 3 punkten är en långvarigt arbetslös försäkrad, förutsatt att

Gällande lydelse

2) han företer ett av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han enligt 26 § 1 och 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte längre har rätt till dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och att

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärsarbete och förtjänar minst dubbelt så mycket per månad som det belopp som tillämpas enligt 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare; inte heller

Föreslagen lydelse

2) han företer ett av arbetslöshetskassan eller folkpensionsanstalten utfärdat intyg över att han enligt 7 eller 9 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte längre har rätt till dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, och att

Arbetslöshetspension beviljas tills vidare. Arbetslöshetspension utbetalas dock inte

2) för kalendermånad under vilken pensionstagaren är i förvärsarbete och förtjänar minst det belopp som avses i 4 c § 4 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare, inte heller

26 §

Då folkpension fastställs, beaktas likväl inte barn tillägg eller rehabiliteringstillägg till sådan pension som betalas enligt en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som avses i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare och inte heller, då den försäkrade fyllt 65 år den 1 januari 1980 eller därefter, i 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare nämnd eller motsvarande pensionsförhöjning som grundar sig på tiden efter uppnådd 65 års ålder. Sådan minskning som avses i 5 a § 2 mom. i den nämnda lagen eller minskning som motsvarar den beaktas dock såsom inkomst.

Med ovan i 1 mom. 1 punkten avsedda förmåner jämställs pension som avses i nämnda punkt för en person som fyllt 65 år, till det belopp varmed den skulle betalas om personen skulle gå i pension omedelbart efter det han fyllt 65 år. Beaktas likväl även pensionstid efter uppnådd 65 års ålder såsom intjäningstid för sådan pension, räknas vid fastställandet av folkpensionen sådan pension, till dess den beviljas, såsom inkomst till det belopp varmed den skulle betalas om personen skulle gå i pension vid 67 års ålder.

När folkpension fastställs beaktas likväl inte *följande i pensionen ingående förhöjningar eller tillägg eller intjänade pensioner:*

1) barnförhöjning och rehabiliteringstillägg som ingår i pensionen enligt en lag, en pensionsstadga eller ett pensionsreglemente som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare,

2) *förhöjning enligt 5 § lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002),*

3) *pensionstillägg enligt 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande tillägg,*

4) *intjänad pension enligt 5 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande intjänad pension eller pension som intjänats i arbete under tiden för ålderspension,*

5) *förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier (xx/2000),* inte heller

6) *förhöjning som avses i 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare och som grundar sig på tiden efter fyllda 68 år, eller motsvarande förhöjning. En sådan minskning som avses i 5 a § 2 mom. i den*

nämnda lagen, eller motsvarande minskning, beaktas dock som inkomst. Med de förmåner som nämns i 1 mom. 1 punkten jämställs pension som avses i den nämnda punkten och som en person, som får ålderdomspension eller *förtida ålderdomspension enligt denna lag*, skulle få, om han eller hon började få pension omedelbart efter fyllda 63 år.

31 §

Pensionsanstalten kan, antingen på ansökan eller med stöd av en utredning som den själv godkänt, inom två år från den tidpunkt då pensionen indrogs bestämma att invaliditetspensionen på nytt skall utbetalas. *Pensionen får härvid utbetalas retroaktivt för den tid under vilken den varit indragen eller för en viss del av denna tid. Pensionen kan också beviljas i form av individuell förtidspension på grund av sådan arbetsförmåga som har börjat inom två år efter att den ovan nämnda tidigare pensionen upphörde, förutsatt att arbetet har upphört eller förvärvsinkomsten minskat tidigast 360 dagar före begynnelsestidpunkten för den tidigare pensionen. Vid beräkning av denna tidsperiod om 360 dagar skall 22 a § beaktas.*

Pensionsanstalten kan, antingen på ansökan eller med stöd av en utredning som den själv godkänt, inom två år från den tidpunkt då pensionen indrogs bestämma att invaliditetspensionen på nytt skall utbetalas. Pensionen får härvid utbetalas retroaktivt för den tid under vilken den varit indragen eller för en viss del av denna tid.

39 §

39 §

Med avvikelse från vad som bestäms i 3 mom. uppkommer rätten till invaliditetspension vid ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan inträtt, om *personen* i fråga blivit arbetsförmögen medan han uppburit arbetslöshetspension. Likaså kan en person som fyllt 63 år beviljas *invaliditetspension från ingången av månaden* efter den under vilken arbetsförmågan inträtt, *dock tidigast från och med den tidpunkt då personen har beviljats ålderspension enligt en lag eller pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.*

43 a §

Om en person har fått arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (xxx/2002) eller dagpenning enligt sjukförsäkringslagen på grund av sjukdom, lyte eller skada för den tid för vilken personen beviljas pension retroaktivt, skall den retroaktiva pensionen innehållas till folkpensionsanstalten eller utbetalas till arbetslöshetskassan till den del som motsvarar den förmån som dessa utbetalat. Pensionen utbetalas dock till arbetslöshetskassan endast under förutsättning att meddelande enligt 11 kap. 14 § 2 mom. lagen om utkomstskydd för arbetslösa har gjorts minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Utan hinder av 20 § 1 mom. 1 punkten i denna lag har personer som är födda före 1945 rätt till förtida ålderdomspension enligt den folkpensionslag som gäller före denna lags ikraftträdande.

Utan hinder av vad som bestäms i denna lag har arbetstagare som är födda före 1944 rätt till individuell förtidspension enligt de bestämmelser som gäller före denna lags ikraftträdande.

Vid tillämpningen av 26 § 2 mom. i denna lag beaktas som inkomst inte en förhöjning enligt 5 a § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant det lyder vid denna lags ikraftträdande, eller motsvarande förhöjning, om personen i fråga har fyllt 65 år den 1 januari 1980 eller därefter.

På folkpensioner som när denna lag träder i kraft betalas ut tillämpas 26 § 3 och 6 mom. folkpensionslagen, sådana de lyder vid denna lags ikraftträdande.

7.

Lag

I enlighet med riksdagens beslut ändras i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/1969) det inledande stycket i 9 b §, 13 § 2 mom., 15 b § 3 mom. 11 punkten, 21 § 4 mom. och 26 § 2 mom., dessa lagrum sådana de lyder, det inledande stycket i 9 b §, 13 § 2 mom. och 26 § 2 mom. i lag 982/1994 samt 15 b § 3 mom. 11 punkten och 21 § 4 mom. i lag 982/1996, samt fogas till 15 b § 3 mom., sådant det lyder i lagarna 105/1982 och 54/1985, nämnda lag 982/1996 samt lagarna 916/1998 och 683/2002, nya 12–16 punkter, varvid den nuvarande 12 punkten blir 17 punkt, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

9 b §

En efterlevande make som inte får invaliditetspension, arbetslöshetspension, ålderdomspension eller förtida *ålderdomspension* enligt folkpensionslagen eller motsvarande pension från utlandet har rätt till fortsättningspension

13 §

Rätten till fortsättningspension upphör för en efterlevande make som beviljas invaliditetspension, arbetslöshetspension, *ålderdomspension* eller förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen eller motsvarande pension som betalas från utlandet. En efterlevande makes rätt till sådan fortsättningspension som betalas enligt 9 b § 1 punkten upphör även då den efterlevande inte längre har att försörja något barn under 16 år som är berättigat till barnpension.

15 b §

Som årsinkomst räknas likväl inte (*prioriterade inkomster*)

12) förhöjning enligt 5 § lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av

samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002),
 13) särskilt stöd enligt lagen om särskilt stöd till invandrare (xxx/2002),
 14) tillägg enligt 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande tillägg,
 15) intjänad pension enligt 5 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare eller motsvarande intjänad pension,
 16) förmån enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier, eller
 17) pension och ersättning som betalas från utlandet, om så följer av internationella avtal som är bindande för Finland, samt förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterade inkomster i 2-5, 7-9 och 11 punkten.

 21 §

En efterlevande make som får invaliditetspension, arbetslöshetspension, *ålderdomspension* eller förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen eller motsvarande pension från utlandet har inte rätt till efterlevandepension. Till en efterlevande make som får ovan nämnd pension betalas dock i begynnelsepension det belopp med vilket begynnelsepensionen skulle överstiga en sådan pension, bostadsbidrag och extra fronttillägg. Vårdbidrag för pensionstagare enligt 30 a § folkpensionslagen och fronttillägg enligt lagen om frontmannapension anses då inte höra till pensionen.

 26 §

Rätten till fortsättningspension upphör om den efterlevande maken beviljas *ålderdomspension* eller förtida ålderdomspension enligt folkpensionslagen eller *motsvarande pension* som betalas från utlandet. Fortsättningspension betalas inte för den tid för vilken den efterlevande får invaliditets- eller arbetslöshetspension enligt folkpensionslagen eller motsvarande pension som betalas från utlandet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

8.

Lag

om ändring av 6 § lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) 6 § 2 mom. 11 punkten, sådan den lyder i lag 985/1994, samt fogas till 6 § 2 mom., sådant det lyder i lagarna 112/1982, 56/1985, 590/1986, 127/1988 och 473/1991, nämnda lag 985/1994 samt lagarna 981/1996, 915/1998, 1421/2001 och 684/2002, en ny 12 punkt, varvid den nuvarande 12 punkten blir 13 punkt, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

6 §

Som årsinkomst räknas likväl inte (prioriterade inkomster)

Som årsinkomst räknas likväl inte (prioriterade inkomster)

11) handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88); inte heller

11) handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag,
12) förhöjning enligt 5 § lagen om justering av vissa arbetspensioner till följd av samordningen av arbetspensionen och folkpensionen (635/2002), eller
13) förmåner som betalas från utlandet och som motsvarar de förmåner som anges som prioriterade inkomster i 2, 3, 4, 4 a samt 5–11 punkten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

9.

Lag

om ändring av 7 och 18 § lagen om rehabiliteringspenning

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringspenning (611/1991) 7 § 1 mom. och 18 § 3 mom.,

av dessa lagrum 18 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1065/1994, som följer:

Gällande lydelse

7 §
Hinder för betalning av rehabiliteringspenning
Rätt till rehabiliteringspenning har inte den som
1) inte har fyllt 16 år,
2) har fyllt 65 år, från ingången av följande kalendermånad,
3) får förtida ålderspension enligt folkpensionslagen (347/56), eller
4) får förtida ålderspension eller ålderspension före fyllda 65 år med stöd av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Föreslagen lydelse

7 §
Hinder för betalning av rehabiliteringspenning
Rätt till rehabiliteringspenning har inte den som
1) inte har fyllt 16 år,
2) har fyllt 68 år, från ingången av följande kalendermånad,
3) får förtida ålderspension eller ålderspension enligt folkpensionslagen (347/1956), eller
4) får förtida ålderspension eller ålderspension före fyllda 68 år med stöd av de lagar, det pensionsreglemente eller de pensionsstadgor som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare.

18 §

Samordning

Om en rehabiliteringsklient retroaktivt beviljas ersättning för inkomstbortfall med stöd av någon annan lag, skall den ersättning som motsvarar rehabiliteringspenningen för samma tid betalas till folkpensionsanstalten, varvid dock skall beaktas 39 § 7 mom. folkpensionslagen och 4 d § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Om en rehabiliteringsklient retroaktivt beviljas *ålderspension* eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av någon annan lag, skall den pension eller ersättning som motsvarar rehabiliteringspenningen för samma tid betalas till folkpensionsanstalten, varvid dock skall beaktas 39 § 7 mom. folkpensionslagen och 4 d § 6 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari

2005.

10.

Lag

om ändring av 15 och 27 § sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/1963) 15 § 4 mom., sådant det lyder i lag 73/2002, och fogas till 27 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 471/1981, 595/1985, 1500/1995 och 832/1996, ett nytt 7 mom. som följer:

Fällande lydelse

Dagpenning betalas högst till utgången av den kalendermånad under vilken den försäkrade fyller 65 år eller vilken omedelbart efterföljs av en sådan månad vid vars ingång den försäkrade börjar uppbära arbetslöshetspension.

Föreslagen lydelse

15 §

Dagpenning betalas högst till utgången av den kalendermånad under vilken den försäkrade fyller 68 år eller vilken omedelbart efterföljs av en sådan månad vid vars ingång den försäkrade börjar uppbära arbetslöshetspension.

27 §

Dagpenningens primärtid, vilken avses i 4 mom., fastställs inte om den försäkrade har fyllt 63 år när den maximitid om 150 betalningsdagar som avses i 19 § 3 mom. gått till ända.

*Denna lag träder i kraft den 2005.
Lagens 15 § 4 mom. tillämpas på arbetsoförmåga som inträffar under lagens giltighetstid. Om den försäkrade var arbetsoförmögen vid lagens ikraftträdande beaktas den oavbrutna arbetsoförmåga som omedelbart föregått lagens ikraftträdande när självrisktiden fastställs enligt 19 § 1 och 2 mom. och när betalningsdagarna räknas ut enligt 19 § 7 mom.*

1...1..7.